

Maksupalvelut

TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2008:11

Maksupalvelut

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2008

ISSN 1458-6452
978-952-466-770-8 (nid.)
978-952-466-771-5 (PDF)
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
18.12.2008

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
Maksupalvelut-työryhmä		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
pj. Tuomo Antila siht. Tia Möller		Toimielimen asettamispäivä 3.10.2007	
Julkaisun nimi Maksupalvelut			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä			
Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi maksupalvelulaki, jolla pantaisiin täytäntöön maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY) III ja IV osaston säännökset. Lakiehdotus sisältää säännökset palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksista maksupalvelun käyttäjälle. Laissa säädettäisiin myös maksupalveluja koskevan puitesopimuksen muuttamisesta ja päättämisestä, maksutapahtumien käynnistämisestä, toteuttamisesta ja toteuttamisajoista sekä arvopäivän määrytyimisestä. Maksupalvelulakiin ehdotetaan otettavaksi myös säännökset maksukorttien ja muiden maksuvälineiden käyttöön liittyvistä maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Lakiehdotus sisältää lisäksi säännökset muun muassa palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomasti tai virheellisesti toteutetuista taikka toteuttamatta jääneistä maksutapahtumista. Mietinnössä ehdotetaan kumottavaksi tilisiirtolaki. Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia kuluttajansuojalakiin, viestintämarkkinalakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettuun lakiin, henkilötietolakiin, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin ja veronkantalakiin.			
Avainsanat: (asiasanat) maksupalvelut, maksut, maksukortit, maksuvälineet, pankit, pankkipalvelut, tilisiirrot, kuluttajansuoja			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 23/41/2007, OM031:00/2007			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2008:11		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-770-8 (nid.) 978-952-466-771-5 (PDF)
Kokonaissivumäärä 199	Kieli suomi	Hinta 25 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
18.12.2008

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
Arbetsgruppen för betalningstjänster		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
ordf. Tuomo Antila sekr. Tia Möller		Datum då organet tillsattes 3.10.2007	
Publikation (även den finska titeln) Betalningstjänster (Maksupalvelut)			
Publikationens delar			
Referat			
I betänkandet föreslås en betaltjänstlag för att genomföra bestämmelserna i avdelning III och IV i direktiv 2007/64/EG om betalningstjänster på den inre marknaden.			
I den föreslagna lagen finns bestämmelser om betaltjänstleverantörernas informationsskyldighet gentemot dem som använder sig av betaltjänsterna. I lagen finns också bestämmelser om hur ramavtal om betaltjänster ska ändras och avslutas, hur betalningstransaktioner ska inledas och genomföras samt bestämmelser om tidsramar och valuteringsdagar.			
I betaltjänstlagen föreslås också bestämmelser om sådana rättigheter och skyldigheter för betaltjänstanvändare och betaltjänstleverantörer som hör samman med användningen av betalkort och andra betalningsinstrument. Dessutom föreslås bestämmelser om bl.a. betaltjänstleverantörernas ansvar för icke auktoriserade och felaktigt genomförda eller icke genomförda betalningstransaktioner.			
I betänkandet föreslås det att lagen om betalningsöverföringar ska upphävas. Dessutom föreslås vissa ändringar i konsumentskyddslagen, kommunikationsmarknadslagen, lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingsystem, personuppgiftslagen, lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden och lagen om skatteuppbörd.			
Nyckelord betaltjänster, betalningar, betalkort, betalningsinstrument, banker, banktjänster, betalningsöverföringar, konsumentskydd			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) JM 23/41/2007, JM031:00/2007			
Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2008:11		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-770-8 (häft.) 978-952-466-771-5 (PDF)
Sidoantal 199	Språk finska	Pris 25 €	Sekretessgrad Offentligt
Distribution Edita Prima Ab		Förlag Justitieministeriet	

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti 3 päivänä lokakuuta 2007 työryhmän valmistelemaan maksupalvelusopimusten tekemistä ja ehtoja sekä maksupalvelujen toteuttamista koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmälle annettiin tehtäväksi valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus maksupalveluista

sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY) täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä siltä osin kuin on kysymys maksupalveluehdoista ja palveluntarjoajien tiedonantovelvollisuuksista sekä maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista (lähinnä direktiivin III ja IV osastot). Direktiivin sellaisten säännösten, jotka koskevat muun muassa maksupalvelujen tarjoamisen elinkeino-oikeudellisia edellytyksiä ja palveluntarjoajien valvontaa, täytäntöönpanon edellyttämät säännökset oli tarkoitus valmistella valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä. Oikeusministeriön asettama työryhmä määrättiin toimimaan tarkoituksenmukaisella tavalla yhteistyössä valtiovarainministeriön asettaman työryhmän kanssa.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin lainsäädäntöjohtaja Marjut Jokela oikeusministeriöstä ja jäseniksi lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen oikeusministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Marja Tuokila oikeusministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen valtiovarainministeriöstä, vanhempi ekonomisti Risto Koponen Suomen Pankista, apulaisjohtaja Outi Haunio-Rudanko Kuluttajavirastosta, lakimies Jukka Laitinen Rahoitustarkastuksesta, johtava lakimies Helena Laine Finanssialan Keskusliitto ry:stä, lakimies Marko Lahtinen Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry:stä, lakimies Ville Wartiovaara Keskuskauppakamarista ja johtava lakimies Tuula Sario Suomen Kuluttajaliitto ry:stä. Työryhmän jäsen Marja Tuokila määrättiin toimimaan samalla myös työryhmän sihteerinä.

Lainsäädäntöjohtaja Marjut Jokelan tilalle työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin 8 päivänä tammikuuta 2008 lainsäädäntöneuvos Marja Tuokila. Samana päivänä lakimies Ville Wartiovaaran tilalle nimettiin lakimies Jaakko Turunen Keskuskauppakamarista.

Tammikuun 21 päivänä 2008 määrättiin työryhmään uudeksi jäseneksi neuvotteleva virkamies Kirsi Miettinen liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä työryhmän uudeksi sihteeriksi lainsäädäntöneuvos Marja Tuokilan siirrettyä puheenjohtajaksi lainsäädäntösihteeriksi Tia Möller oikeusministeriöstä. Lisäksi pysyväksi asiantuntijaksi kutsuttiin maksuliikenneasiantuntija Anne Nisén Finanssialan Keskusliitto ry:stä.

Lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila oikeusministeriöstä määrättiin työryhmän puheenjohtajaksi 10 päivänä heinäkuuta 2008 lainsäädäntöneuvos Marja Tuokilan tilalle. Lisäksi lakimies Marko Lahtisen tilalle työryhmän jäseneksi nimettiin lakiasiainpäällikkö Riikka Tähtivuori FiCom ry:stä ja lakimies Tuula Sarion tilalle lakimies Ilkka Salminen Suomen Kuluttajaliitto ry:stä.

Liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä neuvotteleva virkamies Kirsi Miettisen tilalle määrättiin 15 päivänä syyskuuta 2008 neuvotteleva virkamies Jussi Mäkinen liikenne- ja viestintäministeriöstä.

Työryhmä on kokoontunut 32 kertaa. Työryhmän toimikausi päättyi 1.12.2008.

Työryhmässä ovat olleet kuultavina toimitusjohtaja Heli Mäki-Fränki ja apulaisjohtaja Päivi Laatikainen-Matsson Suomen matkatoimistoalan liitto ry:stä, asiamies Matti Räisänen Suomen Kaupan Liitosta, toimitusjohtaja Ville Nurmi Teleforum ry:stä, lakimies Kai Massa Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:stä ja lainopillinen asiamies Anja Tuomola Suomen Yrittäjät ry:stä.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi maksupalvelulaki. Lakiehdotus sisältää säännökset palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksista maksupalvelun käyttäjälle. Laissa säädettäisiin myös maksupalveluja koskevan puitesopimuksen muuttamisesta ja päättämisestä, maksutapahtumien käynnistämisestä, toteuttamisesta ja toteuttamisajoista sekä arvopäivän määräytymisestä. Maksupalvelulakiin ehdotetaan otettavaksi myös säännökset maksukorttien ja muiden maksu-

välineiden käyttöön liittyvistä maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Lakiehdotus sisältää lisäksi säännökset muun muassa palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomasti tai virheellisesti toteutetuista taikka toteuttamatta jääneistä maksutapahtumista.

Maksupalvelulaila kumottaisiin tilisiirtolaki. Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia kuluttajansuojalakiin, viestintämarkkinalakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annettuun lakiin, henkilötietolakiin, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin ja veronkantolakiin.

Työryhmä on työskennellyt yhteistyössä edellä mainitun valtiovarainministeriön asettaman työryhmän kanssa. Yhteistyössä on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että työryhmien lakiehdotukset ovat yhdenmukaiset niiltä osin kuin kumpaankin lakiehdotukseen sisältyy sellaisia säännöksiä, jotka pohjautuvat direktiivin samoihin säännöksiin. Käytännössä tämä koskee erityisesti määritelmäsäännöksiä sekä säännöksiä, joilla säännellään sitä, mitkä palvelut ovat direktiivin ja lakiehdotusten soveltamisalaan kuuluvia maksupalveluja. Ongelmallisin soveltamisalaa koskeva kysymys liittyy sen täsmentämiseen, milloin teleyritysten tarjoamien maksupalvelujen katsotaan kuuluvan direktiivin ja sen täytäntöönpanemiseksi annettavien lakien soveltamisalaan.

Valtiovarainministeriön asettaman työryhmän työ on syksyllä 2008 jouduttu tilapäisesti keskeyttämään finanssikriisistä johtuvien muiden kiireellisten tehtävien vuoksi. Tästä johtuen edellä tarkoitettujen, kummallekin lakiehdotukselle yhteisten säännösten yksityiskohtaisia perusteluita ei ole ollut käytännössä mahdollista valmistella yhteistyössä valtiovarainministeriön asettaman työryhmän kanssa. Koska on pidetty välttämättömänä, että direktiivin kansallinen täytäntöönpano tältäkin osin toteutetaan yhdenmukaisella tavalla, tässä tilanteessa ei ole katsottu mahdolliseksi sisällyttää kyseisten säännösten yksityiskohtaisia perusteluita myöskään tämän työryhmän mietintöön. Ottaen huomioon direktiivin täytäntöönpanolle varattu varsin lyhyt määräaika ja direktiivin täytäntöönpanon palveluntarjoajilta edellyttämät mittavat sopeuttamistoimet on toisaalta katsottu perustelluksi, että oikeusministeriön asettaman työryhmän työn tulokset muilta osin julkistetaan jo tässä vaiheessa, vaikka ehdotus edellä todetusta syystä onkin perustelujen osalta keskeneräinen.

Edellä esitetyn perusteella on työryhmän mielestä välttämätöntä, että sen mietintöön sisältyvää ehdotusta jatkovalmistelussa täydennetään erityisesti soveltamisalasäännösten perusteluiden osalta valtiovarainministeriön asettaman työryhmän työn edistyttyä. Samalla on luonnollisesti tarpeen mukaan tarkistettava ja täydennettävä perusteluita muiltakin osin, mukaan luettuna lakiehdotuksen vaikutusten arviointi. Työryhmä pitää tärkeänä sitä, että oikeusministeriö tarkoituksenmukaisella tavalla huolehtii siitä, että keskeisten sidosryhmien asiantuntemus ja näkemykset tulevat jatkovalmistelussa huomioon otetuiksi.

Mietintöön on liitetty Outi Haunio-Rudangon ja Ilkka Salmisen lausuma sekä Jussi Mäkisen, Jaakko Turusen ja Riikka Tähtivuoren eriävä mielipide.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittavasti mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2008



Tuomo Antila



Katri Kummoinen



Seppo Tanninen



Jussi Mäkinen



Risto Koponen



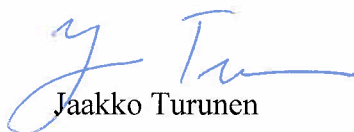
Outi Haunio-Rudanko



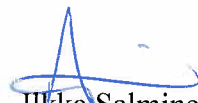
Jukka Laitinen



Helena Laine



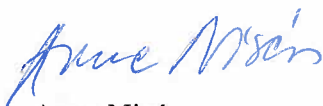
Jaakko Turunen



Ilkka Salminen



Riikka Tähtivuori



Anne Nisén



Tia Möller

Sisällys

Työrymän ehdotus. Hallituksen esitys Eduskunnalle maksupalvelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi	15
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	15
YLEISPERUSTELUT	16
1 Maksupalveludirektiivi	16
1.1 Yleistä	16
1.2 Maksupalveluehtojen avoimuus ja tiedonantovaatimukset	17
1.3 Oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön	18
2 Nykytila	24
2.1 Lainsäädäntö	24
2.2 Tietoja maksupalvelujen käytöstä	25
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	27
3.1 Yleistä	27
3.2 Palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudet	27
3.3 Puitesopimuksen muuttaminen ja päättäminen	28
3.4 Maksutapahtuman toteuttaminen	29
3.5 Maksuvälineitä koskevat säännökset	31
3.6 Vastuusäännökset	32
3.7 Valvonta ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot	34
3.8 Maksupalvelulain soveltamisalaa koskevia kysymyksiä	35
3.9 Kansallisen liikkumavaran käyttö eräiltä osin	35
3.10 Direktiivin säännökset, joita ei ehdoteta erikseen täytäntöönpantaviksi	36
4 Esityksen vaikutukset	36
4.1 Vaikutukset kansantalouteen	36
4.2 Vaikutukset kuluttajiin ja muihin maksupalveluiden käyttäjiin	37
4.3 Vaikutukset palveluntarjoajan asemassa oleviin yrityksiin	38
4.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	40
5 Asian valmistelu	41
6 Riippuvuus muista esityksistä	41
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	42
1 Lakiehdotusten perustelut	42
1.1 Maksupalvelulaki	42
1.2 Kuluttajansuojalaki	113
1.3 Viestintämarkkinalaki	114

1.4	Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista	114
1.5	Henkilötietolaki	115
1.6	Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä.....	115
1.7	Veronkantolaki	115
2	Voimaantulo	116
LAKIEHDOTUKSET.....		117
LAGFÖRSLAG		152
VASTAAVUUSTAULUKKO		188
LAUSUMAT JA ERIÄVÄT MIELIPITEET		192
Julkaisusarjan aiemmat julkaisut vuonna 2008		199

Työryhmän ehdotus

Hallituksen esitys Eduskunnalle maksupalvelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maksupalvelulaki, jolla pantaisiin täytäntöön maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY) III ja IV osaston säännökset.

Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvia maksupalveluita ovat muun muassa tilisiirrot, suoraveloitukset ja pankki- ja luottokorttimaksut sekä laissa tarkemmin määritellyissä tapauksissa matkapuhelimella maksaminen.

Lakiehdotus sisältää säännökset palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksista maksupalvelun käyttäjälle. Laissa säädettäisiin myös maksupalveluja koskevan puitesopimuksen muuttamisesta ja päättämisestä, maksutapahtumien käynnistämisestä, toteuttamisesta ja toteuttamisajoista sekä arvo päivän määräytymisestä. Merkittävä muutos nykyiseen on rajat ylittävien tilisiirtojen toteuttamisajan lyhentäminen ensin kolmeen työpäivään ja vuoden 2012 alusta lähtien yhteen työpäivään.

Maksupalvelulakiin otettaisiin myös säännökset maksukorttien ja muiden maksuvälineiden käyttöön liittyvistä maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä rajoittuisi ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti enintään 150 euroon.

Lakiehdotus sisältää lisäksi muun muassa säännökset palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomasti ja virheellisesti toteutetuista sekä toteuttamatta jääneistä maksutapahtumista.

Maksupalvelulain noudattamista valvoisivat Finanssivalvonta ja kuluttaja-asiamies.

Maksupalvelulailla kumottaisiin tilisiirtolaki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan maksupalvelulaista johtuvia seurannaismuutoksia kuluttajansuojalakiin, viestintämarkkinalakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettuun lakiin, henkilötietolakiin, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin ja veronkantolakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2009, jolloin direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy.

YLEISPERUSTELUT

1 Maksupalveludirektiivi

1.1 Yleistä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/64/EY maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta (jäljempänä *maksupalveludirektiivi*) on annettu 13 päivänä marraskuuta 2007. Tämä hallituksen esitys sisältää lakiehdotukset, joilla pannaan täytäntöön direktiivin III ja IV osaston säännökset.

Maksupalvelulla tarkoitetaan direktiivissä muun muassa tilisiirtoa, suoraveloitusta, pankki-, luotto- tai muulla maksukortilla tehtäviä maksutapahtumia sekä lanka- tai matkapuhelimella taikka laajakaistayhteydellä tehtäviä maksutapahtumia. Maksutapahtumat voidaan tehdä esimerkiksi erilaisilla maksupäätteillä taikka tietoverkossa.

Maksupalveludirektiivillä luodaan Euroopan unionin kattava yhtenäinen lainsäädäntökehikko yhteisössä tarjottaville maksupalveluille. Tavoitteena on lisääntyvillä kokoeduilla ja kilpailulla laskea maksujärjestelmien nykyisin korkeita kustannuksia sekä varmistaa tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Direktiivillä luodaan edellytykset maksupalveluiden integraatiolle ja järkeistämiseksi. Direktiivissä säädetään muun muassa yhtenäisistä tiedonantovelvollisuuksista sekä maksupalvelun tarjoajien ja käyttäjien oikeuksista ja velvollisuuksista. Tavoitteena on korkea kuluttajansuojan taso ja tehokkuuden parantaminen.

Direktiivillä luodaan myös oikeudellinen perusta yhtenäiselle euromaksualueelle (SEPA). SEPA (Single Euro Payments Area) on eurooppalaisten pankkien itsesäätelynä toteuttama hanke tehokkaan, yhtenäisillä säännöillä ja standardeilla toimivan maksuliikenteen kotimarkkina-alueen toteuttamiseksi.

Direktiivi korvaa rajat ylittäviä tilisiirtoja koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/5/EY.

Jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2009.

Direktiivin sisällön kuvauksessa on tässä keskitytty III ja IV osastoon, koska tämä hallituksen esitys koskee näiden lukujen täytäntöönpanoa. Direktiivin muita säännöksiä on kuvattu vain tarpeellisin osin. Direktiivin täytäntöönpano muilta osin valmistellaan valtiovarainministeriössä.

Direktiivin soveltamisala

Direktiivin soveltamisala on laaja. Sitä sovelletaan kaikkiin yhteisössä annettaviin maksupalveluihin, mukaan lukien kansalliset maksupalvelut. Direktiivin maksupalveluehtojen avoimuutta ja tiedonantovaatimuksia (III osasto) ja maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia (IV osasto) koskevien säännösten soveltamisalaa on kuitenkin rajoitettu kahdella tavalla. Ensinnäkin näiden osastojen säännökset soveltuvat ainoastaan, jos sekä maksajan että maksunsaajan palveluntarjoaja sijaitsevat yhteisössä. Poikkeuksena on arvopäivää ja varojen käytettävissä olemista koskeva 73 artikla, jota sovelletaan myös silloin, kun toinen maksupalvelun tarjoajista on sijoittunut EU:n ulkopuolelle. Toiseksi soveltamisala on rajoitettu euromääräisiin tai euro-

alueen ulkopuolisen jäsenvaltion valuutan määräisiin maksupalveluihin. Toteuttamisaikaa ja arvo-päivää koskevien säännösten soveltamisalasta on lisäksi tarkemmat määräykset 68 artiklassa.

Direktiivin 3 artiklassa on lueteltu tiettyjä palveluita ja maksutapahtumia, jotka on rajattu sovelta-misalan ulkopuolelle tarve- ja tarkoituksenmukaisuussyistä. Soveltamisalan ulkopuolella ovat muun muassa maksajan suoraan maksunsaajalle tekemät käteissuoritukset ja rahanvaihtopalvelut.

Harmonisointitaso

Direktiivi on pääosin täysharmonisointisäädös. Kuitenkin direktiivissä on joustavuutta siten, että tietyistä säännöksistä on mahdollista sopia toisin, jos maksupalvelun käyttäjä on elinkeinon-harjoittaja. Osasta direktiivin säännöksiä on mahdollista sopia toisin silloinkin, kun maksupalvelun käyttäjä on kuluttaja. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä, joiden osalta jäsenvaltioilla on täytäntöön-panossa harkintavaltaa.

1.2 Maksupalveluehtojen avoimuus ja tiedonantovaatimukset

Direktiivin III osastossa (30-50 artikla) säädetään maksupalveluehtojen avoimuudesta ja tiedon-antovaatimuksista. Osaston säännöksiä sovelletaan sekä puitesopimuksiin ja niiden piiriin kuuluviin maksutapahtumiin että erillisiin maksutapahtumiin. Osaston säännöksistä voidaan sopia toisin, jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja.

Tiedoista veloitettavat kulut

Palveluntarjoaja ei saa veloittaa maksupalvelun käyttäjältä kuluja III osastossa tarkoitettujen tieto-jen antamisesta. Palveluntarjoaja ja maksupalvelun käyttäjä voivat kuitenkin sopia asianmukaisista ja tosiasiallisiin kustannuksiin nähden oikeasuhteisista maksuista silloin, kun kyse on maksupalve-lun käyttäjän pyynnöstä annettavista lisätiedoista tai puitesopimuksessa sovittua useammin tai muulla kuin puitesopimuksessa sovitulla tavalla annettavista tiedoista (direktiivin 32 artikla).

Ennakkotiedot

Direktiivissä palveluntarjoajan tiedonvelvollisuudet ovat erilaiset riippuen siitä, onko kyse erillises-tä maksutapahtumasta vai puitesopimuksesta ja sen piiriin kuuluvasta maksutapahtumasta. Vaadit-tavat tiedot on suhteutettu käyttäjien tarpeisiin. Puitesopimukset ovat käytännössä paljon yleisempiä ja taloudellisesti merkittävämpiä kuin erilliset maksutapahtumat. Siksi puitesopimuksista ennakolta annettavia tietoja koskevat vaatimukset ovat kattavampia. Erillisen maksutapahtuman osalta sen sijaan riittää, että palveluntarjoaja antaa omasta aloitteestaan aina vain olennaiset tiedot.

Ennakkotiedot, jotka palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle puitesopimuksesta, on lueteltu direktiivin 42 artiklassa. Vastaavasti direktiivin 37 artiklassa luetellaan ne olennaiset ennakkotiedot, jotka palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta.

Ennakkotietojen antamistavasta ja antamisajankohdasta säädetään puitesopimuksen osalta 41 artik-lassa ja erillistä maksutapahtumaa koskevan sopimuksen osalta 36 artiklassa. Palveluntarjoajan on annettava ennakkotiedot ja sopimusehdot maksupalvelun käyttäjälle lähtökohtaisesti ennen kuin puitesopimus tai erillistä maksutapahtumaa koskeva sopimus taikka näitä koskeva tarjous sitoo maksupalvelun käyttäjää. Erillistä maksutapahtumaa koskevat tiedot ja sopimusehdot on asetettava

maksupalvelun käyttäjän helposti saataville. Maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä ne on toimitettava hänelle kirjallisina tai muulla pysyvällä tavalla. Puitesopimusta koskevat tiedot ja sopimusehdot puolestaan on aina toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisina tai muulla pysyvällä tavalla. Tiedot ja ehdot on annettava helposti ymmärrettävin termein selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa sen jäsenvaltion virallisella kielellä, jossa maksupalvelua tarjotaan, tai millä tahansa muulla osapuolten sopimalla kielellä.

Etukäteisestä tietojen ja ehtojen toimittamisesta voidaan poiketa ainoastaan silloin, jos maksupalvelua koskeva sopimus on maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä tehty sellaista etäviestintävälinettä käyttäen, ettei tietojen ja ehtojen antaminen etukäteen ole mahdollista. Tällöin palveluntarjoajan on täytettävä tiedonantovelvollisuutensa välittömästi puitesopimuksen solmimisen tai erillisen maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen.

Maksutapahtumasta annettavat tiedot

Direktiivissä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa maksupalvelun käyttäjälle tietoja myös toteutetuista maksutapahtumista. Erillisestä maksutapahtumasta annettavista tiedoista sekä tietojen antamistavasta ja antamisajankohdasta säädetään direktiivin 38 ja 39 artiklassa. Vastaavasti puitesopimuksen piiriin kuuluvasta maksutapahtumasta annettavista tiedoista sekä tietojen antamistavasta ja antamisajankohdasta säädetään direktiivin 47 ja 48 artiklassa. Lisäksi maksajalla on 46 artiklan mukaan oikeus pyynnöstä saada tietyt tiedot puitesopimuksen piiriin kuuluvasta hänen aloitteeseensa perustuvasta yksittäisestä maksutapahtumasta ennen sen toteuttamista.

Muita puitesopimusta koskevia säännöksiä

Direktiivin 43 artiklan mukaan maksupalvelun käyttäjällä on milloin tahansa sopimussuhteen aikana oikeus saada pyynnöstä puitesopimuksen ehdot ja direktiivin 42 artiklan mukaiset tiedot ja ehdot kirjallisina tai muulla pysyvällä tavalla.

Direktiivin 44 artiklassa on säännökset puitesopimuksen ehtojen muuttamisesta. Artiklassa säädetään muun muassa siitä, millä tavalla palveluntarjoajan on tehtävä ehtojen muutosehdotukset. Lisäksi korkojen ja vaihtokurssien muutoksista on erityissäännökset.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään puitesopimuksen irtisanomisesta. Artiklassa muun muassa asetetaan rajat puitesopimuksessa sovittavalle irtisanomisajalle ja säädetään siitä, milloin palveluntarjoaja voi periä maksupalvelun käyttäjältä kuluja puitesopimuksen irtisanomisesta.

Direktiivin 49 artiklassa on määräykset maksutapahtumassa käytettävästä valuutasta sekä valuutan muuntamisesta ja siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta. Direktiivin 50 artiklassa säädetään puolestaan tiedonantovelvollisuudesta liittyen maksuvälineen käyttämisestä perittäviin maksuihin tai myönnettäviin alennuksiin.

1.3 Oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön

Direktiivin IV osastossa (51-83 artikla) säädetään maksupalvelun tarjoamiseen ja käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Direktiivin 51 artiklan mukaan säännökset ovat pakottavia silloin, kun maksupalvelun käyttäjä on kuluttaja. Sen sijaan osapuolet voivat sopia toisin artiklassa erikseen luetelluista seikoista silloin, kun maksupalvelun käyttäjä on elinkeinonharjoittaja. Tällaisia

seikkoja ovat muun muassa veloitettavat kulut, maksutoimeksiannon peruuttaminen ja palveluntarjoajan vastuu toteutumatta jääneistä tai virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista.

Veloitettavat kulut

Direktiivin 52 artiklan mukaan palveluntarjoaja ei saa veloittaa maksupalvelun käyttäjältä kuluja IV osaston mukaisten tietojenantoa koskevien velvoitteiden noudattamisesta tai oikaisu- tai varoitustenpiteistä lukuun ottamatta direktiivissä erikseen säädettyjä tapauksia, joiden osalta kulujen perimisestä voidaan sopia puitesopimuksessa. Perittävien kulujen on tällöinkin oltava asianmukaiset ja palveluntarjoajan todellisiin kustannuksiin nähden oikeasuhtaiset.

Suostumus ja suostumuksen peruuttaminen

Maksutapahtumaa saadaan pitää oikeutettuna ainoastaan, jos maksaja on antanut siihen suostumuksensa. Maksaja voi antaa suostumuksensa etukäteen tai, jos osapuolet niin sopivat, myös jälkikäteen. Suostumus on annettava siinä muodossa, josta maksaja ja hänen palveluntarjoajansa ovat sopineet. Suostumuksesta ja oikeudesta peruuttaa se säädetään direktiivin 54 artiklassa.

Maksuvälineen käyttörajoitukset

Direktiivin 55 artikla koskee maksuvälineen käyttörajoituksia. Maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia maksuvälinettä käyttäen toteutettaviin maksutapahtumiin liittyvistä käyttörajoista. Lisäksi puitesopimuksessa voidaan sopia siitä, että palveluntarjoaja voi artiklassa luetelluista perustelluista syistä estää maksuvälineen käytön. Palveluntarjoajan on eräitä poikkeustilanteista lukuun ottamatta ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle maksuvälineen käytön estämisestä ja sen syistä.

Maksuvälinettä koskevat maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan velvollisuudet

Direktiivin 56 ja 57 artiklassa säädetään maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan velvollisuuksista koskien maksuvälinettä. Maksupalvelun käyttäjällä on velvollisuus käyttää maksuvälinettä sen myöntämistä ja käyttöä koskevia ehtoja noudattaen ja ilmoittaa palveluntarjoajalle ilman aiheutonta viivytystä saatuaan tietää maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta väärin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä. Lisäksi maksupalvelun käyttäjällä on velvollisuus kohtuullisin toimenpitein huolehtia maksuvälineeseen liittyvien henkilökohtaisten tunnistetietojen säilymisestä.

Palveluntarjoajalla on velvollisuus varmistaa, että muut kuin maksuvälineen käyttöön oikeutettu maksupalvelun käyttäjä eivät pääse maksuvälineeseen liitettyihin henkilökohtaisiin tunnistetietoihin käsiksi. Palveluntarjoaja ei saa lähettää maksuvälinettä, jota ei ole tilattu, ellei kyseessä ole maksupalvelun käyttäjälle jo annetun maksuvälineen korvaaminen. Lisäksi palveluntarjoajan on muun muassa varmistettava, että maksupalvelun käyttäjällä on aina käytettävissään asianmukaiset keinot tehdä ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta, joutumisesta väärin käsiin tai oikeudettomasta käytöstä, sekä estettävä maksuvälineen käyttö tällaisen ilmoituksen saatuaan.

Palveluntarjoaja kantaa riskin maksuvälineen tai siihen liittyvien henkilökohtaisten tunnistetietojen lähettämisestä.

Ilmoitus oikeudettomista tai virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista

Jotta maksupalvelun käyttäjällä on oikeus saada hyvitystä oikeudettomasta tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta, hänen on ilmoitettava siitä palveluntarjoajalleen ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan ja viimeistään 13 kuukauden kuluessa tilin veloituspäivästä. Määräaikaa ei kuitenkaan sovelleta, jos palveluntarjoaja ei ole noudattanut III osaston vaatimuksia tietojen antamisesta tai saataville asettamisesta (58 artikla).

Vastuu oikeudettomista maksutapahtumista

Direktiivin 60 artiklassa säädetään maksajan palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomista maksutapahtumista. Maksajan palveluntarjoajan on palautettava oikeudettomasti toteutetun maksutapahtuman summa välittömästi maksajalle tai palautettava veloitettu maksutili sellaiseen tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista. Muu rahallinen korvaus voi määräytyä maksajan ja hänen palveluntarjoajansa väliseen sopimukseen sovellettavan lain mukaisesti.

Direktiivin 61 artiklassa säädetään maksajan vastuusta oikeudettomista maksutapahtumista. Maksaja on enintään 150 euroon saakka vastuussa oikeudettomiin maksutapahtumiin liittyvistä menetyksistä, jotka aiheutuvat kadonneen tai varastetun maksuvälineen käytöstä tai, jos maksaja on jättänyt huolehtimatta henkilökohtaisten tunnistetietojen säilymisestä, maksuvälineen väärinkäytöstä. Jos kuitenkin maksaja on toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti 56 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, hän on vastuussa kaikista menetyksistä.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että maksajan vastuu on edellä selostettua lievempi sellaisissa tapauksissa, joissa maksaja ei ole toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti 56 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan.

Maksaja ei ole vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä katoamisilmoituksen jälkeen aiheutuneista taloudellisista seurauksista, jollei hän ole toiminut petollisesti. Maksaja ei myöskään ole vastuussa silloin, jos palveluntarjoaja ei ole järjestänyt asianmukaisia keinoja tehdä milloin tahansa ilmoitus kadonneesta, varastetusta tai väärinkäytetystä maksuvälineestä, ellei maksaja ole toiminut petollisesti.

Palautukset maksunsaajan käynnistämien tai tämän välityksellä käynnistettyjen maksutapahtumien osalta

Maksaja voi saada hyväksymänsä, jo toteutetun maksutapahtuman varat takaisin palveluntarjoajaltaan direktiivin 62 artiklan mukaisesti. Palautusoikeus on silloin, kun kyse on maksunsaajan käynnistämästä tai tämän välityksellä käynnistetyistä maksutapahtumista. Lisäksi edellytetään, että maksutapahtuman täsmällistä rahamäärää ei mainita maksajan antamassa hyväksynnässä sen antamisajankohtana ja että maksutapahtuman rahamäärä ylitti sen, mitä maksaja olisi voinut kohtuudella odottaa ottaen huomioon hänen aikaisemman kulutuskäyttäytymisensä, puitesopimuksen ehdot ja muut tapaukseen liittyvät merkitykselliset seikat.

Puitesopimuksessa voidaan sopia, että palautusoikeutta ei ole, jos maksaja on antanut suostumuksensa suoraan palveluntarjoajalleen ja jos palveluntarjoaja tai maksunsaaja on antanut maksajalle tai asettanut maksajan saataville tulevaa maksutapahtumaa koskevan ilmoituksen sovitulla tavalla vähintään neljää viikkoa ennen maksupäivää.

Direktiivin 63 artiklassa säädetään palautuksiin liittyvistä määräajoista ja menettelystä.

Maksutoimeksiannon vastaanottaminen, toteuttamisesta kieltäytyminen ja peruuttaminen

Direktiivin 64 - 66 artiklassa säädetään maksutoimeksiannon vastaanottoajankohdasta, toteuttamisesta kieltäytymisestä ja peruuttamisesta. Maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi, kun maksajan palveluntarjoaja on vastaanottanut joko maksajan suoraan toimittaman tai välillisesti maksunsaajan toimittaman tai hänen kauttaan toimitetun maksutoimeksiannon. Toimeksiannon vastaanottohetkestä lasketaan 69 artiklan mukainen maksutapahtuman toteuttamisaika.

Maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia, että maksutoimeksiannon toteuttaminen aloitetaan tiettyinä päivinä tai tietyn ajan kuluttua taikka päivänä, jona maksaja on asettanut varat palveluntarjoajan saataville. Tällöin maksutapahtumien toteuttamisaikaa koskevassa 69 artiklassa tarkoitettuna vastaanottoajankohtana pidetään sovittua päivää.

Jos edellä mainittu vastaanottoajankohta ei ole palveluntarjoajan työpäivä, maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi seuraavana työpäivänä. Maksajan palveluntarjoaja voi vahvistaa lähelle työpäivän päättymistä takarajan, jonka jälkeen vastaanotetut maksutoimeksiannot katsotaan vastaanotetuksi seuraavana työpäivänä.

Direktiivin 65 artiklan mukaan maksajan palveluntarjoaja ei saa kieltäytyä toteuttamasta maksutoimeksiantoa, joka täyttää kaikki maksajan puitesopimuksessa asetetut ehdot, ellei toteuttamista ole kielletty muualla lainsäädännössä. Jos palveluntarjoaja kieltäytyy toteuttamasta maksutapahtumaa, sen on ilmoitettava tästä maksupalvelun käyttäjälle. Jos mahdollista, sen on ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle myös kieltäytymisen syistä sekä menettelystä, jolla korjataan hylkäämiseen johtaneet tosiasialliset virheet. Ilmoitus on lähetettävä tai asetettava saataville sovittua tavalla mahdollisimman pian ja joka tapauksessa maksutapahtumien toteuttamisaikaa koskevan 69 artiklan määräaikojen kuluessa. Kieltäytymisestä ilmoittaminen voi olla kielletty muualla laissa. Puitesopimuksessa on mahdollista sopia ilmoituksesta perittävistä kuluista, jos kieltäytyminen on objektiivisesti perusteltua.

Direktiivin 66 artiklassa säädetään maksupalvelun käyttäjän oikeudesta peruuttaa maksutoimeksianto ja peruuttamisen määräajoista. Maksaja tai maksunsaaja ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun maksajan¹ palveluntarjoajan on vastaanottanut sen. Kuitenkin jos maksutapahtuma on maksunsaajan käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty, maksaja ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun maksutoimeksianto tai hänen suostumuksensa on annettu maksunsaajalle. Suoraveloituksen osalta maksaja voi kuitenkin peruuttaa maksutoimeksiannon viimeistään sovittua varojen veloittamispäivää edeltävänä työpäivänä.

Jos maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa ovat sopineet maksutoimeksiannon toteuttamisen aloittamisesta tiettyinä myöhempänä ajankohtana 64 artiklan 2 kohdan mukaisesti, maksupalvelun käyttäjä voi peruuttaa maksutoimeksiannon viimeistään sovittua päivää edeltävänä työpäivänä.

Osapuolet voivat sopia oikeudesta peruuttaa maksutoimeksianto myös myöhempänä ajankohtana ja palveluntarjoajan oikeudesta periä peruuttamisesta maksu tässä tilanteessa.

¹ Direktiivin suomenkielisessä toisinnossa on virhe. Siinä mainitaan maksunsaajan palveluntarjoaja.

Maksutapahtumien toteuttamisaika

Direktiivin 69 artiklassa säädetään maksutapahtumien toteuttamisajasta. Maksajan palveluntarjoajan on hyvitetävä maksutapahtuman summa maksunsaajan palveluntarjoajan tilille viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottoajankohtaa seuraavan työpäivän päättymiseen mennessä. Maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat tammikuun 1 päivään 2012 saakka sopia enintään kolmen työpäivän määräajasta. Määräaikoja voidaan pidentää yhdellä työpäivällä, jos maksutapahtuma on käynnistetty paperimuodossa.

Maksunsaajan palveluntarjoajan on määritettävä arvopäivä ja asetettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan saataville tämän maksutilille heti sen jälkeen, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut varat.

Maksunsaajan palveluntarjoajan on toimitettava maksunsaajan käynnistämä tai maksunsaajan välityksellä käynnistetty maksutoimeksianto maksajan palveluntarjoajalle sovituissa määräajassa.

Direktiivissä on erilliset toteuttamisaikaa koskevat säännökset tilanteisiin, joissa maksunsaajalla ei ole palveluntarjoajan ylläpitämää maksutiliä (70 artikla) tai joissa kyse on käteistalletusten tekemisestä maksutilille (71 artikla). Lisäksi direktiivissä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää kohtimaisille maksutapahtumille lyhyempi toteuttamisaika (72 artikla).

Arvopäivä ja varojen oleminen käytettävissä

Direktiivin 73 artiklassa säädetään arvopäivän määrittämisestä sekä ajankohdasta, jolloin varojen tulee olla maksunsaajan käytettävissä. Maksunsaajan maksutilille panon arvopäivän on oltava viimeistään työpäivä, jona maksutapahtuman summa hyvitetään maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Maksutapahtuman summan on puolestaan oltava maksunsaajan käytettävissä heti sen jälkeen kun se on hyvitetty maksunsaajan palveluntarjoajan tilille.

Maksajan maksutililtä oton arvopäivä saa olla aikaisintaan se päivä, jona maksutapahtuman summa veloitetaan kyseiseltä maksutililtä.

Virheelliset yksilöivät tunnisteet

Yksilöivä tunniste on määritelty direktiivin 4 artiklan 21 kohdassa. Sen mukaan yksilöivä tunniste on palveluntarjoajan maksupalvelun käyttäjälle määrittämä kirjain-, numero- tai merkkiyhdistelmä, joka maksupalvelun käyttäjän on esitettävä, jotta toinen maksutapahtumaan liittyvä maksupalvelun käyttäjä ja/tai tämän maksutili voidaan yksiselitteisesti määrittää.

Maksutapahtumien toteuttamisessa yksilöivällä tunnisteella on keskeinen merkitys. Direktiivin 74 artiklan mukaan, jos maksutoimeksianto toteutetaan yksilöivän tunnisteiden mukaisesti, se katsotaan toteutetuksi kyseisessä yksilöivässä tunnisteessa määritetyn maksunsaajan osalta oikein. Palveluntarjoaja ei ole vastuussa maksutapahtuman virheellisestä toteuttamisesta tai toteuttamatta jäämisestä, jos maksupalvelun käyttäjä on antanut virheellisen yksilöivän tunnisteiden. Maksajan palveluntarjoajan on kuitenkin ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin, jotta maksutapahtumaan liittyvät varat saataisiin takaisin. Puitesopimuksessa voidaan sopia, että palveluntarjoaja voi tällaisessa tapauksessa periä maksupalvelun käyttäjältä maksun varojen takaisin perimisestä.

Palveluntarjoajan vastuu maksutapahtuman toteuttamisesta

Direktiivin 75 artiklassa säädetään palveluntarjoajan vastuusta maksutapahtuman toteutumatta jäämisestä tai virheellisestä toteuttamisesta.

Kun kyseessä on maksajan käynnistämä maksutapahtuma, maksajan palveluntarjoaja on vastuussa maksajalle siitä, että maksutapahtuma toteutetaan asianmukaisesti. Jos maksajan palveluntarjoaja voi osoittaa maksunsaajan palveluntarjoajan vastaanottaneen varat direktiivin mukaisessa määräajassa, vastuu siirtyy maksunsaajan palveluntarjoajalle.

Kun vastuu kuuluu maksajan palveluntarjoajalle, sen on ilman aiheetonta viivytystä palautettava maksajalle toteuttamatta jääneen tai virheellisesti toteutetun maksutapahtuman summa tai saatettava veloitettu maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman virheellistä maksutapahtumaa. Jos maksunsaajan palveluntarjoaja on vastuussa, sen on viipymättä asetettava maksutapahtuman summa maksunsaajan käytettäväksi ja tarvittaessa hyvitetty vastaava summa maksunsaajan maksutilille.

Kun kyseessä on maksunsaajan käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty maksutoimeksianto, maksunsaajan palveluntarjoaja on vastuussa maksutoimeksiannon asianmukaisesta toimittamisesta maksajan palveluntarjoajalle. Maksunsaajan palveluntarjoajan ollessa vastuussa sen on välittömästi toimitettava maksutoimeksianto uudelleen maksajan palveluntarjoajalle. Maksunsaajan palveluntarjoajan on lisäksi käsiteltävä maksutapahtuma sille 73 artiklan nojalla kuuluvien velvoitteiden mukaisesti. Maksunsaajan palveluntarjoajan on siten asetettava maksutapahtuman summa maksunsaajan käytettäväksi välittömästi sen jälkeen, kun summa on hyvitetty maksunsaajan palveluntarjoajan tilille.

Vastuun jakautumisesta riippumatta asianomaisen palveluntarjoajan on ryhdyttävä maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä välittömästi toimiin jäljittääkseen maksutapahtuman ja ilmoitettava tuloksista maksupalvelun käyttäjälle.

Lisäksi 75 artiklassa säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta palauttaa kulut ja korvata korkotappiot, kun maksutapahtumaa ei ole toteutettu tai se on toteutettu virheellisesti.

Direktiivin 76 artiklan mukaan muu rahallinen korvaus voi määräytyä maksupalvelun käyttäjän ja hänen palveluntarjoajansa väliseen sopimukseen sovellettavan lain mukaisesti.

Maksupalvelusopimuksen osapuoli ei ole direktiivin mukaisessa vastuussa, jos se voi vedota sellaisiin epätavallisiin ja ennalta arvaamattomiin seikkoihin, joihin se ei voi vaikuttaa ja joiden seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattamalla olisi voinut välttää, tai jos palveluntarjoajaa sitovat muut kansalliseen tai yhteisön lainsäädäntöön perustuvat oikeudelliset velvoitteet (78 artikla).

Pienmaksuvälineitä ja sähköistä rahaa koskevat poikkeukset

Pienmaksuvälineiden ja sähköisen rahan osalta on säädetty poikkeuksia sekä tietojenantovaatimuksesta (34 artikla) että maksupalvelusopimuksen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien (53 artikla) osalta. Säännökset sisältävät mahdollisuuden sopia toisin tietyistä direktiivin määräyksistä. Tietojenantovaatimukset on rajoitettu olennaisiin tietoihin. Oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat poikkeukset liittyvät pienmaksuvälineen teknisiin ominaisuuksiin, esimerkiksi siihen, että pienmaksuvälinettä ei voida sulkea tai että sitä käytetään nimettömästi.

Pienmaksuvälineeksi on määritelty välineet, jotka puitesopimuksen mukaan koskevat pelkästään yksittäisiä enintään 30 euron arvoisia maksutapahtumia tai joiden käyttöraja on 150 euroa tai joihin talletettujen varojen määrä ei koskaan ylitä 150 euroa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää alhaisemmista tai kaksinkertaisista rajoista. Ennalta maksettujen maksuvälineiden osalta jäsenvaltiot voivat nostaa rajaa 500 euroon asti.

Muut säännökset

Direktiivin 80 ja 81 artiklassa edellytetään valitusmenettelyiden ja säännösten rikkomisen seuraamusjärjestelmän luomista. Riitojen ratkaisemiseksi on oltava myös tuomioistuinten ulkopuoliset oikeussuojamenettelyt (83 artikla).

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Maksupalveluista ei ole nykyisin voimassa kattavaa lainsäädäntöä.

Keskeisin maksupalveluja koskeva säädös on tilisiirtolaki (821/1999), jolla on pantu täytäntöön rajojen yli suoritettavista tilisiirroista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/5/EY. Tilisiirtolaissa säädetään luottolaitoksen tai muun maksujen välittäjän velvollisuudesta antaa tietoja tilisiirrosta sekä sen vähimmäisvelvoitteista tilisiirron toteuttamisessa. Lisäksi tilisiirtolaissa on säännökset tilisiirtomaksun sitovuudesta sivullisiin nähden, maksumääräyksen peruuttamisesta ja maksumääräyksen antajan vapautumisesta suoritusvelvoitteestaan saajaan nähden.

Rajat ylittävistä euromääräisistä maksuista on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2560/2001. Asetusta sovelletaan yhteisössä suoritettaviin rajat ylittäviin euromääräisiin maksuihin, joiden arvo on enintään 50 000 euroa. Asetuksen mukaan rajat ylittävistä euromääräisistä maksuista on perittävä samat palvelumaksut kuin jäsenvaltion sisällä suoritettavista euromääräisistä maksuista. Lisäksi asetuksessa säädetään palvelumaksuista annettavista tiedoista sekä eräistä rajojen yli suoritettavia tilisiirtoja helpottavista toimenpiteistä.

Kuluttajansuojalain (38/1978) 6a luvussa säädetään rahoituspalveluiden ja rahoitusvälineiden etämyynnistä. Luku koskee siten myös maksupalvelujen etämyyntiä. Luku sisältää säännökset muun muassa elinkeinonharjoittajan ennakkotiedonantovelvoitteista sekä kuluttajan peruuttamisoikeudesta. Lisäksi maksukortteihin sovelletaan kuluttajansuojalain 7 luvun kulutusluottoja koskevia säännöksiä siten kuin luvussa tarkemmin säädetään. Luvussa on säännöksiä muun muassa luotonantajan tiedonantovelvoitteista ennen luottosopimuksen tekemistä, luottosopimuksen tekemisestä sekä tilinhaltijan vastuusta tapauksissa, joissa luottokorttia tai tililuoton käyttöön oikeuttavaa muuta tunnistetta käytetään oikeudettomasti. Viimeksi mainitut säännökset koskevat myös sellaisia tunnisteita, jotka oikeuttavat tilin taikka muun rahoituspalvelun tai rahoitusvälineen käyttöön.

Viestintämarkkinalain (393/2003) 79 a §:ssä oleva säännös, joka koskee kuluttajan vastuuta viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä, tulee puolestaan sovellettavaksi silloin, kun matkapuhelinta tai muuta vastaavaa viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettyä välinettä on käytetty oikeudettomasti maksamiseen.

Niiltä osin kuin laissa ei ole maksupalveluita koskevia erityissäännöksiä niihin sovelletaan yleisiä velvoiteoikeudellisia säännöksiä ja periaatteita.

2.2 Tietoja maksupalvelujen käytöstä

Seuraavassa esitetyt tiedot eri maksamistapojen käytöstä Suomessa perustuvat Finanssialan Keskusliiton 7.7.2008 päivättyyn selvitykseen ”Maksaminen Suomessa ja Euroopassa”. Siinä esitetyt luvut perustuvat vuoden 2007 maksuliikennetilastoihin.

Suomessa käytetään suhteellisen paljon maksupalveluita. Vuonna 2007 pankit välittivät noin 1,4 miljardia maksutapahtumaa. Suosittuja maksutapoja ovat tilisiirto ja korttimaksu. Tapahtumamäärällä mitattuna korttimaksuja tehdään jonkin verran enemmän kuin tilisiirtoja. Suomalaiset maksavat asukasta kohden vuodessa 125 tilisiirtoa, 153 korttimaksua ja 15 suoraveloitusta.

Korttimaksaminen on yleistynyt. Vuonna 2007 korttimaksaminen kasvoi 9 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Maksukortteja käytettiin kaiken kaikkiaan kyseisenä vuonna 986 miljoonaa kertaa. Lukumäärä pitää sisällään maksukorttien käyttämisen kauppohen maksupäätteillä, käteisnostot sekä automaattilla tehdyt maksut ja saldo- ja tilitapahtumakyselyt. Erilaisista maksukorteista selvästi eniten käytetään pankkikorttia, jonka käyttöosuus kaikista korteista oli yli 60 prosenttia. Seuraavaksi suosituin korttityyppi on niin sanottu online -veloituskortti (Visa Electron), jonka käyttöosuus korteista oli noin 20 prosenttia. Yleisluottokorttia käytettiin puolestaan noin yhdeksässä prosentissa ja erityistä maksukorttia, joka käy esimerkiksi vain tietyn ketjun liikkeissä, noin kuudessa prosentissa korttitapahtumia. Kauppohen maksupäätteillä maksukortteja käytettiin 659 miljoonaa kertaa vuonna 2007, mikä on 11,5 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Suomalaisilla on keskimäärin 1,63 maksukorttia käytössään. Maksukorttien yhteenlaskettu määrä on 12,8 miljoonaa kappaletta. Näistä eniten eli 4,2 miljoonaa kappaletta on maksuaika- ja yleisluottokortteja (Visa, MasterCard). Toiseksi eniten eli 3,4 miljoonaa kappaletta on erityisluottokortteja (tietyn liikkeen omia kortteja). Pankkikortteja on noin 3,3 miljoonaa ja online-veloituskortteja 1,9 miljoonaa. Suurin osa uusista pankkien jakamista korteista on sirukortteja. Voimakkaimmin kasvava korttiryhmä on maksuaika- ja yleisluottokortit. Sen sijaan automaattikorttien ja vain Suomessa käyvien pankkikorttien suhteellinen osuus on vähenemässä. Korttimaksuina tehtyjen maksutapahtumien arvo oli 35,3 miljardia euroa vuonna 2007.

Vuonna 2007 suomalaiset pankit välittivät konekielisiä tilisiirtoja 726 miljoonaa kappaletta. Suoraveloituksia näistä oli hieman yli kymmenesosa eli 76 miljoonaa kappaletta. Muista maksutavoista sekkejä, toistuvaissuorituksia ja pikasiirtoja käytetään vähän tai tietyn tyyppisten maksujen suorittamiseen. Toistuvaissuorituksia käytetään lähinnä palkkojen ja eläkkeiden maksamiseen ja niiden osuus konekielisistä maksuista on noin 12 prosenttia. Sekkien ja pikasiirtojen käyttö on vähäistä. Tosin pikasiirtoja käytetään siirtämään suuria summia. Esimerkiksi vuonna 2007 keskimääräinen pikasiirron arvo oli 445 000 euroa.

Verkkopankin käyttö lisääntyy koko ajan. Vuoden 2007 lopussa suomalaisilla oli 4,3 miljoonaa verkkopankkisopimusta. Verkkopankkitapahtumien määrä kasvoi vuonna 2007 9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja määrällisesti tapahtumia oli 316 miljoonaa. Sähköisesti välitettävien laskujen määrä on kasvanut voimakkaasti muutaman viime vuoden aikana. Vuonna 2007 verkkolaskutapahtumien määrä kasvoi 154 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tapahtumia oli 2,7 miljoonaa kappaletta.

Suomessa maksamisen konekielisyysaste on korkea. Vuonna 2007 pankkien välittämistä maksuista 96 prosenttia oli konekielisiä eli vain noin neljä prosenttia pankkien kautta välitetyistä maksuista oli paperipohjaisia.

Käteisnostojen lukumäärä on vähentynyt jonkin verran. Vuonna 2007 tehtiin 190 miljoonaa käteisnostoa, mikä on noin neljä prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Käteisnostojen yhteenlaskettu arvo oli vuonna 2007 16,4 miljardia euroa. Automaatilla tehtävät tilisiirrot ovat vähentyneet, ja viime vuonna niitä tehtiin 29 miljoonaa kappaletta, mikä on 17 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2000 vastaava luku oli 84 miljoonaa kappaletta.

Teleyritysten kautta laskutettavien lisäarvopalveluiden liikevaihto on TeleForum ry:n mukaan kaiken kaikkiaan yli 200 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä arvo pitää sisällään puhepalvelunumerot, mobiilisisältöpalvelut sekä muut lisäarvopalvelut. Tarkempaa erittelytietoa on ollut saatavilla seuraavassa esitetyistä matkapuhelinverkossa välitettävistä sisältöpalveluista. Tiedot perustuvat Idean Enterprises Oy:n tekemään raporttiin ”Mobiilisisältöpalvelut Suomessa 2006”. Saatavilla on ollut ainoastaan mobiilimaksamisen euromääräiset arvot, mutta ei tapahtumien lukumäärätietoja. Markkinoiden arvolla tarkoitetaan tässä arvonlisäverotonta loppukäyttäjälaskutusta ilman tiedonsiirtomaksuja. Esimerkiksi maksuton WAP-selaus ei siten ole mukana.

Mobiilisisältömyynti oli vuonna 2006 77 miljoonaa euroa, joista 71 miljoonaa euroa oli teleoperaattoreiden kautta laskutettuja palveluita. Muut palvelut muodostuvat erikseen myytävistä mobiilinaavigointisovelluksista. Markkinoiden arvo on kolminkertaistunut vuodesta 2000. Myynnin on arvioitu nousevan yli 90 miljoonaan euroon vuonna 2009. Mobiilisisältöpalvelut voidaan jakaa viihde-, hyöty- ja julkisiin palveluihin. Nopeinta kasvua odotetaan mobiilitelevisiolle, yhteisöllisille palveluille, musiikkitiedostoille, tekstiviestilainoille, navigoinnille sekä julkiselle liikenteelle.

Viihdepalvelut ovat perinteisesti muodostaneet yli puolet markkinoiden arvosta, ollen 38,4 miljoonaa euroa vuonna 2006. Arvo oli 6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Viihdepalveluihin kuuluvat soittoäänät ja musiikkitiedostot, chat- ja deittipalvelut, pelit, kuvat, aikuisviihde, televisioon liittyvät palvelut, yhteisölliset palvelut, mobiili-TV sekä muut viihdepalvelut. Näistä selkeästi suosituimpia palveluita ovat soittoäänät ja chat- ja deittipalvelut. Yhteisöllisillä palveluilla tarkoitetaan muun muassa omien valokuvien siirtämistä verkkoon sekä muiden käyttäjien valokuvien selausta ja kommentointia.

Hyötypalveluiden osuus vuonna 2006 oli noin neljäkymmentä prosenttia eli noin 33 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli 13 prosenttia. Hyötypalveluihin kuuluvat hakupalvelut, navigointi, uutiset ja sää, tekstiviestilainat, yritysten sisäiset ja ulkoiset mobiiliviestintäpalvelut, matkailu- ja liikennepalvelut sekä muut hyötypalvelut. Yritysten sisäisillä ja ulkoisilla mobiiliviestintäpalveluilla tarkoitetaan yritysten ja niiden sidosryhmien välillä kulkevia viestejä, kuten tekstiviestintä toimitettavat noutoilmoitukset ja työntekijöiden palkkakuitit sekä lukijoiden sanomalehdille toimitettavat julkaistavaksi tarkoitetut viestit tai kuvat. Hyötypalvelut pitävät sisällään myös mobiilipankkipalvelut.

Julkisten palveluiden kokonaisarvo oli vuonna 2006 noin 6,2 miljoonaa euroa. Arvo oli 19 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Julkisista palveluista suurin osa on mobiilimatkalippuja. Julkisiin palveluihin kuuluvat myös verotietohaut sekä terveydenhuoltoon liittyvät palvelut ja kirjastopalvelut. Osa julkisista palveluista on käyttäjän kannalta ilmaisia tai erittäin edullisia, mikä vaikuttaa markkina-arvo-osuuteen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Yleistä

Esityksen tarkoituksena on panna Suomessa täytäntöön maksupalveludirektiivin III ja IV osaston säännökset. Suomessa ei nykyisin ole sellaista maksupalveluja yleisesti koskevaa lainsäädäntöä, johon direktiivin täytäntöönpanon edellyttämät säännökset voitaisiin luontevasti sijoittaa. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää siksi kokonaan uuden lain säätämistä. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maksupalvelulaki. Samalla tilisiirtolaki kumottaisiin.

Ehdotettua maksupalvelulakia sovellettaisiin seuraaviin maksupalveluihin:

- 1) palvelu käteispanon tekemiseksi maksutilille tai käteisen nostamiseksi maksutililtä sekä maksutilin hoitoon ja tarjoamiseen liittyvät toimet,
- 2) maksutapahtuman toteuttaminen tilisiirtona, varojen siirtona palveluntarjoajan maksutilille, suoraveloituksena taikka maksukortilla tai muulla maksuvälineellä,
- 3) maksuvälineen liikkeeseenlasku (*issuing*),
- 4) maksuvälineellä toteutettavaa maksutapahtumaa koskeva tapahtumahyvitys (*acquiring*),
- 5) rahanvälitys sekä
- 6) maksutapahtuman toteuttaminen siten, että maksajan suostumus sen toteuttamiseen annetaan matkapuhelimella tai tietokoneella taikka muulla vastaavalla laitteella ja maksu suoritetaan sellaiselle televiestintä- tai tietotekniikkajärjestelmää tai -verkkoa hoitavalle yritykselle, joka toimii ainoastaan maksutapahtuman välittäjänä.

Edellä oleva luettelo lain soveltamisalaan kuuluvista maksupalveluista vastaa direktiivin liitteessä olevaa vastaavaa luetteloa. Ehdotetun lain 2 ja 3 §:ssä rajattaisiin määrätynlaiset palvelut ja maksutapahtumat lain soveltamisalan ulkopuolelle vastaavasti kuin ne on direktiivissä rajattu sen soveltamisalan ulkopuolelle.

Jotta maksupalveluita koskeva kansallinen sääntely muodostuisi mahdollisimman johdonmukaiseksi ja kattavaksi, maksupalvelulain soveltamisala olisi jäljempänä selostettavalla tavalla eräiltä osin laajempi kuin direktiivin soveltamisala. Samasta syystä lakiehdotus sisältää eräitä sellaisiakin säännöksiä, jotka eivät välittömästi perustu direktiiviin.

3.2 Palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudet

Lakiehdotuksen 2 luku sisältää yksityiskohtaiset säännökset palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa maksupalvelun käyttäjälle tietoja maksupalveluista. Ehdotetut säännökset vastaavat direktiivin sisältöä. Niiden tarkoituksena on turvata se, että maksupalvelun käyttäjät saavat maksupalveluista riittävän kattavat ja selkeät tiedot. Tämän ansiosta he voivat vertailla eri palveluntarjoajien palveluja ja niistä perittäviä kuluja sekä tehdä perusteltuja valintoja. Tiedonantovelvollisuuksien yhdenmukaisuus kaikissa jäsenvaltioissa edistää myös osaltaan yhtenäisten maksupalvelumarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

Luvun säännökset koskevat ensiksikin palveluntarjoajan velvollisuutta antaa maksupalvelun käyttäjälle ennen maksupalveluja koskevan sopimuksen tekemistä tietoja sopimussuhteen ehdoista ja muista maksupalvelun käyttäjän kannalta merkityksellisistä seikoista. Se, kuinka kattavat ennakkotiedot palveluntarjoajan on annettava ja millä tavoin ne on annettava, riippuu siitä, onko kyseessä

tilisopimus tai muu puitesopimus, jonka perusteella voidaan toteuttaa useita maksutapahtumia, vai sopimus erillisen maksutapahtuman - esimerkiksi yksittäisen rahanvälitystoimeksiannon - toteuttamisesta.

Lisäksi 2 luvussa säädettäisiin siitä, mitä tietoja ja millä tavoin palveluntarjoaja on velvollinen antamaan toteutetuista maksutapahtumista. Tiedonantovelvollisuudet ovat tältäkin osin varsin kattavat, jotta maksupalvelun käyttäjä voisi saamiensa tietojen perusteella helposti tarkistaa, että hänen maksutililtään veloitetut maksutapahtumat ovat oikeutettuja ja että palveluntarjoaja on muutenkin toteuttanut maksutapahtumat asianmukaisesti.

Direktiivin 47 artiklan 3 kohdan ja 48 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat edellyttää, että palveluntarjoajat antavat tiedot puitesopimuksen nojalla toteutetuista maksutapahtumista maksupalvelun käyttäjälle paperilla kerran kuukaudessa ilman kuluja. Suomen osalta ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää palveluntarjoajille velvoitetta toimittaa maksupalvelun käyttäjille kirjallisia tiliotteita. Puitesopimuksen osapuolet voivat siten sopia siitä, toimitetaanko maksupalvelun käyttäjälle kirjalliset tiliotteet vai asetetaanko maksutapahtumia koskevat tiedot hänen saatavilleen esimerkiksi verkkopankissa.

Lisäksi 2 luku sisältää säännökset maksukortin tai muun maksuvälineen käyttämiseen liittyvistä tiedonantovelvollisuuksista. Jos kauppias tai muu maksunsaaja pyytää maksajalta maksua tai tarjoaa alennusta tietyn maksuvälineen käyttämisestä, maksunsaajan on lakiehdotuksen mukaan ilmoitettava maksusta tai alennuksesta maksajalle ennen maksutapahtuman käynnistämistä. Jos palveluntarjoaja tai muu taho pyytää maksupalvelun käyttäjältä maksua tietyn maksuvälineen käyttämisestä, sen on vastaavasti ilmoitettava maksusta maksupalvelun käyttäjälle ennen maksutapahtuman käynnistämistä. Säännösten avulla turvataan se, ettei maksuvälineen käyttämisestä mahdollisesti perittävä lisämaksu tule käyttäjälle yllätyksenä. Maksuvälineen käyttämisestä perittäviä maksuja käsitellään muilta osin jäljempänä jaksossa 3.5.

Maksupalvelun käyttäjällä on pääsääntöisesti oikeus saada maksupalvelulaissa tarkoitettut tiedot palveluntarjoajalta maksutta.

3.3 Puitesopimuksen muuttaminen ja päättäminen

Lakiehdotuksen 3 luku sisältää säännökset puitesopimuksen ehtojen muuttamisesta sekä puitesopimuksen irtisanomisesta ja purkamisesta.

Palveluntarjoajan olisi lakiehdotuksen mukaan toimitettava ehdotus puitesopimuksen ehtojen muuttamisesta maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla vähintään kaksi kuukautta ennen muutosten ehdotettua voimaantulopäivää. Säännöksen tarkoituksena on antaa suojaa maksupalvelun käyttäjälle palveluntarjoajan ehdottaessa yksipuolisesti muutoksia puitesopimuksen ehtoihin.

Puitesopimuksen irtisanomista koskevilla säännöksillä pyritään turvaamaan erityisesti se, että maksupalvelun käyttäjä voi riittävän helposti ja nopeasti irtautua puitesopimuksesta esimerkiksi halutessaan vaihtaa palveluntarjoajaa. Maksupalvelun käyttäjä saa lakiehdotuksen mukaan milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa puitesopimuksen heti päätyväksi, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Tämä oikeus koskisi myös määräaikaista puitesopimusta. Maksupalvelun käyttäjän noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saisi sopia kuukautta pitemmäksi.

Jotta maksupalvelun käyttäjällä olisi myös tosiasiassa mahdollisuus joustavasti vaihtaa palveluntarjoajaa niin halutessaan, ehdotetaan lisäksi, että palveluntarjoaja ei saa periä maksupalvelun käyttäjältä maksua puitesopimuksen irtisanomisesta. Maksupalvelulakiin ehdotettu säännös on maksupalvelun käyttäjän kannalta suotuisampi kuin direktiivissä edellytetty vähimmäissuoja. Direktiivin 45 artiklan 2 kohdassa näet säädetään, että yli kahdentoista kuukauden määräajaksi tehdyn tai toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen irtisanomisesta ei saa aiheutua kuluja maksupalvelun käyttäjälle kahdentoista kuukauden jälkeen. Saman artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa maksupalvelun käyttäjän kannalta suotuisampia säännöksiä. Direktiivin sisältämää kansallista liikkumavaraa ehdotetaan siis käytettäväksi siten, että palveluntarjoajaa kielletäisiin perimästä maksua puitesopimuksen irtisanomisesta missään tilanteessa, siis myös silloin, kun puitesopimus on ollut voimassa alle kahdentoista kuukauden ajan.

Jotta maksupalvelulaki olisi mahdollisimman kattava, lakiehdotukseen on otettu myös puitesopimuksen purkamista koskevat säännökset, vaikka direktiivissä ei vastaavia säännöksiä olekaan. Säännökset vastaavat sopimussuhteissa yleisesti noudatettavia periaatteita.

3.4 Maksutapahtuman toteuttaminen

Lakiehdotuksen 4 ja 5 lukuun on otettu säännökset maksutapahtuman käynnistämisestä ja toteuttamisesta sekä maksutapahtuman toteuttamisajasta ja arvopäivästä. Merkittävä uudistus nykyiseen verrattuna on, että ne enimmäisajat lyhenevät, joiden kuluessa palveluntarjoajien on toteutettava maksutapahtuma.

Toteuttamisajat lyhenevät

Lakiehdotuksen mukaan maksajan palveluntarjoajan on pääsääntöisesti maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan palveluntarjoajan tilille viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana työpäivänä. Vuoden 2012 alkuun saakka kestävän siirtymäkauden ajan toteuttamisajaksi voidaan kuitenkin muissa kuin kotimaan maksutapahtumissa sopia kolme työpäivää maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä lukien. Euroopan talousalueella toteutettavien euromääräisten maksujen osalta ei voida edes sopia toisin siitä, missä ajassa maksajan palveluntarjoajan on toteutettava maksutapahtuma. Maksupalvelun käyttäjä voi kuitenkin luonnollisesti edelleen määrittellä sen ajankohdan, jona hän haluaa maksun suoritettavaksi.

Vertailun vuoksi voidaan todeta, että voimassa olevan tilisiirtolain mukaan tilisiirron toteuttamisajasta voidaan aina sopia. Jos toteuttamisajasta ei ole sovittu, euromääräisen kotimaan tilisiirron varat on tilisiirtolain mukaan maksettava saajan laitoksen tilille viimeistään maksumääräyksen hyväksymispäivää seuraavana pankkipäivänä ja ulkomaan rahan määräisen kotimaan tilisiirron sekä ETA-tilisiirron varat viimeistään maksumääräyksen hyväksymispäivää seuraavana viidentenä pankkipäivänä.

Myös maksunsaajan palveluntarjoajan noudatettava toteuttamisaika lyhenee. Lakiehdotuksen mukaan maksunsaajan palveluntarjoajan on maksettava euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määräisen maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille välittömästi sen jälkeen, kun se on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Tästäkään toteuttamisajasta ei voida sopia toisin. Tilisiirtolain mukaan vastaavasta saajan laitoksen noudatettavasta toteuttamisajasta voidaan sopia. Jollei toteuttamisajasta ole sovittu, saajan laitoksen on tilisiirtolain mukaan maksettava tilisiirron varat saajan tilille viimeistään sitä päivää seuraavana pankkipäivänä, jona varat maksettiin saajan laitoksen tilille.

Direktiivin mukaiset toteuttamisaikasäännökset nopeuttavat käytännössä huomattavasti erityisesti rajat ylittävien euromääräisten maksujen suorittamista Euroopan talousalueella.

Kotimaan maksutapahtumat toteutetaan Suomessa jo nykyisin yleensä direktiivissä säädettyä lyhyemmässä määräajassa. Saman pankin sisällä toteutettava kotimaan maksutapahtuma maksetaan maksunsaajalle käytännössä välittömästi. Jotta direktiivin yhtenä keskeisenä tavoitteena oleva maksujen tehostaminen saavutetaan, on tärkeää, että palveluntarjoajat, jotka jo ennen maksupalvelulain voimaantuloa ovat noudattaneet säädettyjä enimmäisaikoja lyhyempiä toteuttamisaikoja, eivät lain voimaan tultua hidasta käytäntöään. Esimerkiksi rajat ylittävien maksujen osalta sellaisessa tilanteessa, jossa maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraava päivä ei ole kansallisen vapaapäivän vuoksi maksajan palveluntarjoajan työpäivä, maksajan palveluntarjoajan ei tulisi aiheuttomasti viivyttää maksutapahtuman rahamäärän maksamista maksunsaajan palveluntarjoajan tilille kansallisen vapaapäivän yli, vaikka toteuttamisaikaa koskeva säännös sanamuotonsa mukaan tämän sinänsä mahdollistaisikin.

Direktiivin 72 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää kotimaan maksutapahtumien toteuttamiselle direktiivissä säädettyä lyhyemmän enimmäisajan. Tarkoituksena on ottaa huomioon kansallisten maksuinfrastruktuurien tehokkuus ja antaa jäsenvaltioille mahdollisuus varmistaa, ettei palvelutaso heikentyisi nykyisestä. Lakiehdotukseen ei kuitenkaan ole otettu säännöstä, jonka mukaan kotimaan maksutapahtumat tai määrätyt niistä tulisi toteuttaa direktiivissä säädettyä enimmäisaikaa lyhyemmässä määräajassa. Esitystä valmisteltaessa on katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi, että nykyisen palvelutason säilyminen ainakin tässä vaiheessa tältä osin jätetään palveluntarjoajien välisen kilpailun hoidettavaksi. Kotimaan maksutapahtumissa ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan sovellettaisi edellä tarkoitettua vuoden 2012 alkuun saakka kestävää siirtymäkautta.

Toteuttamisaikasäännösten soveltamisala

Kun direktiiviä on ryhdytty jäsenvaltioissa panemaan täytäntöön, on käynyt ilmi, että vallitsee erilaisia tulkintoja siitä, sovelletaanko toteuttamisaikaa koskevia direktiivin säännöksiä kaikkiin maksutapahtumiin vai ainoastaan maksajan käynnistämiin maksutapahtumiin. Euroopan yhteisöjen komissio on julkistanut tulkinnan, jonka mukaan toteuttamisaikasäännökset koskisivat vain maksajan käynnistämiä maksutapahtumia.

Tämä esitys perustuu kuitenkin direktiivin sanamuotoon pohjautuvaan tulkintaan, jonka mukaan toteuttamisaikasäännökset ainakin lähtökohtaisesti koskevat sekä maksaja-aloitteisia että maksunsaaja-aloitteisia maksutapahtumia. Tällaista tulkintaa puoltaa direktiivin sanamuodon ohella myös se, että erityisesti suoraveloitusedmaksujen osalta toteuttamisaikasäännösten suppea tulkinta johtaisi siihen, että direktiivin keskeisenä tavoitteena oleva maksujen nopeutuminen voisi muutoin jäädä toteutumatta. Tämän laajemmankaan tulkinnan mukaan toteuttamisaikasäännökset eivät korttimaksujen osalta estä nykyisin sovellettavien käytäntöjen jatkamista.

Yksilöivän tunnisteiden käyttö

Lakiehdotuksen mukaan palveluntarjoaja saa toteuttaa maksutapahtuman pelkästään niin sanotun yksilöivän tunnisteiden eli tyypillisesti esimerkiksi tilinumeron perusteella, vaikka maksupalvelun käyttäjä olisi antanut maksutapahtuman toteuttamiseksi muitakin tietoja, esimerkiksi maksunsaajan nimen. Palveluntarjoaja ei myöskään ole vastuussa maksutapahtuman toteuttamatta jäämisestä tai virheellisestä toteuttamisesta, joka johtuu siitä, että maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen. Nämä direktiiviin perustuvat säännökset vastaavat periaatetta, joka on omaksuttu jo tilisiirtolain säätämisen yhteydessä.

Yksilöivää tunnistetta koskevista säännöksistä huolimatta palveluntarjoajilta edellytettävään huolelliseen toimintaan voidaan katsoa kuuluvan esimerkiksi sen, että ne ylläpitävät sellaisia massaluonteiseenkin maksujenvälitystoimintaan soveltuvia ja kohtuullisin toimenpitein toteutettavia järjestelyjä, joiden avulla voidaan pyrkiä vähentämään virheiden syntymistä. Tällaisiin järjestelyihin kuuluu nykyisin esimerkiksi se, että pankin tietokoneohjelma huomauttaa maksajalle, jos hänen syöttämänsä tilinumero on muodoltaan virheellinen. Toisena esimerkkinä tällaisista järjestelyistä voidaan mainita se, että maksajan syötettyä maksunsaajan tilinumeron pankin järjestelmä saattaa näyttää tilinhaltijan nimen, jos tilinhaltija on esimerkiksi viranomainen tai elinkeinonharjoittaja, joka on antanut suostumuksensa tällaiseen menettelyyn. Tällaisen toiminnon ansiosta maksaja voi varmistua siitä, että maksu on menossa oikealle vastaanottajalle. Yksilöivää tunnistetta koskevat maksupalvelulain säännökset eivät voi olla peruste heikentää nykyistä palvelutasoa.

Maksutapahtuman täysimääräisyys ja kulujen periminen

Lakiehdotus sisältää säännöksen siitä, että maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvien palveluntarjoajien ja välittäjien on toteutettava maksutapahtuma täysimääräisenä. Maksupalvelua koskevat kulut tulee siten periä erillisenä eränä. Maksunsaajan palveluntarjoaja voi kuitenkin vähentää maksutapahtuman rahamäärästä omat kulunsa, jos tällaisesta oikeudesta on maksunsaajan kanssa sovittu. Tällöinkin maksutapahtuman rahamäärästä vähennetyt kulut on eriteltävä maksunsaajalle. Jos maksutapahtuman rahamäärästä on oikeudettomasti vähennetty kuluja, tilanteesta riippuen joko maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja vastaa siitä, että maksunsaaja saa maksun täysimääräisenä.

Maksutapahtuman toteuttamisesta perittävien kulujen osalta maksupalvelulaissa säädettäisiin, että maksaja ja maksunsaaja vastaavat kumpikin oman palveluntarjoajansa maksutapahtuman toteuttamisesta perimistä kuluista. Tästä kuluvastuun jakautumisesta voidaan poiketa vain, jos maksutapahtumassa suoritetaan valuutanmuunto. Kulujen jakamisella maksajan ja maksunsaajan kesken helpotetaan automaattista maksujen käsittelyä ja siten tehostetaan maksujenvälitystä.

3.5 Maksuvälineitä koskevat säännökset

Yleistä

Lakiehdotuksen 6 luku sisältää säännökset maksuvälineen haltijan ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka liittyvät maksuvälineiden käyttöön. Laissa tarkoitettuja maksuvälineitä ovat esimerkiksi pankki- ja luottokortit sekä verkkopankissa käytettävät tunnusluvut. Myös esimerkiksi matkapuhelinliittymä on maksuväline silloin, kun sitä käytetään maksamiseen laissa tarkemmin määritellyllä tavalla.

Maksuvälineen haltijan oikeusturvan varmistamiseksi säädetään, että hänen velvollisuutensa huolehtia maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista alkaa vasta, kun hän on vastaanottanut ne. Uutta on se, että laissa säädettäisiin palveluntarjoajalle velvollisuus huolehtia siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä milloin tahansa ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Tällaisen ilmoituksen saatuaan palveluntarjoajan on suljettava maksuväline.

Maksuvälineiden käytön turvallisuuden kannalta on tärkeää, että pankkiautomaatit sekä kauppiaiden ja muiden maksunsaajien käyttämät maksupäätteet ovat rakenteeltaan ja sijoittelultaan sellaisia, että maksuvälineen haltija voi antaa maksukorttiin liittyvän tunnusluvun niin, ettei se tule sivullisten tietoon. Palveluntarjoajilta voidaan edellyttää muun ohella sitä, että ne ohjeita antamalla taikka sopimusjärjestelyjä tai muita vastaavia keinoja käyttämällä pyrkivät omalta osaltaan turvaamaan tämän tavoitteen toteutumisen.

Maksun pyytäminen tai alennuksen antaminen maksuvälineen käyttämisestä

Palveluntarjoajat eivät lakiehdotuksen mukaan saisi estää kauppiaita tai muita maksunsaajia pyytämästä maksua tai tarjoamasta alennusta maksukortin tai muun maksuvälineen käyttämisestä. Säännöksen tarkoituksena on lisätä kilpailua ja hinnoittelun läpinäkyvyyttä. Nykyisin eräät luottokorttiyhtiöt ovat kauppiaiden kanssa tekemissään sopimuksissa kieltäneet näitä perimästä lisämaksua luottokortilla maksettaessa. Säännös estää tällaisen sopimuskäytännön jatkamisen.

Direktiivin 52 artiklan 3 alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kieltää oikeuden vaatia maksua maksuvälineen käyttämisestä tai rajoittaa sitä ottaen huomioon tarpeen edistää kilpailua ja tehokkaiden maksuvälineiden käyttöä. Tätä kansallista liikumavaraa ehdotetaan hyödynnettäväksi ottamalla maksupalvelulakiin säännös, jonka mukaan maksuvälineen käyttämisestä perittävän maksun on oltava asianmukainen eikä se saa ylittää maksunsaajalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia. Kauppias tai muu maksunsaaja ei toisin sanoen saisi tehdä voittoa maksuvälineen käyttämisestä perittävillä maksuilla.

Rajoitussäännöksen ottaminen lakiin on katsottu tarpeelliseksi kilpailun ja tehokkaiden maksuvälineiden käytön edistämiseksi. Säännöksen avulla voidaan edistää hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja sitä, että maksuvälineiden käyttämisestä perittävät enintään tosiasiallisia kustannuksia vastaavat maksut ohjaavat maksajia käyttämään tehokkaimpia maksuvälineitä. Samalla voidaan torjua vaaraa siitä, että maksuvälineiden käyttämisestä perittävät tosiasiallisia kustannuksia suuremmat maksut johtaisivat nykyaikaisten maksuvälineiden käytön vähenemiseen maksajien siirtyessä käyttämään heille maksutonta, mutta koko maksujärjestelmän kannalta tarkasteltuna tehotonta ja suuria kustannuksia aiheuttavaa käteismaksamista. Esitystä valmisteltaessa on lisäksi arvioitu, että määrätyillä toimialoilla ja erityisesti harvaan asutuissa osissa maata kilpailu ei välttämättä riitä estämään sitä, että maksuvälineiden käyttämisestä perittävistä tosiasiallisia kustannuksia suuremmista maksuista aiheutuisi edellä todettuja ongelmia.

3.6 Vastuusäännökset

Lakiehdotuksen 7 luku sisältää ensiksikin säännökset, jotka koskevat maksupalvelun käyttäjän vastuuta maksukortin tai muun maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä. Lisäksi luku sisältää palveluntarjoajan vastuuta sekä maksupalautusta koskevat säännökset.

Maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä

Esityksessä ehdotetaan merkittävää lievennystä maksupalvelun käyttäjän vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä. Maksupalvelun käyttäjän vastuu voi lakiehdotuksen mukaan syntyä muun muassa sillä perusteella, että maksuvälineen oikeudeton käyttö johtuu hänen huolimattomuudestaan tai että hän on laiminlyönyt tehdä ilmoituksen maksuvälineen katoamisesta ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan. Uutta olisi se, että maksupalvelun käyttäjä näissä tapauksissa pääsääntöisesti vastaisi maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Nykyisin vastuulle ei ole säädetty ylärajaa.

Direktiivin 61 artiklan 1 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjän vastuu olisi mainittuun 150 euron määrään saakka hänen tuottamuksestaan riippumatonta. Saman artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin alentaa maksupalvelun käyttäjän vastuuta tapauksissa, joissa hän ei ole toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti maksuvälineen käyttöön liittyviä velvollisuuksiaan. Maksupalvelulaissa ehdotetaan tätä kansallista liikkumavaraa hyödynnettäväksi siten, että vastuun syntyminen pääsääntöisesti rajoitetaan tilanteisiin, joissa maksupalvelun käyttäjä on menetellyt huolimattomasti. Näin ehdotetaan sen vuoksi, että tuottamuksesta riippumatonta vastuuta on pidetty kuluttajan kannalta kohtuuttoman ankarana.

Toisin kuin voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n mukaan, lieväkin huolimattomuus kuitenkin riittäisi ehdotuksen mukaan synnyttämään vastuun. Ehdotettua muutosta puoltaa se, että vastuukysymysten arviointi muodostuu käytännössä helpommaksi ja yhdenmukaisemmaksi, jos vastuukysymyksen ratkaisemiseksi on tarpeen erotella toisistaan vain törkeä huolimattomuus ja muu huolimattomuus eikä tämän lisäksi jouduta arvioimaan vielä sitä, onko huolimattomuus ollut lievää vai ei. Mainitusta 150 euron ylärajasta johtuen maksupalvelun käyttäjän vastuu ei myöskään käytännössä muodostu kohtuuttoman ankaraksi, vaikka hänen menettelynsä osoittaisikin vain lievää huolimattomuutta.

Palveluntarjoajan vastuu

Maksupalvelulakiin ehdotettu keskeinen oikaisukeino on direktiivin mukaisesti maksajan palveluntarjoajan velvollisuus palauttaa maksutapahtuman rahamäärä maksajalle, jos maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti tai virheellisesti tai jos se on jäänyt kokonaan toteuttamatta. Lisäksi palveluntarjoajalla olisi velvollisuus ryhtyä maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä välittömästi jäljittämään virheellisesti toteutettua tai toteuttamatta jäänyttä maksutapahtumaa. Palveluntarjoajan olisi myös palautettava virheellisesti toteutetusta tai toteuttamatta jääneestä maksutapahtumasta perityt kulut ja korvattava suorituksensa virheellisyydestä aiheutuneet korkotappiot.

Lisäksi ehdotetaan, että palveluntarjoaja olisi velvollinen korvaamaan muunkin vahingon, joka sen lain tai sopimuksen vastaisesta menettelystä on aiheutunut maksupalvelun käyttäjälle. Vahingonkorvaussäännöksellä ei ole suoranaista vastinetta direktiivissä. Toisin sanoen maksupalvelun käyttäjän oikeutta vahingonkorvaukseen tai muuhun virheen johdosta suoritettavaan hyvitykseen ei ole direktiivissä harmonisoitu kattavasti, vaan kysymys oikeudesta hyvitykseen muissa kuin direktiivissä nimenomaan säännellyissä tapauksissa on jätetty ratkaistavaksi jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä. Tämä ilmenee nimenomaisesti direktiivin 76 artiklasta.

Vahingonkorvaussäännöksen ottaminen lakiehdotukseen on katsottu perustelluksi, sillä maksupalvelulailla säännellään muutenkin varsin kattavasti maksupalveluja koskevan sopimuksen osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, vastuukysymykset mukaan luettuina. Tästä johtuen on katsottu, että maksupalveluja koskeva kansallinen sääntely jäisi puutteelliseksi ja epäinformatiiviseksi, jos

niin keskeinen asia kuin kysymys oikeudesta vahingonkorvaukseen lain tai sopimuksen vastaisen menettelyn johdosta jäisi pelkästään yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden varaan. Vahingonkorvaussäännöksen avulla voidaan myös varmistua siitä, että direktiivin 81 artiklan mukainen velvoite säätää direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista on pantu asianmukaisesti täytäntöön.

Vahingonkorvaussäännös vastaisi asialliselta sisällöltään pääpiirteissään niitä periaatteita, joita sopimukseen perustuvassa korvausvastuussa muutenkin noudatetaan. Ehdotus merkitsee siis käytännössä vallitsevan oikeustilan kirjaamista lakiin. Palveluntarjoajan vastuuta välillisistä vahingoista voitaisiin ehdotuksen mukaan rajoittaa sopimuksella. Tältäkin osin ehdotus vastaa nykyistä oikeus tilaa ja sopimuskäytäntöä. Esimerkiksi maksujenvälityksen yleisissä ehdoissa korvausvastuu välillisistä vahingoista on suljettu pois. Ottaen huomioon maksupalvelujen luonne palveluntarjoajan rajoitukseton vastuu sopimusrikkomuksista aiheutuvista välillisistä vahingoista voisi olla omiaan johtamaan hallitsemattoman laajaan korvausvastuuseen. Tällä voisi olla jopa vaikutusta esimerkiksi pankkien riskienhallintaan.

Vastuunrajoitusehdosta huolimatta palveluntarjoaja vastaisi aina välillisestäkin vahingosta, jos palveluntarjoaja tai joku, jonka menettelystä se vastaa, on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta. Vastaava periaate on voimassa jo nykyisin. Tämä ilmenee esimerkiksi korkeimman oikeuden ennakkopäätöksistä KKO 1983 II 91 ja KKO 1993:166.

Maksupalautus

Lakiehdotus sisältää direktiivin mukaiset maksupalautusta koskevat säännökset. Maksupalautus on aivan uudentyyppinen suojakeino maksupalvelun käyttäjille. Maksupalautuksella tarkoitetaan sitä, että palveluntarjoajalla on esimerkiksi suoraveloitu- ja korttimaksujen osalta tietyin edellytyksin velvollisuus palauttaa maksutapahtuman rahamäärä maksajalle. Maksajalla on oikeus maksupalautukseen, jos maksutapahtuman rahamäärä ei täsmällisesti ilmene maksajan antamassa suostumuksessa ja se on suurempi kuin maksaja on kohtuudella voinut odottaa. Maksupalautusta koskeva säännös siis suojaa maksajaa, jolta on peritty odottamattoman suuri maksu.

Oikeutta maksupalautukseen voidaan sopimuksella rajoittaa, jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja. Suoraveloitusten osalta kuluttajankin oikeus maksupalautukseen voidaan sopimuksella sulkea pois. Edellytyksenä on kuitenkin, että maksaja on antanut suoraveloituusvaltakirjan palveluntarjoajalleen ja että maksajalle on ilmoitettu maksutapahtuman veloittamisesta sovitulla tavalla vähintään neljä viikkoa ennen eräpäivää.

3.7 Valvonta ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot

Maksupalvelulain noudattamista valvoisivat lakiehdotuksen mukaan Finanssivalvonta ja kuluttajasiames.

Direktiivin 83 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että direktiivistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien maksupalvelun käyttäjien ja palveluntarjoajien välisten riitojen ratkaisemiseksi on käytettävissä asianmukaiset ja tehokkaat tuomioistuinten ulkopuoliset valitus- ja oikeussuojajamenettelyt käyttäen tarvittaessa olemassa olevia elimiä. Direktiivin 51 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että 83 artiklaa ei sovelleta, jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja.

Kuluttajariitalautakunta on jo nykyisin toimivaltainen ratkaisemaan kuluttajan ja palveluntarjoajan välisiä maksupalvelujen käyttöä koskevia riita-asioita. Siksi 83 artiklan säännöstä ei tarvitse erikseen panna täytäntöön tässä yhteydessä. Esityksessä ei myöskään ehdoteta luotavaksi erityisiä tuomioistuinten ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä niitä tilanteita varten, joissa maksupalvelun käyttäjä on muu kuin kuluttaja.

3.8 Maksupalvelulain soveltamisalaa koskevia kysymyksiä

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan yhteisössä annettaviin maksupalveluihin. Lukuun ottamatta 73 artiklaa direktiivin III ja IV osastoa sovelletaan ainoastaan, jos sekä maksajan että maksunsaajan palveluntarjoajat tai maksutapahtuman yksinään suorittava palveluntarjoaja sijaitsevat yhteisössä. Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin III ja IV osastoa sovelletaan euromääräisiin tai euroalueen ulkopuolisen jäsenvaltion valuutan määräisiin maksupalveluihin.

Ehdotuksen mukaan maksupalvelulain maantieteellinen soveltamisala olisi kuitenkin laajempi kuin direktiivin soveltamisala on 2 artiklan 1 kohdan mukaan. Vastaavasti maksupalvelulain soveltamisala suhteessa vieraiden valuuttojen määräisiin maksutapahtumiin määriteltäisiin laajemmaksi kuin direktiivin soveltamisala on 2 artiklan 2 kohdan mukaan.

Lakiehdotuksen mukaan pääsääntönä on, että maksupalvelulakia sovelletaan kaikkiin maksutapahtumiin riippumatta maksutapahtuman valuutasta ja riippumatta siitä, sijaitseeko toinen maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuva palveluntarjoaja Euroopan talousalueella vai sen ulkopuolella. Tästä pääsäännöstä ehdotetaan kuitenkin yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostettavin tavoin poikettavaksi laajasti niiltä osin kuin täällä toimiville palveluntarjoajille aiheutuisi käytännön vaikeuksia, jos maksupalvelulain soveltamisala olisi direktiivin soveltamisalaa laajempi.

3.9 Kansallisen liikkumavaran käyttö eräiltä osin

Edellä todetuin tavoin maksupalveludirektiivi on pääosin täysharmonisointisäädös. Osaan sen säännöksistä sisältyy kuitenkin kansallista liikkumavaraa. Liikkumavaran käyttöä on useimpien kysymysten osalta käsitelty jo edellä asiakohdittain. Seuraavassa käsitellään eräitä muita kansallisen liikkumavaran käyttöä koskevia kysymyksiä.

Direktiivin 2 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta kaikkia tai osaa direktiivin säännöksistä tiettyihin säännöksessä tarkemmin yksilöityihin laitoksiin. Suomen osalta tämä tarkoittaa käytännössä mahdollisuutta säätää, että maksupalvelulakia ei sovelleta Finnvera Oyj:öön eikä Teollisen yhteistyön rahasto Oy:öön. Tätä mahdollisuutta ei ehdoteta käytettäväksi hyväksi.

Direktiivin 30 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että niitä direktiivin säännöksiä, jotka ovat kuluttajasopimuksissa pakottavia, sovelletaan niin sanottuihin mikroyrityksiin samalla tavoin kuin kuluttajiin. Tätä mahdollisuutta ei ehdoteta maksupalvelulaissa käytettäväksi hyväksi. Suomen sopimusoikeudellisessa lainsäädännössä ei aikaisemminkaan ole pääsääntöisesti rinnastettu pienyrityksiä kuluttajiin. Lisäksi esitystä valmisteltaessa on katsottu, että pienyrityksilläkin saattaa käytännössä olla tarvetta sopia maksupalvelujen ehdoista palveluntarjoajansa kanssa lain säännöksistä poikkeavalla tavalla.

Direktiivin 34 artiklan 1 kohdassa ja 53 artiklan 1 kohdassa on niin sanottuja pienmaksuvälineitä koskevat säännökset, jotka sisältävät eräitä pienmaksuvälineiden luonteesta johtuvia rajoituksia

direktiivin III ja IV osaston säännösten soveltamiseen. Pienmaksuväline on direktiivissä määritelty maksuvälineeksi, joka puitesopimuksen mukaan koskee pelkästään yksittäisiä enintään 30 euron arvoisia maksutapahtumia tai jonka käyttöraja on 150 euroa tai johon talletettujen varojen määrä ei koskaan ylitä 150 euroa. Direktiivin 34 artiklan 2 kohdan ja 53 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat kansallisten maksutapahtumien osalta alentaa mainittuja euromääriä tai kaksinkertaistaa ne. Ennalta maksettujen maksuvälineiden osalta jäsenvaltiot voivat korottaa määriä 500 euroon asti. Esityksessä ehdotetaan, että Suomen osalta käytettäisiin täysimääräisesti hyväksi mahdollisuutta korottaa eurorajoja. Tarkoituksena on lisätä joustavuutta ja siten edistää uudenaikaisten maksuvälineiden kehittämistä.

Direktiivin 53 artiklan 3 kohdassa rajoitetaan direktiivin eräiden säännösten soveltamista sähköiseen rahaan, jos maksajan palveluntarjoajalla ei ole mahdollisuutta jäädättää tiliä tai estää maksuvälineen käyttöä. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän poikkeuksen soveltamisen tietyn arvoisiin tileihin tai maksuvälineisiin. Tätä rajoitusmahdollisuutta ei ehdoteta laissa hyödynnettäväksi.

3.10 Direktiivin säännökset, joita ei ehdoteta erikseen täytäntöönpantaviksi

Direktiivin 33 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että palveluntarjoajalla on todistustaakka sen osoittamisesta, että se on noudattanut direktiivin III osastossa säädettyjä tiedonantovaatimuksia. Suomessa jo muutoinkin noudatettavien todistustaakkasääntöjen mukaan palveluntarjoajalla on katsottava olevan näyttövelvollisuus siitä, että se on täyttänyt laissa säädettyt velvoitteensa. Siksi 33 artiklaa vastaavaa säännöstä ei ole tarpeen ottaa lakiin.

Direktiivin 36 artiklan 3 kohdan mukaan saman artiklan 1 kohdan mukaiset velvollisuudet antaa ennakkotietoja maksupalvelusopimuksesta voidaan täyttää myös antamalla luonnos sellaisesta sopimuksesta tai toimeksiannosta, joka sisältää vaadittavat tiedot ja ehdot. Vastaavanlainen säännös sisältyy myös 41 artiklan 3 kohtaan. Säännökset ovat luonteeltaan informatiivisia, eikä niiden ottamista lakiin ole katsottu tarpeelliseksi.

Direktiivin 49 artiklan 1 kohdan mukaan maksut on toteutettava valuuttana, josta osapuolet ovat sopineet. Lakiin ei ehdoteta otettavaksi vastaavaa säännöstä. Ilman nimenomaista säännöstäkin on selvää, että valuutasta tehtyä sopimusta on noudatettava.

Direktiivin 55 artiklan 1 kohdan mukaan, jos suostumuksen antamiseen käytetään erityistä maksuvälinettä, maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia tätä maksuvälinettä käyttäen toteutettaviin maksutapahtumiin liittyvistä käyttörajoista. Lakiin ei ehdoteta otettavaksi vastaavaa säännöstä, sillä osapuolilla on ilman eri säännöstäkin mahdollisuus sopia käyttörajoista.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Vaikutukset kansantalouteen

Ehdotetulla maksupalvelulailla, yhdessä valtiovarainministeriön valmisteleman maksulaitoslain kanssa, arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia kansantalouteen. Se tehostaa erityisesti EU:n sisämarkkinoiden, mutta myös kansallisten markkinoiden toimintaa monin tavoin, mm. nopeuttamalla maksujen toteuttamista, varmistamalla niiden täysimääräisyyden sekä luomalla harmonisoidut tiedonantovelvoitteet ja oikeudet ja vastuut maksupalvelun käyttäjien ja tarjoajien välillä. Nämä edistävät osaltaan kaupankäyntiä sekä maiden välillä että kansallisesti tehostamalla maksuprosessia ja likviditeetin hallintaa sekä poistamalla epävarmuuksia.

Maksupalvelulailla on mahdollisuus tehostaa maksumarkkinoiden toimintaa edistämällä erityisesti kansainvälistä kilpailua. Esimerkiksi yhtenevät tiedonantovelvoitteet ja hinnoittelun läpinäkyvyys helpottavat maksutuotteiden vertailua ja ohjaavat käyttämään laadukkaimpia maksuvälineitä ja palveluntarjoajia. Yhtenevät velvollisuudet ja vastuut voivat myös edistää ulkomaisten maksupalveluiden tarjoajien tulemistä kansallisille markkinoille. Kilpailuvaikutusta vahvistaa edelleen valtiovarainministeriön maksulaitoslailla luotava uusi maksupalveluiden tarjoajaryhmä, nk. maksulaitokset.

Ehdotetun lain säännös, jonka mukaan palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua maksuvälineen käytöstä, on omiaan parantamaan maksuvälineiden käytöstä aiheutuvien kokonaiskulujen läpinäkyvyyttä ja siten edistämään kilpailua eri maksuvälineiden välillä. Säännös saattaa kuitenkin ohjata maksajia käyttämään itselleen halvinta maksutapaa eli käteistä, joka kuitenkin yhteiskunnallisesti on kallein vaihtoehto. Mahdollisesti lisääntyvä käteisen rahan käyttö lisäisi myös maksamiseen liittyviä turvallisuusriskejä.

Maksupalvelulaki, antamalla EU-tasolla harmonisoidut säännökset, luo erityisesti rajat ylittävien maksujen osalta vahvan pohjan maksupalveluiden tarjoajasektorille tehostaa maksutuotteitaan ja -järjestelmiään. Laki mahdollistaa mm. sähköisen laskutuksen, automaattisesti käsiteltävien SEPA-maksutuotteiden ja kansainvälisesti integroitujen järjestelmien kehittämisen markkinoiden toimesta vakaan lainsäädännön pohjalta. Kansainvälinen harmonisointi ja integrointi edistävät mm. suurtuotannon etujen saavuttamista. Sektorin toiminnan tehostumisen tulisi hyödyttää koko kansantaloutta.

Maksupalvelulaki luo maksupalveluiden tarjoajille ja mahdollisesti osin myös käyttäjille kustannuksia. Kustannukset ovat kuitenkin suurelta osin kertaluonteisia, ja hyötyjen odotetaan ylittävän kustannukset järkevän ajan kuluessa, kokonaisvaikutuksen ollessa siten kansantalouden kannalta positiivinen.

4.2 Vaikutukset kuluttajiin ja muihin maksupalveluiden käyttäjiin

Ehdotettu maksupalvelulaki yleisesti ottaen vahvistaa maksupalveluiden käyttäjien asemaa. Erityisesti rajat ylittävien maksujen toteuttaminen tehostuu ja nopeutuu koko ETA-alueella. Tästä hyötyvät maksajan ja maksunsaajan asemassa olevat kuluttajat ja yritykset sekä julkisyhteisöt.

Kuluttajien kannalta toinen olennainen parannus liittyy maksupalvelun käyttäjän vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä. Se, että vastuu uuden lain mukaan pääsääntöisesti rajoittuu enintään 150 euroon, lieventää merkittäväällä tavalla sitä rajoituksetonta vastuuta, joka maksuvälineen joutumisesta vääriin käsiin voi nykyisin maksupalvelun käyttäjälle aiheutua.

Lakiehdotus parantaa maksupalveluiden käyttäjien asemaa monessa muussakin suhteessa. Lakiin sisältyvien tiedonantovelvollisuuksien ansiosta maksupalveluiden käyttäjät saavat kattavasti tietoja maksupalveluja koskevien sopimusten ehdoista ja toteutetuista maksutapahtumista. Lain edellyttämät laajat ja yhtenäiset palveluntarjoajan tiedonantovelvoitteet mahdollistavat palveluntarjoajien ja maksupalveluiden vertailun. ETA-alueen kattavilla yhtenäisillä maksupalveluista koskevia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevillä säännöillä voidaan parantaa käyttäjien luottamusta maksupalvelumarkkinoita kohtaan heidän tehdessään rajat ylittäviä maksutapahtumia. Lakiin sisältyvät oikaisukeinoja ja palveluntarjoajan vastuuta koskevat säännökset turvaavat maksupalvelun käyttäjien asemaa erilaisissa maksutapahtumien toteuttamiseen liittyvissä virhetilanteissa.

Muun muassa niistä säännöksistä, jotka koskevat maksupalvelun käyttäjän vastuuta maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä ja palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksia, voidaan muissa kuin kuluttajasopimuksissa sopia toisin. Tulevien sopimusten ehdoista jää näin ollen riippumaan se, onko ehdotetulla lailla näiltä osin konkreettisesti vaikutuksia sellaisiin maksupalvelun käyttäjiin, jotka eivät ole kuluttajia.

Maksupalvelun käyttäjän asemaa hieman heikentää se, että pankkien nykyistä käytäntöä, jonka mukaan maksajan maksutiliä yritetään veloittaa myöhemmin uudelleen, jos maksutilillä ei maksupäivänä ole katetta toimeksiannon toteuttamiseksi, ei voida sellaisenaan jatkaa.

Lailla ei ole arvioitu olevan välittömiä vaikutuksia suomalaisten pankkien nykyisiin palveluvalikoimiin. Pidemmällä aikavälillä ja SEPAn vaikutukset huomioon ottaen on pankkien esittämien arvioiden mukaan mahdollista, että palvelujen räätälöintimahdollisuudet vähenevät ja nykyisiä palveluja poistuu valikoimasta. Teleyritysten tarjoamien maksupalvelulain mukaisten maksupalveluiden osalta teleyritykset ovat esittäneet arvioita siitä, että lain tuomista velvoitteista ja järjestelmämuutoksista aiheutuvien kustannusten vuoksi näiden palveluiden tarjoaminen joltain osin lopetetaan.

Yksi maksupalvelujen käyttäjien kannalta myönteisistä vaikutuksista on hinnoittelun läpinäkyvyyden parantuminen. Maksupalvelun käyttäjälle on lähtökohtaisesti aina annettava etukäteen tieto maksupalvelusta perittävistä kuluista. Lisäksi ehdotetun lain mukainen arvopäivän määrittäminen johtaa käyttäjän kannalta myönteiseen koronlaskentaan arvopäivän osalta ja hinnoittelun läpinäkyvyyteen. Arvopäiväksi voidaan määrittää maksajan kannalta aikaisintaan päivä, jona maksajan maksutiliä veloitetaan, ja maksunsaajan kannalta puolestaan viimeistään päivä, jona maksut hyvitetään maksunsaajan palveluntarjoajan maksutilille.

Maksuvälineiden hinnoittelun läpinäkyvyyden lisäämiseen tähtää myös säännös, jonka mukaan palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua maksuvälineen käytöstä. Maksunsaajan asemassa olevat kauppiaat voivat siten siirtää maksuvälineistä aiheutuvat todelliset kustannukset tuotteiden hinnoista maksuvälineellä tehtävien maksutapahtumien yhteyteen. Säännös voi johtaa maksajien näkökulmasta eri maksuvälineiden käytön erilaiseen hinnoitteluun. Säännöksen vaikutukset maksajalle riippuvat siitä, mitä maksuvälineitä hänellä on käytössään ja miten niiden käyttö hinnoitellaan sekä viime kädessä siitä, millä tavoin kustannukset tosiasiallisesti siirtyvät tuotteiden hinnoista maksuvälineiden käyttämisestä perittäviin maksuihin.

Maksutapahtuman täysimääräisyyttä koskevat säännökset parantavat maksupalvelun käyttäjien asemaa erityisesti rajat ylittävien maksujen osalta.

Palveluntarjoajat joutuvat laista johtuen tekemään merkittäviä investointeja samanaikaisesti kun ehdotukset ovat osin omiaan johtamaan tuottojen pienenemiseen. Pankkien ja teleyritysten esittämien arvioiden mukaan on mahdollista, että ehdotetut muutokset voivat johtaa maksupalveluja koskevien hintojen nousuun. Asian arviointia vaikeuttaa se, että kilpailun vaikutusta on vaikea ennakoita.

4.3 Vaikutukset palveluntarjoajan asemassa oleviin yrityksiin

Ehdotetulla maksupalvelulailla on vaikutuksia kaikille maksupalvelulain mukaisia maksupalveluita tarjoaville yrityksille. Näitä ovat Suomessa muun muassa pankit, luottokorttiyhteisöt sekä teleyritykset. Osa vaikutuksista on kertaluonteisia ja osa pysyviä. Vaikutukset kohdistuvat etenkin sopimusehtojen muuttamiseen ja lain tiedonantovelvoitteiden täyttämiseen sekä laskutus- ja muiden

tietojärjestelmien sopeuttamiseen. Palveluntarjoajille syntyvien vaikutusten arviointia täsmennetään lain jatkovalmistelussa, erityisesti lausuntokierroksen jälkeen ja lain soveltamisalan tarkennuttua teleyritysten tarjoamien palveluiden osalta valtiovarainministeriön täytäntöönpanotyössä.

Maksupalvelutoiminta on olennainen osa pankkitoimintaa. Siksi ehdotettu maksupalvelulaki kohdistuu erityisesti palveluntarjoajina toimiviin pankkeihin. Ehdotetun lain on arvioitu edellyttävän pankeilta paljon sopeuttamistoimia, jotka johtuvat muun muassa järjestelmien ja sopimusehtojen sovittamisesta lain edellyttämien velvoitteiden mukaisiksi. Sääntelymuutoksista pankeille aiheutuu tarve tarkastaa ja muuttaa maksupalveluihin ja maksutileihin liittyvät sopimukset, ehdot, asiakkaalle annettava informaatio, palveluprosessit, tiedonantoprosessit, maksujen käsittelyprosessit, maksuliiketalveluiden työprosessit ja tietojärjestelmät. Sopeuttamistoimilla on arvioitu olevan merkittäviä kustannusvaikutuksia erityisesti pankkien tietojärjestelmien osalta.

Lakiehdotus lisää pankin tiedonantovelvollisuuksia asiakasta kohtaan. Tiedonantovelvoitteet aiheuttavat siten muutoksia nykyisiin sopimusehtoihin ja muuhun asiakkaalle annettavaan informaatioon. Kustannusten on arvioitu lisääntyvän jonkin verran sen vuoksi, että laki edellyttää tietojen antamista maksutapahtumista kerran kuukaudessa. Nykyisin asiakkaan kanssa on voitu sopia tietojen toimitamisesta harvemmin, esimerkiksi kerran vuodessa. Huomattavia kustannuksia on lisäksi arvioitu aiheutuvan sopimusehtojen muutosten ilmoittamisesta lain edellyttämällä tavalla kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, erityisesti jos velvoitteiden täyttäminen edellyttää käytännössä tietojen toimittamista postitse.

Arvopäiväsääntelyn muuttuminen ehdotetun lain myötä vaikuttaa pankkien osalta tulonmuodostukseen. Nykyisin osa pankkien maksujenvälityksestä saamista tuloista on perustunut maksupalvelun käyttäjien kannalta epäedulliseen arvopäivien määrittelyyn. Maksupalvelulain mukainen arvopäivän määrittäminen johtaa pankkien osalta maksujenvälityksestä saatujen korkotuottojen menetykseen erityisesti rajat ylittävissä maksuissa.

Koska maksupalveludirektiivi harmonisoi EU- ja ETA-valtioissa maksupalveluihin sovellettavan lainsäädännön, myös palveluntarjoajina toimivien pankkien ja muiden toimijoiden odotetaan hyötävän yhtenäisestä sääntelykehikosta ja tehostuneista maksupalvelumarkkinoista harjoitettaessa rajat ylittävää toimintaa. Voidaan arvioida, että yhtenäiset säännöt helpottavat ja nopeuttavat yleisellä tasolla pankkien maksupalvelutoimintaa ETA-alueella. Maksupalvelumarkkinoiden tehokkuuden paranemisen, oikeusvarmuuden ja kustannusten alenemisen voidaan arvioida heijastuvan hyötynä myös suomalaisille toimijoille.

Yksi maksupalveludirektiivin keskeisistä tavoitteista on avata maksupalvelumarkkinoita muillekin toimijoille kuin pankeille. Siten kilpailu maksupalvelumarkkinoilla voi kasvaa uusien toimijoiden, maksulaitoksien, markkinoille tulon myötä. Yhtenäiset säännöt myös helpottavat yritysten mahdollisuuksia tarjota palveluitaan rajan yli ETA-alueella.

Suomessa teleyritykset ovat jo usean vuoden ajan tarjonneet maksamispalveluita. Sisältö- ja lisäarvopalveluita, kuten esimerkiksi soittoaäniä, musiikkia, taustakuvia, pelejä, matkalippuja, virvoitusjuomia, pysäköintimaksuja sekä ajanvietepalveluita, kuten kilpailuihin ja äänestyksiin osallistumista, voidaan maksaa puhelin-, laajakaista- tai maksutelevisioliittymän kautta palvelusta riippuen. Teleyritysten pääliiketoimintaa on viestintäpalveluiden tarjoaminen, ja maksupalvelutoiminnan osuuden kokonaisliikevaihdosta on arvioitu olevan alle viisi prosenttia.

Maksupalveluja tarjoaville teleyrityksille ehdotettu laki tuo merkittävät sopeuttamisvaikutukset. Tietojärjestelmämuutoksista aiheutuvien kustannusten on arvioitu olevan suuret erityisesti laskutus-

järjestelmien osalta. Laissa säädettyt velvoitteet johtavat siihen, että teleyritysten on eroteltava viestintäpalvelut ja maksupalvelut kokonaan uudella tavalla toisistaan, jotta maksupalveluita on mahdollista käsitellä jatkossa lain edellyttämällä tavalla.

Järjestelmämuutoksista voidaan mainita esimerkkinä se, että maksupalvelun käyttäjällä on lakiehdotuksen mukaan oikeus irtisanoa maksupalvelua koskeva määräaikainenkin puitesopimus. Kytkeykauppaan perustuvissa sopimusjärjestelyissä tämä tarkoittaa maksupalveluita koskevan sopimuksen irtisanomistilanteessa viestintäsopimuksen jatkamista, mikä puolestaan edellyttää viestintä- ja maksupalvelutoimintojen eriyttämistä järjestelmissä.

Sen, että laki edellyttää palveluntarjoajan antavan maksupalvelun käyttäjälle kerran kuukaudessa tiedot maksutapahtumista, on arvioitu johtavan merkittäviin laskutus- tai järjestelmämuutoksiin nykytilaan verrattuna esimerkiksi vähimmäislaskutus sopimusten osalta. Tällaisissa sopimuksissa on sovittu tietystä vähimmäislaskutusrajasta, jonka ylittävät laskut vasta laskutetaan. Tällöin lasku on tapauksesta riippuen voitu tähän asti toimittaa harvemmin kuin kuukausittain. On esitetty, että nykyisin vähimmäislaskutus sopimuksia on yli puolella liittymäasiakkaista. Lisäksi tietojen toimitaminen lain edellyttämällä tavalla ennakoon maksettujen eli niin sanottujen prepaid-liittymien asiakkaille voi johtaa tarpeeseen arvioida tällaisten liittymien rajoittamista ainoastaan viestintäpalveluiden käyttämiseen. Pienmaksuvälineen määritelmään sisältyvien euromääräisten rajojen on puolestaan arvioitu saattavan rajoittaa matkapuhelimen laajempaa käyttöä maksuvälineenä.

Ehdotetun lain on arvioitu edellyttävän maksupalveluita tarjoavien yritysten riskienhallinnan uudelleenarviointia, koska laki lisää palveluntarjoajien vastuuta asettamalla 150 euron katon kuluttaja-asiakkaille maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä. Pankkien osalta on huomattava myös tilisiirto-laissa säädetyn 12 500 euron vastuukaton poistuminen. Esimerkiksi teleyritykset ovat arvioineet, että ne saattavat edellyttää 150 euron käyttörajoitusten ottamista käyttöön.

Sopeuttamiskustannusten on arvioitu olevan maksupalveluita tarjoaville yrityksille merkittäviä tai erittäin merkittäviä. Teleyritykset ovat lisäksi arvioineet, että kustannukset ovat merkittäviä suhteessa maksupalveluiden osuuteen teleyritysten liiketoiminnasta. Suuri osa kustannuksista aiheutuu nopeassa aikataulussa tehtävistä järjestelmämuutoksista sekä sopimusehtojen muuttamisesta vastaamaan uuden lain vaatimuksia. Näistä muodostuvat kustannukset ovat kertaluonteisia. Pysyviä vaikutuksia muodostuu esimerkiksi ehdotetun maksupalvelulain tiedonantovelvoitteiden täyttämisestä. Lisäksi yleisesti kaikille palveluntarjoajina toimiville yrityksille aiheutuu ehdotetusta laista voimaantulon myötä henkilöstön kouluttamista ja uudesta laista tiedottamista.

4.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotuksen mukaan Finanssivalvonta valvoisi maksupalvelulain noudattamista valvottaviensa osalta. Kuluttaja-asiamiehen tehtävänä olisi puolestaan valvoa maksupalvelulain noudattamista silloin, kun maksupalvelun käyttäjät ovat kuluttajia. Kysymys on Finanssivalvonnan ja kuluttaja-asiamiehen nykyisiin valvontatehtäviin läheisesti liittyvästä tehtävästä, joka ei sinänsä aiheuta lisävoimavarojen tarvetta Finanssivalvonnessa eikä Kuluttajavirastossa.

Kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi voi vastaisuudessa tulla maksupalvelulain soveltamista koskevia kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä riita-asioita. Vastaavantyyppisiä riitoja on kuitenkin ollut lautakunnan käsiteltävänä tähänkin saakka. Ehdotus ei siten merkitse lisätyötä kuluttajariitalautakunnalle.

Markkinaoikeuden ratkaistavaksi voi vastaisuudessa tulla asioita, joissa on kysymys Finanssivalvonnan määräämästä kiellosta tai kuluttaja-asiamiehen hakemuksesta kiellon määräämiseksi sillä perusteella, että palveluntarjoaja on rikkonut maksupalvelulakia. Kysymys on kuitenkin todennäköisesti enintään muutamasta asiasta vuosittain. Markkinaoikeuden voidaan arvioida kykenevän hoitamaan uuden tehtävän nykyisillä voimavaroillaan.

Uusi lainsäädäntö aiheuttaa koulutustarvetta kaikkien edellä mainittujen viranomaisten henkilöstölle.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä, jossa ovat olleet oikeusministeriön lisäksi edustettuina valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Suomen Pankki, Kuluttajavirasto, Rahoitustarkastus, Finanssialan Keskusliitto ry, Keskuskauppakamari, Suomen Kuluttajaliitto ry sekä Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Tämä esitys koskee vain maksupalveludirektiivin III ja IV osaston säännösten täytäntöönpanoa. Direktiivin täytäntöönpanoa muilta osin koskeva erillinen hallituksen esitys esitellään valtiovarainministeriöstä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Maksupalvelulaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentista ilmenee, että maksupalvelulaissa säädetään maksupalveluja koskevista tiedonantovelvollisuuksista ja sopimusehdoista sekä maksupalvelujen toteuttamisesta. Säännös vastaa asiallisesti direktiivin 1 artiklan 2 kohtaa.

Direktiivin mainitun säännöksen mukaan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat vain tilanteet, joissa maksupalveluja tarjotaan tavanomaisena ammatti- tai liiketoimintana. Lakiehdotuksessa vastaava soveltamisalan rajausta on toteutettu siten, että palveluntarjoaja määritellään 8 §:n 2 kohdassa luonnolliseksi henkilöksi taikka yksityiseksi tai julkiseksi oikeushenkilöksi, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti tarjoaa maksupalveluja.

Pykälän 2 momentissa täsmennetään, millaiset maksupalvelut kuuluvat lain soveltamisalaan. Säännöksestä ilmenevä soveltamisalan rajausta vastaa asiallisesti sitä, miten maksupalvelu on määritelty direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa ja siinä viitatussa direktiivin liitteessä.

Momentissa oleva luettelo lain soveltamisalaan kuuluvista maksupalveluista on tyhjentävä. Näin ollen lakia ei sovelleta esimerkiksi rembursseihin eikä muihin niin sanottuihin dokumenttimaksuihin.

2 §. Soveltamisalaan kuulumattomat palvelut. Pykälä sisältää luettelon eräistä sellaisista palveluista, jotka rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka niitä ehkä voitaisiinkin pitää 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuina maksupalveluina. Soveltamisalan rajaukset perustuvat direktiivin 3 artiklan c, e, f ja k alakohtaan.

3 §. Soveltamisalaan kuulumattomat maksutapahtumat. Pykälä sisältää luettelon eräistä sellaisista maksutapahtumista, jotka rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka niiden toteuttamista ehkä voitaisiinkin pitää 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuina maksupalveluina. Soveltamisalan rajaukset perustuvat direktiivin 3 artiklan b, g, h, i ja n alakohtaan.

4 §. Palveluntarjoajan sijaintiin ja maksutapahtumassa käytettävään valuuttaan perustuvat poikkeukset tiedonantovelvollisuuksista. Tässä ja 5 §:ssä säädetään eräistä rajauksista lain soveltamisalaan. Rajaukset koskevat tilanteita, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja taikka joissa maksutapahtuma on muun valuutan kuin euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määräinen. Näistä palveluntarjoajan sijaintiin ja maksutapahtumassa käytettävään valuuttaan perustuvista soveltamisalan rajauksista säädetään 2 luvun säännösten osalta tässä pykälässä ja muilta osin 5 §:ssä.

Ehdotetut soveltamisalan rajaukset pohjautuvat ensiksikin direktiivin 2 artiklan 1 kohtaan. Sen mukaan direktiiviä sovelletaan yhteisössä annettaviin maksupalveluihin. Lukuun ottamatta 73 artiklaa direktiivin III ja IV osastoa sovelletaan ainoastaan, jos sekä maksajan että maksunsaajan palveluntarjoajat tai maksutapahtuman yksinään suorittava palveluntarjoaja sijaitsevat yhteisössä.

Ehdotuksen mukaan maksupalvelulain maantieteellinen soveltamisala olisi kuitenkin laajempi kuin direktiivin soveltamisala on 2 artiklan 1 kohdan mukaan. Direktiivi ei estä säätämästä kansallisen lain soveltamisalaa laajemmaksi kuin direktiivin soveltamisala on.

Lakiehdotuksen mukaan pääsääntönä on, että maksupalvelulakia sovelletaan kaikkiin maksutapahtumiin riippumatta siitä, sijaitsevatko maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvat palveluntarjoajat Euroopan talousalueella vai eivät. Kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen perusteella jää erikseen ratkaistavaksi se, milloin suomalainen tuomioistuin tai kuluttajariitalautakunta on toimivaltainen käsittelemään maksupalvelua koskevaa riita-asiaa ja milloin asiaan sovelletaan Suomen lakia.

Mainitusta pääsäännöstä ehdotetaan kuitenkin poikettavaksi niiltä osin kuin tiettyjen maksupalvelulain säännösten soveltaminen aiheuttaisi käytännön vaikeuksia täällä toimivalle palveluntarjoajalle silloin, kun toinen maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuva palveluntarjoaja sijaitsee ETA:n ulkopuolella, jossa maksupalveluja koskeva lainsäädäntö tai käytäntö saattaa merkittävästikin poiketa direktiivin edellyttämästä.

Palveluntarjoajan sijaintiin perustuvat soveltamisalan rajaukset eivät koske tilanteita, joissa sekä maksajan että maksunsaajan palveluntarjoajat sijaitsevat Euroopan talousalueella, mutta maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva välittäjä.

Ehdotetut soveltamisalan rajaukset pohjautuvat lisäksi direktiivin 2 artiklan 2 kohtaan. Sen mukaan direktiivin III ja IV osastoa sovelletaan vain euromääräisiin tai euroalueen ulkopuolisen jäsenvaltion valuutan määräisiin maksupalveluihin. Ehdotuksen mukaan maksupalvelulain soveltamisala suhteessa vieraiden valuuttojen määräisiin maksutapahtumiin määriteltäisiin kuitenkin laajemmaksi kuin direktiivin soveltamisala on 2 artiklan 2 kohdan mukaan.

Pääsääntönä olisi, että maksupalvelulakia sovelletaan kaikkiin maksutapahtumiin niiden valuutasta riippumatta. Tästä pääsäännöstä ehdotetaan kuitenkin poikettavaksi niiltä osin kuin maksupalvelulain säännösten soveltaminen ETA:n ulkopuolisen valtion valuutan määräisiin maksutapahtumiin aiheuttaisi käytännössä vaikeuksia täällä sijaitsevalle palveluntarjoajalle.

Ne maksupalvelulain säännökset, joiden soveltamista rajoitetaan maksutapahtumassa käytettävän valuutan perusteella, ovat pääosin samoja kuin ne säännökset, joiden soveltamista rajoitetaan maksutapahtuman ylittäessä Euroopan talousalueen rajan. Vastaavanlaiset rajaukset ovat tarpeen erityisesti sen vuoksi, että silloin, kun maksutapahtumassa käytetään ETA:n ulkopuolisen valtion valuuttaa, maksutapahtuman toteuttamiseen käytännössä osallistuu myös ETA:n ulkopuolisten maiden pankkeja.

Pykälän 1 momentin mukaan maksutapahtumaan, jonka toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja taikka joka on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen, ei sovelleta 12 §:n 5 ja 7 kohtaa eikä 18 §:ää.

Lain 12 §:n 5 kohdan mukaan palveluntarjoajan on ilmoitettava puitesopimusta koskevissa ennakkotiedoissa enimmäisaika, jonka kuluessa maksupalvelu toteutetaan. Täällä sijaitsevan palveluntarjoajan on käytännössä mahdotonta antaa luotettavasti tietoja siitä, kuinka kauan esimerkiksi tilisiirtomaksut ETA:n ulkopuolisiin maihin kestävät. Siksi tiedonantovelvollisuutta ei voida tältä osin ulottaa ETA:n rajan ylittäviin maksutapahtumiin. Edellä selostetusta syystä vastaava raja koskee myös maksutapahtumia, jotka ovat muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiä.

Lain 12 §:n 7 kohdan mukaan ennakotiedoissa on ilmoitettava maksupalvelun käyttäjältä perittävien kulujen yhteismäärä ja, jos mahdollista, eriteltävä kulut. Pankit eri maissa perivät hyvin erilaisia kuluja rajat ylittävistä maksutapahtumista. Kuluja voidaan periä myös jälkikäteen, ja myös välittäjäpankit voivat periä kuluja maksutapahtuman toteuttamisesta. Näistä syistä täällä sijaitseva palveluntarjoaja ei voi käytännössä antaa kattavasti tietoja maksutapahtumasta perittävistä kuluista, kun maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja. Sama koskee myös maksutapahtumia, jotka ovat muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiä.

Myös 18 §:ssä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa ennakolta tietoja maksutapahtuman toteuttamisajasta ja perittävistä kuluista. Edellä mainituista syistä myöskään 18 §:ää ei sovellettaisi ETA:n rajan ylittäviin eikä muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiin maksutapahtumiin.

Pykälän 2 *momentissa* kuitenkin rajoitetaan 1 momentissa säädettyä poikkeusta kuluja koskevista tiedonantovelvollisuuksista. Vaikka kysymys onkin ETA:n rajan ylittävistä taikka muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisestä maksutapahtumasta, palveluntarjoajalla on velvollisuus antaa maksupalvelun käyttäjälle tiedot vähintään niistä kuluista, jotka se itse perii maksutapahtuman toteuttamisesta. Siltä osin kuin on kysymys tällaisista palveluntarjoajan itselleen perimistä kuluista, sillä on mahdollisuus ja sille on perusteltua asettaa velvollisuus antaa niistä tieto.

Lisäksi palveluntarjoajalla on velvollisuus informoida maksupalvelun käyttäjää siitä, että myös esimerkiksi maksunsaajan palveluntarjoaja tai välittäjä voi periä kuluja maksutapahtuman toteuttamisesta. Näiden kulujen tarkkaa määrää palveluntarjoajalla ei ole velvollisuutta ilmoittaa. Asianmukaiseen palveluun kuitenkin kuuluu, että palveluntarjoaja pyynnöstä kertoo maksupalvelun käyttäjälle muiden tahojen perimistä kuluista ainakin niiden suuruusluokan sillä tarkkuudella kuin se on palveluntarjoajan tiedossa.

Pykälän 3 *momentissa* säädetään, että 1 ja 2 momentin säännökset koskevat vastaavasti 16, 17 ja 22 §:ää niiltä osin kuin niissä viitataan 12 §:n 5 ja 7 kohtaan.

Pykälän 4 *momentissa* rajoitetaan 20 ja 24 §:ssä maksunsaajan palveluntarjoajalle säädettyjä tiedonantovelvollisuuksia tilanteissa, joissa maksajan palveluntarjoaja sijaitsee ETA:n ulkopuolella. Maksunsaajan palveluntarjoaja on velvollinen antamaan tietoja ETA:n rajan yli toteutetusta maksutapahtumasta vain niiltä osin kuin tietojen antaminen on kussakin yksittäistapauksessa mahdollista ottaen huomioon maksajan palveluntarjoajalta saadut tiedot maksutapahtumasta.

Maksunsaajan palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevien 20 ja 24 §:n soveltamista ei ole tarpeen rajoittaa maksutapahtumassa käytettävän valuutan perusteella.

5 §. *Muut palveluntarjoajan sijaintiin ja maksutapahtumassa käytettävään valuuttaan perustuvat soveltamisalarajoitukset.* Pykälässä säädetään muiden kuin 2 luvun säännösten osalta vastaavanlaisista rajoituksista lain soveltamisalaan kuin 4 §:ssä.

Pykälän 1 *momentissa* suljetaan pois siinä lueteltujen pykälien soveltaminen maksutapahtumiin, joiden toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja taikka jotka ovat muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiä

Lain 39 §:ssä säädetään siitä, milloin maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi. Säännöksellä on läheinen asiallinen yhteys maksutapahtuman toteuttamisaikaa koskevaan 47 §:ään. Tämän

sääntelyn soveltaminen saattaa tuottaa ongelmia tilanteissa, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja taikka joissa maksutapahtuma on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen. Sen vuoksi ehdotetaan, että pykälää ei sovelleta tällaisissa tapauksissa.

Lain 45 §:ssä säädetään maksutapahtuman täysimääräisyydestä ja 46 §:ssä maksutapahtuman toteuttamisesta perittävistä kuluista. Säännösten soveltaminen tilanteisiin, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja, aiheuttaisi ongelmia muualla noudatettavien erilaisten kulukäytäntöjen vuoksi. Kolmansissa maissa ei välttämättä ole vastaavia säännöksiä. Useissa maissa on päinvastoin yleinen käytäntö, että maksaja tai maksunsaaja maksaa kaikki kulut. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mainittuja pykäläiä ei sovelleta ETA:n rajan ylittäviin eikä muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiin maksutapahtumiin.

Lain 47, 48 ja 88 § koskevat maksutapahtuman toteuttamisaikaa. Näiden säännösten soveltaminen ei ole välttämättä käytännössä mahdollista tilanteissa, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja taikka joissa maksutapahtuma on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen. Sen vuoksi ehdotetaan, että mainittuja säännöksiä ei sovelleta tällaisissa tapauksissa.

Myös 49 § koskee maksutapahtuman toteuttamisaikaa ja 51 § siihen läheisesti liittyvää arvopäivää. Näitä direktiivin 73 artiklaan pohjautuvia säännöksiä on direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovellettava myös tilanteissa, joissa maksutapahtuma ylittää ETA:n rajan. Jos esimerkiksi maksajan palveluntarjoaja on Suomessa ja maksunsaajan palveluntarjoaja Venäjällä, maksajan maksutililtä veloituksen arvopäivään sovelletaan 51 §:n 1 momenttia.

Lain 64, 65, 67 ja 70 § koskevat palveluntarjoajan vastuuta toteuttamatta jääneistä ja virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista. Säännöksiä ei käytännössä voida vaikeuksitta soveltaa tilanteisiin, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja, joka sijaitsee sellaisessa valtiossa, jonka lainsäädäntö ei sisällä vastaavanlaisia vastuusäännöksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mainittuja pykäläiä ei sovelleta ETA:n rajan ylittäviin maksutapahtumiin eikä muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiin maksutapahtumiin.

Palveluntarjoajan takautumisoikeutta koskevalla 74 §:llä on läheinen asiallinen yhteys mainittuihin vastuusäännöksiin, joten sen soveltamista ehdotetaan rajattavaksi vastaavasti.

Lain 79 ja 80 § koskevat maksajan oikeutta maksupalautukseen maksunsaaja-aloitteisissa maksutapahtumissa. Säännösten soveltaminen ETA:n rajan ylittäviin maksutapahtumiin aiheuttaisi merkittäviä käytännön ongelmia erityisesti korttimaksujen osalta. Siksi ehdotetaan, ettei näitä pykäläiä sovelleta, jos maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja taikka jos maksutapahtuma on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen.

Pykälän 2 *momentin* mukaan 49 ja 52 §:ää ei sovelleta maksutapahtumaan, joka on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen. Lain 49 § koskee määräaika, jonka kuluessa maksunsaajan palveluntarjoajan on maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille tai muuten asetettava se maksunsaajan käytettäväksi. Lain 52 § puolestaan koskee määräaika, jonka kuluessa palveluntarjoajan on asetettava maksutilille tehdyn käteispanon varat tilinhaltijan käytettäväksi. Pykälissä säädettyjä lyhyitä määräaikoja ei voida käytännön syistä kohtuudella ulottaa koskemaan tilanteita, joissa maksutapahtuma on muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräinen.

6 §. *Maksun sivullissitovuutta ja oikea-aikaisuutta koskevien säännösten soveltamisala.* Pykälän mukaan lain 8 lukua sovelletaan vain maksutapahtumiin, jotka toteutetaan tilisiirtona tai suoraveloituksena. Mainitun luvun säännöksiä ei siten sovelleta esimerkiksi korttimaksuihin.

Lain 8 luvun säännökset vastaavat asiallisesti tilisiirtolaissa nykyisin olevia säännöksiä maksun sivullissitovuudesta ja oikea-aikaisuudesta. Tilisiirtolain soveltamisalasta johtuen nykyiset säännökset eivät koske muita maksutapahtumia kuin tilisiirtoja. Nyt ehdotetaan, että säännösten soveltamisalaa laajennetaan kattamaan myös suoraveloitukset, joihin samat periaatteet vaikeuksitta soveltuvat. Sen sijaan esitystä valmisteltaessa on katsottu, ettei tässä yhteydessä ole perusteltua laajentaa säännösten soveltamisalaa muihin maksutapahtumiin, kuten korttimaksuihin. Maksun sivullissitovuutta korttimaksujen osalta tulisi selvittää erikseen.

7 §. *Pakottavuus.* Pykälässä säädetään siitä, miltä osin maksupalvelulain säännökset ovat pakottavia eli sellaisia, että palveluntarjoaja ja maksupalvelun käyttäjä eivät voi tehokkaasti sopia niistä toisin.

Pykälän *1 momentista* ilmenee se pääsääntö, että maksupalvelulaki on maksupalvelun käyttäjän hyväksi pakottava. Jos palveluntarjoajan ja maksupalvelun käyttäjän väliseen sopimukseen sisältyy ehto, joka poikkeaa lain säännöksistä maksupalvelun käyttäjän vahingoksi, tällainen ehto on mitätön, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Sopimusehdon mitättömyys merkitsee, että ehto on palveluntarjoajan ja maksupalvelun käyttäjän välisessä sopimussuhteessa vailla vaikutusta. Tuomioistuimen ja kuluttajariitalautakunnan on otettava ehdon mitättömyys huomioon viran puolesta.

Säännös ei estä osapuolia tekemästä sopimusta, joka poikkeaa laista maksupalvelun käyttäjän eduksi. Tämä ilmenee nimenomaisesti myös direktiivin 86 artiklan 3 kohdan toisesta alakohdasta, jonka mukaan palveluntarjoajat voivat päättää myöntää maksupalvelun käyttäjille edullisempia ehtoja. Osapuolet voivat siis pätevästi sopia esimerkiksi maksutapahtumien toteuttamisesta lyhyemmässä ajassa kuin laki edellyttää.

Pykälän *2 momentissa* säädetään poikkeuksista pakottavuuteen tilanteissa, joissa maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja. Se, keitä tätä lakia sovellettaessa pidetään kuluttajina, ilmenee 8 §:n 16 kohdasta. Pykälässä luetellut maksupalvelulain säännökset vastaavat direktiivin 30 artiklan 1 kohdassa ja 51 artiklan 1 kohdassa mainittuja direktiivin säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että palveluntarjoajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta 69 §:stä, virheilmoitusta koskevasta 71 §:stä sekä vahingon rajoittamisesta ja vahingonkorvauksen sovittelua koskevasta 76 §:stä on mahdollista sopia toisin, jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja. Nämä säännökset eivät perustu välittömästi direktiiviin.

Pykälän *3 ja 4 momentin* säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 68 artikla, joka koskee maksutapahtuman toteuttamisaikaa koskevien säännösten (laissa 47, 48, 52 ja 88 §) pakottavuutta.

Mahdollisuus sopia toisin maksutapahtuman toteuttamisajasta riippuu maksutapahtumassa käytettävästä valuutasta. Mahdollisuuteen sopia toisin toteuttamisajasta ei sitä vastoin vaikuta se, onko maksupalvelun käyttäjä kuluttaja vai ei.

Jos maksutapahtuma on euromääräinen, toteuttamisaikaa koskevat säännökset ovat 4 momentin 1 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjän hyväksi pakottavia. Säännöksen käytännön merkitystä kuitenkin rajoittaa 5 §:n 1 momentti. Sen mukaan 47, 48 ja 88 §:ää ei sovelleta maksutapahtumiin, joiden toteuttamiseen osallistuu ETA:n ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan

palveluntarjoaja. Vaikka esimerkiksi Suomesta Japaniin toteutettava tilisiirto olisikin euromääräinen, toteuttamisaikaa koskevat säännökset eivät siis lainkaan sovellu siihen.

Pykälän 4 momentin 2 kohdan mukaan toteuttamisaikaa koskevat säännökset ovat pakottavia myös silloin, kun maksutapahtumaan sisältyy vain yksi valuutanmuunto euron ja ETA-valtion muun valuutan välillä, jos valuutta muunnetaan kyseisessä euroalueen ulkopuolisessa ETA-valtiossa ja rajat ylittävän maksutapahtuman varat siirretään Suomeen tai muuhun euroalueen valtioon euroina. Toteuttamisajasta ei siis voida sopia maksupalvelun käyttäjän vahingoksi toisin esimerkiksi silloin, kun Ruotsin kruunuja muunnetaan euroiksi Ruotsissa ja varat siirretään euroina Suomeen.

On syytä huomata, että 5 §:ssä on jo rajattu 47, 48, 52 ja 88 §:n soveltamisen ulkopuolelle maksutapahtumat, jotka ovat muun valuutan kuin euron tai ETA-valtion valuutan määräisiä. Toteuttamisaikaa koskevat säännökset eivät siis lainkaan koske esimerkiksi Yhdysvaltain dollarin määräisiä maksutapahtumia.

Jos maksutapahtuma on Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määräinen ja varat siirretään rajan yli tuossa valuutassa (esimerkiksi Englannin punnan määräinen tilisiirto Yhdistyneestä kuningaskunnasta Suomeen), toteuttamisaikaa koskevia säännöksiä lähtökohtaisesti sovelletaan, mutta osapuolet voivat 3 momentin nojalla sopia toteuttamisajasta laista poikkeavalla tavalla. Mahdollisuutta sopia 47 §:ssä säädetystä maksutapahtuman toteuttamisajasta on kuitenkin rajoitettu. Osapuolet eivät voi sopia kyseistä maksajan palveluntarjoajan noudatettavaa toteuttamisaikaa pidemmäksi kuin neljäksi työpäiväksi 39 §:ssä tarkoitetusta maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä lukien. Direktiivin 68 artiklan 2 kohdan mukaan mainittu neljän työpäivän enimmäisaika koskee yhteisön sisäisiä maksutapahtumia. Edellä todetuin tavoin jo 5 §:n 1 momentista seuraa, että 47 § koskee vain ETA:n sisäisiä maksutapahtumia.

8 §. Määritelmät. Pykälä sisältää eräiden laissa käytettyjen käsitteiden määritelmät.

Pykälän 1 kohdassa oleva maksupalvelun käyttäjän määritelmä pohjautuu direktiivin 4 artiklan 10 kohtaan, mutta on direktiivin määritelmää täsmällisempi. Maksupalvelun käyttäjällä tarkoitetaan maksupalvelulaissa sitä, joka palveluntarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella voi käyttää maksupalvelua tai -palveluita joko maksajana tai maksunsaajana taikka kummassakin ominaisuudessa. Sopimus, jossa maksupalvelun käyttäjä on osapuolena, voi olla joko 13 kohdassa tarkoitettu puitesopimus tai 14 kohdassa tarkoitettua erillistä maksutapahtumaa koskeva sopimus.

Direktiivin 4 artiklan 7 kohdan mukaan maksajalla tarkoitetaan direktiivissä joko luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on maksutilin haltija ja joka antaa maksutoimeksiannon kyseiseltä maksutililtä, tai, jos maksutiliä ei ole, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka antaa maksutapahtumaa koskevan toimeksiannon. Direktiivin 4 artiklan 8 kohdan mukaan maksunsaajalla tarkoitetaan direktiivissä puolestaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on tarkoitettu maksutapahtuman kohteena olevien varojen vastaanottajaksi. Maksupalvelulaissa käytetään käsitteitä maksaja ja maksunsaaja samassa merkityksessä kuin direktiivissä. Lakiin ei kuitenkaan ole katsottu tarpeelliseksi ottaa direktiivin määritelmäsäännöksiä vastaavia säännöksiä.

Tietyissä tilanteissa maksajan tai maksunsaajan puolella on useampia eri henkilöitä. Esimerkkeinä voidaan mainita matkapuhelinliittymä, jossa tilaaja ja käyttäjä ovat eri henkilöt, luottokortti, johon liittyy rinnakkaiskortti, sekä yrityksen pankkitiliin liittyvät pankkitunnukset, joita käyttää yrityksen yksi tai useampi työntekijä. Maksunsaajapuolella saattaa puolestaan esimerkiksi olla käytössä konsernitili. Maksupalvelulaissa ei ole tarkoitettu tyhjentävästi säännellä sitä, ketä näistä useammasta henkilöstä eri tilanteissa tarkoitetaan, kun lain säännöksissä puhutaan ”maksajasta” tai

”maksunsaajasta”. Se, kenelle esimerkiksi maksajapuolella olevista useammasta henkilöstä on annettava tiedot toteutetuista maksutapahtumista 19 §:n mukaisesti tai kuka heistä voi antaa 38 §:ssä tarkoitetun suostumuksen maksutapahtuman toteuttamiseen, voi täsmentyä sopimusehtojen tai muun lainsäädännön perusteella. Tietojenantovelvollisuuden osalta asiaa käsitellään tarkemmin 19 §:n perusteluissa.

Määritelmäsäännöksen on tarkoitettu kattavan myös sopimuksen tekemistä edeltävän vaiheen. Maksupalvelun käyttäjänä pidetään siis myös henkilöä, joka on vasta tekemässä maksupalveluita koskevaa sopimusta palveluntarjoajan kanssa. Sopimuksen tekemistä edeltävää vaihetta koskevat erityisesti 2 luvun ennakotietoja koskevat säännökset.

Pykälän 2 kohdassa määritellään palveluntarjoajan käsite. Palveluntarjoajalla tarkoitetaan laissa luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti tarjoaa maksupalveluja. Tyypillisiä palveluntarjoajia ovat luottolaitokset ja maksulaitoksista annetussa laissa (/) tarkoitetut maksulaitokset. Se, pidetäänkö jotakin yhteisöä tässä laissa tarkoitettuna palveluntarjoajana, riippuu kuitenkin sen tosiasiallisesti harjoittaman toiminnan luonteesta eikä siitä, edellytetäänkö siltä maksulaitoksista annetun lain mukaista toimilupaa tai onko sille myönnetty tällainen toimilupa.

Palveluntarjoajan määritelmästä seuraa, että lakia ei sovelleta direktiivin 3 artiklan d kohdassa tarkoitettuihin maksutapahtumiin. Direktiivin mainitussa säännöksessä on rajattu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle maksutapahtumat, joissa on kyse ei-ammattimaisesta käteisrahan vastaanottamisesta ja luovuttamisesta voittoa tavoittelemattoman toiminnan tai hyväntekeväisyyden yhteydessä.

Määritelmän mukaisesti myös kuntaa tai muuta julkisyhteisöä pidetään tässä laissa tarkoitettuna palveluntarjoajana siltä osin kuin se tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti tarjoaa maksupalveluja. Lakisääteiset palvelut, joita ei harjoiteta kaupallisten periaatteiden pohjalta – esimerkiksi sosiaalipalvelut ja holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu edunvalvonta – jäävät tämän lain soveltamisen ulkopuolelle.

Pykälän 3 kohdassa oleva maksutapahtuman määritelmä vastaa asiallisesti direktiivin 4 artiklan 5 kohtaa. Sanamuodon on tarkoitettu kattavan myös käteispänot maksutilille. Maksutapahtuma voi olla joko maksajan käynnistämä (esimerkiksi tilisiirto) tai maksunsaajan käynnistämä (esimerkiksi suoraveloitus). Laissa tarkoitettuna maksutapahtumana ei sitä vastoin pidetä sitä, että palveluntarjoaja maksaa korkoa maksupalvelun käyttäjän maksutilille.

Pykälän 4 kohdassa oleva maksutoimeksiannon määritelmä vastaa direktiivin 4 artiklan 16 kohtaa.

Pykälän 5 kohta sisältää maksutilin määritelmän. Määritelmä pohjautuu direktiivin 4 artiklan 14 kohtaan. Maksutilin määritelmässä edellytetään, että tiliä voidaan käyttää maksutapahtumien toteuttamiseen. Sitä, että tiliä myös tosiasiallisesti käytetään maksutapahtumien toteuttamiseen, ei sitä vastoin vaadita. Tiliä koskevan sopimuksen ehtojen perusteella määräytyy se, voidaanko tiliä käyttää maksutapahtumien toteuttamiseen vai ei.

Maksutili voi olla yhden tai useamman maksupalvelun käyttäjän nimissä.

Tyypillinen maksutili on esimerkiksi pankissa oleva päivittäisten raha-asioiden hoitoon tarkoitettu käyttötili. Maksutilinä pidetään myös esimerkiksi sellaista säästötiliä, jolle tilinomistaja voi tallettaa

varoja tai jolta tilinomistaja voi nostaa varoja ilman että siitä tulee erikseen sopia palveluntarjoajan kanssa. Maksutilinä ei sitä vastoin pidetä esimerkiksi määräaikaistalletustiliä.

Maksutilin määritelmän piiriin kuuluvat myös luottokorttitilit ja muut niitä vastaavat maksutapahtumien toteuttamiseen käytettävät tilit. Maksutili voi siis olla myös tili, jolle maksupalvelun käyttäjä ei pane varoja.

Pykälän 6 kohdassa määritellään tilisiirron käsite. Tilisiirrolla tarkoitetaan maksajan maksutilin veloittamista maksajan aloitteesta varojen siirtämiseksi maksunsaajan maksutilille.

Tilisiirrossa maksaja ja maksunsaaja voivat olla myös sama henkilö. Esimerkiksi maksajan maksutililtä hänen antamansa maksutoimeksiannon perusteella toteutettu rahansiirto hänen toiselle maksutililleen kuuluu tilisiirron käsitteen piiriin.

Pykälän 7 kohdassa oleva suoraveloituksen määritelmä vastaa direktiivin 4 artiklan 28 kohtaa. Tyypillisiä suoraveloituksia ovat maksajan antamaan suoraveloitusvaltakirjaan perustuvat toistuvaissuoritukset esimerkiksi sähkölaskujen tai vakuutusmaksujen maksamiseksi hänen maksutililtään.

Määritelmäsäännöksen mukaan suoraveloituksen keskeinen ominaisuus on se, että maksajan maksutilin veloitus tapahtuu maksunsaajan aloitteesta. Tällaisena aloitteena maksajan maksutilin veloitukseen ei pidetä yksinomaan sitä, että maksunsaaja lähettää maksajalle paperimuotoisen tai sähköisen laskun.

Pykälän 8 kohdassa oleva rahanvälityksen määritelmä vastaa direktiivin 4 artiklan 13 kohtaa. Määritelmä kattaa sähköiset postiosoitukset. Paperimuotoiset postiosoitukset on sen sijaan rajattu lain soveltamisalan ulkopuolelle 3 §:n 2 kohdassa.

Rahanvälityksellä ei tarkoiteta muun muassa kalastuslupamaksun suorittamista asiamiehelle eikä sitä, että tavaran ostaja suorittaa kauppahintaa vastaavan rahamäärän kuljetusliikkeen edustajalle, joka toimittaa sen edelleen tavaran myyjälle.

Pykälän 9 kohdassa oleva maksuvälineen määritelmä vastaa direktiivin 4 artiklan 23 kohtaa. Määritelmässä tarkoitettuja maksukortteja ovat esimerkiksi pankki- ja luottokortit. Määritelmässä tarkoitettu muu käyttäjäkohtainen väline on esimerkiksi matkapuhelin silloin, kun sitä käytetään maksutoimeksiantojen antamiseen 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Määritelmässä tarkoitettu käyttäjäkohtainen menettelytapa on esimerkiksi maksutoimeksiantojen antaminen verkkopankissa palveluntarjoajan maksupalvelun käyttäjälle antamia tunnuslukuja käyttämällä.

Maksuvälineenä pidetään myös esimerkiksi sellaisia yrityksen pankkitunnuksia, joita useammalla yrityksen työntekijällä on oikeus käyttää.

Jos maksutapahtuma käynnistetään paperilla, esimerkiksi tilisiirtolomaketta käyttämällä, tällaista lomaketta ei pidetä maksuvälineenä.

Pykälän 10 kohta sisältää maksuvälineen haltijan määritelmän. Maksuvälineen haltijalla tarkoitetaan laissa sitä, jolle maksuvälineen käyttöoikeus on myönnetty.

Maksuvälineen haltija on tyypillisesti se henkilö, joka on tehnyt maksuvälineen käyttöön oikeuttavan tili- tai muun sopimuksen palveluntarjoajan kanssa. Maksuvälineen haltijana pidetään

kuitenkin myös muuta henkilöä, jolle sopimuksen perusteella on myönnetty oikeus käyttää maksuvälinettä. Jos esimerkiksi luottokorttiin liittyy rinnakkaiskortti, maksuvälineen haltijana pidetään siis sekä pääkortin että rinnakkaiskortin käyttöön oikeutettua henkilöä.

Kaikki ne henkilöt, joilla on oikeus käyttää maksuvälinettä, nimetään useimmiten suoraan maksuvälinettä koskevassa sopimuksessa. Maksuvälineen haltijana pidetään kuitenkin myös sellaista henkilöä, jota ei mainita nimeltä sopimuksessa, mutta jolle maksupalvelun käyttäjä on sopimuksessa olevan ehdon perusteella myöntänyt oikeuden käyttää maksuvälinettä. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa sopimuksen osapuolena oleva yritys on sopimuksen mukaisesti nimennyt ne työntekijät, joilla on oikeus käyttää yrityksen pankkitunnuksia tai maksukorttia.

Laissa tarkoitettuna maksuvälineen haltijana ei sen sijaan pidetä henkilöä, jolle maksuvälineen käyttöön sopimuksen nojalla oikeutettu on pelkästään tosiasiallisin toimenpitein luovuttanut maksuvälineen. Jos tilinomistaja antaa esimerkiksi puolisonsa tietoon tunnusluvut, jotka mahdollistavat pankkitilin käyttämisen verkkopankissa, puolisoa ei tällä perusteella pidetä laissa tarkoitettuna maksuvälineen haltijana. Tällainen sopimukseen perustumaton maksuvälineen luovutus toiselle voi synnyttää maksupalvelun käyttäjälle vastuun maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä 62 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla.

Pykälän 11 kohta sisältää pienmaksuvälineen määritelmän. Määritelmän mukaiseen pienmaksuvälineeseen sovelletaan 17, 21, 31, 43, 50, 61 ja 77 §:ssä olevia poikkeussäännöksiä. Määritelmäsäännös pohjautuu direktiivin 34 artiklan 1 kohdan ja 53 artiklan 1 kohdan säännöksiin. Kotimaan maksutapahtumien osalta ehdotetaan otettavaksi täysimääräisesti käyttöön 34 artiklan 2 kohdassa ja 53 artiklan 2 kohdassa säädetty mahdollisuus korottaa kyseisten artiklojen 1 kohdissa säädettyjä enimmäismääriä.

Kohdan *a alakohdan* mukaan pienmaksuvälineellä tarkoitetaan maksuvälinettä, jota puitesopimuksen mukaan voidaan käyttää enintään 30 euron määräisiin maksutapahtumiin. Yläraja on kuitenkin 60 euroa, jos maksuvälinettä puitesopimuksen mukaan voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin.

Kotimaan maksutapahtumalla tarkoitetaan säännöksessä maksutapahtumaa, jonka toteuttamiseen osallistuvat maksajan ja maksunsaajan palveluntarjoajat sijaitsevat kumpikin samassa valtiossa. Merkitystä ei ole sillä, missä maksaja on maksutoimeksiannon antaessaan. Jos esimerkiksi suomalaisen matkapuhelinliittymän haltija tilaa soittoaänen ja maksaa sen matkapuhelinta käyttäen yritykselle, joka käyttää suomalaista palveluntarjoajaa, kysymys on kotimaan maksutapahtumasta, vaikka liittymän haltija tilauksen tehdessään olisi ulkomailla.

Kyseistä 30 euron tai kotimaan maksutapahtumissa 60 euron ylärajaa sovelletaan kuhunkin yksittäiseen maksutapahtumaan erikseen. Säännöksessä ei aseteta rajoituksia sille, kuinka usein pienmaksuvälineellä voidaan toteuttaa maksutapahtumia. Maksuväline voi siis olla pienmaksuväline, vaikka sillä on mahdollista toteuttaa rajoittamaton määrä enintään 30 euron määräisiä maksutapahtumia peräkkäin. Estettä ei ole edes sille, että nämä peräkkäiset maksut suoritetaan samalle maksunsaajalle.

Kohdan *b alakohta* koskee jälkikäteen laskutettavia (post-paid) maksuvälineitä. Jotta tällaiseen maksuvälineeseen voidaan soveltaa pienmaksuvälinettä koskevia säännöksiä, puitesopimuksessa sovittu maksuvälineen käyttöraja saa olla enintään 150 euroa. Käyttöraja saa kuitenkin olla enintään 300 euroa, jos maksuvälinettä puitesopimuksen mukaan voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin.

Kohdan *c alakohta* koskee etukäteen maksettavia (pre-paid) maksuvälineitä. Jotta tällaiseen maksuvälineeseen voidaan soveltaa pienmaksuvälinettä koskevia säännöksiä, maksuvälineelle tallennettujen varojen määrä ei puitesopimuksen mukaan voi ylittää 150 euroa. Tallennettujen varojen määrä saa kuitenkin olla enintään 500 euroa, jos maksuvälinettä puitesopimuksen mukaan voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin.

Maksuvälineen haltijalla saattaa olla mahdollisuus tallentaa etukäteen maksetulle maksuvälineelle myöhemmin lisävaroja. Tällainen lisätallennusmahdollisuus ei estä pitämästä maksuvälinettä pienmaksuvälineenä, kunhan tallennettujen varojen määrä ei minään ajankohtana voi ylittää säännöksessä mainittuja euromääriä. Säännöksestä ei johdu rajoituksia sille, kuinka usein lisävaroja voidaan tallentaa.

Edellytykset, joista säädetään a – c alakohdassa, ovat vaihtoehtoisia. Maksuväline on siis pienmaksuväline, jos jokin niistä täyttyy.

Samalla maksukortilla voi puitesopimuksen mukaan olla useita erilaisia käyttötapoja, jolloin sitä voidaan oikeudellisessa mielessä pitää useana eri maksuvälineenä. Voi olla esimerkiksi mahdollista, että samaa maksukorttia voidaan kortinhaltijan valinnan mukaan käyttää joko etukäteen maksettuna maksuvälineenä, jolle tallennettujen varojen määrä ei voi koskaan ylittää 150 euroa, tai luottokorttina siten, että luottokorttiominaisuuden käyttömahdollisuuksia ei ole rajoitettu pienmaksuvälineen määritelmässä tarkoitettuun tavoin. Tällaiseen maksukorttiin sovellettaisiin pienmaksuvälinettä koskevia säännöksiä siltä osin kuin sitä käytetään etukäteen maksettuna maksuvälineenä. Luottokorttiominaisuutta käytettäessä pienmaksuvälinettä koskevat säännökset eivät sitä vastoin soveltuisi.

Pykälän *12 kohdan* mukaan pienmaksuvälineen haltijalla tarkoitetaan laissa sitä, jolle pienmaksuvälineen käyttöoikeus on myönnetty.

Pykälän *13 kohdassa* määritellään puitesopimus. Määritelmä pohjautuu direktiivin 4 artiklan 12 kohtaan. Määritelmän mukaan puitesopimuksella tarkoitetaan laissa tili- tai muuta sopimusta, jonka perusteella voidaan toteuttaa yksittäisiä tai peräkkäisiä maksutapahtumia. Puitesopimus käytännössä usein sisältää maksutilin perustamista koskevat ehdot, mutta tämä ei ole määritelmän mukaan edellytyksenä sille, että kyseessä olisi puitesopimus.

Pykälän *14 kohdassa* olevan määritelmän mukaan erillisellä maksutapahtumalla tarkoitetaan laissa maksutapahtumaa, joka ei kuulu puitesopimuksen piiriin.

Pykälän *15 kohdassa* määritellään etäviestin. Määritelmä pohjautuu direktiivin 4 artiklan 24 kohtaan ja on samansisältöinen kuin kuluttajansuojalain 6 luvun 4 §:ssä ja 6 a luvun 4 §:ssä olevat määritelmät. Määritelmässä tarkoitettu muu väline on esimerkiksi sähköposti.

Pykälän *16 kohdassa* määritellään, ketä laissa tarkoitetaan kuluttajalla. Kuluttajana pidetään säännöksen mukaan luonnollista henkilöä, joka tekee puitesopimuksen tai erillistä maksutapahtumaa koskevan sopimuksen pääasiassa muuta tarkoitusta kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Jos luonnollinen henkilö tekee maksupalvelujen käyttöä koskevan sopimuksen sekä yksityistä tarvetta että elinkeinotoimintaa varten, sopimuksen tulee pääasiassa olla tarkoitettu yksityiseen käyttöön, jotta sopimuksen tehnyt henkilö voitaisiin katsoa kuluttajaksi.

Määritelmän ulkopuolelle jäävät tapaukset, joissa henkilö tekee maksupalvelujen käyttöä koskevan sopimuksen pääasiassa harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan tässä pykälässä, vastaavasti kuin kuluttajansuojalain 1 luvun 4 §:ssä, sellaista liike- tai ammattitoimintaa, johon liittyy kirjanpitovelvollisuus, sekä ammattimaista maatilatalouden harjoittamista.

Pykälän 17 kohdassa määritellään, mitä laissa tarkoitetaan varoilla. Määritelmä vastaa direktiivin 4 artiklan 15 kohtaa.

Pykälän 18 kohdassa määritellään arvopäivä vastaavasti kuin direktiivin 4 artiklan 17 kohdassa. Arvopäivällä tarkoitetaan määritelmän mukaan viiteajankohtaa, jota palveluntarjoaja käyttää laskiessaan korkoa varoille, jotka veloitetaan maksutililtä tai maksetaan maksutilille. Tilitapahtuman arvopäivä on toisin sanoen se päivä, josta lähtien tapahtuma vaikuttaa tilin koronlaskentaan, jos kyseisellä tapahtumalla korkoehtojen mukaan on vaikutusta koronlaskentaan.

Pykälän 19 kohdassa määritellään työpäivä. Määritelmä pohjautuu direktiivin 4 artiklan 27 kohtaan. Määritelmäsäännöksen mukaan työpäivällä tarkoitetaan laissa päivää, jona maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja on avoinna siten, että se voi osaltaan toteuttaa maksutapahtuman.

Se, mitä päiviä lakia sovellettaessa konkreettisesti pidetään työpäivinä, saattaa vaihdella paitsi maakohtaisesti myös palveluntarjoajakohtaisesti. Yleisesti ottaen esimerkiksi joulupäivä ei Suomessa ole pankeissa työpäivä, mutta jos jokin palveluntarjoaja on tällöinkin avoinna siten, että se voi osaltaan toteuttaa maksutapahtuman, joulupäivää pidetään sen osalta työpäivänä.

Pykälän 20 kohdassa määritellään yksilöivä tunniste vastaavasti kuin direktiivin 4 artiklan 21 kohdassa. Yksilöivällä tunnistella tarkoitetaan laissa palveluntarjoajan maksupalvelun käyttäjälle määrittämää kirjain-, numero- tai merkkiyhdistelmää, joka maksupalvelun käyttäjän on esitettävä, jotta toinen maksutapahtumaan liittyvä palvelunkäyttäjä tai tämän maksutili voidaan yksilöidä. Yksilöiväksi tunnisteeksi voidaan tyypillisesti määrittää esimerkiksi pankkitilin numero.

Pykälän 21 kohdassa määritellään pysyvä tapa. Määritelmä vastaa asiallisesti direktiivin 4 artiklan 25 kohtaa. Pysyvällä tavalla tarkoitetaan laissa tietojen antamista maksupalvelun käyttäjälle henkilökohtaisesti, kirjallisesti tai sähköisesti siten, että maksupalvelun käyttäjä voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.

Useissa lain säännöksissä veloitetaan palveluntarjoaja joko toimittamaan tietoja tai ilmoituksia maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla taikka asettamaan tietoja pysyvällä tavalla maksupalvelun käyttäjän saataville. Säännösten tarkoituksena on turvata se, että maksupalvelun käyttäjä saa tiedot siten, että hän voi säilyttää tiedot ja tarvittaessa vedota niihin.

Jos tiedot annetaan pysyvällä tavalla sähköisesti, olennaista on, että maksupalvelun käyttäjällä on tosiasiallinen mahdollisuus tallentaa ja toisintaa ne. Jos esimerkiksi 19 ja 20 §:ssä tarkoitetut tiedot puitesopimuksen nojalla toteutetuista maksutapahtumista asetetaan maksupalvelun käyttäjän saataville henkilökohtaisessa verkkopankkipalvelussa, vaatimus pysyvän tavan käyttämisestä voidaan täyttää siten, että palvelu ohjaa maksupalvelun käyttäjää tallentamaan ja tulostamaan tiedot. Henkilökohtaisuus tarkoittaa sitä, että tietoja ei voida pitää saatavilla palveluntarjoajan yleisillä verkkosivuilla.

Pykälän 22 kohdassa määritellään maksujärjestelmä vastaavasti kuin direktiivin 4 artiklan 6 kohdassa.

9 §. *Yleissäännös annettavista tiedoista ja ilmoituksista.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 36 artiklan 1 kohdassa ja 41 artiklan 1 kohdassa säädetty velvoitteet, jotka koskevat tietojen antamisessa noudatettavia selkeys-, ymmärrettävyys- ja kielivaatimuksia. Näiden vaatimusten noudattamiseen viitataan myös direktiivin 38 ja 39 artiklassa, 44 artiklan 1 kohdassa, 45 artiklan 3 kohdassa, 47 artiklan 1 kohdassa ja 48 artiklan 1 kohdassa.

Pykälä koskee kaikkia niitä tietoja ja ilmoituksia, joita palveluntarjoajan on tämän lain nojalla annettava maksupalvelun käyttäjälle. Pykälä kattaa siis paitsi 2 luvussa annettaviksi säädetty tiedot myös esimerkiksi 30 §:ssä tarkoitetun ehdotuksen puitesopimuksen ehtojen muuttamisesta ja 35 §:n 2 momentissa tarkoitetun irtisanomisilmoituksen.

Pykälässä velvoitetaan palveluntarjoaja antamaan laissa tarkoitetut tiedot ja ilmoitukset maksupalvelun käyttäjälle selkeässä ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Niiden tulee olla yleiskielellä yksinkertaisesti ja selkeästi muotoillut. Jos tietoihin sisältyy tavalliselle asiakkaalle tuntemattomia tai epäselviä käsitteitä, niiden sisältö on määriteltävä. Jos palveluntarjoaja käyttää esimerkiksi arvopäivän käsitettä, tiedoissa on selitettävä, mitä arvopäivällä tarkoitetaan.

Jolleivät osapuolet sovi muun kielen käyttämisestä, tiedot ja ilmoitukset on annettava suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla sen valtion virallisella kielellä, jossa maksupalvelua tarjotaan.

Pykälä ei sanamuotonsa mukaan koske muita tahoja kuin palveluntarjoajaa. Sitä ei siis suoraan sovelleta esimerkiksi 29 §:n 1 momentissa säädettyyn maksunsaajan velvollisuuteen ilmoittaa maksajalle maksuvälineen käyttämisestä pyydetystä maksusta tai tarjottavasta alennuksesta. Ilman nimenomaista säännöstäkin on kuitenkin selvää, että myös maksunsaajan ja muiden 28 ja 29 §:ssä tarkoitettujen tahojen on tehtävä mainituissa pykälissä tarkoitetut ilmoitukset selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa, jotta niiden voidaan katsoa täyttäneen asianmukaisesti tiedonantovelvollisuutensa.

2 luku. Tiedonantovelvollisuudet

Yleistä. Luvussa säädetään palveluntarjoajan ja eräiden muiden tahojen velvollisuudesta antaa tietoja maksupalvelun käyttäjälle. Luvun säännökset on jaettu seuraavasti sen mukaan, mistä tietoa on annettava. Luvun 10 – 17 §:ssä säädetään palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudesta koskien puitesopimusta. Luvun 18 – 21 §:ssä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa tietoja yksittäisestä maksutapahtumasta, joka kuuluu puitesopimuksen piiriin. Palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa ennakotietoja erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta säädetään 22 §:ssä ja erillistä maksutapahtumaa koskevista tiedonantovelvollisuuksista 23 ja 24 §:ssä. Poikkeuksesta tiedonantovelvollisuuksiin koskien erillistä maksutapahtumaa säädetään 25 §:ssä. Luvun 26 ja 27 §:ssä on erinäisiä muita palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä. Luvun 28 ja 29 §:ssä säädetään valuutanmuuntoon ja maksuvälineen käyttämiseen liittyvistä tiedonantovelvollisuuksista, jotka kohdistuvat myös muihin tahoihin kuin palveluntarjoajaan.

Pienmaksuvälineitä koskevista poikkeuksista palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksiin säädetään 17 ja 21 §:ssä. Muilta osin luvun säännökset ovat 7 §:n mukaan kuluttajasopimuksissa kuluttajan hyväksi pakottavia. Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolet voivat sopia toisin luvussa säännellyistä seikoista.

Terminologiasta. Direktiivissä on erotettu kaksi tapaa, joilla palveluntarjoajan on annettava tietoja maksupalvelun käyttäjälle. Direktiivin mukaan tiedot on joko annettava tai asetettava

maksupalvelun käyttäjän saataville. Maksupalvelulain säännöksissä vastaava ero on tehty käyttämällä ilmaisuja "tietojen toimittaminen", "tietojen asettaminen saataville" ja "tietojen antaminen". Näillä ilmaisuilla tarkoitetaan laissa seuraavaa.

Kun palveluntarjoajan on lain mukaan ”toimitettava” tiedot maksupalvelun käyttäjälle, sen on luovutettava ne hänelle henkilökohtaisesti, lähetettävä ne hänelle postitse, sähköpostitse tai tekstiviestillä taikka saatettava ne hänen tietoonsa muulla näihin rinnastettavalla tavalla. Olennaista on se, että tietojen saaminen ei edellytä maksupalvelun käyttäjän omaa aktiivisuutta enempää kuin postilähetysten tai muiden luottamuksellisten viestien vastaanottaminen yleensäkin vaatii.

Useissa lain säännöksissä tietojen antamistapa ehdotetaan säänneltäväksi siten, että palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Tällöin palveluntarjoajan on noudatettava samanaikaisesti sekä sitä, mitä edellä on sanottu tietojen toimittamisesta, että sitä, mitä 8 §:n 21 kohdassa säädetään pysyvästä tavasta. Pysyvän tavan käyttämisestä on käsitelty tarkemmin 8 §:n 21 kohdan perusteluissa. Vaikka esimerkiksi tiedon lähettäminen nykymuotoisella tekstiviestillä täyttääkin vaatimuksen tiedon toimittamisesta maksupalvelun käyttäjälle, tekstiviesti ei ole riittävä silloin, kun laki edellyttää tietojen toimittamista pysyvällä tavalla, sillä tekstiviestiä ei yleensä voi tallentaa ja toisintaa.

Tietojen ”asettamisella saataville” tarkoitetaan laissa puolestaan sitä, että palveluntarjoajan on järjestettävä maksupalvelun käyttäjälle mahdollisuus tutustua tietoihin. Tiedot voivat siis olla esimerkiksi luettavissa tietoverkossa tai palveluntarjoajan liiketiloissa olevalla ilmoitustaululla. Tietojen saaminen voi näin ollen edellyttää myös maksupalvelun käyttäjältä aktiivisuutta.

Tietojen ”antamista” on käytetty laissa yleiskäsitteenä. Sitä käytettäessä ei ole tarkoitettu säännellä sitä, millä tavalla palveluntarjoajan on täytettävä tiedonantovelvollisuutensa.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja puitesopimuksesta

10 §. Ennakkotietojen antamisaika ja -tapa. Pykälässä säädetään siitä, milloin ja miten palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle 11 – 15 §:ssä luetellut ennakkotiedot palveluntarjoajasta, tarjottavista maksupalveluista, osapuolten välisestä viestinnästä, varotoimista, vastuukysymyksistä ja oikeussuojakeinoista sekä puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta. Pykälässä ei säädetä sopimuksen tekemisestä eikä siitä, milloin sopimus sitoo osapuolia. Näihin kysymyksiin sovelletaan yleisiä sopimusoikeudellisia säännöksiä ja periaatteita.

Pykälän 1 momentin mukaan tiedot on toimitettava hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä. Tiedot on toimitettava kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Pysyvä tapa määritellään 8 §:n 21 kohdassa.

Momentin säännös perustuu direktiivin 41 artiklan 1 kohtaan. Sen tarkoituksena on varmistaa, että maksupalvelun käyttäjällä on käytettävissään riittävät tiedot sopimukseen liittyvistä olennaisista seikoista ennen sopimuksen tekemistä. Säännöksen mukainen tiedonantovelvollisuus voidaan täyttää myös toimittamalla luonnos puitesopimuksesta, joka sisältää vaaditut tiedot. Tämä vaihtoehto ilmenee nimenomaisesti direktiivin 41 artiklan 3 kohdasta.

Pääsääntö on, että edellä mainitut tiedot on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle ennen sopimuksen tekemistä. Kuitenkaan aina näitä tietoja ei tarvitse antaa etukäteen. Jos puitesopimus tehdään maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä sellaisella etäviestimellä, esimerkiksi puhelimella, jota käytettäessä edellä mainittuja tietoja ei voida etäviestimen ominaisuuksista johtuen toimittaa

maksupalvelun käyttäjälle etukäteen, tiedot voidaan 2 *momentin* mukaan toimittaa viipymättä puitesopimuksen tekemisen jälkeen. Säännös perustuu direktiivin 41 artiklan 2 kohtaan.

Momentissa käytetään hieman direktiivistä poikkeavaa sanamuotoa sikäli, että direktiivin mukaan tiedot olisi annettava välittömästi sopimuksen tekemisen jälkeen, mutta ehdotetun säännöksen mukaan tiedot on annettava viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Momentin mukainen antamisajankohta on yhdenmukainen rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevan kuluttajansuojalain 6 a luvun 11 §:n 2 momentin kanssa, jossa säädetään vastaavalla tavalla ennakkotietojen toimittamisesta etäviestintä käytettäessä.

Sen ohella, mitä tässä pykälässä säädetään ennakkotietojen antamistavasta, on voimassa, mitä 9 §:ssä säädetään tietojen selkeydestä ja käytettävästä kielestä.

11 §. Ennakkotiedot palveluntarjoajasta. Pykälässä luetellaan tiedot, jotka maksupalvelun käyttäjälle on annettava palveluntarjoajasta. Tarkoituksena on, että maksupalvelun käyttäjä pystyy luotettavasti tunnistamaan palveluntarjoajan ja tarvittaessa helposti ja nopeasti ottamaan yhteyttä siihen, sen edustajaan ja sen toimintaa valvovaan viranomaiseen.

Pykälän 1 – 3 kohdan mukaan palveluntarjoajasta on kerrottava nimi ja pääkonttorin käyntiosoite. Palveluntarjoajan on kerrottava virallinen toiminimensä. Jos markkinoinnissa käytetään muuta nimeä, ei ole riittävää, että ennakkotiedoissa annetaan vain tämä nimi. Jos palveluja tarjotaan sivuliikkeen tai asiamiehen kautta, on ilmoitettava tämän käyntiosoite. Näiden lisäksi on kerrottava muut yhteydenpidossa tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite tai puhelinnumero. Myös palveluntarjoajan verkkosivun osoite voi olla muu annettava yhteystieto. Kohdat 1 – 3 perustuvat direktiivin 42 artiklan 1 kohdan a alakohtaan.

Pykälän 4 kohdassa tarkoitettu maksulaitosrekisteri on uusi. Direktiivin 13 artikla edellyttää rekisterin perustamista. Maksulaitosrekisteriin kirjataan maksulaitoksista annetun lain mukaisen toimiluvan saaneet maksulaitokset, niiden asiamiehet ja sivuliikkeet sekä maksulaitoksista annetun lain [x] §:n mukaisen poikkeuksen piiriin kuuluvat luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt. Ennakkotiedoissa on kerrottava rekisterin nimi sekä palveluntarjoajan yritys- tai yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä. Säännös ei edellytä rekisterin tietosisällön kuvaamista.

Säännöksen viittauksella muihin vastaaviin rekistereihin otetaan huomioon tilanne, jossa palveluntarjoaja on rekisteröity vieraassa valtiossa.

Pykälän 5 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjälle on ilmoitettava palveluntarjoajan toimintaa valvova viranomainen ja sen yhteystiedot. Lain noudattamista valvovista viranomaisista säädetään 83 §:ssä.

Kohdat 4 ja 5 perustuvat direktiivin 42 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

12 §. Ennakkotiedot maksupalveluista. Pykälässä luetellaan tiedot, jotka maksupalvelun käyttäjälle on annettava maksupalveluista.

Ennakkotiedoissa on pykälän 1 kohdan mukaan kuvattava maksupalvelun pääominaisuudet. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 2 kohdan a alakohtaan.

Tarkoituksena on, että maksupalvelun käyttäjä saa objektiivisen ja mahdollisimman helppotajuisen kuvauksen tarjottavan maksupalvelun keskeisistä ominaisuuksista. Tavoitteena on, että annettujen tietojen pohjalta maksupalvelun käyttäjä kykenee vertailemaan maksupalvelua muihin markkinoilla oleviin vastaaviin palveluihin. Yksinkertaisista maksupalveluista, kuten rahanvälityksestä, riittää usein, että ennakkotiedoissa mainitaan vain maksupalvelun laji. Mitä monimutkaisemmasta maksupalvelusta on kysymys, sitä yksityiskohtaisempi selvitys on tarpeen. Sama koskee sellaisia uudempia maksupalveluja, joita on vasta äskettäin ryhdytty tarjoamaan.

Osana maksupalvelun pääominaisuuksia ennakkotiedoissa on muun ohella kerrottava, milloin palveluntarjoaja saa kieltäytyä toteuttamasta maksutoimeksiantoa ja miten se ilmoittaa kieltäytymisestä. Näistä seikoista säädetään 41 ja 42 §:ssä.

Pykälän 2 kohdan mukaan palveluntarjoajan on annettava kuvaus yksilöivästä tunnisteesta tai muista tiedoista, jotka maksupalvelun käyttäjän on annettava maksutoimeksiannon toteuttamiseksi. Yksilöivä tunniste määritellään 8 §:n 20 kohdassa. Tyypillinen yksilöivä tunniste on pankkitilin numero. Tarkoituksena on, että ennakkotiedoissa kerrotaan, minkä tyyppistä yksilöivää tunnistetta tai muuta tietoa maksutoimeksiannossa on käytettävä, jotta se voidaan toteuttaa. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 2 kohdan b alakohtaan.

Ennakkotiedoissa on lisäksi tärkeää erityisesti korostaa yksilöivän tunnisteen merkitystä maksutapahtuman toteuttamisessa. Palveluntarjoaja saa 44 §:n mukaan toteuttaa maksutapahtuman yksilöivän tunnisteen perusteella, vaikka maksupalvelun käyttäjä olisi antanut sen lisäksi myös muita tietoja maksutapahtuman toteuttamiseksi. Maksupalvelun käyttäjälle on siksi syytä tähdentää, että palveluntarjoajalla ei ole velvollisuutta tarkistaa esimerkiksi sitä, että maksajan antamat nimitiedot täsmäyvät annetun tilinumeron kanssa.

Pykälän 3 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava, missä muodossa ja millä tavalla maksupalvelun käyttäjä voi antaa tai peruuttaa suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen. Suostumus voidaan antaa esimerkiksi verkkopankissa vaihtuvaa tunnuslukua käyttämällä, maksukortilla maksettaessa PIN-koodilla tai allekirjoituksella taikka matkapuhelimella maksettaessa tekstiviestillä. Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 2 kohdan c alakohtaa.

Pykälän 4 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on annettava tieto ajankohdasta, jona maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi. Maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä säädetään 39 §:ssä, ja siten tämä ajankohta on mainittava ennakkotiedoissa. Jos maksajan palveluntarjoaja on asettanut 39 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla aikarajan, jonka jälkeen vastaanotettu maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi seuraavana työpäivänä, tämä aikaraja on kerrottava ennakkotiedoissa. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 2 kohdan d alakohtaan.

Pykälän 5 kohdan vaatimus maksupalvelun toteuttamisen enimmäisajan ilmoittamisesta perustuu direktiivin 42 artiklan 2 kohdan e alakohtaan. Palveluntarjoajan on kerrottava maksupalvelun toteuttamiseen kuluva enimmäisaika. Maksupalvelu on käsitteenä laajempi kuin maksutapahtuma, jonka toteuttamisajasta säädetään 47, 49, 50 ja 88 §:ssä.

Tieto maksupalvelun toteuttamisen enimmäisajasta on annettava siltä osin kuin se on palveluntarjoajan tiedossa ja niin tarkasti kuin mahdollista. Esimerkiksi maksajan palveluntarjoaja ei yleensä tiedä, mitä maksunsaajan ja maksunsaajan palveluntarjoajan välillä on sovittu maksupalvelun toteuttamisesta.

Ennakkotiedoissa on *6 kohdan* mukaisesti kerrottava, jos puitesopimukseen on tarkoitus ottaa maksuvälineen käyttörajoja koskevia ehtoja. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 2 kohdan f alakohtaan. Osapuolet voivat sopia erilaisten maksuvälineiden käyttöä koskevista rajoista, esimerkiksi maksukortin tai matkapuhelimen päivittäisestä tai kuukausikäyttörajasta taikka maksutapahtumakohtaisesta käyttörajasta. Tästä mahdollisuudesta säädetään nimenomaisesti direktiivin 55 artiklan 1 kohdassa.

Ennakkotiedoissa on *7 kohdan* mukaan ilmoitettava maksupalvelun käyttäjältä perittävien kulujen yhteismäärä eli maksupalvelun kokonaishinta. Kulut on lisäksi eriteltävä, jos se on mahdollista. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 3 kohdan a alakohtaan. Direktiivin säännöksen tarkoituksena on varmistaa hinnoittelun läpinäkyvyys. Maksupalvelun käyttäjällä on oikeus tietää, mitä kukin palvelu ja mahdollisesti sen osa maksaa. Kulujen erittelyä ei edellytetä, jos palveluja tarjotaan ainoastaan pakettina eikä pakettiin sisältyville yksittäiselle palvelulle ole määritetty erillisiä hintoja.

Pykälän *8 ja 9 kohta* koskevat ennakkotietojen antamista korosta tai viitekorosta sekä sovellettavista valuutan vaihtokursseista tai viitekursseista. Korolla tarkoitetaan säännöksessä mitä tahansa maksupalvelun käyttäjälle maksettavaa tai häneltä perittävää korkoa, esimerkiksi maksutilin talletuskorkoa, luottokorkoa ja viivästyskorkoa. Ennakkotiedoissa on myös kerrottava viitekurssin määrittäyspäivä. Siten on kerrottava, määrittäykö viitekurssi esimerkiksi maksutapahtumapäivän vai laskutuspäivän mukaan. Kohdat perustuvat direktiivin 42 artiklan 3 kohdan b alakohtaan. Viitekorosta ja viitekurssista säädetään lisäksi 33 §:n 1 ja 2 momentissa.

Pykälän *10 kohdan* mukaan ennakkotiedoissa on ilmoitettava, jos puitesopimuksessa on tarkoitus sopia ehdosta, jonka mukaan koron tai vaihtokurssin muutoksia sovelletaan välittömästi ilman maksupalvelun käyttäjälle annettavaa ennakkoilmoitusta. Lisäksi on kerrottava muutoksiin tällöin sovellettavista palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksista. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 3 kohdan c alakohtaan. Koron ja valuutan vaihtokurssin muutoksista ilmoittamisesta säädetään 32 §:ssä.

13 §. Ennakkotiedot osapuolten välisestä viestinnästä. Pykälän *1 kohdan* mukaan maksupalvelun käyttäjälle on kerrottava, mitä viestintävälineitä osapuolten on puitesopimuksen mukaan tarkoitus käyttää tietojen ja ilmoitusten toimittamiseen. Ennakkotiedoissa on tarpeen mukaan eriteltävä kaikki viestintävälineet, joita käytetään tässä laissa tarkoitettujen eri ilmoitusten tekemiseen. Siten jos esimerkiksi 58 §:n mukainen pyyntö maksuvälineen käyttömahdollisuuden palauttamisesta ja 70 §:n mukainen ilmoitus oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta tehdään eri viestintävälineitä käyttäen, tämä on ilmoitettava ennakkotiedoissa.

Lisäksi palveluntarjoajan on *1 kohdan* mukaan annettava tiedot niistä teknisistä ominaisuuksista, joita maksupalvelun käyttäjän laitteilta edellytetään, jotta osapuolten välinen viestintä sujuisi asianmukaisesti. Tekniset ominaisuudet koskevat muun muassa tietokoneen suorituskykyä sekä eri tietokoneohjelmia, kuten verkkoselaimia, jotka ovat yhteensopivia palveluntarjoajan yhteyksien kanssa. Palveluntarjoajilta ei edellytetä yhteensopivuuksien ylläpitämistä kaikkien vanhojen tietokoneohjelmaversioiden kanssa, mutta ennakkotiedoissa on selvästi ja ymmärrettävästi kerrottava, millaista ohjelmaversiota maksupalvelun käyttäjän edellytetään käyttävän. Velvollisuus päivittää tietokoneohjelmia ei myöskään saa johtaa kohtuuttomuuteen maksupalvelun käyttäjän kannalta. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 4 kohdan a alakohtaan.

Ennakkotiedoissa on *2 kohdan* mukaan kerrottava, millä tavalla ja kuinka usein palveluntarjoajan on annettava laissa tarkoitettut tiedot maksupalvelun käyttäjälle.

Tietojen antamistapa on osassa lain säännöksistä jätetty osapuolten sopimusvapauden piiriin ja osassa se on määritelty tarkemmin. Lain määrittämiä tietojen antamistapoja ovat tietojen toimittaminen kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla sekä tietojen asettaminen maksupalvelun käyttäjän saataville joko helposti tai pysyvällä tavalla. Ennakkotiedoissa on annettava maksupalvelun käyttäjälle tieto siitä, millä tosiasiallisella tavalla kyseinen palveluntarjoaja toimittaa tiedot tai asettaa ne saataville sekä mitä pysyvää tapaa palveluntarjoaja käyttää. Jos käytetään useaa erilaista tapaa antaa tietoa, tämän tulee käydä ilmi ennakkotiedoista.

Tietojen antamistavan lisäksi ennakkotiedoissa on kerrottava esimerkiksi, miten usein palveluntarjoaja antaa tiedot puitesopimuksen piiriin kuuluvasta yksittäisestä toteutetusta maksutapahtumasta 19 §:n mukaisesti maksajalle ja 20 §:n mukaisesti maksunsaajalle sekä miten usein palveluntarjoaja antaa 32 §:n 2 momentin mukaisesti tiedot koron muutoksista. Se, kuinka usein tietoja on annettava, voi perustua sopimusehtoihin tai tämän lain säännöksiin.

Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 4 kohdan b alakohtaa.

Pykälän 3 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava puitesopimuksessa ja sopimussuhteen aikana käytettävät kielet. Tietojen antamisessa käytettävästä kielestä säädetään 9 §:ssä. Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 4 kohdan c alakohtaa.

Pykälän 4 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava, että maksupalvelun käyttäjällä on oikeus pyynnöstä saada sopimussuhteen aikana puitesopimuksen ehdot ja ennakkotiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Tästä oikeudesta säädetään 16 §:ssä. Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 4 kohdan d alakohtaa.

14 §. Ennakkotiedot varotoimista, vastuukysymyksistä ja oikeussuojakeinoista. Pykälässä luetellaan tiedot, jotka maksupalvelun käyttäjälle on annettava maksuvälineeseen liittyvistä varotoimista, osapuolten keskinäisistä vastuukysymyksistä sekä maksupalvelun käyttäjän käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista.

Pykälän 1 kohdan mukaan palveluntarjoajan on ensinnäkin kerrottava, minkälaisia toimenpiteitä maksuvälineen haltijalta edellytetään maksuvälineen turvassa pitämiseksi. Maksuvälineen haltijan velvollisuudesta huolehtia maksuvälineestä säädetään 53 §:n 1 momentissa. Toiseksi 1 kohdan mukaan on kerrottava, miten 54 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä tulee tehdä palveluntarjoajalle. Ennakkotiedoissa voidaan esimerkiksi selostaa, että ilmoitus tehdään puhelimitse pankkien yhteiseen sulkupalveluun. Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 5 kohdan a alakohtaa.

Jos osapuolten on tarkoitus sopia puitesopimuksessa palveluntarjoajan oikeudesta sulkea maksuväline, ennakkotiedoissa on 2 kohdan mukaan kerrottava niistä edellytyksistä, joiden täytyessä palveluntarjoaja voi käyttää tätä oikeuttaan. Palveluntarjoajan oikeudesta sulkea maksuväline ja sen edellytyksistä säädetään 57 §:ssä. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 5 kohdan b alakohtaan.

Pykälän 3 kohdan mukainen tiedonantovaatimus maksuvälineen oikeudetonta käyttöä koskevasta maksupalvelun käyttäjän vastuusta ja vastuun rahallisesta määrästä liittyy 62 §:ään, jossa vastuusta säädetään. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 5 kohdan c alakohtaan.

Ennakkotiedoista on ilmentävä *4 kohdan* mukaan, miten ja missä ajassa maksupalvelun käyttäjän on ilmoitettava palveluntarjoajalle oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta. Ilmoittamisesta säädetään 70 §:ssä. Kohta perustuu 42 artiklan 5 kohdan d alakohtaan.

Direktiivin 42 artiklan 5 kohdan d ja e alakohtien mukaisesta vaatimuksesta antaa tieto palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta säädetään pykälän 5 *kohdassa*. Palveluntarjoajan vastuusta säädetään 63 – 67 ja 69 §:ssä.

Pykälän 6 *kohdan* mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava edellytykset, joiden täyttyessä maksajalla on oikeus saada palveluntarjoajaltaan takaisin maksunsaaja-aloitteisen maksutapahtuman rahamäärä. Maksunsaaja-aloitteisia maksutapahtumia ovat esimerkiksi suoraveloitukset ja korttimaksut. Lisäksi on kerrottava määräaika, jonka kuluessa maksajan on tehtävä palautuspyyntö, ja palveluntarjoajan velvollisuuksista pyynnön käsittelyssä. Maksupalautuksen edellytyksistä säädetään 79 §:ssä ja palautuspyynnön määräajasta ja palveluntarjoajan velvollisuuksista pyynnön käsittelyssä 80 §:ssä. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 5 kohdan f alakohtaan.

Pykälän 7 *kohdan* mukaan ennakkotiedoissa on ilmoitettava mahdolliset sopimusehdot sopimukseen sovellettavasta laista ja toimivaltaisesta tuomioistuimesta. Kohta perustuu direktiivin 42 artiklan 7 kohdan a alakohtaan.

Tuomioistuimen toimivallasta säädetään EU:n asetuksessa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001, niin sanottu Bryssel I -asetus). Kuluttajasopimuksia koskevasta tuomioistuimen toimivallasta on asetuksessa erityissäännökset. Kuluttajasopimuksissa osapuolet voivat ennen riidan syntymistä sopia toimivaltaisesta tuomioistuimesta vain hyvin rajoitetusti. Sopimuksella voidaan poiketa neuvoston asetuksen määräyksistä ainoastaan, jos sopimus antaa kuluttajalle oikeuden nostaa kanteen muissa kuin asetuksessa säädetyissä tuomioistuimissa tai jos kuluttajan ja hänen sopimuskumppaninsa kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa jäsenvaltiossa ja sopimuksessa on sovittu, että tuon jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia. Muussa tapauksessa toimivaltainen tuomioistuin määräytyy asetuksen mukaan. Kuluttaja voi nostaa kanteen palveluntarjoajan kotipaikkavaltion tuomioistuimessa tai oman kotipaikkansa tuomioistuimessa.

Muun kuin kuluttajasopimuksen osapuolet voivat neuvoston asetuksen mukaan lähtökohtaisesti sopia, että jonkin jäsenvaltion tuomioistuimella tai tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista sopimukseen liittyvät riidat. Jos toimivaltaisesta tuomioistuimesta ei ole sovittu puitesopimuksessa, sovelletaan neuvoston asetusta, jonka pääsäännön mukaan toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan kotipaikan tuomioistuin edellyttäen, että kotipaikka on EU:n jäsenvaltiossa.

Euroopan yhteisön ja Tanskan välillä on tehty tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla sopimus, jonka mukaan yhteisön ja Tanskan välisiin suhteisiin sovelletaan Bryssel I -asetusta eräin muutoksin. Sopimus on tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007. ETA-valtioiden välisissä suhteissa sovellettavassa Luganon yleissopimuksessa (Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 allekirjoitettu yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla) on myös samansisältöiset määräykset. Luganon yleissopimuksesta neuvoteltu tarkistettu sopimus allekirjoitettiin 30 päivänä lokakuuta 2007. Sopimuksen ratifiointi sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa on vielä kesken.

Sopimukseen sovellettava laki määräytyy 17 päivästä joulukuuta 2009 alkaen niin sanotun Rooma I -asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008 sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista) perusteella. Asetusta sovelletaan sopimukseen, jotka on tehty edellä mainitun päivämäärän jälkeen. Asetuksessa pääperiaatteena on sopimusvapaus: sopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, josta osapuolet ovat sopineet. Jolleivät osapuolet ole sopineet sovellettavasta laista, sovelletaan sopimukseen asetuksen mukaan määräytyvää lakia.

Palvelun suorittamista koskevaan sopimukseen sovelletaan asetuksen mukaan pääsääntöisesti sen maan lakia, jossa palveluntarjoajalla on asuinpaikka. Kuluttajasopimuksissa lakiviittauksella on kuitenkin rajoitettu vaikutus. Kuluttaja säilyttää asuinpaikkavaltionsa pakottavan lainsäädännön antaman suojan lakiviittauksesta huolimatta, jos sopimuksella on tiettyjä asetuksessa määriteltyjä liittymiä kuluttajan asuinpaikkavaltioon. Tällainen liittymä on silloin, kun elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa kuluttajan asuinpaikkavaltiossa ja sopimus on tehty tämän toiminnan piirissä tai kun elinkeinonharjoittaja suuntaa millä tahansa tavalla, esimerkiksi mainonnalla tai tarjouksilla, kaupallista tai ammattitoimintaansa kuluttajan asuinpaikkavaltioon ja sopimus kuuluu tällaisen toiminnan piiriin.

Jos puitesopimuksessa ei ole tehty lakiviittausta ja jos sopimuksella on edellä mainitut liittymät kuluttajan asuinpaikkavaltioon, sovelletaan asetuksen mukaan tämän valtion lakia. Muussa tapauksessa kuluttajasopimukseen sovellettava laki määräytyy asetuksen yleissääntöjen perusteella. Lisäksi on huomattava, ettei kuluttajasopimuksia koskevaa erityissäännöstä sovelleta palvelun suorittamista koskevaan sopimukseen, jos palvelu suoritetaan yksinomaan muussa valtiossa kuin kuluttajan asuinpaikkavaltiossa.

Ennen Rooma I -asetuksen soveltamispäivämäärää tehtyihin sopimukseen sovellettava laki määräytyy EU:n jäsenvaltioiden kesken tehdyn Rooman vuoden 1980 sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen mukaan. Tanska ei osallistu Rooma I -asetuksen soveltamiseen, joten Tanskassa sovelletaan myös jatkossa Rooman yleissopimusta.

Direktiivin 42 artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava tuomioistuimen ulkopuolisista valitusmenettelyistä ja oikeussuojamenettelyistä. Suomessa käytettävissä olevat keinot ilmenevät pykälän 8 kohdasta. Näitä ovat mahdollisuus ilmoittaa palveluntarjoajan toiminnasta viranomaiselle, joka 83 §:n mukaan valvoo palveluntarjoajan toimintaa, sekä maksupalvelun käyttäjän ollessa kuluttaja asian saattaminen kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi. Säännös ei luonnollisestikaan estä palveluntarjoajaa antamasta tietoja muista vaihtoehtoisista riitojenratkaisuelimistä.

15 §. Ennakkotiedot puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta. Pykälässä luetellaan ennakkotiedot, jotka palveluntarjoajan on annettava puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta.

Pykälän 1 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava, jos puitesopimuksessa on tarkoitus sopia, että maksupalvelun käyttäjän katsotaan hyväksyneen palveluntarjoajan ehdottamat sopimusehtojen muutokset, jos hän ei vastusta niitä muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään mennessä. Kohta vastaa direktiivin 42 artiklan 6 kohdan a alakohtaa. Puitesopimuksen muuttamisesta säädetään 30 §:ssä ja pienmaksuvälinettä koskevan sopimuksen muuttamista koskevasta poikkeuksesta 31 §:ssä.

Pykälän 2 kohta puitesopimuksen keston ilmoittamisesta vastaa direktiivin 42 artiklan 6 kohdan b alakohtaa.

Pykälän 3 kohdan mukaan ennakkotiedoissa on kerrottava, että maksupalvelun käyttäjällä on aina oikeus irtisanoa puitesopimus. Tästä irtisanomisoikeudesta ja mahdollisuudesta sopia enintään kuukauden pituisesta irtisanomisajasta säädetään 34 §:ssä.

Jos puitesopimuksessa on tarkoitus sopia 1 kohdassa tarkoitettu ehdosta, ennakkotiedoissa on lisäksi kerrottava 30 §:n 2 momentissa säädetystä maksupalvelun käyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään saakka päättyväksi heti.

Ennakkotiedoissa on kerrottava myös palveluntarjoajan irtisanomisoikeudesta, jos siitä on tarkoitus sopia puitesopimuksessa. Palveluntarjoajan irtisanomisoikeudesta säädetään 35 §:ssä.

Lisäksi palveluntarjoajan on 4 kohdan mukaan annettava tieto mahdollisista irtisanomista koskevista sopimusehdoista.

Kohdat 3 ja 4 perustuvat direktiivin 42 artiklan 6 kohdan c alakohtaan.

16 §. Oikeus saada ennakkotiedot ja puitesopimuksen ehdot sopimussuhteen aikana. Pykälä vastaa direktiivin 43 artiklaa. Säännöksen mukaiset ennakkotiedot ja sopimusehdot tulee toimittaa maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä joko kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Maksupalvelun käyttäjällä on oikeus pyytää ennakkotiedot ja ehdot milloin tahansa sopimussuhteen aikana. Tarkoituksena on, että maksupalvelun käyttäjä voi tällä tavoin helposti vertailla palveluntarjoajien palveluja ja niiden ehtoja sekä riitatilanteessa varmistaa sopimukseen perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa.

Säännös edellyttää palveluntarjoajalta aktiivista tietojen toimittamista maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä. Siten ei ole riittävää, että palveluntarjoaja pelkästään pitää tietoverkossa ehtoarkistoa maksupalvelun käyttäjien saatavilla. On kuitenkin mahdollista, että maksupalvelun käyttäjän pyydettyä pykälässä tarkoitettu tavoin puitesopimuksen ehtoja palveluntarjoaja toimittaa ne esimerkiksi lähettämällä sähköpostitse linkin ehtoarkistossa oleviin kyseiseen puitesopimukseen sovellettaviin sopimusehtoihin. Tällöin kuitenkin vaaditaan, että maksupalvelun käyttäjä voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina ja että tällaisen pysyvän tavan käyttäminen vastaa sitä, mitä puitesopimuksessa on sovittu tietojen antamistavasta.

Maksupalvelun käyttäjällä on oikeus saada ennakkotiedot ja puitesopimuksen ehdot milloin tahansa sopimussuhteen aikana maksutta sellaisella pysyvällä tavalla, josta on sovittu puitesopimuksessa. Jos tiedot toimitetaan maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä muulla kuin sovitulla tavalla, palveluntarjoaja voi periä tästä kulut, jos siitä on 26 §:n 2 momentin mukaisesti sovittu.

17 §. Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset. Pykälässä ehdotetaan direktiivin 34 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, että pienmaksuvälineiden osalta palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudet rajoitetaan vain olennaisiin tietoihin. Pienmaksuväline on määritelty 8 §:n 11 kohdassa.

Pykälän 1 momentissa luetellaan ennakkotiedot, jotka pienmaksuvälinettä koskevasta puitesopimuksesta on annettava. Sen mukaan palveluntarjoajan on annettava tiedot pienmaksuvälineen käyttötavoista ja -ohjeista, perittävistä kuluista, maksupalvelun käyttäjän vastuusta pienmaksuvälineen oikeudettomasta käytöstä ja vastuun määrästä sekä palveluntarjoajan vastuusta oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta. Maksupalvelun käyttäjän vastuusta säädetään 62 §:ssä, palveluntarjoajan vastuusta 63 – 67 ja 69 §:ssä sekä pienmaksuvälineitä koskevista poikkeuksista vastuukysymyksissä 77 §:ssä.

Lisäksi palveluntarjoajan on annettava muut tiedot, jotka ovat olennaisia perustellun päätöksen tekemiseksi. Tällaiset muut tiedot voivat vaihdella pienmaksuvälineittäin. Olennaisiin tietoihin kuuluu esimerkiksi tieto siitä, että pienmaksuvälinettä koskevassa puitesopimuksessa on tarkoitus rajoittaa 21 §:n 2 - 4 tarkoitetuin tavoin palveluntarjoajan velvollisuutta antaa tietoja toteutetuista maksutapahtumista. Olennaisiin tietoihin kuuluu myös esimerkiksi tieto maksupalvelun käyttäjän mahdollisuudesta tarkistaa pienmaksuvälineelle tallennettujen varojen määrä siten kuin 21 §:n 4 momentissa säädetään.

Ennakkotiedoissa on myös kerrottava, miten maksupalvelun käyttäjä voi saada muut 11 – 15 §:ssä säädetty tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa yksilöidyt tiedot on annettava siinä ajassa ja sillä tavoin kuin 10 §:ssä säädetään. Lisäksi muut 11 – 15 §:ssä säädetty tiedot on asetettava maksupalvelun käyttäjän helposti saataville.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja puitesopimuksen piiriin kuuluvasta maksutapahtumasta

18 §. *Maksajalle ennen maksutapahtuman toteuttamista annettavat tiedot.* Pykälän mukaan maksajan palveluntarjoajalla on velvollisuus maksajan pyynnöstä antaa ennalta tietoja puitesopimuksen piiriin kuuluvasta maksajan käynnistämästä yksittäisestä maksutapahtumasta. Tyypillinen maksajan käynnistämä maksutapahtuma on tilisiirto. Tieto on annettava siitä, missä ajassa maksutapahtuma toteutetaan ja mitä kuluja maksajalta peritään. Kulut on lisäksi eriteltävä, jos se on mahdollista. Kulujen erittelyvelvollisuutta on selvitetty 12 §:n 7 kohdan perusteluissa. Tiedot on annettava ennen maksutapahtuman toteuttamista.

Pykälä vastaa direktiivin 46 artiklaa.

19 §. *Toteutetusta maksutapahtumasta maksajalle annettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa luetellaan tiedot, jotka maksajan palveluntarjoajan on annettava maksajalle puitesopimuksen piiriin kuuluvasta toteutetusta yksittäisestä maksutapahtumasta.

Toisinaan maksajapuolella on useita eri henkilötahoja. Esimerkkeinä voidaan mainita matkapuhelinliittymä, jossa tilaaja ja käyttäjä ovat eri henkilöt, ja luottokortti, johon liittyy rinnakkaiskortti. Edellä 8 §:n 1 kohdan perusteluissa on käsitelty sitä, ketä tällaisissa tilanteissa pidetään ”maksajana”, jolle tässä pykälässä tarkoitetut tiedot on annettava. Esimerkiksi teleliittymien osalta tiedot toteutetuista maksutapahtumista saadaan sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 24 §:n säännösten mukaisesti antaa täydellisinä vain käyttäjälle, kun taas tilaajalle saadaan antaa vain mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettu palvelutyyppittäinen erittely.

Momentin 1 kohdan mukaan palveluntarjoajan on annettava tieto, jonka avulla maksaja voi tunnistaa maksutapahtuman. Tiedon tulee olla sellainen, että maksaja kykenee yksilöimään jokaisen maksutapahtuman niin selkeästi, että hän voi varmistua veloitetujen maksutapahtumien oikeellisuudesta. Tieto, jonka avulla maksaja voi tunnistaa maksutapahtuman, voi olla muun muassa maksunsaajan tilinumero tai laskun arkistointitunnus.

Lisäksi palveluntarjoajan on lähtökohtaisesti ilmoitettava maksajalle maksunsaajan nimi, jos palveluntarjoajalla on se tiedossaan eikä tiedon antamiselle ole esimerkiksi pankkisalaisuutta koskevista säännöksistä johtuvaa estettä. Maksajan palveluntarjoajalla ei välttämättä ole

maksunsaajan nimeä tiedossa. Jos maksunsaaja on sopinut palveluntarjoajansa kanssa nimitiedon välittämisestä maksajan palveluntarjoajalle, nimitieto on annettava maksajalle.

Momentin 4 kohdan mukaista kulujen erittelyvelvollisuutta on selvitetty 12 §:n 7 kohdan perusteluissa.

Momentin 5 kohdan mukaan maksajalle on annettava tieto maksutilin veloituksen arvopäivästä. Arvopäivä on määritelty 8 §:n 18 kohdassa ja arvopäivän määräytymisestä säädetään 51 §:ssä. Jos maksaja ei käytä maksutiliä, palveluntarjoajan on kerrottava maksutoimeksiannon vastaanottopäivä. On myös mahdollista, että palveluntarjoaja antaa maksajalle tiedon sekä maksutilin veloituksen arvopäivästä että maksutoimeksiannon vastaanottopäivästä.

Pykälän 2 momentissa säädetään osapuolten mahdollisuudesta sopia puitesopimuksessa tietojen antamistavasta ja -ajankohdasta. Tietojen antamistavaksi voidaan sopia niiden toimittaminen kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla taikka niiden asettaminen pysyvällä tavalla maksajan saataville. Tiedot toteutetuista maksutapahtumista voidaan puitesopimuksen mukaan antaa esimerkiksi pankin sähköisellä tai paperisella tiliotteella taikka matkapuhelimella toteutetuista maksutapahtumista puhelinlaskun yhteydessä laskuerittelyllä.

Osapuolet voivat sopia, että toteutettuja maksutapahtumia koskevat tiedot annetaan asettamalla ne saataville tietoverkossa. Tällöin vaaditaan ensiksikin, että maksaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina. Lisäksi tiedot on pidettävä saatavilla tietoverkossa vähintään yhden vuoden ajan. Vuoden määräaika ei perustu direktiiviin. Kuitenkin on katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää maksupalvelun käyttäjien tietojen saannin varmistamiseksi tietojen tietoverkossa säilyttämisen vähimmäisajasta. Säännös tuo muutoksen tietojen saatavilla pitämiseen tietoverkossa. Tällä hetkellä tietojen saatavilla pitäminen tietoverkossa vaihtelee palveluntarjoajittain muutamasta kuukaudesta muutamaan vuoteen.

Osapuolet voivat lisäksi sopia, että puitesopimuksen piiriin kuuluvista yksittäisistä maksutapahtumista annetaan tiedot määräajoin. Sovittu aikaväli ei kuitenkaan saa olla yhtä kuukautta pidempi. Säännös tuo muutoksen nykytilaan esimerkiksi sellaisiin tilisopimuksiin, joissa on sovittu tietojen antamisesta harvemmin kuin kuukausittain, vaikka tiliä käytetään säännöllisesti. Esimerkkinä voidaan mainita tili, jolle asiakas siirtää kuukausittain tasasumman ja jonka osalta osapuolet ovat sopineet tiliotteen lähettämisestä vain kerran vuodessa. Ehdotetun säännöksen mukaan tällaisenkin tilin tiliote on vastaisuudessa lähetettävä kuukausittain. Sen sijaan säännös ei edellytä tiliotteen lähettämistä sellaisilta kuukausilta, joiden aikana ei ole toteutettu yhtään maksutapahtumaa.

Jos puitesopimuksessa ei ole sovittu tietojen antamistavasta, tiedot on 3 momentin mukaan toimitettava kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Jos tietojen antamisajasta ei ole sovittu, ne on annettava ilman aiheutonta viivytystä maksajan maksutilin veloittamisen tai, jos maksaja ei käytä maksutiliä, maksutoimeksiannon vastaanottamisen jälkeen.

Pykälä vastaa direktiivin 47 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

20 §. Toteutetusta maksutapahtumasta maksunsaajalle annettavat tiedot. Pykälässä säädetään maksunsaajan palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa maksunsaajalle tietoja puitesopimuksen piiriin kuuluvasta yksittäisestä maksutapahtumasta maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen. Pykälä vastaa soveltuvien osin 19 §:ssä säädettävää maksajan palveluntarjoajan tietojenantovelvollisuutta sekä annettavien tietojen että antamistavan ja -ajan suhteen.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu maksutapahtuman yhteydessä siirretty tieto voi olla esimerkiksi tilisiirrossa maksajan antama viestitieto.

Pykälän 3 momentti eroaa 19 §:n 3 momentista tietojen antamisajankohdan suhteen. Jos osapuolet eivät ole puitesopimuksessa sopineet siitä, kuinka usein tiedot annetaan, maksunsaajan palveluntarjoajan on annettava tiedot maksunsaajalle ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun se on toteuttanut maksutapahtuman.

Pykälä vastaa direktiivin 48 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

21 §. Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset. Pykälän 1 momentin mukaan pienmaksuvälineisiin ei sovelleta 18 §:n mukaista palveluntarjoajan velvollisuutta antaa tietoja yksittäisestä maksutapahtumasta ennen sen toteuttamista. Poissuljennasta säädetään direktiivin 34 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

Pienmaksuvälineellä toteutetusta maksutapahtumasta ei aina ole välttämätöntä antaa 19 ja 20 §:n mukaisia kattavia tietoja. Osapuolet voivat sopia, että pienmaksuvälineellä toteutetusta maksutapahtumasta annetaan ainoastaan 2 momentissa luetellut tiedot.

Pykälän 3 momentti mahdollistaa vieläkin suppeamman tietojen antamisen samankaltaisina toistuvien maksutapahtumien määrästä ja perityistä kuluista. Momentin mukaan osapuolet voivat sopia, että palveluntarjoaja toteutettuaan useita samankaltaisia maksutapahtumia samalle maksunsaajalle antaa kunkin maksutapahtuman määrän ja kustakin maksutapahtumasta perittyjen kulujen sijasta maksupalvelun käyttäjälle tiedot vain kyseisten maksutapahtumien yhteismäärästä ja niistä perittyjen kulujen yhteismäärästä.

Momentin mukaista tietojen antamisen tapaa voidaan soveltaa esimerkiksi silloin, kun matkapuhelinta käytetään toistuvasti raitiovaunulippujen ostamiseen. Edellytyksenä on luonnollisesti, että matkapuhelin on pienmaksuväline eli että sen käyttöä maksutapahtumien toteuttamiseen on rajoitettu 8 §:n 11 kohdassa säädetyin tavoin.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettävät poikkeukset koskevat vain sitä, mitä tietoja palveluntarjoajan on annettava. Poikkeukset eivät siis koske tietojen antamistapaa ja -aikaa. Näiltä osin myös pienmaksuvälineisiin sovelletaan aina 19 §:n 2 ja 3 momenttia sekä 20 §:n 2 ja 3 momenttia.

Pienmaksuvälineet, kuten ennakoon maksetut matkapuhelinliittymät eli niin sanotut pre-paid -liittymät, voivat olla ominaisuuksiltaan sellaisia, että niitä käytettäessä käyttäjän henkilöllisyys ei tule ilmi. Palveluntarjoajalla ei siis ole tietoa siitä, kuka on tällaisen liittymän haltija. Pienmaksuvälineiden tekniset ominaisuudet saattavat myös olla sillä tavoin rajoitettuja, että tietojen antaminen ei ole mahdollista. Tällaisissa tilanteissa osapuolet voivat 4 momentin mukaan sopia siitä, ettei palveluntarjoajalla ole velvollisuutta antaa edes 2 ja 3 momentissa mainittuja tietoja.

Pienmaksuvälineen haltijalla on joka tapauksessa oltava aina mahdollisuus tarkistaa pienmaksuvälineelle tallennettujen varojen määrä. Esimerkiksi ennakoon maksetuissa matkapuhelinliittymissä liittymän haltijan tulee voida tarkistaa liittymän saldo. Tämä voi tapahtua esimerkiksi tekstiviestikyselyllä tiettyyn palveluntarjoajan numeroon, josta haltija saa vastausviestinä tiedon liittymän saldosta. Lain 26 §:stä seuraa, että palveluntarjoaja ei saa periä maksua tiedon antamisesta eli esimerkissä kuvatussa tapauksessa vastausviestistä. Maksupalvelun käyttäjän saldokyselyn välittämisestä teleyritys voi sitä vastoin periä viestintäpalvelun käytöstä perittävän tavanomaisen maksun.

Pykälän 2 – 4 momentti vastaavat direktiivin 34 artiklan 1 kohdan c alakohtaa.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta

22 §. Ennakkotiedot. Pykälässä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa ennakkotietoja erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta. Erillinen maksutapahtuma on määritelty 8 §:n 14 kohdassa.

Pykälän 1 momentissa säädetään siitä, mitä tietoja palveluntarjoajan on annettava erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta ja milloin nämä tiedot on annettava. Erillisen maksutapahtuman kertaluonteisuudesta johtuen ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää kaikkien niiden ennakkotietojen antamista, jotka puitesopimuksesta on annettava. Maksupalvelun käyttäjän on saatava kyseisen maksupalvelun kannalta merkitykselliset tiedot. Nämä tiedot ovat 1 momentin mukaan kuvaus yksilöivästä tunnistesta tai muista tiedoista, jotka maksupalvelun käyttäjän on annettava maksutoimeksiannon toteuttamiseksi, maksupalvelun toteuttamisen enimmäisaika sekä maksupalvelun käyttäjältä perittävien kulujen yhteismäärä, ja jos mahdollista kulujen erittely. Näistä seikoista säädetään 12 §:n 2, 5 ja 7 kohdassa.

Lisäksi palveluntarjoajan on kerrottava maksajalle ennakkotiedoissa maksutapahtumaan sovellettava valuutan vaihto- tai viitekurssi, jos maksutapahtumassa suoritetaan valuutanmuunto. Viitekurssista säädetään 33 §:n 2 momentissa.

Palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle myös sellaiset muut 11 – 15 §:ssä säädetty tiedot, jotka ovat maksupalvelun käyttämisen kannalta tarpeellisia tai joilla on merkitystä maksutapahtuman toteuttamisessa. Tietojen tarpeellisuuden arviointi käyttäjän kannalta on tehtävä tapauskohtaisesti tarjottavan maksupalvelun perusteella.

Tiedot on annettava ennen kuin erillistä maksutapahtumaa koskeva sopimus tai tarjous tulee maksupalvelun käyttäjää sitovaksi.

Säännöksen mukainen tiedonantovelvollisuus voidaan täyttää myös toimittamalla luonnos erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta tai maksutoimeksiannosta, joka sisältää vaaditut tiedot. Tämä vaihtoehto ilmenee nimenomaisesti direktiivin 36 artiklan 3 kohdasta.

Ennakkotietojen antamistavasta säädetään 2 momentissa. Tiedot on joko toimitettava maksupalvelun käyttäjälle tai asetettava hänen helposti saatavilleen. Maksupalvelun käyttäjällä on kuitenkin aina oikeus pyynnöstä saada tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Lisäksi 9 §:n yleisiä vaatimuksia tietojen antamisesta sovelletaan myös erillistä maksutapahtumaa koskevaan sopimukseen.

Tyypiesimerkki erillisestä maksutapahtumasta on rahanvälitys rahansiirtoa tarjoavan palveluntarjoajan kautta siten, ettei maksajalla eikä maksunsaajalla ole palveluntarjoajan ylläpitämää maksutiliä. Annettaessa rahanvälitystä koskevaa toimeksiantoa on tavallista, että maksupalvelun käyttäjä on itse läsnä palveluntarjoajan luona. Tällöin on mahdollista esimerkiksi, että palveluntarjoaja antaa 1 momentissa luetellut tiedot suullisesti ja muut 11 – 15 §:ssä säädetty tarpeelliset tiedot ovat saatavilla palveluntarjoajan liiketiloissa ilmoitustaululla tai muulla vastaavalla tavalla.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeuksesta tietojen antamisajankohtaan. Kyse on tilanteesta, jossa sopimus tehdään maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä sellaisella etäviestimellä, jota

käytettäessä pykälässä mainittujen tietojen antaminen 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ei ole mahdollista. Tällöin tiedot on annettava viipymättä maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen.

Vastaavasti kuin puitesopimuksesta annettavia ennakkotietoja koskevassa 10 §:n 2 momentissa tässä momentissa käytetään hieman direktiivistä poikkeavaa sanamuotoa. Direktiivin mukaan tiedot olisi annettava välittömästi maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen, mutta ehdotetun momentin mukaan tiedot on annettava viipymättä maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen. Momentin mukainen antamisajankohta on yhdenmukainen rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevan kuluttajansuojalain 6 a luvun 11 §:n 2 momentin kanssa, jossa säädetään vastaavalla tavalla ennakkotietojen toimittamisesta etäviestintä käytettäessä.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 36 ja 37 artikla.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja erillisestä maksutapahtumasta

23 §. *Maksajalle maksutoimeksiannon vastaanottamisen jälkeen annettavat tiedot.* Pykälässä säädetään maksajan palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa maksajalle tietoja erillisestä maksutapahtumasta maksutoimeksiannon vastaanottamisen jälkeen.

Pykälän 1 momentissa luetellaan tiedot, jotka palveluntarjoajan on annettava maksajalle erillisestä maksutapahtumasta. Annettavat tiedot vastaavat soveltuvin osin puitesopimuksen nojalla toteutetusta maksutapahtumasta maksajalle 19 §:n 1 momentin mukaan annettavia tietoja.

Lisäksi momentissa säädetään tietojen antamisajankohdasta. Tiedot on annettava välittömästi maksutoimeksiannon vastaanottamisen jälkeen. Jos maksaja on itse paikalla palveluntarjoajan liiketiloissa antaessaan maksutoimeksiantoa, tiedot voidaan antaa hänelle välittömästi hänen läsnä ollessaan.

Pykälän 2 momentissa säädetään tietojen antamistavasta. Tiedot tulee toimittaa maksajalle tai asettaa ne maksajan helposti saataville. Maksajalla on kuitenkin aina oikeus pyynnöstä saada tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Pykälä vastaa direktiivin 38 artiklaa.

24 §. *Toteutetusta maksutapahtumasta maksunsaajalle annettavat tiedot.* Pykälässä säädetään maksunsaajan palveluntarjoajan velvollisuudesta antaa maksunsaajalle tietoja erillisestä maksutapahtumasta sen toteuttamisen jälkeen.

Pykälän 1 momentissa luetellaan tiedot, jotka palveluntarjoajan on annettava maksunsaajalle erillisestä maksutapahtumasta. Annettavat tiedot vastaavat soveltuvin osin puitesopimuksen nojalla toteutetusta maksutapahtumasta maksunsaajalle 20 §:n 1 momentin mukaan annettavia tietoja. Lisäksi momentissa säädetään tietojen antamisajankohdasta. Palveluntarjoajan on annettava tiedot maksunsaajalle välittömästi erillisen maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen.

Momentin 6 kohdan mukaan maksunsaajalle on kerrottava se päivä, jolloin maksutapahtuman rahamäärä on ollut maksunsaajan saatavilla. Lakiin ehdotettu säännös eroaa direktiivin sanamuodosta, jonka mukaan edellytetään tilillepanon arvopäivän ilmoittamista. Erillisessä maksutapahtumassa maksunsaajalla ei kuitenkaan ole maksutiliä.

Pykälän 2 momentissa säädetään tietojen antamistavasta. Tiedot on toimitettava maksunsaajalle tai asetettava tämän helposti saataville. Maksunsaajalla on kuitenkin aina oikeus pyynnöstä saada tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Pykälää vastaa direktiivin 39 artiklaa.

25 §. *Poikkeus erillistä maksutapahtumaa koskevista tiedonantovelvollisuuksista.* Pykälässä säädetty poikkeus kattaa esimerkiksi tilanteen, jossa käteistä nostetaan pankkikortilla pankeista riippumattomasta itsenäisestä käteisautomaatista tai jossa ulkomaisella luottokortilla nostetaan rahaa käteisautomaatista. Tällöin automaattia ylläpitävä palveluntarjoaja ei ole velvollinen antamaan käteistä nostavalle maksupalvelun käyttäjälle sellaisia tietoja, jotka tämä saa pankki- tai luottokorttia koskevan puitesopimuksen perusteella toiselta palveluntarjoajalta.

Pykälä soveltuu myös palveluun, jossa asiakas tekee pankkikortilla käteisnoston kaupan kassalla. Tällöin kauppias ei ole velvollinen antamaan maksutapahtumasta tietoja, jotka asiakas saa pankiltaan puitesopimuksen perusteella. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että 2 §:n 2 kohdan mukaan maksupalvelulakia ei ylipäätään sovelleta palveluun, jossa asiakkaan maksaessa esimerkiksi 10 euron suuruisen ostoksen maksukortilla korttimaksun suuruudeksi sovitaan 100 euroa ja kauppias antaa asiakkaalle ostoksen lisäksi käteisenä 90 euroa.

Pykälä vastaa direktiivin 35 artiklan 2 kohtaa.

Muita palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä

26 §. *Tietojen antamisesta sekä oikaisu- ja varotoimista perittävät kulut.* Palveluntarjoajan on lähtökohtaisesti annettava kaikki tässä laissa säädetty tiedot maksupalvelun käyttäjälle maksutta. Palveluntarjoaja ei myöskään saa periä kuluja oikaisu- tai varotoimista tai niihin liittyvistä ilmoituksista tai muista tiedonantovelvoitteista. Tästä säädetään pykälän 1 momentissa. Kuluttajasopimuksissa tästä voidaan poiketa ainoastaan 1 momentissa mainituissa säännöksissä tai 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolilla on laajempi sopimusvapaus ja he voivat sopia tietojen antamiseen sekä oikaisu- ja varotoimiin liittyvistä kuluista.

Momentissa tarkoitettuja oikaisutoimia ovat esimerkiksi 40 §:ssä tarkoitettu maksutoimeksiannon peruuttaminen ja 66 §:ssä tarkoitettu maksutapahtuman jäljittäminen. Niistä saadaan periä kuluja vain 40 §:n 6 momentissa ja 66 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Myös esimerkiksi 79 §:ssä tarkoitettu maksupalautus on oikaisutoimi, jonka käyttämisestä ei saa periä kuluja. Momentissa tarkoitettuja varotoimia ovat esimerkiksi 54 §:ssä tarkoitettu ilmoitus maksuvälineen katoamisesta ja 56 §:ssä tarkoitettu maksuvälineen sulkeminen.

Säännöksellä ei ole vaikutusta muissa laeissa säädettyihin tiedonantovelvollisuuksiin. Suhteesta muissa laeissa säädettyihin tiedonantovelvollisuuksiin säädetään 27 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan osapuolet voivat sopia maksupalvelun käyttäjältä perittävistä kuluista, jos maksupalvelun käyttäjälle annetaan hänen pyynnöstään muita tietoja tai tietoja useammin kuin tässä luvussa säädetään. Kulujen perimisestä voidaan sopia myös silloin, kun tässä luvussa tarkoitettuja tietoja maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä annetaan muulla kuin puitesopimuksessa sovitulla tavalla. Tällaisesta tilanteesta on kysymys esimerkiksi silloin, kun puitesopimuksessa on

sovittu, että tiedot toteutetuista maksutapahtumista asetetaan maksupalvelun käyttäjän saataville tietoverkossa, ja maksupalvelun käyttäjä pyytää kirjallisen tositteen tietystä maksutapahtumasta.

Kulujen perimisestä voidaan sopia yksittäistapauksessa, eikä tätä koskevaa ehtoa ole välttämätöntä ottaa puitesopimukseen.

Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia. Palveluntarjoaja saa toisin sanoen periä tietojen antamisesta taikka oikaisu- tai varotoimista kuluja enintään sellaisen määrän, joka ainakin likimääräisesti vastaa niiden tosiasiallisten kustannusten määrää, jotka palveluntarjoajalle itselleen aiheutuvat kyseisistä toimenpiteistä. Täydellistä vastaavuutta tosiasiallisten kustannusten kanssa ei kuitenkaan käytännön syistä voida edellyttää. Olennaista on se, että palveluntarjoaja ei käytä kulujen perimistä keinona tehdä voittoa tai estää maksupalvelun käyttäjää käyttämästä tälle lain mukaan kuuluvia oikeuksia.

Pykälä vastaa direktiivin 32 artiklaa ja 52 artiklan 1 kohtaa.

27 §. *Suhde muissa laeissa säädettyihin tiedonantovelvollisuuksiin.* Tämä laki ei 1 momentin mukaan syrjäytä muissa laeissa säädettyjä tiedonantovelvollisuuksia. Poikkeuksena ovat kuitenkin rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevat kuluttajansuojalain 6 a luvun säännökset 2 momentissa yksilöidyltä osin.

Esimerkkinä muissa laeissa olevista tiedonantovelvollisuuksista voidaan mainita kuluttajansuojalain kulutusluottojen tarjoamisessa noudatettavat tiedonantovelvollisuudet sekä tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annettuun lakiin (458/2002) sisältyvät tiedonantovelvollisuudet, joita palveluntarjoajan on noudettava tarjotessaan maksupalveluja verkossa.

Pykälä vastaa direktiivin 31 artiklaa.

Valuutanmuuntoon ja maksuvälineen käyttämiseen liittyvät tiedonantovelvollisuudet

28 §. *Valuutan muuntaminen.* Säännöksen tarkoituksena on valuutanmuunnosta perittävien kulujen läpinäkyvyyden varmistaminen maksupalvelun käyttäjälle. Säännöksen mukaan maksunsaajan tai kenen tahansa muun, joka tarjoaa valuutan muuntamista myyntipaikassa, on ilmoitettava maksajalle valuutan muuntamisesta perittävät kulut ja muuntamisessa käytettävä vaihtokurssi. Jos esimerkiksi ravintolassa laskun maksamisen yhteydessä ravintola tarjoaa valuutan muuntamista, maksajalle on ilmoitettava kaikki kulut ja vaihtokurssi ennen maksutapahtuman käynnistämistä.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 49 artiklan 2 kohta.

Maksajalta on saatava suostumus valuutan muuntamiseen pykälässä säädetyllä tavalla. Tästä säädetään nimenomaisesti direktiivin 49 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa. Maksajan katsotaan antaneen suostumuksensa valuutan muuntamiseen, kun hän antaa suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen, jos muuntamisesta ja sen kuluista on kerrottu hänelle pykälässä säädetyllä tavalla ennen suostumuksen antamista.

29 §. *Maksuvälineen käyttämisestä johtuvat lisäkulut tai alennukset.* Pykälän mukaan maksupalvelun käyttäjälle on kerrottava ennen maksutapahtuman käynnistämistä häneltä tietyn maksuvälineen käyttämisestä mahdollisesti perittävästä maksusta tai myönnettävästä alennuksesta. Pykälä vastaa direktiivin 50 artiklaa.

Pykälän 1 momentti koskee tilannetta, jossa kauppias tai muu maksunsaaja pyytää maksajalta maksua tai tarjoaa alennusta tietyn maksuvälineen käyttämisestä.

Maksua pyytävän tai alennusta tarjoavan on kerrottava maksusta tai alennuksesta maksupalvelun käyttäjälle ennen maksutapahtuman käynnistämistä. Tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluu myös ilmoittaminen maksun tai alennuksen määrästä.

Tieto perittävästä maksusta on annettava siten, että maksupalvelun käyttäjällä on tosiasiallinen mahdollisuus arvioida ennen maksutapahtuman käynnistämistä, haluaako hän maksusta huolimatta käyttää kyseistä maksuvälinettä maksutilanteessa.

Pykälän 2 momentissa puolestaan säädetään tilanteesta, jossa maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja tai joku muu taho pyytää maksupalvelun käyttäjältä maksua tietyn maksuvälineen käyttämisestä. Säännöksessä tarkoitettu muu taho voi olla esimerkiksi pankeista riippumaton itsenäinen käteisautomaatti.

Jos maksupalvelun käyttäjä saa tiedot maksuvälineen käyttämisestä perittävistä kuluista omalta palveluntarjoajaltaan 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla, itsenäistä käteisautomaattia ylläpitävän palveluntarjoajan ei tarvitse antaa niistä tietoja maksupalvelun käyttäjälle. Jos taas itsenäistä käteisautomaattia ylläpitävä palveluntarjoaja itse perii maksua maksupalvelun käyttäjältä, sen on annettava tieto maksusta. Yhtenä esimerkkinä tietojen antamistavasta voidaan mainita se, että tieto maksun määrästä annetaan käteisautomaatilla ennen maksutapahtuman käynnistämistä.

Lain 7 §:n mukaan tämän pykälän säännöksistä ei voida sopimuksin poiketa maksupalvelun käyttäjän vahingoksi, jos maksupalvelun käyttäjä on kuluttaja. Pykälän 1 momentin osalta tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että säännöksestä ei voida sopimuksin poiketa maksajan vahingoksi, jos maksaja on kuluttaja.

Pykälässä ei säädetä siitä, milloin maksunsaaja saa pyytää maksajalta maksua tai tarjota alennusta maksuvälineen käytöstä. Säännös koskee tiedonantovelvollisuutta, jos tällaista maksua pyydetään tai alennusta annetaan. Palveluntarjoajaa koskevasta kiellosta estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käytöstä sekä perittävän maksun suuruudesta säädetään 60 §:ssä.

3 luku. Puitesopimuksen muuttaminen ja päättäminen

Yleistä. Luvun 30 – 33 §:ssä säädetään puitesopimuksen ehtojen muuttamisesta ja 34 – 37 §:ssä puitesopimuksen irtisanomisesta ja purkamisesta. Lain 7 §:stä seuraa, että luvun säännökset ovat kuluttajasopimuksissa kuluttajan hyväksi pakottavia 31 §:stä johtuvaa vähäistä poikkeusta lukuun ottamatta. Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, luvussa säännellyistä seikoista voidaan puitesopimuksen osapuolten kesken sopia toisin.

Puitesopimuksen muuttaminen

30 §. *Puitesopimuksen muuttaminen palveluntarjoajan aloitteesta.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 44 artiklan 1 kohta.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että jos palveluntarjoaja ehdottaa muutoksia puitesopimuksen ehtoihin, ehdotus on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla vähintään kaksi kuukautta ennen muutosten ehdotettua voimaantulopäivää. Koska muutosehdotus on säännöksen mukaan toimitettava maksupalvelun käyttäjälle, ei ole riittävää, että palveluntarjoaja

vain asettaa sen maksupalvelun käyttäjän saataville. Kyseisten tietojenantamistapojen välistä eroa on käsitelty tarkemmin edellä 2 luvun perustelujen alussa. Pysyvä tapa on määritelty 8 §:n 21 kohdassa.

Momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan palveluntarjoajan on vastaavasti ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle, jos muissa tiedoissa, jotka palveluntarjoajan on 11 – 15 §:n mukaisesti annettava, tapahtuu muutoksia. Säännös koskee sellaisia ennakkotietoja, jotka ovat luonteeltaan ilmoitusasioita ja joiden kohteena olevien seikkojen ei voida katsoa muodostuvan sopimussuhteen ehdoiksi. Tällaisia seikkoja ovat esimerkiksi palveluntarjoajan nimi ja osoite sekä palveluntarjoajan toimintaa valvova viranomainen ja sen yhteystiedot. Tällaisistakin muutoksista palveluntarjoajan on siis toimitettava maksupalvelun käyttäjälle ilmoitus kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla vähintään kaksi kuukautta ennen muutosten tarkoitettua voimaantulopäivää.

Jos muutos maksupalvelun käyttäjälle ennakolta annettuihin tietoihin johtuu esimerkiksi lainsäädännön muuttumisesta tai muusta sellaisesta syystä, joka on palveluntarjoajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, palveluntarjoaja ei välttämättä kykene tekemään ilmoitusta vähintään kahta kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa. Tällöin palveluntarjoajan on ilmoitettava muutoksesta maksupalvelun käyttäjälle niin pian kuin se on kohtuudella mahdollista.

Pykälän 2 *momentti* koskee tilanteita, joissa puitesopimuksessa on 15 §:n 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoin sovittu ehdosta, jonka mukaan maksupalvelun käyttäjän katsotaan hyväksyneen palveluntarjoajan ehdottamat sopimusehtojen muutokset, jollei hän muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään mennessä vastusta niitä. Tällaisessa tapauksessa palveluntarjoajan on muutosehdotuksessa muistutettava maksupalvelun käyttäjää tämän oikeudesta vastustaa muutoksia. Maksupalvelun käyttäjällä on muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään saakka oikeus irtisanoa puitesopimus päättyväksi heti. Palveluntarjoajan on muutosehdotuksessa mainittava tästä oikeudesta.

Lain 36 §:n säännökset irtisanomistilanteessa perittävistä kuluista koskevat myös käsillä olevan säännöksen perusteella suoritettavaa irtisanomista.

Pykälä ei estä sitä, että puitesopimuksen ehtoja muutetaan välittömin vaikutuksin, jos maksupalvelun käyttäjä nimenomaisesti hyväksyy muutoksen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa palveluntarjoajan palveluvalikoimaan sopimussuhteen aikana tulee uusi maksuväline, osapuolet voivat tämän pykälän estämättä täydentää puitesopimusta siten, että maksupalvelun käyttäjä voi välittömästi ottaa uuden maksuvälineen käyttöönsä.

31 §. Pienmaksuvälineitä koskeva poikkeus. Pykälän mukaan osapuolet voivat sopia, että palveluntarjoaja voi ehdottaa muutoksia pienmaksuvälinettä koskevaan puitesopimukseen muullakin kuin pysyvällä tavalla. Näin ollen voidaan sopia esimerkiksi, että muutosehdotus pre-paid-liittymää koskevaan puitesopimukseen lähetetään tekstiviestillä. Pienmaksuväline on määritelty 8 §:n 11 kohdassa. Pykälä perustuu direktiivin 34 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

Säännöksellä annetaan mahdollisuus sopia toisin vain siitä tavasta, jota käyttämällä muutosehdotus on tehtävä. Lain 30 §:n 1 momentissa säädetystä kahden kuukauden vähimmäisajasta ei sitä vastoin ole kuluttajasopimuksissa mahdollista sopia toisin.

32 §. Koron ja valuutan vaihtokurssin muutokset. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 44 artiklan 2 kohta.

Pykälän 1 *momentin* mukaan koron ja valuutan vaihtokurssin muutoksia voidaan soveltaa välittömästi ilman ennakoilmoitusta, jos tällaisesta oikeudesta on 12 §:n 10 kohdan mukaisesti sovittu puitesopimuksessa. Lisäksi edellytetään, että muutokset perustuvat sellaiseen viitekorkoon tai –kurssiin, jonka määrittämisestä ja indeksistä tai muusta laskentaperusteesta on sovittu puitesopimuksessa. Maksupalvelun käyttäjän kannalta edullisempia koron ja valuutan vaihtokurssin muutoksia voidaan kuitenkin aina soveltaa välittömästi ilman ennakoilmoitusta.

Pykälän 2 *momentin* mukaan osapuolet voivat puitesopimuksessa sopia, että koron muutoksia koskevat tiedot toimitetaan tai asetetaan saataville tietyllä tavalla tai tietyin määräajoin. Jos puitesopimuksessa ei ole sovittu, millä tavalla koron muutoksia koskevat tiedot annetaan, palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Jos ei ole sovittu, kuinka usein tiedot annetaan, ne on annettava niin pian kuin mahdollista.

33 §. *Viitekorko ja viitekurssi sekä koron ja vaihtokurssin muutokset.* Pykälän 1 *momentti* perustuu direktiivin 4 artiklan 20 kohtaan ja koskee sovellettavan koron perustana käytettävää viitekorkoa. *Momentin* mukaan palveluntarjoaja saa käyttää vain sellaista viitekorkoa, joka on julkisesti saatavilla. Julkisesti saatavilla oleva viitekorko on esimerkiksi korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Myös pankin omaa prime-korkoa saadaan käyttää viitekorkona, jos se on julkisesti saatavilla.

Pykälän 2 *momentti* perustuu direktiivin 4 artiklan 18 kohtaan ja koskee valuutanmuunnon yhteydessä sovellettavan vaihtokurssin perustana käytettävää viitekurssia. Palveluntarjoaja saa käyttää vain sellaista viitekurssia, joka on julkisesti saatavilla.

Pykälän 3 *momentissa* säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus toteuttaa koron ja vaihtokurssin muutokset tasapuolisesti ja maksupalvelun käyttäjiä syrjimättömällä tavalla. *Momentti* vastaa direktiivin 44 artiklan 3 kohtaa.

Tasapuolisuusvaatimus tarkoittaa sitä, että palveluntarjoaja ei saa toteuttaa koron tai vaihtokurssin muutoksia sellaisella tavalla, että se saa perusteetonta etua maksupalvelun käyttäjän kustannuksella.

Syrjimättömyysvaatimus tarkoittaa puolestaan sitä, että palveluntarjoaja ei saa ilman hyväksyttävää perustetta toteuttaa koron tai vaihtokurssin muutoksia eri maksupalvelun käyttäjien osalta eri tavoin. Koron tai vaihtokurssin muutoksia toteutettaessa ei siis saa kohdella asiakkaita eri tavoin esimerkiksi heidän ikänsä tai sukupuolensa perusteella.

Puitesopimuksen päättäminen

34 §. *Maksupalvelun käyttäjän oikeus irtisanoa puitesopimus.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 45 artiklan 1 kohta.

Pykälän 1 *momentin* mukaan maksupalvelun käyttäjä saa milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa puitesopimuksen heti päättyväksi, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Maksupalvelun käyttäjän noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kuukautta pitemmäksi.

Pykälän 1 *momentti* koskee sanamuotonsa mukaisesti sekä toistaiseksi voimassa olevia että määräaikaista puitesopimuksia. Koska oikeus irtisanoa määräaikainen sopimus merkitsee poikkeusta siitä, mitä sopimusoikeudessa yleensä on voimassa, 2 *momentissa* säädetään selvyiden vuoksi nimenomaisesti, että maksupalvelun käyttäjä saa milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa myös määräaikaisen puitesopimuksen noudattaen 1 *momentissa* tarkoitettua

irtisanomisaikaa. Jos määräaikaiseen sopimukseen ei ole otettu irtisanomisaikaa koskevaa ehtoa, maksupalvelun käyttäjä saa irtisanoa sopimuksen päättyväksi heti.

Pykälässä ei säädetä maksupalvelun käyttäjän suorittamalle irtisanomiselle määrättyä muotoa. Niin kuin 13 §:n 1 kohdasta ilmenee, puitesopimuksessa voidaan sopia niistä viestintävälineistä, joita osapuolet voivat käyttää tietojen ja ilmoitusten toimittamiseen sopimussuhteen aikana. Jos käytettäviä viestintävälineitä koskeva sopimusehto kohtuuttomasti rajoittaa maksupalvelun käyttäjän mahdollisuuksia irtisanoa puitesopimus, sopimusehtoa voidaan kuitenkin sovitella varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929, jäljempänä *oikeustoimilaki*) 36 §:n tai kuluttajansuojalain 4 luvun 1 §:n nojalla.

Irtisanomisajan kuluttua umpeen sopimussuhde päättyy. Tällöin lähtökohtaisesti raukeavat myös maksupalvelun käyttäjän antamat toimeksiannot esimerkiksi tilisiirtojen tekemiseksi hänen maksutililtään, jos tilisiirrot oli määrätty tehtäviksi ajankohtana, joka on myöhäisempi kuin sopimuksen voimassaolon päättymishetki. Sopimussuhteissa noudatettavasta lojaliteettivelvollisuudesta johtuu, että palveluntarjoajan on tarvittaessa kiinnitettävä maksupalvelun käyttäjän huomiota siihen, että tämän on huolehdittava kyseisten maksujen suorittamisesta muulla tavalla. Tällainen informointiveloite voi koskea erityisesti tapauksia, joissa maksupalvelun käyttäjä on kuluttaja.

Puitesopimuksen voimassaolon lakkaaminen ei luonnollisestikaan merkitse sitä, että maksupalvelun käyttäjä vapautuisi vastaamasta sellaisista korttimaksuista, joihin hän on aikanaan asianmukaisesti antanut suostumuksensa, mutta jotka tulevat veloitettaviksi hänen maksutililtään vasta puitesopimuksen lakattua olemasta voimassa.

35 §. *Palveluntarjoajan oikeus irtisanoa puitesopimus.* Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan palveluntarjoaja saa irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen puitesopimuksessa sovituin ehdoin. Momentti pohjautuu direktiivin 45 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan palveluntarjoaja voi irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen, jos puitesopimuksessa on niin sovittu. Yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti palveluntarjoajalla on kuitenkin oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva puitesopimus silloinkin, kun puitesopimukseen ei ole otettu nimenomaista ehtoa irtisanomisoikeudesta. Tätä ei ole direktiivillä tarkoitettu estää, minkä vuoksi lain säännös on kirjoitettu yleisempään muotoon.

Momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan palveluntarjoajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi.

Jos puitesopimus on määräaikainen, palveluntarjoajalla ei ole oikeutta irtisanoa sitä.

Määräaikainenkin sopimus voidaan kuitenkin purkaa 37 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Pykälän 2 momentti koskee irtisanomisen muotoa. Sen mukaan palveluntarjoajan on toimitettava irtisanomisilmoitus maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Koska irtisanomisilmoitus on säännöksen mukaan toimitettava maksupalvelun käyttäjälle, ei ole riittävää, että palveluntarjoaja vain asettaa sen hänen saatavilleen. Kyseisten tietojenantamistapojen välistä eroa on käsitelty tarkemmin edellä 2 luvun perustelujen alussa. Pysyvä tapa on määritelty 8 §:n 21 kohdassa.

36 §. *Irtisanomistilanteessa perittävät kulut.* Pykälä koskee maksupalvelun käyttäjältä irtisanomistilanteessa perittäviä kuluja.

Pykälän 1 momentti pohjautuu direktiivin 45 artiklan 2 kohtaan, mutta lakiehdotuksessa on yleisperustelujen jaksossa 4.3 selostetuin tavoin käytetty hyväksi saman artiklan 6 kohdan mukaista kansallista liikkumavaraa.

Pykälän 1 momentissa kielletään palveluntarjoajaa perimästä maksua puitesopimuksen irtisanomisesta. Säännöksellä turvataan se, että palveluntarjoaja ei saa irtisanomistilanteessa periä maksupalvelun käyttäjältä tilinlopetusmaksua tai muuta vastaavaa maksua.

Palveluntarjoaja ei saa periä myöskään sellaisia kuluja, jotka tosiasiallisilta vaikutuksiltaan rinnastuisivat tilinlopetusmaksuun. Näin ollen maksupalvelun käyttäjältä ei saa periä kuluja esimerkiksi puitesopimuksen nojalla annettujen suoraveloitustakirjojen tai maksukorttien peruuttamisesta.

Pykälän 2 momentti pohjautuu direktiivin 45 artiklan 4 kohtaan.

37 §. Puitesopimuksen purkaminen. Pykälän säännöksille ei ole vastinetta direktiivissä.

Pykälän 1 momentissa oikeutetaan maksupalvelun käyttäjä purkamaan puitesopimus, jos palveluntarjoaja on olennaisesti rikkonut sopimukseen perustuvia velvoitteitaan. Säännös vastaa sopimussuhteissa yleisesti noudatettavia periaatteita. Purkamisen seurauksena puitesopimus lakkaa olemasta voimassa välittömästi. Puitesopimuksen purkamiseen oikeuttavana olennaisena sopimusrikkomuksena voidaan pitää esimerkiksi sitä, että palveluntarjoaja on toistuvasti jättänyt toteuttamatta maksupalvelun käyttäjän antamia maksutoimeksiantoja. Oikeus sopimuksen purkamiseen ei edellytä sitä, että palveluntarjoajan sopimusrikkomus olisi tuottamuksellinen.

Pykälän 2 momentin mukaan palveluntarjoajalla on oikeus purkaa puitesopimus, jos maksupalvelun käyttäjä on olennaisesti rikkonut sopimukseen perustuvia velvoitteitaan. Palveluntarjoaja saa purkaa sopimuksen esimerkiksi silloin, kun maksupalvelun käyttäjä on sopimusta tehtäessä vilpillisesti antanut palveluntarjoajalle olennaisesti vääriä tietoja itsestään ja on ilmeistä, että palveluntarjoaja ei olisi tehnyt sopimusta, jos sillä olisi ollut käytettävissään oikeat tiedot.

Peruspankkipalvelua koskevan puitesopimuksen purkamisessa on kuitenkin momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan otettava soveltuvin osin huomioon, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 134 §:ssä säädetään. Säännös tarkoittaa käytännössä sitä, että talletuspankki ei saa purkaa puitesopimusta sellaisen perusteen nojalla, joka ei oikeuttaisi sitä kieltäytymään tavanomaisen talletustilin avaamisesta luottolaitostoiminnasta annetun lain 134 §:n mukaan.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 134 §:n mukaan talletuspankki saa kieltäytyä tavanomaisen talletustilin avaamisesta ja tilin käyttöön tarkoitetun välineen myöntämisestä taikka maksujenvälitystä koskevan toimeksiannon hoitamisesta ETA-valtiossa laillisesti oleskelevalle luonnolliselle henkilölle vain, jos kieltäytymiselle on painava peruste. Perusteen tulee liittyä asiakkaaseen tai hänen aiempaan käyttäytymiseensä taikka siihen, ettei asiakassuhteelle ilmeisesti ole todellista tarvetta. Kieltäytymisen peruste on ilmoitettava asiakkaalle. Pykälää ei kuitenkaan sovelleta, jos asiakkaiden tunnistamista koskevasta saman lain 145 §:stä tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetusta laista (503/2008) johtuu muuta.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 134 § koskee vain luonnollisia henkilöitä. Myöskään nyt kysymyksessä oleva purkamisoikeuden rajoitus ei näin ollen koske tilanteita, joissa maksupalvelun käyttäjä on oikeushenkilö.

Pykälän 3 *momentin* mukaan palveluntarjoajan on noudatettava puitesopimuksen purkamisessa samaa muotoa kuin puitesopimuksen irtisanomisessa 35 §:n 2 *momentin* mukaan. Jos puitesopimus oikeuttaa maksuvälineen käyttöön, palveluntarjoajan suorittaman sopimuksen purkamisen seurauksena tehtävästä maksuvälineen sulkemisesta on lisäksi ilmoitettava maksuvälineen haltijalle siten kuin 57 §:n 2 ja 3 *momentissa* säädetään.

Tämä pykälä ei koske eikä tässä laissa muutenkaan säännellä puitesopimuksen pätemättömyyttä tai sovittelua. Puitesopimus voidaan tämän lain säännösten estämättä julistaa pätemättömäksi esimerkiksi oikeustoimilain 33 §:n perusteella. Puitesopimuksen ehtoja on samoin tämän lain estämättä mahdollista sovitella oikeustoimilain 36 §:n tai kuluttajansuojalain 4 luvun 1 §:n nojalla. Direktiivin 45 artiklan 5 kohdassa on todettu nimenomaisesti, että kyseisen artiklan säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden lakeihin ja määräyksiin, jotka koskevat osapuolen oikeuksia vedota puitesopimuksen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen.

4 luku. Maksutapahtuman käynnistäminen ja toteuttaminen

Yleistä. Luvun säännökset koskevat maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista. Luvussa käytetyt käsitteet "maksutapahtuma", "maksutoimeksianto", "maksutili", "työpäivä" ja "yksilöivä tunniste" on määritelty 8 §:ssä.

Pääosa luvun säännöksistä on 7 §:n nojalla maksupalvelun käyttäjän hyväksi pakottavia riippumatta siitä, onko käyttäjä kuluttaja vai elinkeinonharjoittaja. Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolet voivat sopia toisin seikoista, joista säädetään 38 §:n 2 *momentissa* ja 40 §:n 1 - 4 ja 6 *momentissa*. Jos maksutapahtumassa käytetään pienmaksuvälinettä, osapuolilla on mahdollisuus sopia toisin 40 ja 42 §:stä siten kuin 43 §:ssä säädetään.

38 §. *Maksajan suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen.* Pykälän 1 *momentin* mukaan maksutapahtuma saadaan toteuttaa vain maksajan suostumuksella. Jos maksaja ei ole antanut suostumustaan sovitulla tavalla, maksutapahtumaa pidetään oikeudettomana. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 54 artiklan 1, 2 ja 4 kohta. Oikeudeton on esimerkiksi maksajan maksutilin veloitus ilman maksajan hyväksyntää. Jos palveluntarjoaja toteuttaa maksutapahtuman oikeudettomasti, maksajalla on oikeus vaatia maksutapahtuman rahamäärän palautusta 63 §:n mukaisesti. Momentissa ilmaistu sääntö voidaan johtaa yleisistä toimeksiantosuhdetta koskevista säännöksistä ja periaatteista, mutta nimenomaista maksupalveluja koskevaa säännöstä ehdotetaan selkeyssyistä.

Ilmaisulla "sovitulla tavalla" tarkoitetaan momentissa sekä suostumuksen antamismenettelyä että muotoa. Osapuolet voivat sopia, että maksaja antaa suostumuksensa korttimaksun toteuttamiseen esimerkiksi allekirjoittamalla maksutositteen tai käyttämällä maksukorttiin liittyvää tunnuslukua. Matkapuhelinmaksun osalta voidaan sopia esimerkiksi, että maksaja antaa suostumuksensa soittamalla tai lähettämällä tekstiviestin. Lisäksi momentin sanamuodon on tarkoitus kattaa suostumuksen antamisen ajankohdasta sopimisen. Direktiivin 54 artiklan 1 kohdan mukaan maksaja voi hyväksyä maksutapahtuman ennen maksutapahtuman toteuttamista tai sen jälkeen, jos maksaja ja hänen palveluntarjoajansa ovat niin sopineet. Käytännössä valtaosa maksutapahtumista hyväksytään ennen maksutapahtuman toteuttamista.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään siitä ajankohdasta, johon mennessä maksaja voi peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruuttamiseen sovelletaan 40 §:ään kohdistuvan viittauksen johdosta samaa määräaikaa kuin maksutoimeksiannon peruuttamiseen. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 54 artiklan 3 kohta.

39 §. Maksutoimeksiannon vastaanottohetki. Pykälässä säädetään siitä ajankohdasta, jona maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi. Tästä ajankohdasta lasketaan muun muassa 47 §:ssä säädetty maksutoimeksiannon toteuttamisaika. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 64 artikla.

Direktiivin tarkoituksena on johdanto-osan 37 kappaleen mukaan säätää ajankohdasta, jona maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan väliset oikeudet ja velvollisuudet astuvat voimaan. Taloutensa suunnittelemiseksi ja maksuvelvoitteiden täyttämiseksi ajallaan kuluttajilla ja yrityksillä on oltava varmuus siitä, kuinka kauan maksutoimeksiannon toteuttaminen kestää.

Pykälän 1 momentin mukaan maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi, kun maksajan palveluntarjoaja on vastaanottanut sen. Säännös koskee kaikkia maksutoimeksiantoja riippumatta siitä, onko maksutapahtuma maksajan tai maksunsaajan käynnistämä taikka maksunsaajan välityksellä käynnistetty. Momentissa tarkoitetaan ajankohtaa, jona maksajan palveluntarjoaja on tosiasiallisesti vastaanottanut maksutoimeksiannon tai sillä on ollut mahdollisuus vastaanottaa se sovittuja viestintävälineitä käyttäen. Edellytyksenä ei siten ole esimerkiksi se, että palveluntarjoaja hyväksyy maksutoimeksiannon toteutettavaksi.

Momentissa tarkoitettu ajankohta eroaa tilisiirtolain 2 §:n 12 kohdassa tarkoitettua maksumääräyksen hyväksymispäivää koskevasta määritelmästä, koska sitä, että maksajan palveluntarjoajan asettamat katetta ja toteuttamista koskevat ehdot ovat täyttyneet, ei edellytetä. Jos maksutoimeksianto ei täytä sovittuja ehtoja, palveluntarjoaja voi kieltäytyä maksutoimeksiannon toteuttamisesta 41 §:n nojalla. Vastaanottoajankohdan kannalta merkitystä ei myöskään ole sillä päivällä tai ajankohdalla, jona maksunsaaja toimittaa palveluntarjoajalleen suoraveloituksia tai korttimaksuja koskevia maksutoimeksiantoja.

Pykälän 2 momentissa säädetään poikkeuksesta 1 momenttiin. Jos maksutoimeksiannon käynnistävä maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa ovat sopineet, että toimeksiannon toteuttaminen aloitetaan tiettyinä päivinä tai tietyn ajan kuluttua taikka sinä päivänä, jona maksaja on asettanut varat palveluntarjoajan saataville, maksajan palveluntarjoajan katsotaan vastaanottaneen toimeksiannon kyseisenä päivänä. Tällöin sillä ajankohdalla, jona maksajan palveluntarjoaja tosiasiallisesti vastaanottaa kyseisen toimeksiannon, ei ole merkitystä vastaanottohetken kannalta. Jos ne osapuolet, jotka sopivat toimeksiannon toteuttamisesta momentissa tarkoitettuun tavoin, ovat maksunsaaja ja hänen palveluntarjoajansa, sovittu ajankohta velvoittaa myös maksajan palveluntarjoajaa.

Momentin tarkoituksena on antaa joustavuutta maksutoimeksiannon vastaanottohetken määrittelymiseen. Näin voidaan paremmin ottaa huomioon esimerkiksi tulevaisuudessa toteutettavat yksittäiset maksutapahtumat samoin kuin toistuvaissuorituksina toteutettavat massamaksut, kuten palkat ja eläkkeet.

Momentti mahdollistaa myös sen käytännön, että maksutoimeksiannon toteuttaminen aloitetaan vasta, kun maksaja on asettanut varat palveluntarjoajan saataville. Näin ollen esimerkiksi matkapuhelimella toteutettujen maksutapahtumien maksut voidaan sopia toteutettaviksi maksunsaajalle vasta, kun maksaja on maksanut matkapuhelinlaskun.

Momentti mahdollistaa vastaanottohetkestä sopimisen myös esimerkiksi suoraveloituksissa. Maksunsaaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat siten määritellä vastaanottohetkeksi esimerkiksi sellaisen päivän, että maksutapahtuman toteuttaminen käynnistyy maksajan kanssa sovittuna päivänä.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ajankohta ei satu maksajan palveluntarjoajan työpäivälle, palveluntarjoajan katsotaan 3 *momentin* mukaan vastaanottaneen maksutoimeksiannon seuraavana työpäivänä. Tällöin laissa säädetty maksutoimeksiannon toteuttamista koskevat määräajat lasketaan seuraavasta työpäivästä.

Momentin mukaan maksajan palveluntarjoaja voi myös asettaa lähelle työpäivän päättymistä kellonajan, jonka jälkeen vastaanotettua maksutoimeksiantoa ei katsota vastaanotetuksi kyseisenä työpäivänä, vaan vasta seuraavana työpäivänä. Tarkoituksena on antaa palveluntarjoajalle lisäaikaa tarvittavien toimenpiteiden tekemiseen tapauksissa, joissa maksutoimeksianto saapuu niin lähellä palveluntarjoajan sulkemisaikaa, ettei palveluntarjoajalla enää ole mahdollisuuksia toteuttaa maksutapahtumaa säädettyssä määräajassa.

40 §. Maksutoimeksiannon peruuttaminen. Pykälässä säädetään maksutoimeksiannon peruuttamisesta sekä palveluntarjoajan oikeudesta periä kuluja peruuttamisesta. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 66 artikla.

Direktiivin johdanto-osan 38 kappaleen mukaan tarve asettaa selkeä määräaika maksutoimeksiannon peruuttamiselle perustuu siihen, että nykyiset täysin automaattiset maksujärjestelmät käsittelevät maksutapahtumia suurella nopeudella. Maksutoimeksiantoja ei siten tietyn ajankohdan jälkeen voida peruuttaa ilman manuaalisesta käsittelystä aiheutuvia merkittäviä kustannuksia.

Pykälä koskee maksutoimeksiannon peruuttamista vain maksupalvelun käyttäjän ja hänen palveluntarjoajansa välisessä suhteessa. Maksutoimeksiannon perustana olevaan oikeussuhteeseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan erikseen maksajan ja maksunsaajan välillä. Jos esimerkiksi kauppa puretaan sen jälkeen, kun kauppahinnan suorittamista koskeva maksutoimeksianto on tullut peruuttamattomaksi, kauppahinnan palauttamiseksi asiakkaalle tarvitaan uusi, alkuperäiseen maksutapahtumaan nähden käänteinen maksutapahtuma.

Käsillä olevalla pykälällä ei ratkaista myöskään kysymystä siitä, milloin maksu sitoo maksajan velkoja ja muita sivullisia. Maksun sivullissitovuudesta säädetään 81 §:ssä. Toisaalta on kuitenkin selvää, että jos maksaja maksutoimeksiannon antamisen jälkeen asetetaan konkurssiin, konkurssipesälle siirtyy yleisseuraannon nojalla oikeus peruuttaa maksutoimeksianto niissä rajoissa kuin toimeksiannon peruuttaminen 40 §:n mukaan on mahdollista.

Pykälän 1 *momentissa* säädetään maksutoimeksiannon peruuttamista koskevasta pääsäännöstä. Sen mukaan maksupalvelun käyttäjä ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun maksajan palveluntarjoaja on vastaanottanut sen. Kyseinen ajankohta on luonteva, koska se vastaa 39 §:n 1 momentista ilmenevää pääsääntöä maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä. Momentti on yleinen ja koskee kaikkia maksutoimeksiantoja. Niin ikään se koskee sekä maksajaa että maksunsaajaa maksupalvelun käyttäjänä. Säännös perustuu direktiivin 66 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 2 - 4 momentissa säädetään poikkeuksista 1 momenttiin. Pykälän 2 *momentti* liittyy 39 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan maksutoimeksiannon antanut maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä. Tällöin maksupalvelun käyttäjä voi 40 §:n 2 momentin mukaan peruuttaa toimeksiannon viimeistään sovittua päivää edeltävänä päivänä. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 66 artiklan 4 kohta.

Pykälän 3 *momentti* koskee maksajan oikeutta peruuttaa maksunsaajan käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty maksutapahtuma. Momentin mukaan maksaja ei voi peruuttaa tällaista

maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun maksutoimeksianto tai suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksunsaajalle. Suostumuksen antamista maksutapahtuman toteuttamiseen on käsitelty edellä 38 §:n 1 momentin perusteluissa.

Koska edellä mainittu ajankohta ei ole sovelias suoraveloituksissa, momentissa säädetään lisäksi, että maksaja voi peruuttaa suoraveloitusta koskevan maksutoimeksiannon viimeistään sitä päivää edeltävänä päivänä, jona varat on sovittu veloitettaviksi. Tämä on käytäntö jo nykyisinkin, sillä suoraveloitusvaltuutusten yleisten ehtojen mukaan maksaja voi kieltää pankkia veloittamasta yksittäistä maksusuoritusta pankin aukioloaikana ennen eräpäivää. Momentti perustuu direktiivin 66 artiklan 2 ja 3 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa annetaan maksupalvelun käyttäjälle ja hänen palveluntarjoajalleen mahdollisuus sopia, että maksutoimeksianto voidaan peruuttaa vielä pykälän 1 - 3 momentissa säädetyn ajankohdan jälkeenkin. Peruuttamisesta voidaan sopia yksittäistapauksessa eikä ehtoa ole tarpeen ottaa puitesopimukseen. Jos maksaja peruuttaa maksutoimeksiannon 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, tarvitaan lisäksi maksunsaajan suostumus peruuttamiselle. Tämä perustuu siihen, että kyseisissä tapauksissa maksutapahtuman käynnistää maksunsaaja tai se käynnistetään maksunsaajan välityksellä. Momentti perustuu direktiivin 66 artiklan 5 kohtaan.

Pykälän 5 momentissa rajoitetaan mahdollisuutta peruuttaa maksutoimeksianto silloin, kun maksutapahtuma toteutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) tarkoitetun selvitysjärjestelmän välityksellä.

Mainitun lain 8 §:n 2 momentin mukaan maksutoimeksiantoa pidetään mainitussa laissa tarkoitettuna velvoitteena siitä lähtien, kun selvitysjärjestelmän osapuolella ei selvitysjärjestelmän sääntöjen mukaan ole oikeutta yksipuolisesti peruuttaa velvoitetta koskevaa määräystä. Mainittu laki ei koske maksajan ja hänen palveluntarjoajansa välistä oikeussuhdetta. Jos maksutapahtuma toteutetaan selvitysjärjestelmässä, jossa järjestelmän osapuolella ei järjestelmän sääntöjen mukaan ole oikeutta yksipuolisesti peruuttaa velvoitetta koskevaa määräystä, on kuitenkin selvää, ettei myöskään maksajalla pitäisi olla peruuttamisoikeutta. Tämä periaate käy ilmi myös selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopaperien selvitysjärjestelmissä annetun direktiivin (98/26/EY) 5 artiklasta, jossa säädetään, että järjestelmään osallistuja tai kolmas osapuoli ei saa peruuttaa siirtomääräystä järjestelmän säännöissä mainitun ajankohdan jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että 5 momenttiin otetaan nimenomainen säännös maksutoimeksiannon peruuttamattomuudesta selvitysjärjestelmässä. Sen mukaan maksupalvelun käyttäjällä ei ole oikeutta peruuttaa maksutoimeksiantoa järjestelmän säännöissä mainitun ajankohdan jälkeen. Tästä ajankohdasta lähtien esimerkiksi tilisiirron varat eivät ole enää maksajan tai konkurssitapauksissa hänen velkojiansa määräysvallassa, vaikka tilisiirtomaksu ei vielä ole tullut 81 §:n nojalla maksajan velkojia tai muita sivullisia sitovaksi.

Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti tilisiirtolain 18 §:n 2 momenttia.

Pykälän 6 momentissa säädetään palveluntarjoajan oikeudesta periä kulut maksutoimeksiannon peruuttamisesta, jos peruutus tapahtuu osapuolten sopimuksin 1 – 3 momentissa tarkoitettujen ajankohtien jälkeen. Edellytyksenä on, että oikeudesta periä kuluja tällaisessa tapauksessa on sovittu puitesopimuksessa. Momentti perustuu direktiivin 66 artiklan 5 kohtaan.

Säännökseen sisältyvä vaatimus siitä, että perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia, perustuu direktiivin 52 artiklan 1 kohtaan. Säännöksen tulkinnan osalta viitataan 26 §:n 2 momentin perusteluissa esitettyyn.

Pykälä merkitsee tilisiirtojen osalta muutosta nykytilaan, sillä ajankohta, johon mennessä maksaja-aloitteinen maksutoimeksianto tulee peruuttaa, on aikaisempi kuin tilisiirtolain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajankohta. Tilisiirtolain 18 §:n 1 momentin mukaan maksumääräyksen antajalla ei ole oikeutta peruuttaa maksumääräystä sen jälkeen, kun tilisiirtomaksu sitoo lain 17 §:n nojalla sivullisia. Viitatus 17 §:n mukaan tilisiirtomaksu sitoo sivullisia pääsääntöisesti siitä lukien, kun tilisiirron varat on maksettu saajan laitoksen tilille tai saajan laitos on saanut tarvittavat tiedot tilisiirron varojen maksamiseksi saajan tilille.

41 §. *Palveluntarjoajan velvollisuus toteuttaa maksutoimeksianto.* Pykälässä säädetään tyhjentävästi niistä perusteista, joiden nojalla palveluntarjoaja saa kieltäytyä maksutoimeksiannon toteuttamisesta.

Palveluntarjoaja saa ensinnäkin kieltäytyä maksutoimeksiannon toteuttamisesta, jos puitesopimuksessa sovitut edellytykset toimeksiannon toteuttamiselle eivät täyty. Puitesopimuksen edellytykset voivat liittyä esimerkiksi maksajan maksutilin katteen riittävyyteen.

Palveluntarjoaja saa lisäksi kieltäytyä maksutoimeksiannon toteuttamisesta, jos muualla laissa niin säädetään. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 26 §:ssä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta keskeyttää liiketoimi tai kieltäytyä siitä. Säännöksellä pyritään estämään rahoitusjärjestelmän käyttäminen epäilyttäviin tai lainvastaisiin tarkoituksiin.

Maksutoimeksiantoa, jonka toteuttamisesta palveluntarjoaja on kieltäytynyt edellä mainituin perustein, ei pidetä laissa tarkoitettuna tavalla vastaanotettuna. Tällä on merkitystä esimerkiksi 39 §:n ja palveluntarjoajan vastuuta koskevien säännösten soveltamisen kannalta.

Pykälä perustuu direktiivin 65 artiklan 2 kohtaan. Direktiivin johdanto-osan 37 kappaleen mukaan maksupalvelun käyttäjien on voitava luottaa siihen, että täydellinen ja voimassa oleva maksutoimeksianto toteutetaan asianmukaisesti, jollei palveluntarjoajalla ole sopimukseen tai lakiin perustuvaa kieltäytymisperustetta. Vaikka direktiivin säännös koskee vain maksajan palveluntarjoajaa, se on pykälässä ulotettu myös maksunsaajan palveluntarjoajaan. Myös edellä mainittu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 26 § koskee yleisesti asianomaisia palveluntarjoajia.

42 §. *Ilmoitus maksutoimeksiannon toteuttamisesta kieltäytymisestä.* Pykälässä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa maksupalvelun käyttäjälle maksutoimeksiannon toteuttamisesta kieltäytymisestä. Palveluntarjoaja saa kieltäytyä maksutoimeksiannon toteuttamisesta vain 41 §:ssä säädetyillä perusteilla. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 65 artiklan 1 kohta.

Pykälän 1 momentin mukaan palveluntarjoajan on ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle maksutoimeksiannon toteuttamisesta kieltäytymisestä, kieltäytymisen perusteesta ja menettelystä, jolla kieltäytymiseen johtanut virhe voidaan korjata. Jos palveluntarjoajan kieltäytyminen perustuu esimerkiksi siihen, ettei maksajan maksutilillä ole puitesopimuksessa edellytetyin tavoin riittävästi katetta maksutapahtuman toteuttamiseksi, palveluntarjoajan on ilmoitettava kieltäytyvänsä maksutoimeksiannon toteuttamisesta. Lisäksi palveluntarjoajan on kerrottava, että kieltäytyminen

perustuu maksutilin riittämättömään katteeseen ja että maksutoimeksiannon toteuttaminen edellyttää katteesta huolehtimista.

Momentin mukaan palveluntarjoajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tehdä ilmoitusta maksutoimeksiannosta kieltäytymisestä, jos ilmoittaminen on muualla laissa kielletty. Kieltäytymisestä tai sen perusteesta ilmoittaminen voi olla kiellettyä esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain perusteella.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään, millä tavalla ja mihin ajankohtaan mennessä ilmoitus maksutoimeksiannon kieltäytymisestä on tehtävä. Momentin mukaan ilmoitus on joka tapauksessa tehtävä ennen kuin se määräaika, jonka kuluessa maksutoimeksianto tulisi toteuttaa, päättyy. Maksutoimeksiannon toteuttamisajasta säädetään jäljempänä 5 luvussa. Esimerkiksi maksutililtä toteutettavasta tilisiirto- tai suoraveloitusmaksusta kieltäytymisestä on ilmoitettava 47 §:ssä säädetyn toteuttamisajan kuluessa. Tästä seuraa, ettei nykyistä pankkien noudattamaa käytäntöä, jonka mukaan maksajan maksutilin veloitus yritetään myöhemmin uudelleen, jos maksajan maksutilillä ei maksupäivänä ole katetta toimeksiannon toteuttamiseksi, voida sellaisenaan jatkaa. Pankit ovat yleensä yrittäneet veloittamista uudelleen kahtena tai kolmena työpäivänä alkuperäisen maksupäivän jälkeen. Jatkossa veloitusta on mahdollista yrittää uudelleen vain 47 §:ssä säädetyn toteuttamisajan kuluessa, kuitenkin niin, että palveluntarjoajan on saman määräajan kuluessa lisäksi ilmoitettava maksutoimeksiannosta kieltäytymisestä, jollei veloitussyritys tällöinkään onnistu.

Ilmaisulla ”ilmoitus on tehtävä” viitataan momentissa ilmoituksen lähettämisen ajankohtaan. Sillä ajankohdalla, jona maksupalvelun käyttäjä vastaanottaa ilmoituksen, ei siten ole merkitystä.

Pykälä ei tule sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa maksupalvelun käyttäjä käynnistääkseen maksutapahtuman lähettää palveluntarjoajalle sellaisen viestin, joka ei viestin teknisten ominaisuuksien vuoksi ole lainkaan palveluntarjoajan avattavissa. Pykälä ei koske myöskään esimerkiksi tilannetta, jossa palveluntarjoajalle toimitettu viesti on sisällöltään niin epäselvä ja tulkinnanvarainen, että on epävarmaa, onko kyseessä ylipäätään maksutoimeksianto. Sopimussuhteissa noudatettavasta lojaliteettivelvollisuudesta kuitenkin seuraa, että palveluntarjoajan on kuvatenlaisissa tilanteissa otettava yhteyttä maksupalvelun käyttäjään ja pyrittävä selvittämään, tarkoittaako hän antaa maksutoimeksiannon, sekä tarvittaessa neuvottava häntä sen antamisessa oikealla tavalla. Yhteydenoton tapaan ja määräaikaan ei kuitenkaan sovelleta 2 momentin vaatimuksia.

Pykälän 3 *momentissa* säädetään palveluntarjoajan oikeudesta periä kulut maksutoimeksiannon kieltäytymisilmoituksen tekemisestä, jos siitä on puitesopimuksessa sovittu ja palveluntarjoajalla on ollut perusteltu syy kieltäytyä toimeksiannon toteuttamisesta.

Säännökseen sisältyvä vaatimus siitä, että perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia, perustuu direktiivin 52 artiklan 1 kohtaan. Säännöksen tulkinnan osalta viitataan 26 §:n 2 momentin perusteluissa esitettyyn.

43 §. Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset. Pykälässä säädetään maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan mahdollisuudesta sopia toisin, jos maksutapahtumassa käytetään pienmaksuvälinettä.

Pykälän 1 *kohdan* mukaan osapuolet voivat 40 §:stä poiketen sopia, ettei maksaja voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun toimeksianto tai suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksunsaajalle. Kohta perustuu direktiivin 53 artiklan 1 kohdan d alakohtaan.

Pykälän 2 kohdan mukaan osapuolet voivat 42 §:stä poiketen sopia, ettei palveluntarjoajalla ole velvollisuutta ilmoittaa kieltäytyvänsä maksutoimeksiannon toteuttamisesta, jos asiayhteyden perusteella on ilmeistä, että maksutapahtuma jää toteuttamatta. Käytännössä maksutapahtuman toteuttamatta jääminen on ilmeistä esimerkiksi silloin, kun maksunsaajan päätelaite merkkiäänellä tai muutoin ilmoittaa, että maksuvälineelle tallennettujen varojen määrä ei riitä maksutapahtuman toteuttamiseen. Tällaisessa tapauksessa ei ole enää tarpeen, että palveluntarjoaja ilmoittaisi erikseen pienmaksuvälineen haltijalle toimeksiannon toteuttamatta jäämisestä. Kohta perustuu direktiivin 53 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

44 §. Yksilöivän tunnisteen käyttö. Pykälän mukaan palveluntarjoaja saa toteuttaa maksutapahtuman yksilöivän tunnisteen perusteella, vaikka maksupalvelun käyttäjä olisi antanut sen lisäksi muitakin tietoja maksutapahtuman toteuttamiseksi. Pykälä perustuu direktiivin 74 artiklan 3 kohtaan. Tarkoituksena on edistää maksujen automatisointia.

Yksilöivän tunnisteen 8 §:n 20 kohtaan sisältyvästä määritelmästä ilmenee, että yksilöivä tunniste on palveluntarjoajan maksupalvelun käyttäjälle määrittämä tunniste. Palveluntarjoajan on 12 §:n 2 kohdan mukaan annettava maksupalvelun käyttäjälle ennen puitesopimuksen tekemistä kuvaus yksilöivästä tunnistesta tai muista tiedoista, jotka maksupalvelun käyttäjän on annettava maksutoimeksiannon toteuttamiseksi.

Pykälä merkitsee sitä, ettei palveluntarjoajalla ole velvollisuutta tarkistaa, että yksilöivä tunniste vastaa maksajan antamia muita tietoja. Esimerkiksi jos palveluntarjoaja on määrittänyt yksilöiväksi tunnisteen maksunsaajan tilinumeron, palveluntarjoajalla ei ole velvollisuutta tarkistaa, että kyseinen tilinumero kuuluu maksunsaajalle. Näin on siinäkin tapauksessa, että palveluntarjoaja on itse pyytänyt tietoa maksunsaajan nimestä maksunsaajan tilinumeron lisäksi. Siitä, ettei palveluntarjoaja ole vastuussa maksutapahtuman toteuttamatta jäämisestä tai virheellisestä toteuttamisesta, jos maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen, säädetään 68 §:ssä.

45 §. Maksutapahtuman täysimääräisyys. Pykälässä säädetään maksutapahtuman täysimääräisyydestä, maksunsaajan ja hänen palveluntarjoajansa mahdollisuudesta sopia kulujen vähentämisestä sekä virheellisistä vähennyksistä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 67 artikla.

Pykälän 1 momentin mukaan maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvien palveluntarjoajien ja välittäjien on toteutettava maksutapahtuma täysimääräisenä. Palveluntarjoaja tai välittäjä, joka osallistuu maksutapahtuman toteuttamiseen, ei siten saa vähentää välitettävästä rahamäärästä kulujaan. Käytännössä säännös merkitsee sitä, että kulut on perittävä maksupalvelun käyttäjältä erikseen. Tämä voi tapahtua joko ennen maksutapahtuman toteuttamista tai sen jälkeen. Direktiivin johdanto-osan 40 kappaleen mukaan maksutapahtuman täysimääräisyys on välttämätöntä täysin automaattiselle maksujen käsittelylle ja maksupalvelun käyttäjien välisten velvoitteiden noudattamisen oikeusvarmuudelle.

Pykälän 2 momentissa annetaan maksunsaajalle ja hänen palveluntarjoajalleen mahdollisuus kuitenkin sopia, että palveluntarjoaja voi vähentää omat kulunsa maksutapahtuman rahamäärästä. Maksutapahtuman rahamäärä ja siitä vähennetyt kulut on tällöin eriteltävä maksunsaajalle, jotta maksunsaaja voi tarkistaa, että maksutapahtuma on toteutettu oikein.

Pienmaksuvälinettä koskevan puitesopimuksen osapuolet voivat sopia 21 §:n 3 momentin mukaisesti, että jos palveluntarjoaja on toteuttanut useita samankaltaisia maksutapahtumia samalle

maksunsaajalle, palveluntarjoajan on annettava tiedot vain yhtäältä maksutapahtumien yhteismäärästä ja toisaalta niistä perittyjen kulujen yhteismäärästä.

Pykälän 3 *momentti* koskee palveluntarjoajan vastuuta tilanteessa, jossa maksutapahtuman rahamäärästä vähennetään muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja kuluja. Jos maksutapahtuma on maksajan käynnistämä, maksutapahtuman täysimääräisyydestä vastaa maksunsaajalle maksajan palveluntarjoaja. Jos maksutapahtuma taas on maksunsaajan käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty, maksutapahtuman täysimääräisyydestä maksunsaajalle vastaa maksunsaajan palveluntarjoaja.

46 §. *Maksutapahtuman toteuttamisesta perittävät kulut.* Pykälässä säädetään siitä, miten maksaja ja maksunsaaja vastaavat palveluntarjoajien maksutapahtuman toteuttamisesta perimistä kuluista. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 52 artiklan 2 kohta.

Pykälän mukaan maksaja ja maksunsaaja vastaavat kumpikin oman palveluntarjoajansa maksutapahtuman toteuttamisesta perimistä kuluista. Tätä sääntöä noudatetaan silloin, kun maksutapahtumassa ei suoriteta valuutanmuuntoa. Sääntö koskee yleisesti kaikkia maksutapahtumia riippumatta siitä, onko maksutapahtuma maksajan vai maksunsaajan käynnistämä. Direktiivin johdanto-osan 41 kappaleen mukaan kokemukset osoittavat, että kulujen jakaminen maksajan ja maksunsaajan kesken on tehokkain järjestelmä, sillä se helpottaa automaattista maksujen käsittelyä. Perittävät kulut voivat olla myös nolla, koska direktiivi ei estä käytäntöä, jossa palveluntarjoaja ei veloita kuluttajaa tilin hyvittämisestä. Maksajalle ei välttämättä aiheudu kuluja myöskään, jos palveluntarjoaja veloittaa sopimusehtojen mukaan vain kauppiasta tai muuta maksunsaajaa maksupalveluista. Säännös ei vaikuta suoraan hinnoitteluun palveluntarjoajien tai välittäjien välillä.

Jos maksutapahtumassa suoritetaan valuutanmuunto, osapuolet voivat sopia kuluvastuusta edellä todetusta pääsäännöstä poikkeavalla tavalla. Se, suoritetaanko maksutapahtumassa valuutanmuunto, arvioidaan maksajan näkökulmasta. Merkityksellistä on näin ollen se, suoritetaanko valuutanmuuntoa maksajan puolella.

5 luku. Maksutapahtuman toteuttamisaika ja arvopäivä

Yleistä. Luku sisältää säännökset maksutapahtuman toteuttamisajasta ja arvopäivästä. Luvussa käytetyt käsitteet "maksutapahtuma", "maksutoimeksianto", "maksutili", "työpäivä" ja "arvopäivä" on määritelty 8 §:ssä.

Riippumatta siitä, onko maksupalvelun käyttäjä kuluttaja vai elinkeinonharjoittaja, luvun säännökset ovat pakottavia 7 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa maksutapahtumissa (euromääräiset maksutapahtumat sekä maksutapahtumat, joihin sisältyy vain yksi valuutanmuunto euron ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion muun valuutan välillä, joissa valuutta muunnetaan kyseisessä valtiossa ja joissa rajat ylittävän maksutapahtuman varat siirretään Suomeen tai muuhun euroalueen valtioon euroina). Muissa maksutapahtumissa osapuolet voivat 7 §:n 3 momentin mukaan sopia toisin seikoista, joista säädetään 47, 48 ja 52 §:ssä. Osapuolet eivät kuitenkaan voi sopia 47 §:ssä säädettyä toteuttamisaikaa pidemmäksi kuin neljäksi työpäiväksi maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä lukien.

Pienmaksuvälineiden osalta osapuolet voivat kuitenkin 50 §:n mukaan sopia muusta kuin 47 §:ssä ja 49 §:ssä säädetystä maksutoimeksiannon toteuttamisen määräajasta.

47 §. Maksajan palveluntarjoajan noudatettava toteuttamisaika. Pykälässä säädetään maksajan palveluntarjoajan noudatettavasta maksutoimeksiantojen toteuttamisajasta. Se koskee yleisesti kaikkia maksutapahtumia riippumatta siitä, onko maksutapahtuma maksajan tai maksunsaajan käynnistämä taikka maksunsaajan välityksellä käynnistetty. Pykälä perustuu direktiivin 69 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän mukaan maksajan palveluntarjoajan on toteutettava maksutoimeksianto viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana työpäivänä. Maksutoimeksianto on toteutettu, kun maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille.

Jos maksutapahtuma on käynnistetty paperilla, maksajan palveluntarjoajan on toteutettava maksutoimeksianto viimeistään vastaanottohetkeä seuraavana toisena työpäivänä. Pitempi määräaika perustuu siihen, että paperilla käynnistettyjen maksutapahtumien käsittely sisältää enemmän työvaiheita ja vie enemmän aikaa. Paperilla käynnistetty maksutoimeksianto on esimerkiksi maksupalvelukuoreen laitettu tilisiirtolomake.

Maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä säädetään 39 §:ssä. Sitä, toteuttaako maksajan palveluntarjoaja maksutapahtuman pykälässä säädettyssä määräajassa, arvioidaan maksajan palveluntarjoajan kannalta. Jos maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraava päivä on maksajan palveluntarjoajan työpäivä, toimeksianto on toteutettava viimeistään kyseisenä päivänä. Jos maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraava päivä ei ole maksajan palveluntarjoajan työpäivä, toimeksianto on toteutettava viimeistään kyseistä päivää seuraavana työpäivänä.

Ilmaisulla "viimeistään" tarkoitetaan pykälässä sitä, että pykälässä säädetään toteuttamisen enimmäisajasta. Maksajan palveluntarjoaja voi luonnollisesti toteuttaa maksutoimeksiannon maksunsaajan palveluntarjoajalle pykälässä säädettyä lyhyemmässäkin määräajassa, esimerkiksi sinä työpäivänä, jona toimeksianto on vastaanotettu.

Pykälä poikkeaa tilisiirtojen toteuttamisaikaa koskevasta voimassa olevasta sääntelystä. Tilisiirtolain 7 §:n mukaan maksumääräyksen antajan laitoksen on maksettava tilisiirron varat saajan laitoksen tilille sovitussa määräajassa. Jollei määräajasta ole sovittu, tilisiirron varat on maksettava saajan laitoksen tilille viimeistään maksumääräyksen hyväksymispäivää seuraavana pankkipäivänä tai kyseistä päivää seuraavana viidentenä pankkipäivänä riippuen käytettävästä ja valuutasta ja siitä, onko kyse kotimaan vai ETA-tilisiirrosta. Myös se, mitä seikkoja otetaan huomioon tilisiirron toteuttamisaikaa arvioitaessa, eroaa tilisiirtolain 7 §:n perusteluissa esitetystä.

48 §. Maksunsaajan palveluntarjoajan noudatettava toimittamisaika. Pykälässä säädetään maksunsaajan palveluntarjoajan velvollisuudesta toimittaa maksutoimeksianto maksajan palveluntarjoajalle maksunsaajan kanssa sovitussa määräajassa. Pykälä perustuu direktiivin 69 artiklan 3 kohtaan.

Säännöksen tarkoituksena on vahvistaa maksunsaajan asemaa maksunsaaja-aloitteisissa maksutapahtumissa. Lisäksi säännös antaa maksunsaajalle ja hänen palveluntarjoajalleen mahdollisuuden vaikuttaa maksutoimeksiannon toteuttamisaikaan. Maksunsaaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat siten sopia esimerkiksi suoraveloituksissa ja korttimaksuissa, että maksutoimeksianto toimitetaan maksajan palveluntarjoajalle sovitussa määräajassa siitä, kun maksunsaaja on toimittanut palveluntarjoajalleen suoraveloitus- tai korttimaksuaineiston. Siitä ajankohdasta, jona maksajan palveluntarjoaja vastaanottaa kyseisen maksunsaajan palveluntarjoajan toimittaman maksutoimeksiannon 39 §:n 1 momentin mukaisesti, alkaa 47 §:ssä säädetty toteuttamisaika. Jos maksunsaaja ja hänen palveluntarjoajansa ovat kuitenkin sopineet

maksutoimeksiannon toteuttamisen aloittamisesta tietyinä päivinä tai tietyn ajan kuluttua 39 §:n 2 momentin mukaisesti, maksutoimeksiannon toteuttamisaika alkaa vasta kyseisestä ajankohdasta.

49 §. *Maksunsaajan palveluntarjoajan noudatettava toteuttamisaika.* Pykälässä säädetään siitä määräajasta, jossa maksunsaajan palveluntarjoajan on toteutettava maksutapahtuma maksunsaajalle. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 69 artiklan 2 kohta, 70 artikla ja 73 artiklan 1 kohdan 2 alakohta.

Pykälän mukaan maksunsaajan palveluntarjoajan on maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille välittömästi sen jälkeen, kun se on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Maksutapahtuman rahamäärän "maksamisella" tarkoitetaan pykälässä paitsi rahamäärän hyvittämistä maksunsaajan maksutilille myös sitä, että rahamäärä on maksunsaajan käytettävissä.

Jos maksunsaajalla ei ole maksutiliä, maksunsaajan palveluntarjoajan on pykälän mukaan asetettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan käytettäväksi samassa ajassa kuin se olisi maksettava maksunsaajan maksutilille. Mitä jäljempänä esitetään tilanteesta, jossa maksunsaajalla on maksutili, koskee vastaavasti tilannetta, jossa tällaista tiliä ei ole.

Pykälän tarkoituksena on vahvistaa maksunsaajan asemaa. Maksutapahtuman välittäjänä toimiva maksunsaajan palveluntarjoaja ei siten saa pidättää maksutapahtuman rahamäärää omalla tilillään ja näin hyötyä siitä ennen sen maksamista maksunsaajalle, vaan rahamäärä on välittömästi maksettava maksunsaajan maksutilille.

Korttimaksamiseen liittyville sopimusjärjestelmille on tunnusomaista se, että niissä kauppiaan tai muun maksunsaajan palveluntarjoajana toimiva tapahtumahyvittäjä (acquirer) ei toimi pelkästään maksutapahtuman välittäjänä, vaan sillä on maksunsaajan kanssa tekemäänsä sopimukseen perustuva itsenäinen velvollisuus maksaa sovittu tapahtumahyvitys maksunsaajalle. Tämä velvollisuus on riippumaton siitä, saako tapahtumahyvittäjä ja milloin se saa maksutapahtuman katteen kortin liikkeeseenlaskijalta (issuer). Tällaista tapahtumahyvitystä on direktiivin liitteen 5 kohdan ja lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan pidettävä itsenäisenä maksupalveluna. Tapahtumahyvityksen suoritusajankohdan määräytymiseen ei edellä todetun perusteella sovelleta 49 §:ää, vaan se määräytyy maksunsaajan ja tapahtumahyvittäjän välisen sopimuksen perusteella. Kun tapahtumahyvitys maksetaan tapahtumahyvittäjän pankin kautta maksunsaajan maksutilille, tähän maksutapahtumaan sovelletaan luonnollisesti lain mukaisia toteuttamisaikoja.

Pykälässä säädetyn velvollisuuden täyttämisessä ei ole merkitystä sillä, sattuuko se ajankohta, jona maksutapahtuman rahamäärä maksetaan maksunsaajan palveluntarjoajan tilille, kyseisen palveluntarjoajan työpäivälle. Vaikka tämä ajankohta sattuisi päivälle, joka ei ole maksunsaajan palveluntarjoajan työpäivä, maksutapahtuman rahamäärä on maksettava välittömästi maksunsaajan maksutilille. Ilmaisun "välittömästi" tulkinnassa voidaan kuitenkin ottaa huomioon se, että maksunsaajan palveluntarjoaja voi käytännössä täyttää pykälässä säädetyn maksamisvelvollisuutensa vasta, kun maksunsaajan palveluntarjoaja on maksutapahtuman rahamäärän lisäksi saanut tarvittavat tiedot rahamäärän maksamiseksi maksunsaajan maksutilille. Vasta näiden tietojen perusteella maksu voidaan kohdistaa oikein.

Lain 5 §:n 2 momentin mukaan käsillä olevaa pykälää ei sovelleta maksutapahtumaan, joka on muun valuutan kuin euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion määräinen. Säännös koskee siis paitsi euron myös esimerkiksi Ruotsin kruunun määräisiä maksutapahtumia. Jos

maksutapahtumassa käytetty muun ETA-valtion valuutta poikkeaa maksutilin valuutasta, pykälässä käytetty ilmaisu ”välittömästi” on ymmärrettävä niin, että maksutapahtuman rahamäärä on maksettava maksunsaajan maksutilille mahdollisimman pian ja joka tapauksessa välittömästi sen jälkeen, kun tarvittava valuutanmuunto on suoritettu.

Jos sama palveluntarjoaja on sekä maksajan että maksunsaajan palveluntarjoaja, maksutapahtuman rahamäärän toteuttamisaika maksunsaajalle alkaa siitä, kun palveluntarjoaja on saanut sen maksunsaajan palveluntarjoajan ominaisuudessa. Kyseisellä palveluntarjoajalla on siis tällöinkin maksajan palveluntarjoajan ominaisuudessa käytettävissään 47 §:n mukainen toteuttamisaika.

Säännös merkitsee muutoksia tilisiirtomaksuihin, joissa maksunsaaja ja saajan laitos voivat tilisiirtolain 7 §:n 2 momentin mukaan sopia siitä ajasta, jossa tilisiirron varat maksetaan maksunsaajan tilille.

50 §. *Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset.* Pykälässä annetaan maksupalvelun käyttäjälle ja palveluntarjoajalle mahdollisuus sopia pienmaksuvälinettä koskevassa puitesopimuksessa, että maksutapahtuma toteutetaan muussa kuin 47 ja 49 §:ssä tarkoitetussa määräajassa. Pykälä perustuu direktiivin 53 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

Pykälän mukainen mahdollisuus sopia toisin koskee luonnollisesti vain pienmaksuvälinettä koskevan puitesopimuksen osapuolena olevan palveluntarjoajan noudatettavia toteuttamisaikoja. Silloin kun pienmaksuvälineen haltija käyttää pienmaksuvälinettä maksajan ominaisuudessa, pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen otetulla ehdolla voidaan siis poiketa 47 §:ssä maksajan palveluntarjoajalle säädetyistä toteuttamisajasta, mutta maksunsaajan palveluntarjoajan on tällöinkin noudatettava 49 §:ää. Vastaavasti jos pienmaksuvälineen haltija käyttää pienmaksuvälinettä maksunsaajan ominaisuudessa (esimerkiksi kun pienmaksuvälineelle tallennetaan lisävaroja), pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen otetuilla ehdoilla voidaan poiketa 49 §:ssä maksunsaajan palveluntarjoajalle säädetyistä toteuttamisajasta, mutta maksajan palveluntarjoajan on tällöinkin noudatettava 47 §:ää.

51 §. *Arvopäivä.* Pykälässä säädetään maksutililtä veloituksen ja maksutilin hyvityksen arvopäivästä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 73 artikla siltä osin kuin se koskee arvopäivää. Direktiivin tarkoituksena on estää maksupalvelun käyttäjälle epäedullisen arvopäivän määrittäminen.

Pykälän 1 momentin mukaan maksajan maksutililtä veloituksen arvopäivä saa olla aikaisintaan se päivä, jona maksutapahtuman rahamäärä veloitetaan maksajan maksutililtä. Koska säännöksessä ei viitata työpäivään, palveluntarjoaja saa määrittää veloituksen arvopäiväksi myös päivän, joka ei ole työpäivä, jos veloitus tehdään tällaisena päivänä. Esimerkiksi jos maksaja tekee verkkopankissa tilisiirron sunnuntaina, veloituksen arvopäiväksi voidaan määrittää sunnuntai. Koska momentissa käytetään ilmaisu ”aikaisintaan”, mainitussa tapauksessa ei ole kuitenkaan estettä määrittää veloituksen arvopäiväksi seuraavaa työpäivää maanantaita.

Pykälän 2 momentin mukaan maksunsaajan maksutilin hyvityksen arvopäivän on oltava viimeistään se työpäivä, jona maksutapahtuman rahamäärä maksetaan maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Näin ollen jos maksutapahtuman rahamäärä maksetaan maksunsaajan palveluntarjoajan tilille kyseisen palveluntarjoajan työpäivänä, hyvityksen arvopäivä on määritettävä viimeistään samaksi päiväksi.

Ehdotetusta 49 §:stä seuraa, että vaikka maksutapahtuman rahamäärä maksetaan maksusaaajan palveluntarjoajan tilille päivänä, joka ei ole kyseisen palveluntarjoajan työpäivä, maksusaaajan palveluntarjoajan on välittömästi hyvitetävä maksusaaajan maksutiliä. Nyt puheena oleva momentti mahdollistaa kuitenkin sen, että tällaisessa tapauksessa maksusaaajan palveluntarjoaja voi määrittää arvopäiväksi seuraavan työpäivän.

Koska momentissa käytetään ilmaisua "viimeistään", maksusaaajan maksutilin hyvityksen arvopäiväksi voidaan määrittää aikaisempikin kuin momentissa tarkoitettu ajankohta.

52 §. Käteispano maksutilille. Pykälässä säädetään siitä määräajasta, jossa maksutilille tehty käteispanot on toteutettava, sekä käteispanojen arvopäivästä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 71 artikla.

Käteispanolla tarkoitetaan pykälässä käteisen tallettamista. Pykälä ei siten koske esimerkiksi laskun maksamista käteisellä pankkitiskillä. Käteispano voidaan tehdä eri tavoin, esimerkiksi palveluntarjoajan konttorissa tiskillä, jolloin palveluntarjoajan henkilökunta vastaanottaa käteisen suoraan asiakkaalta. Käteispano voidaan tehdä myös itsepalveluna käyttämällä palveluntarjoajan talletusautomaattia.

Pykälä koskee vain maksutilin valuutan määräisiä käteispanoja. Muihin kuin maksutilin valuutan määräisiin käteispanoihin sovelletaan yleisiä maksutapahtuman toteuttamista koskevia säännöksiä (47 § ottaen huomioon 7 §:n 3 ja 4 momentti). Jos muu kuin maksutilin valuutta kuitenkin muunnetaan ennen käteispanoa maksutilin valuutaksi, sovelletaan tämän pykälän säännöksiä.

Pykälän *1 kohta* koskee kuluttajan maksutilille tehtyjä käteispanoja. Palveluntarjoajan on asetettava käteispanon käsittämät varat kuluttajan käytettäväksi välittömästi sen jälkeen, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut varat. Myös arvopäivä on määritettävä samaksi ajankohdaksi, eli koron laskennan on alettava samasta ajankohdasta.

Jos käteispano tehdään muun kuin kuluttajan maksutilille, palveluntarjoajan on *2 kohdan* mukaan asetettava varat tilinhaltijan käytettäväksi ja määritettävä arvopäivä viimeistään seuraavaksi päiväksi siitä, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut varat. Estettä ei kuitenkaan ole sille, että palveluntarjoaja myöntää maksupalvelun käyttäjälle edullisempia käteispanoa koskevia ehtoja.

Pykälässä tarkoitettu toteuttamisaika "välittömästi" lasketaan siitä hetkestä, jona palveluntarjoaja on vastaanottanut varat. Vastaanottohetki määräytyy 39 §:ssä säädettyjen periaatteiden mukaisesti. Vastaanottohetki on siten joko 39 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti se ajankohta, jona palveluntarjoaja on tosiasiallisesti vastaanottanut varat, tai osapuolten 39 §:n 2 momentin mukaisesti sopima ajankohta. Niin ikään käteispanon vastaanotto muuna kuin työpäivänä siirtää vastaanottohetken 39 §:n 2 momentin mukaisesti seuraavalle päivälle. Palveluntarjoaja voi myös asettaa lähelle työpäivän päättymistä aikarajan, jonka jälkeen vastaanotetut varat katsotaan vastaanotetuiksi seuraavana työpäivänä.

6 luku. Maksuvälineet

Yleistä. Luvun säännökset koskevat maksuvälineisiin liittyviä maksuvälineen haltijan ja palveluntarjoajan oikeuksia ja velvollisuuksia. Käsitteet ”maksuväline” ja ”maksuvälineen haltija” on määritelty 8 §:n 9 ja 10 kohdassa.

Luvun säännökset ovat 7 §:n nojalla maksuvälineen haltijan hyväksi pakottavia riippumatta siitä, onko maksuvälineen haltija kuluttaja. Pienmaksuvälineiden osalta 54 – 56 §:ssä säädetyistä seikoista on kuitenkin mahdollista sopia toisin siten kuin 61 §:ssä säädetään.

53 §. Maksuvälineestä huolehtiminen. Pykälän 1 momentissa säädetään maksuvälineen haltijalle velvollisuus käyttää maksuvälinettä sen myöntämistä ja käyttöä koskevien ehtojen mukaisesti sekä velvollisuus kohtuullisin toimenpitein huolehtia maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista. Näin pannaan täytäntöön direktiivin 56 artiklan 1 kohdan a alakohda ja saman artiklan 2 kohta.

Maksuvälineeseen liittyvillä tunnistetiedoilla tarkoitetaan säännöksessä asiakastunnusta, PIN-koodia ja muita tunnuslukuja sekä muita vastaavia maksuvälineeseen toiminnallisesti liittyviä, mutta siitä fyysisesti erillisiä tunnistetietoja. Esimerkiksi luottokortin numeroa, joka on painettuna luottokorttiin ja joka on siten välittömästi kenen tahansa luottokortin haltuunsa saaneen nähtävissä, ei pidetä luottokorttiin liittyvänä tunnistetietona.

Arvioitaessa sitä, millaisia varotoimia maksuvälineen haltijalta voidaan kohtuudella edellyttää, on otettava huomioon, että tavanomaiset maksuvälineet on yleensä tarkoitettu käytettäväksi päivittäisessä maksamisessa ja että niitä on sen vuoksi voitava kuljettaa mukana. Toisaalta taas voidaan odottaa maksuvälineen haltijan säilyttävän maksuvälineitä vähintään yhtä huolellisesti kuin käteistä rahaa.

Maksuvälineen haltijalta edellytettäviin kohtuullisiin varotoimiin voidaan yleensä katsoa kuuluvan esimerkiksi sen, että hän säilyttää maksukorttia ja siihen liittyvää tunnuslukua taikka matkapuhelinta ja sen PIN-koodia erillään niin, ettei sivullinen voi yhdistää niitä toisiinsa. Maksuvälineen haltijalta ei kuitenkaan voida vaatia kohtuuttoman pitkälle meneviä turvajärjestelyjä. Esimerkiksi se, että maksuvälineen haltija säilyttää sekä maksukorttia että tunnuslukua kotonaan, ei vielä sinänsä merkitse sitä, että hän olisi laiminlyönyt huolellisuusvelvoitteen. Huolellisena menettelynä voidaan yleensä pitää esimerkiksi sitä, että maksuvälinettä säilytetään lompakossa tai käsilaukussa ja tunnuslukua kotona lipaston laatikossa.

Varotoimien huolellisuutta arvioidaan kokonaisuutena. Kokonaisarvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös mahdollisiin erityisiin turvajärjestelyihin, joihin maksuvälineen haltija on ryhtynyt. Esimerkiksi maksukortin ja siihen liittyvän tunnusluvun säilyttäminen samassa kassakaapissa ei välttämättä osoita huolimattomuutta.

Maksuvälineen haltijalta vaadittaviin kohtuullisiin varotoimiin kuuluu myös se, että hän seuraa maksuvälineen tallellaoloa olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Se, kuinka usein tapahtuvaa tarkistamista maksuvälineen haltijalta voidaan kohtuudella edellyttää, riippuu olennaisesti olosuhteista, erityisesti niihin liittyvistä katoamis- ja anastusriskeistä. Esimerkiksi maksuvälineen haltijan liikkeessä suurissa ihmisjoukoissa tai muissa paikoissa, joissa taskuvarkauksien riski on erityisen suuri, tarkistamisvelvollisuus on korostunut, koska ammattimaisesti suoritettua taskuvarkautta ei yleensä huomata sen tapahtuessa.

Niin kuin käsillä olevasta säännöksestä ja myös 14 §:n 1 kohdasta ilmenee, puitesopimukseen voidaan sisällyttää tarkempia ehtoja siitä, millaisiin toimiin maksuvälineen haltijan on ryhdyttävä pitääkseen maksuvälineen turvassa. Jos varotoimia koskeva sopimusehto on maksupalvelun käyttäjän kannalta ankara tai yllättävä, ehdosta on erityisesti huomautettava maksupalvelun käyttäjälle tai sitä on muuten korostettava ennen sopimuksen tekemistä. Jollei näin tehdä, ankara tai yllättävä ehto ei yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaan tule puitesopimuksen osaksi.

Jos momentin mukainen huolellisuusvelvollisuus laiminlyödään, maksupalvelun käyttäjä voi joutua vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä 62 §:n nojalla.

Direktiivin 57 artiklan 2 kohdan mukaan palveluntarjoajan on kannettava riski, joka aiheutuu maksuvälineen tai siihen liitettyjen henkilökohtaisten turvatekijöiden lähettämisestä maksajalle. Tämä säännös ehdotetaan pantavaksi täytäntöön 1 momentin viimeisen virkkeen säännöksellä, jonka mukaan maksuvälineen haltijan velvollisuus huolehtia maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista alkaa siitä ajankohdasta, kun hän on vastaanottanut ne.

Vastuu siis siirtyy vasta, kun maksuvälineen haltija on tosiasiallisesti vastaanottanut maksuvälineen ja siihen liittyvät tunnistetiedot. Jos pankki on esimerkiksi lähettänyt asiakkaalle pankkikortin tavallisena kirjeenä ja kirje varastetaan asiakkaan postilaatikosta, asiakas ei vastaa pankkikortin oikeudettomasta käytöstä. Palveluntarjoajalla on näyttövelvollisuus siitä, että maksuvälineen haltija on vastaanottanut maksuvälineen ja siihen liittyvät tunnistetiedot.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus osaltaan varmistaa, että muilla kuin maksuvälineen haltijalla ei ole pääsyä maksuvälineen henkilökohtaisiin tunnistetietoihin. Säännös vastaa direktiivin 57 artiklan 1 kohdan a alakohtaa. Säännöksestä johtuu palveluntarjoajalle yleinen velvoite järjestää toimintansa siten, että maksuvälineisiin liittyvät tunnistetiedot pysyvät salassa eivätkä pääse leviämään palveluntarjoajan hallusta sivullisten tietoon.

54 §. Katoamisilmoitus. Pykälän 1 *momentissa* säädetään maksuvälineen haltijalle velvollisuus ilmoittaa maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 56 artiklan 1 kohdan b alakohta.

Ilmoitus on tehtävä palveluntarjoajalle tai sen katoamisilmoitusten vastaanottamista varten nimeämälle muulle taholle. Tällainen muu taho voi olla esimerkiksi pankkien yhteinen sulkupalvelu.

Maksuvälineen haltijan on säännöksen mukaan tehtävä ilmoitus ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen kun hän on havainnut, että maksuväline on kadonnut tai joutunut oikeudettomasti toisen haltuun taikka että maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti. Sitä, onko maksuvälineen haltija tehnyt ilmoituksen ilman aiheetonta viivytystä, arvioidaan tapauskohtaisesti olosuhteet huomioon ottaen.

Pykälässä ei säädetä katoamisilmoituksen tekemiselle määrättyä muotoa. Niin kuin 13 §:n 1 kohdasta ilmenee, puitesopimuksessa voidaan sopia niistä viestintävälineistä, joita osapuolet voivat käyttää tietojen ja ilmoitusten toimittamiseen sopimussuhteen aikana. Toisaalta on otettava huomioon, että 55 §:n pakottavan säännöksen mukaan palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä katoamisilmoitus milloin tahansa. Tästä seuraa, että käytettäviä viestintävälineitä koskeva sopimusehto ei saa kohtuuttomasti rajoittaa maksupalvelun käyttäjän tosiasiallisia mahdollisuuksia tehdä katoamisilmoitus.

Jos ilmoitusvelvollisuus laiminlyödään, maksupalvelun käyttäjä voi joutua vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä 62 §:n nojalla.

Maksuvälineen haltijalla on näyttövelvollisuus siitä, että hän on tehnyt 1 *momentissa* tarkoitetun ilmoituksen. Jotta maksuvälineen haltijan olisi helpompi täyttää näyttövelvollisuutensa, pykälän 2 *momentissa* säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus antaa maksuvälineen haltijalle tämän

pyynnöstä todistus siitä, että maksuvälineen haltija on tehnyt ilmoituksen. Momentti vastaa direktiivin 57 artiklan 1 kohdan c alakohdan jälkimmäistä virkettä.

Todistuksella tarkoitetaan säännöksessä mitä tahansa selvitystä, jonka avulla maksuvälineen haltija voi myöhemmin yksiselitteisesti ja luotettavasti osoittaa tehneensä ilmoituksen. Jos maksuvälineen haltija tahtoo saada todistuksen, hänen on pyydyttävä sitä 18 kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä. Määräaikaa koskeva säännös ei tietenkään estä palveluntarjoajaa antamasta todistusta, vaikka sitä pyydetäisiin vasta myöhemmin.

55 §. Keinot ilmoittaa maksuvälineen katoamisesta. Pykälässä säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus huolehtia siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä milloin tahansa 54 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Pykälällä pannaan osittain täytäntöön direktiivin 57 artiklan 1 kohdan c alakohta.

Ilmaisulla ”milloin tahansa” tarkoitetaan pykälässä sitä, että maksuvälineen haltijan tulee voida tehdä ilmoitus kaikkina vuoden päivinä ja kaikkina vuorokaudenaikoina. Palveluntarjoaja voi täyttää velvoitteensa esimerkiksi järjestämällä puhelinpäivystyksen, joka on jatkuvasti auki. Palveluntarjoajan on mitoitettava puhelinpäivystyksen tai vastaavan järjestelyn voimavarat siten, että maksuvälineen haltijalla on myös tosiasiallisesti aina mahdollisuus ilmoituksen tekemiseen eikä esimerkiksi puhelinpalvelun ruuhkautuminen estä tai viivästyä sitä.

Jos palveluntarjoaja laiminlyö pykälän mukaisen velvollisuutensa, seurauksena on 62 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaisesti se, että maksupalvelun käyttäjä ei vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä saman pykälän 1 momentin nojalla. Tätä kysymystä käsitellään tarkemmin 62 §:n perusteluissa.

Palveluntarjoajalla on näyttövelvollisuus siitä, että maksuvälineen haltijalla on ollut tosiasiallinen mahdollisuus ilmoituksen tekemiseen. Jos maksuvälineen haltija esimerkiksi väittää, että hän ei ole voinut tehdä ilmoitusta tietyssä ajankohtana palveluntarjoajan järjestämän puhelinpäivystyksen suljettuna olemisen tai ruuhkautumisen vuoksi, palveluntarjoajan on esitettävä selvitys siitä, että ilmoitus olisi tuolloin voitu tehdä.

56 §. Palveluntarjoajan velvollisuus sulkea maksuväline. Pykälässä säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus sulkea maksuväline, kun maksuvälineen haltija on tehnyt 54 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 57 artiklan 1 kohdan d alakohta.

Ilmoituksen voi tehdä paitsi maksuvälineen haltija itse myös hänen edunvalvojansa tai muu laillinen edustajansa taikka hänen tehtävään valtuuttamansa henkilö. Esimerkiksi onnettomuustilanteissa muukin henkilö voi pätevästi tehdä ilmoituksen maksuvälineen haltijan puolesta asiainhuoltoa (*negotiorum gestio*) koskevien periaatteiden mukaisesti.

Palveluntarjoajalta edellytettävään huolelliseen toimintaan kuuluu, että se sulkee maksuvälineen mahdollisimman pian ilmoituksen tekemisen jälkeen. On kuitenkin syytä huomata, että maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä katkeaa 62 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisesti heti, kun ilmoitus on tehty. Mahdollinen viivästys maksuvälineen sulkemisessa jää siten palveluntarjoajan vastuulle.

57 §. Palveluntarjoajan oikeus sulkea maksuväline. Pykälän 1 momentissa säädetään palveluntarjoajan oikeudesta sulkea maksuväline. Momentti vastaa direktiivin 55 artiklan 2 kohtaa.

Palveluntarjoajan oikeus sulkea maksuväline edellyttää sitä, että maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja ovat puitesopimuksessa sopineet tällaisesta oikeudesta. Puitesopimuksessa palveluntarjoaja voidaan oikeuttaa sulkemaan maksuväline kolmella momentissa yksilöidyllä perusteella.

Puitesopimuksessa voidaan *1 kohdan* mukaisesti sopia ensiksikin, että palveluntarjoaja saa sulkea maksuvälineen, jos sen käytön turvallisuus on vaarantunut. Säännös kattaa sekä tilanteet, joissa turvallisuuden vaarantuminen koskee vain kyseistä maksuvälinettä, että tilanteet, joissa maksuvälineen käyttö on vaarantunut maksujärjestelmään yleisesti liittyvistä syistä.

Puitesopimuksessa voidaan *2 kohdan* mukaisesti sopia, että palveluntarjoaja saa sulkea maksuvälineen, jos on syytä epäillä, että sitä käytetään oikeudettomasti tai vilpillisesti. Oikeudettomalla käytöllä tarkoitetaan säännöksessä tilanteita, joissa palveluntarjoaja epäilee jonkun muun kuin maksuvälineen laillisen haltijan käyttävän maksuvälinettä. Vilpillisellä käytöllä tarkoitetaan puolestaan tilanteita, joissa palveluntarjoaja epäilee maksuvälineen haltijan itsensä käyttävän maksuvälinettä vilpillisellä tavalla, esimerkiksi tekävän pankkikortilla tahallisia tilinylityksiä. Oikeus maksuvälineen sulkemiseen edellyttää sitä, että palveluntarjoajalla on objektiivisesti perusteltu syy epäilyynsä.

Momentin *3 kohdan* mukaan puitesopimuksessa voidaan sopia palveluntarjoajan oikeudesta sulkea maksuväline, joka oikeuttaa luoton käyttöön, jos riski siitä, että luoton maksamisesta vastuussa oleva maksupalvelun käyttäjä ei kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan, on huomattavasti kohonnut. Jos puitesopimuksen ehtojen mukaan useampi henkilö on yhteisvastuullisesti vastuussa luoton takaisin maksamisesta, riittää, että edellytys täyttyy yhden heistä osalta.

Maksuvälineen sulkeminen *3 kohdan* nojalla edellyttää sitä, että konkreettinen riski siitä, että maksupalvelun käyttäjä ei kykene huolehtimaan kysymyksessä olevasta sopimussuhteesta johtuvista velvoitteistaan, on merkittävästi kohonnut verrattuna siihen tilanteeseen, joka vallitsi maksuvälinettä myönnettäessä. Esimerkiksi maksuhäiriömerkintä luottotietorekisterissä tai yrityksen luottokelpoisuusluokan muutos ei sinänsä oikeuta maksuvälineen sulkemiseen.

Lain 37 §:n 2 momentissa säädetään palveluntarjoajan oikeudesta purkaa puitesopimus maksupalvelun käyttäjän olennaisen sopimusrikkomuksen perusteella. Jos palveluntarjoajalla on oikeus purkaa puitesopimus, se saa tämän pykälän säännösten estämättä samalla välittömästi sulkea puitesopimuksen nojalla myönnetyn maksuvälineen.

Pykälän *2 momentissa* säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus ilmoittaa maksuvälineen sulkemisesta ja sen syistä maksuvälineen haltijalle sovitulla tavalla. Ilmoitus on pääsääntöisesti tehtävä etukäteen. Momentin jälkimmäisessä virkkeessä säädetyn edellytyksin se voidaan kuitenkin tehdä vasta maksuvälineen tultua suljetuksi. Tällöin ilmoitus on tehtävä välittömästi maksuvälineen sulkemisen jälkeen.

Momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus koskee 36 §:n 3 momentin nojalla myös tilanteita, joissa palveluntarjoajan suorittamasta puitesopimuksen purkamisesta seuraa maksuvälineen sulkeminen. Ilmoitusvelvollisuus ei koske maksuvälineen sulkemista 56 §:n nojalla.

Pykälän *3 momentissa* kielletään palveluntarjoajaa tekemästä 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos ilmoituksen tekeminen vaarantaisi maksupalvelujen luotettavuuden tai turvallisuuden. Säännös kattaa muun ohella sellaiset tilanteet, joissa ilmoituksen tekemättä jättäminen on myös asiakkaiden edun mukaista. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun pankin tietojärjestelmään on tunkeuduttu

oikeudettomasti. Ilmoitusta ei saa tehdä myöskään, jos sen tekeminen on muualla laissa kielletty. Tällainen kielto saattaa johtua esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja selvittämistä koskevista säännöksistä.

Pykälän 2 ja 3 momentin säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 55 artiklan 3 kohta.

58 §. Maksuvälineen käyttömahdollisuuden palauttaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus palauttaa maksuvälineen käyttömahdollisuus tai korvata maksuväline uudella. Palveluntarjoajan on toimittava näin mahdollisimman pian sen jälkeen, kun maksuvälineen sulkemiselle ei enää ole perustetta. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 55 artiklan 4 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus huolehtia siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus pyytää milloin tahansa palveluntarjoajalta maksuvälineen käyttömahdollisuuden palauttamista. Säännöksellä pannaan osittain täytäntöön direktiivin 57 artiklan 1 kohdan c alakohta. Säännöksen tulkinnan osalta viitataan siihen, mitä vastaavankaltaisen velvoitteen osalta on esitetty 55 §:n perusteluissa.

59 §. Maksuvälineen toimittaminen. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 57 artiklan 1 kohdan b alakohta.

Pykälässä kielletään palveluntarjoajaa toimittamasta maksupalvelun käyttäjälle maksuvälinettä ilman nimenomaista pyyntöä. Maksuväline voidaan kuitenkin toimittaa ilman eri pyyntöäkin, jos maksupalvelun käyttäjälle aikaisemmin annettu maksuväline on korvattava uudella. Tällaisesta tilanteesta on kysymys esimerkiksi silloin, kun luottokortti on uusittava sen voimassaoloajan päättyessä.

Kuluttajansuojalaissa on jo nykyisin vastaavanlainen säännös, jossa kielletään kulutushyödykkeiden tarjoaminen toimittamalla niitä kuluttajille ilman nimenomaista tilausta ja edellyttämällä kuluttajalta maksua, hyödykkeen palauttamista tai säilyttämistä taikka muuta toimenpidettä. Ehdotettu pykälä on tästä huolimatta tarpeen, sillä kuluttajansuojalain kyseinen säännös koskee vain kulutushyödykkeiden tarjoamista kuluttajille, kun taas direktiivin asianomainen säännös koskee myös maksuvälineiden toimittamista elinkeinonharjoittajille. Nyt ehdotettavaa säännöstä sovelletaan kuitenkin erityissäännöksenä myös maksuvälineiden toimittamiseen kuluttajille kuluttajansuojalaissa olevan säännöksen sijasta.

60 §. Maksu tai alennus maksuvälineen käyttämisestä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 52 artiklan 3 kohta.

Pykälän 1 momentin mukaan palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käyttämisestä. Tällaisesta estämisestä on kysymys esimerkiksi silloin, kun palveluntarjoajan ja maksunsaajan välisessä sopimuksessa on nimenomainen kielto pyytää maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käyttämisestä. Momentissa tarkoitettua estämistä ovat kuitenkin myös muunlaiset toimenpiteet, jotka tosiasiallisesti tekevät maksun pyytämisen tai alennuksen tarjoamisen maksuvälineen käyttämisestä mahdottomaksi tai hyvin vaikeaksi. Tällaisia toimenpiteitä saattavat olla esimerkiksi maksunsaajalle asetettavat ylimääräiset tiedonantovelvoitteet.

Säännös koskee vain palveluntarjoajan ja maksunsaajan välistä suhdetta. Se ei näin ollen sääntele sitä, saako ja jos niin milloin maksunsaaja pyytää maksajalta maksua tai tarjota alennusta tietyn maksuvälineen tai muun maksutavan käyttämisestä.

Niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa maksunsaajalla on oikeus vaatia maksajalta maksua maksuvälineen käyttämisestä, *2 momentissa* rajoitetaan kuitenkin sitä, minkä suuruisen maksun maksuvälineen käyttämisestä saa periä. Sen mukaan maksuvälineen käyttämisestä perittävän maksun on oltava asianmukainen eikä se saa ylittää maksunsaajalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia. Maksunsaaja saa toisin sanoen periä maksuvälineen käyttämisestä enintään sellaisen maksun, joka ainakin likimääräisesti vastaa niiden tosiasiallisten kustannusten määrää, jotka maksunsaajalle itselleen aiheutuvat siitä, että maksaja käyttää kyseistä maksuvälinettä maksun suorittamiseen. Täydellistä vastaavuutta tosiasiallisten kustannusten kanssa ei kuitenkaan käytännön syistä voida edellyttää. Säännöksen vastaisena ei siis voida pitää esimerkiksi sitä, että kauppias perii maksuvälineen käyttämisestä asiakkaalta 50 sentin suuruisen maksun, vaikka siitä kauppiaille aiheutuvien tosiasiallisten kustannusten määräksi voidaan laskea vain 47 senttiä.

Maksuvälineen käyttämisestä perittävästä maksusta tai annettavasta alennuksesta on annettava etukäteen tieto maksupalvelun käyttäjälle siten kuin 29 §:ssä säädetään.

61 §. *Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset.* Pykälässä säädetään maksupalvelun käyttäjälle ja palveluntarjoajalle mahdollisuus sopia, ettei 54 – 56 §:ää sovelleta pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen. Edellytyksenä on, että pienmaksuväline on ominaisuuksiltaan sellainen, ettei sitä voida sulkea. Pykälällä pannaan osittain täytäntöön 53 artiklan 1 kohdan a alakohda.

7 luku. Vastuu ja maksupalautus

Yleistä. Luvun 62 – 78 § koskevat osapuolten vastuuta oikeudettomista, toteuttamatta jääneistä ja virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista sekä palveluntarjoajan muuta virhevastuuta. Luvun 79 ja 80 §:ssä säädetään maksajan oikeudesta maksupalautukseen maksunsaaja-aloitteisissa maksutapahtumissa.

Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, osapuolet voivat sopia toisin seikoista, joista säädetään 62 §:ssä, 64 – 67 §:ssä sekä 69, 71, 72, 79 ja 80 §:ssä. Lisäksi osapuolet voivat sopia toisin 70 §:ssä säädetystä määräajasta. Muilta osin luvun säännökset ovat maksupalvelun käyttäjän hyväksi pakottavia myös silloin, kun tämä on elinkeinonharjoittaja. Pienmaksuvälineiden osalta voidaan kuitenkin sopia eräistä poikkeuksista vastuusäännöksiin siten kuin 77 §:ssä säädetään.

Vastuusäännökset

62 §. *Maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä.* Pykälässä säännellään maksupalvelun käyttäjän vastuuta tilanteessa, jossa toinen henkilö on käyttänyt maksuvälinettä oikeudettomasti. Pykälän säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 61 artikla.

Pykälä tulee tyypillisesti sovellettavaksi silloin, kun pankki- tai luottokortti tai muu maksuväline on kadonnut tai varastettu ja sen löytänyt tai anastanut henkilö käyttää sitä ostosten tekemiseen. Pykälässä tarkoitettusta maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä on kysymys myös esimerkiksi silloin, kun sivullinen on urkkanut tietoonsa toisen henkilön pankkitiliin liittyvät verkkopankissa käytettävät tunnusluvut ja käyttää tunnuslukuja varojen siirtämiseen tililtä. Maksuvälineen käyttö on oikeudetonta myös esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa käyttäjä tosin on alun perin saanut maksuvälineen luvallisesti haltuunsa, mutta käyttää sitä sen jälkeen, kun maksupalvelun käyttäjä on

kieltänyt häntä enää käyttämästä sitä tai kun hänen oikeutensa maksuvälineen käyttöön on muuten lakannut.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ssä on nykyisin säännökset, jotka koskevat kuluttajan asemassa olevan tilinhaltijan vastuuta luottokortin tai muun tililuoton käyttöön oikeuttavan tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä. Jäljempänä selostetaan kunkin säännöksen osalta erikseen, miltä osin ehdotettu pykälä sisällöltään vastaa kuluttajansuojalain mainittua pykälää tai poikkeaa siitä.

Pykälän 1 *momentissa* luetellaan tyhjentävästi ne tilanteet, joissa maksupalvelun käyttäjä voi joutua vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä.

Maksupalvelun käyttäjä voi momentin 1 *kohdan* mukaan joutua vastaamaan sellaisista maksutapahtumista, joita toinen henkilö on oikeudettomasti tehnyt hänen maksuvälinettään käyttämällä, jos hän on luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle. Vastaava vastuuperuste sisältyy nykyisin kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

Maksupalvelun käyttäjän eli palveluntarjoajan sopimuskumppanin itsensä tekemään maksuvälineen luovutukseen rinnastetaan muun maksuvälineen haltijan tekemä luovutus. Esimerkiksi yritys voi siis joutua vastuuseen pankkitilinsä käyttämiseen tarvittavien tunnuslukujen oikeudettomasta käytöstä, jos niiden käyttöön oikeutettu yrityksen työntekijä on luovuttanut ne henkilölle, jolla ei ole oikeutta niiden käyttöön.

Luovutuksella tarkoitetaan säännöksessä vapaaehtoista hallinnan luovutusta, tapahtuipa se missä tarkoituksessa tahansa. Maksupalvelun käyttäjän voidaan katsoa ottavan riskin maksuvälineen väärinkäytöstä, vaikka hän luovuttaisi sen toiselle esimerkiksi vain säilytettäväksi. Tämän vuoksi hän voi joutua vastuuseen riskin toteutuessa.

Säännöksessä tarkoitettua luovutuksesta on kysymys vain silloin, kun maksuvälineen haltija tietoisesti luovuttaa juuri maksuvälineen hallinnan toiselle. Säännös ei siten koske esimerkiksi tilannetta, jossa maksuvälineen haltija luovuttaa toisen säilytettäväksi laukun, jossa maksuväline on. Jos maksuvälineen haltijan tällaista menettelyä pidetään huolimattomana, vastuu voi syntyä saman momentin 2 kohdan nojalla.

Momentin 2 *kohdan* mukaan maksupalvelun käyttäjä voi joutua vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, jos maksuvälineen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö johtuu siitä, että hän on huolimattomuudesta laiminlyönyt 53 §:n 1 momentin mukaiset velvollisuutensa. Lieväkin huolimattomuus riittää synnyttämään vastuun.

Vastaavankaltainen vastuuperuste on nykyisin säädetty kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Erona on kuitenkin se, että kuluttajansuojalain mukaan tilinhaltija ei joudu vastuuseen, jos hänen huolimattomuutensa on lievää. Tässä suhteessa ehdotettu säännös merkitsee siten kuluttajien vastuun vähäistä ankaroitumista.

Se maksupalvelun käyttäjä, joka on tehnyt maksuvälinettä koskevan sopimuksen palveluntarjoajan kanssa, on vastuussa myös muun maksuvälineen haltijan huolimattomuudesta. Esimerkiksi matkapuhelinliittymissä on yleistä, että matkapuhelimen käyttäjä on lapsi ja liittymäsopimuksen on tehnyt hänen vanhempansa. Tällaisessa tilanteessa vanhempi vastaa 2 kohdan nojalla matkapuhelimen oikeudettomasta käytöstä 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen maksutapahtumien toteuttamiseen, jos oikeudeton käyttö johtuu lapsen huolimattomuudesta.

Maksuvälineen haltijan on 53 §:n 1 momentin mukaan käytettävä maksuvälinettä sen myöntämistä ja käyttöä koskevien ehtojen mukaisesti. Erityisesti hänen on kohtuullisin toimenpitein huolehdittava maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista. Näitä maksuvälineen haltijan velvollisuuksia on käsitelty tarkemmin 53 §:n perusteluissa.

Harkittaessa sitä, joutuuko maksupalvelun käyttäjä vastuuseen 2 kohdan nojalla, otetaan muun ohella huomioon se, kuinka täsmällisiä maksuvälineen myöntämistä ja käyttöä koskevia ehtoja puitesopimukseen sisältyy ja onko hän tai muu maksuvälineen haltija laiminlyönyt noudattaa niitä. Vastuun syntyminen maksuvälineen myöntämistä ja käyttöä koskevien sopimusehtojen rikkomisen perusteella edellyttää kuitenkin aina sitä, että ehtojen vastainen menettely osoittaa huolimattomuutta. Lisäksi vaaditaan, että maksuvälineen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö on syy-yhteydessä maksuvälineen myöntämistä ja käyttöä koskevien sopimusehtojen rikkomiseen. Vastuuta ei siis synny esimerkiksi tilanteessa, jossa maksuvälineen haltija on jättänyt vain joltakin vähäiseltä osalta noudattamatta ehdoissa asetettuja yksityiskohtaisia turvamääräyksiä ja on selvää, että tällä laiminlyönnillä ei ole tosiasiaassa ollut vaikutusta siihen, että maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti.

Maksupalvelun käyttäjä voi momentin 3 kohdan nojalla joutua vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, jos hän tai maksuvälineen muu haltija on laiminlyönyt 54 §:ssä säädetyn velvollisuutensa ilmoittaa palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan. Vastaava vastuuperuste sisältyy nykyisin kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n 1 momentin 3 kohtaan. Sen soveltamista koskeva oikeuskäytäntö voidaan siten ottaa huomioon ehdotettua säännöstä sovellettaessa.

Pykälän 2 momentissa säädetään euromääräinen enimmäismäärä maksupalvelun käyttäjän vastuulle. Hän vastaa 1 momentin 2 - 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ssä ei ole säädetty vastaavaa enimmäismäärää tilinhaltijan vastuulle. Säännöksestä aiheutuu siten merkittävä lievennys maksupalvelun käyttäjän vastuuseen.

Euromääräistä rajoitusta ei sovelleta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, jossa maksupalvelun käyttäjä tai muu maksuvälineen haltija on luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle. Tämä perustuu siihen, että tällaisessa luovutuksessa on kysymys tietoisesta riskinotosta, johon ei direktiivin 61 artiklan 2 kohdan perusteella sovelleta saman artiklan 1 kohdassa säädettyä euromääräistä vastuunrajoitusta.

Euromääräistä rajoitusta ei sovelleta myöskään, jos maksupalvelun käyttäjä tai muu maksuvälineen haltija on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti. Törkeästä huolimattomuudesta voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun maksukortin haltija on säilyttänyt maksukorttia ja siihen liittyvää tunnuslukua samassa lompakossa.

On tavanomaista, että matkapuhelimen käyttäjä pitää matkapuhelintaan jatkuvasti auki. Tällöin matkapuhelimen oikeudettomasti haltuunsa saava henkilö voi yleensä ryhtyä käyttämään sitä muun muassa maksutapahtumien toteuttamiseen, vaikka hän ei tiedä sen PIN-koodia. Matkapuhelimen kadottamiseen liittyy siten huomattava riski sen väärinkäytöstä. Tästä huolimatta esimerkiksi sitä, että matkapuhelimen käyttäjältä jää matkapuhelin joukkoliikennevälineeseen hänen sieltä poistuessaan, ei vielä sinänsä voida pitää törkeänä huolimattomuutena.

Myös 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu katoamisilmoituksen laiminlyönti voi yksittäistapauksessa osoittaa tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Tällöin 150 euron vastuunrajoitusta ei sovelleta. Näin on esimerkiksi silloin, kun maksuvälineen haltija havaittuaan maksuvälineen katoamisen tietoisesti laiminlyö katoamisilmoituksen tekemisen kokonaan tai viivyttää sen tekemisessä niin pitkään, että hänen menettelynsä voidaan katsoa osoittavan selvää piittaamattomuutta palveluntarjoajan eduista.

Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa maksupalvelun käyttäjä ei ole vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, vaikka jokin 1 momentissa säädetty vastuun peruste täytyisikin.

Momentin 1 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjä ei ole vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä siltä osin kuin maksuvälinettä on käytetty sen jälkeen, kun palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle on tehty ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Säännös vastaa asiallisesti kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n 2 momentin 1 kohtaa.

Jos katoamisilmoitus lähetetään palveluntarjoajalle, ilmoituksen tekemisen ajankohdalla tarkoitetaan sitä ajankohtaa, jolloin ilmoitus on saapunut palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle.

Momentin 2 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjä ei ole vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä myöskään, jos palveluntarjoaja on laiminlyönyt 55 §:ssä säädetyn velvollisuutensa huolehtia siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä milloin tahansa ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Vastaavaa säännöstä ei sisälly kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ään. Säännös parantaa siten maksupalvelun käyttäjän asemaa nykyiseen verrattuna.

Säännös koskee esimerkiksi tilannetta, jossa palveluntarjoajan järjestämä puhelinpäivystys on ruuhkautunut niin, että katoamisilmoituksen tekeminen ei ole mahdollista välittömästi sen jälkeen, kun katoaminen on havaittu. Riski siitä, että maksuvälinettä käytetään oikeudettomasti ruuhkautumisesta johtuneen viivästyksen aikana, kuuluu siis palveluntarjoajalle. Kussakin yksittäistapauksessa erikseen on ruuhkautumisen kesto ja muut olosuhteet huomioon ottaen arvioitava, kuinka usein ja kuinka tiheästi maksupalvelun käyttäjän voidaan kohtuudella edellyttää yrittävän uudelleen katoamisilmoituksen tekemistä.

Momentin 3 kohdan mukaan maksupalvelun käyttäjä ei ole vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, jos maksunsaaja ei ole maksuvälinettä käytettäessä asianmukaisesti varmistunut maksajan oikeudesta käyttää maksuvälinettä. Säännökselle ei ole vastinetta direktiivissä, mutta direktiivin 61 artiklan 3 kohta mahdollistaa sen ottamisen lakiin.

Se, millä tavoin maksunsaajan voidaan edellyttää varmistuvan maksajan oikeudesta käyttää maksuvälinettä, riippuu olennaisesti olosuhteista. Mitä suurempi maksutapahtuman rahamäärä on, sitä suurempaa huolellisuutta maksunsaajalta voidaan yleensä vaatia. Korttimaksuissa maksunsaajan varmistustoimien riittävyyden arviointiin vaikuttaa muun ohella se, antaako maksaja suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen allekirjoittamalla maksutositteen vai PIN-koodia käyttämällä. Jos suostumus annetaan allekirjoittamalla maksutosite eikä maksunsaaja ole kiinnittänyt huomiota siihen, että maksukortissa oleva nimikirjoitusnäyte on selvästi erilainen kuin maksajan nimikirjoitus, maksunsaajan voidaan katsoa laiminlyöneen 3 kohdassa tarkoitetun velvollisuutensa.

Säännös voi soveltua myös esimerkiksi tilanteessa, jossa maksunsaaja on laiminlyönyt tarkistaa, ettei maksuvälinettä ole suljettu.

Maksunsaajan voidaan edellyttää tarkistavan maksutilanteessa läsnä olevan maksajan henkilöllisyyden ainakin silloin, kun maksunsaajalla on olosuhteiden perusteella erityistä aihetta epäillä maksuvälineen hallintaa ja käyttöä oikeudettomaksi. Tätä arvioitaessa on muun ohella kiinnitettävä huomiota maksutapahtuman rahamäärän suuruuteen. Maksunsaajalta ei sitä vastoin käytännössä voida edellyttää maksajan henkilöllisyyden tarkistamista esimerkiksi silloin, kun suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen annetaan verkkokaupassa, verkkopankissa, automaatilla tai matkapuhelimella.

Vastaavanlainen säännös on nykyisin kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n 2 momentin 2 kohdassa. Ehdotettua säännöstä sovellettaessa voidaan ottaa huomioon nykyisen säännöksen soveltamista koskeva oikeuskäytäntö, muun muassa ratkaisu KKO 1994:82.

Pykälän 4 momentissa rajoitetaan 3 momentin soveltamista. Sen mukaan maksupalvelun käyttäjä on vastuussa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä 3 momentin estämättä, jos hän tai muu maksuvälineen haltija on tahallaan tehnyt väärän ilmoituksen tai toiminut muuten petollisesti. Säännöksen nojalla maksupalvelun käyttäjä vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä esimerkiksi tilanteessa, jossa hän on itse luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle ja sen jälkeen vilpillisesti ilmoittanut sen kadonneeksi. Vastaavaa säännöstä ei ole kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ssä, mutta sen ottaminen lakiin on tarpeen direktiivin 61 artiklan 2 – 5 kohdan säännösten täytäntöön panemiseksi.

Maksupalvelun käyttäjä voi vapautua tässä pykälässä säädetystä vastuustaan 75 §:n 1 momentin nojalla. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa maksuväline on joutunut kateisiin eikä maksuvälineen haltija ole kyennyt tekemään katoamisilmoitusta yleisen puhelinliikenteen keskeytymisen vuoksi.

63 §. *Palveluntarjoajan vastuu oikeudettomasta maksutapahtumasta.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 60 artiklan 1 kohta. Pykälä koskee kaikenlaisia tilanteita, joissa maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti. Sen soveltamisalaan kuuluvat muun ohella tilanteet, joissa palveluntarjoaja on toteuttanut maksutapahtuman, vaikka maksaja ei ole antanut siihen suostumustaan sovitulla tavalla tai on määrääjässä peruuttanut suostumuksensa.

Pykälä koskee myös tilanteita, joissa maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti. Palveluntarjoaja ei kuitenkaan vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä siltä osin kuin maksupalvelun käyttäjä on siitä vastuussa 62 §:n nojalla.

Pykälässä säädetään palveluntarjoajalle, jonka asiakkaan varoja on käytetty oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamiseen, velvollisuus välittömästi palauttaa maksutapahtuman rahamäärä asiakkaalleen. Varoilla tarkoitetaan säännöksessä 8 §:n 17 kohdan mukaisesti myös tilille kirjattua raha-arvoa. Jos oikeudettoman maksutapahtuman rahamäärä on veloitettu asiakkaan maksutililtä, palveluntarjoajan on välittömästi palautettava maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta.

Palautusvelvollisuus ei aina koske maksutapahtuman koko määrää. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti 400 euron määräisen maksutapahtuman toteuttamiseen ja maksupalvelun käyttäjä vastaa siitä 62 §:n nojalla 150 euron osalta. Tällöin palveluntarjoajan on palautettava maksupalvelun käyttäjälle 250 euroa.

Palveluntarjoajan velvollisuus tehdä palautus välittömästi ei tarkoita sitä, että palveluntarjoajan olisi aina tehtävä palautus heti sen jälkeen, kun asiakas on esittänyt väitteen maksutapahtuman oikeudettomuudesta ja pyytänyt sen palauttamista. Palveluntarjoaja voi ennen palautuksen tekemistä pyrkiä selvittämään sitä, onko maksutapahtuma ollut oikeutettu vai ei. Palveluntarjoajan on tehtävä tämä selvitystyö mahdollisimman joutuisasti. Palveluntarjoajan on joka tapauksessa palautettava maksutapahtuman rahamäärä välittömästi sen jälkeen, kun selvitystyön tuloksena on joko tullut ilmi seikka, jonka perusteella maksutapahtuma oli oikeudeton, tai käynyt selville, että palveluntarjoaja ei kykene osoittamaan maksutapahtumaa oikeutetuksi.

Palveluntarjoajalla on 72 §:n 1 momentin mukaisesti näyttövelvollisuus siitä, että maksutapahtuma on ollut oikeutettu. Palveluntarjoaja, joka ei palauta asiakkaan oikeudettomaksi väittämän maksutapahtuman rahamäärää välittömästi palautuspyynnön esittämisen jälkeen, kantaa näin ollen riskin siitä, että palautuksen tekemisen katsotaan viivästyneen selvittelytyöhön käytettynä aikana, jos palveluntarjoaja ei loppujen lopuksi kykene osoittamaan, että maksutapahtuma on ollut oikeutettu.

64 §. *Palautusvastuu maksajan käynnistämästä toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 75 artiklan 1 kohdan 1 - 3 alakohta.

Pykälä koskee tilanteita, joissa maksajan käynnistämä maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai on toteutettu virheellisesti. Maksajan käynnistämiä maksutapahtumia ovat esimerkiksi käteispano maksutilille, tilisiirto ja rahanvälitys. Maksutapahtuman toteuttamatta jäämisestä on kysymys esimerkiksi silloin, kun tilisiirron rahamäärä on veloitettu maksajan maksutililtä, mutta maksajan palveluntarjoaja ei ole toimittanut varoja eteenpäin. Maksutapahtuman virheellisellä toteuttamisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että maksu on päätynyt väärälle henkilölle, että sen rahamäärästä on tehty perusteettomia vähennyksiä tai että maksutapahtuman toteuttaminen on viivästynyt.

Pykälän 1 momentin mukaan oikeusseuraamuksena edellä mainituissa virhetilanteissa on se, että maksajan palveluntarjoajan on ilman aiheetonta viivytystä palautettava maksutapahtuman rahamäärä maksajalle. Jos maksutapahtuman rahamäärä on veloitettu maksajan maksutililtä, palveluntarjoajan on palautettava maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta. Palautusvelvollisuus voi luonnollisesti syntyä vain, jos maksutapahtuman toteuttaminen on edennyt niin pitkälle, että maksutapahtuman rahamäärä on ylipäättään veloitettu maksajan maksutililtä tai muutoin siirtynyt maksajalta hänen palveluntarjoajalleen.

Vaikka maksutapahtuma olisikin toteutettu virheellisesti, maksajankaan näkökulmasta ei ole aina tarkoituksenmukaista vaatia sen rahamäärää palautettavaksi. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa maksutapahtuma on toteutettu muissa suhteissa asianmukaisesti, mutta sen toteuttaminen on viivästynyt. Jos maksunsaaja kuitenkin vielä hyväksyy suorituksen, maksaja voi tyytyä vaatimaan viivästyksen seuraamukseksi korvausta viivästyskorosta, jonka hän on joutunut maksamaan maksunsaajalle. Maksajalla on oikeus valita, kumpaa seuraamusta hän vaatii.

Maksutapahtuman rahamäärää ei ole aina tarkoituksenmukaista vaatia palautettavaksi myöskään silloin, kun maksutapahtuman toteuttamisen virheellisyys koskee vain sen rahamäärää. Jos maksutoimeksianto on koskenut esimerkiksi 100 000 euron suuruisen rahamäärän siirtämistä, mutta se on virheellisesti toteutettu vain 10 000 euron määräisenä, maksaja voi palautusvaatimuksen esittämisen sijasta pyytää, että palveluntarjoaja suorittaa maksutoimeksiannon loppuun maksajan määräämällä tavalla eli toimittaa myös puuttuvat 90 000 euroa maksunsaajan palveluntarjoajalle. Valintaoikeus on tässäkin tapauksessa maksajalla.

Palveluntarjoajalla on palautusvastuun ohella velvollisuus palauttaa maksutapahtuman toteuttamisesta perityt kulut sekä korvata korkotappiot ja mahdolliset muut virheestä aiheutuneet vahingot siten kuin 67 ja 69 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään poikkeus palautusvelvollisuudesta. Maksajan palveluntarjoaja ei ole 1 momentin nojalla velvollinen palauttamaan maksutapahtuman rahamäärää maksajalle, jos se voi osoittaa maksunsaajan palveluntarjoajan vastaanottaneen maksutapahtuman rahamäärän 47 §:n mukaisen määräjän kuluessa. Todistustaakka on siis maksajan palveluntarjoajalla.

Jos maksunsaajan palveluntarjoajan osoitetaan määräjässä vastaanottaneen maksutapahtuman rahamäärän, vastuu maksutapahtuman toteuttamisesta on siirtynyt sille ja sen on välittömästi hyvittävä maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille. Jos maksunsaajalla ei ole maksutiliä, maksunsaajan palveluntarjoajan on välittömästi asetettava maksutapahtuman rahamäärä hänen käytettäväkseen.

65 §. *Palautusvastuu maksunsaajan käynnistämästä tai hänen välityksellään käynnistetystä toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta.* Pykälällä pannaan täytäntöön 75 artiklan 2 kohdan 3 alakohta.

Pykälä koskee tilanteita, joissa maksunsaajan käynnistämä tai hänen välityksellään käynnistetty maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti. Tyypillinen maksunsaajan käynnistämä maksutapahtuma on suoraveloitus. Tavallisimpia maksunsaajan välityksellä käynnistettyjä maksutapahtumia ovat korttimaksut. Myös esimerkiksi pysäköintimaksun maksaminen matkapuhelinta käyttämällä on maksunsaajan välityksellä käynnistetty maksutapahtuma.

Maksutapahtuman toteuttamatta jäämisellä tai virheellisellä toteuttamisella tarkoitetaan tässä pykälässä samaa kuin 64 §:ssä.

Myös tässä pykälässä tarkoitetuissa virhetilanteissa on 1 *momentin* mukaan oikeusseuraamuksena se, että maksajan palveluntarjoajan on ilman aiheutonta viivytystä palautettava maksutapahtuman rahamäärä maksajalle. Jos maksutapahtuman rahamäärä on veloitettu maksajan maksutililtä, palveluntarjoajan on palautettava maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta. Palautusvelvollisuus voi luonnollisesti syntyä vain, jos maksutapahtuman toteuttaminen on edennyt niin pitkälle, että maksutapahtuman rahamäärä on ylipäättään veloitettu maksajalta maksutililtä tai muutoin siirtynyt maksajalta hänen palveluntarjoajalleen.

Mitä 63 §:n perusteluissa on esitetty mahdollisuudesta käyttää vaihtoehtoisia oikeusseuraamuksia, koskee myös tämän pykälän soveltamistilanteita.

Pykälän 2 *momentin* mukaan maksajan palveluntarjoajalle ei kuitenkaan synny 1 momentin mukaista palautusvelvollisuutta, jos maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksunsaajan palveluntarjoaja on laiminlyönyt 48 tai 49 §:n mukaiset velvollisuutensa. Tällöin maksunsaajan palveluntarjoaja on vastuussa maksutapahtuman toteuttamisesta. Sen on tilanteesta riippuen toimitettava joko maksutoimeksianto maksajan palveluntarjoajalle 48 §:n mukaisesti tai maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajalle siten kuin 49 §:ssä säädetään.

66 §. Maksutapahtuman jäljittäminen. Pykälän 1 momentti vastaa 75 artiklan 1 kohdan 4 alakohtaa ja 2 momentti 75 artiklan 2 kohdan 4 alakohtaa. Maksutapahtuman toteuttamatta jäämisellä tai virheellisellä toteuttamisella tarkoitetaan tässä pykälässä samaa kuin 64 §:ssä.

Palveluntarjoaja on velvollinen jäljittämään maksutapahtumaa tässä pykälässä säädetyin tavoin riippumatta siitä, onko se 64 tai 65 §:n mukaisesti vastuussa maksutapahtuman toteuttamatta jäämisestä tai virheellisestä toteuttamisesta. Jos kuitenkin maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen, palveluntarjoaja ei ole tämän pykälän nojalla velvollinen jäljittämään maksutapahtumaa. Tämä ilmenee 68 §:n 1 momentista. Tällaisessa tapauksessa maksutapahtuman jäljittämiseen sovelletaan 68 §:n 2 momenttia.

Lain 26 §:n 1 momentista seuraa, että palveluntarjoaja ei pääsääntöisesti saa periä kuluja tässä pykälässä tarkoitetusta maksutapahtuman jäljittämisestä. Pykälän 3 momentti sisältää kuitenkin poikkeussäännöksen niistä tilanteista varten, joissa maksutapahtuman toteuttamiseen on osallistunut Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja. Näiden direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävien tilanteiden osalta ehdotetaan, että täällä sijaitseva palveluntarjoaja saa periä maksupalvelun käyttäjältä kulut, jotka se joutuu jäljittämisen johdosta suorittamaan ETA:n ulkopuolella sijaitsevalle maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoajalle, joka on osallistunut maksutapahtuman toteuttamiseen.

Säännöksessä on kyse vain palveluntarjoajan ETA:n ulkopuolella sijaitsevalle palveluntarjoajalle tosiasiallisesti maksamien jäljittämiskulujen laskuttamisesta maksupalvelun käyttäjältä. Omista jäljittämistoimistaan täällä sijaitseva palveluntarjoaja ei siis näissäkään tapauksissa saa periä kuluja maksupalvelun käyttäjältä.

Jäljittämiskulujen periminen edellyttää 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sitä, että oikeudesta periä kulut on joko sovittu puitesopimuksessa tai että palveluntarjoaja on maksupalvelun käyttäjän pyydettyä maksutapahtuman jäljittämistä ilmoittanut tälle kuluvastuusta ja maksupalvelun käyttäjä on tämän jälkeen hyväksynyt jäljittämisen aloittamisen. Säännöksen tarkoituksena on turvata se, että vastuu ulkomaisten palveluntarjoajien perimistä mahdollisesti huomattavistakin jäljittämiskuluista ei tule maksupalvelun käyttäjälle yllätyksenä.

67 §. Kulujen palautusvelvollisuus ja korvausvastuu korosta. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 75 artiklan 3 kohta.

Pykälän ensimmäisessä virkkeessä säädetään maksupalvelun käyttäjälle oikeus saada omalta palveluntarjoajaltaan takaisin kulut, jotka häneltä on peritty maksutapahtumasta, joka on jäänyt toteuttamatta tai on toteutettu virheellisesti.

On tavallista, että maksupalvelun käyttäjältä ei peritä kuluja kustakin puitesopimuksen piiriin kuuluvasta maksutapahtumasta erikseen. Niistä perittävät kulut saattavat sisältyä esimerkiksi käyttötilistä kuukausittain perittävään palvelumaksuun, joka kattaa kaikki tiliin pakettina liittyvät palvelut. Tällöin palveluntarjoajalle ei synny palautusvelvollisuutta nyt kysymyksessä olevan säännöksen nojalla, vaikka jokin yksittäinen maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai on toteutettu virheellisesti. Esimerkiksi tilanteessa, jossa huomattava osa kuukauden aikana annetuista maksutoimeksiannoista on jäänyt toteuttamatta tai on toteutettu virheellisesti, maksupalvelun käyttäjälle saattaa kuitenkin syntyä oikeus vaatia myös kuukausittainen palvelumaksu tai osa siitä palautettavaksi hinnanalennusta koskevien sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti.

Pykälän jälkimmäisessä virkkeessä säädetään maksupalvelun käyttäjälle oikeus saada omalta palveluntarjoajaltaan korvaus korosta, jonka hän joutuu suorittamaan tai joka häneltä jää saamatta maksutapahtuman toteuttamatta jäämisen tai virheellisen toteuttamisen vuoksi. Säännöksen nojalla maksajalla on esimerkiksi oikeus saada palveluntarjoajaltaan korvaus viivästyskorosta, jonka hän joutuu suorittamaan maksunsaajalle sen johdosta, että maksu on maksutapahtuman toteuttamisessa sattuneen virheen vuoksi saapunut maksunsaajalle viivästyneenä. Palveluntarjoajalle syntyy korvausvelvollisuus korosta myös esimerkiksi silloin, kun velallinen on tehnyt ylimääräisen lainanlyhennyksen tilisiirtona ja hän joutuu maksamaan velasta juoksevaa korkoa tarpeettoman pitkään sen vuoksi, että lyhennyksen maksu on tilisiirron toteuttamisessa sattuneen virheen vuoksi viivästynyt. Palveluntarjoajalle syntyy korvausvelvollisuus saamatta jääneestä korosta esimerkiksi tilanteessa, jossa korolliselle maksutilille on tehty käteispäätös ja palveluntarjoaja on määrittämällä arvopäivän virheellisesti aiheuttanut tilinhaltijalle korkotappiota.

68 §. Virheellinen yksilöivä tunniste. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 74 artiklan 1 ja 2 kohta. Pykälä koskee tilanteita, joissa maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen. Kysymys voi olla esimerkiksi siitä, että maksajan ilmoittama maksunsaajan pankkitilin numero on ollut virheellinen ja maksu on tämän vuoksi päätynyt väärän henkilön pankkitilille.

Maksupalveludirektiivin mukaan maksajan palveluntarjoajalla ei ole velvollisuutta varmistua maksupalvelun käyttäjän antaman yksilöivän tunnisteiden ja maksutoimeksiannossa mainitun maksunsaajan nimen yhteenkuuluvuudesta. Tämän lähtökohdan mukaisesti *1 momentissa* säädetään, että palveluntarjoaja ei ole vastuussa, jos maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen. Palveluntarjoaja ei ole tällaisessa tapauksessa 64 tai 65 §:n mukaisesti velvollinen palauttamaan maksutapahtuman rahamäärää, 66 §:n mukaisesti jäljittämään maksutapahtumaa eikä 67 §:n mukaisesti velvollinen palauttamaan kuluja tai korvaamaan korkoa.

Pykälän *2 momentissa* säädetään kuitenkin maksajan palveluntarjoajalle velvollisuus pyrkiä kohtuullisin toimenpitein saamaan maksutapahtuman varat takaisin, vaikka palveluntarjoaja ei olekaan vastuussa virheestä. Se, minkä laatuja ja laajuisia toimenpiteitä palveluntarjoajalta voidaan kohtuudella edellyttää, riippuu olosuhteista, esimerkiksi maksutapahtuman rahamäärästä ja siitä, onko kysymyksessä kotimaan maksutapahtuma vai rajat ylittävä maksutapahtuma.

Momentissa oikeutetaan palveluntarjoaja perimään maksupalvelun käyttäjältä kulut maksutapahtuman varojen takaisin hankkimisesta, jos tällaisesta oikeudesta on puitesopimuksessa sovittu. Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia. Kuluja koskevat säännökset perustuvat direktiivin 52 artiklan 1 kohtaan. Kulujen määrää koskevan säännöksen tulkinnan osalta viitataan 26 §:n perusteluissa esitettyyn.

69 §. Vahingonkorvaus. Pykälässä säädetään palveluntarjoajan velvollisuudesta korvata vahinko, joka sen virheellisestä menettelystä on aiheutunut maksupalvelun käyttäjälle. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 81 artiklan velvoite säätää direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista.

Koska toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta aiheutuneen korkotappion korvaamisesta on erityissäännös 67 §:ssä, käsillä oleva pykälä koskee vain muuta vahinkoa. Tämän pykälän nojalla voivat tulla korvattaviksi esimerkiksi puhelinkulut, jotka maksupalvelun käyttäjälle aiheutuvat hänen selvittäessään palveluntarjoajan virhettä.

Pykälän *1 momentin* mukaan palveluntarjoajan korvausvelvollisuus voi perustua joko tämän lain tai sopimuksen vastaiseen menettelyyn.

Ehdotuksen mukaan palveluntarjoajan vastuu maksupalvelun käyttäjälle aiheutuneista vahingoista olisi välittömien vahinkojen osalta niin sanottua kontrollivastuuta, jota koskevat periaatteet ovat samat kuin kauppalaissa (355/1987). Tämä merkitsee sitä, että korvausvelvollisuus syntyy riippumatta siitä, johtuuko vahinko huolimattomuudesta palveluntarjoajan puolella. Palveluntarjoaja kuitenkin vapautuu korvausvastuusta, jos vahinko on johtunut 75 §:ssä tarkoitetusta ylivoimaisesta esteestä.

Pykälän *2 momentissa* rajoitetaan palveluntarjoajan korvausvelvollisuutta asettamalla välillisen vahingon korvattavuuden edellytykseksi se, että vahinko johtuu huolimattomuudesta palveluntarjoajan puolella.

Palveluntarjoajan vastuu käsittää paitsi hänen palveluksessaan olevien työntekijöiden tuottamuksen myös sellaisten alihankkijoiden tuottamuksen, joita palveluntarjoaja on käyttänyt sopimuksen täyttämiseksi. Palveluntarjoaja vastaa siten esimerkiksi käyttämiensä välittäjien tuottamuksesta.

Sen arviointi, milloin kysymyksessä voidaan katsoa olevan huolimattomuus palveluntarjoajan puolella, jää yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden ja viime kädessä oikeuskäytännön varaan. Selvää on, että huolimattomuus voi ilmetä yhtä hyvin aktiivisena toimintana kuin laiminlyöntinäkin.

Esillä olevassa momentissa ei ole nimenomaista säännöstä todistustaakan jaosta. Toisin kuin 75 §:ssä todistustaakkaa ei siten ole asetettu yksin palveluntarjoajalle niin, että hän voisi vapautua korvausvastuusta vain, jos hän kykenee osoittamaan tuottamuksen puuttumisen. Tarkoituksena on, että kysymystä todistustaakan jakautumisesta ei puheena olevissa tilanteissa tule ratkaista minkään kaavamaisen säännön mukaan, vaan tuomioistuimen asiana on kussakin tapauksessa harkita, mitä on pidettävä riittävänä näyttönä ja kummalle osapuolelle näyttövelvollisuus eri kysymysten osalta on tätä taustaa vasten asetettava ottaen huomioon osapuolten näyttömahdollisuudet ja muut seikat.

Momentin 1–3 kohdassa täsmennetään, mitä pidetään välillisenä vahinkona.

Momentin *1 kohdan* mukaan välillisenä vahinkona pidetään tulon menetystä, joka maksupalvelun käyttäjälle aiheutuu palveluntarjoajan virheellisen menettelyn tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa maksupalvelun käyttäjän suunnittelema kauppa jää toteutumatta sen vuoksi, että hänellä ei maksutapahtuman toteuttamisessa tapahtuneen viivästyksen vuoksi ole käytettävissään siihen tarvittavia varoja, ja kaupasta odotettavissa ollut voitto jää häneltä saamatta.

Momentin *2 kohdan* mukaan välillisenä vahinkona pidetään vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta. Säännöksen nojalla voi tulla korvattavaksi esimerkiksi sopimussakko, jonka maksupalvelun käyttäjä joutuu suorittamaan sopimuskumppanilleen sen vuoksi, että se ei ole maksutapahtuman toteuttamatta jäämisen vuoksi voinut suorittaa sopimukseen perustuvaa maksuvelvoitettaan ajoissa.

Momentin *3 kohdan* mukaan välillisenä vahinkona pidetään myös muuta kuin 1 ja 2 kohdissa tarkoitettua vahinkoa, joka on laadultaan niihin rinnastettavaa ja vaikeasti ennakoitavaa.

Jos 2 momentin 1—3 kohdissa tarkoitettua vahinkoa aiheutuu muunlaisen vahingon rajoittamisesta, sitä ei kuitenkaan *3 momentin* mukaan tältä osin pidetä välillisenä vahinkona. Tällöin korvauksen

saaminen ei siis edellytä huolimattomuutta palveluntarjoajan puolella, vaan määräytyy 1 momentin mukaan. Säännöksen tarkoituksena on estää se, että maksupalvelun käyttäjä joutuu huonompaan asemaan pyrkiessään rajoittamaan vahinkoaan. Samankaltainen säännös on muun muassa kauppalain 67 §:n 3 momentissa ja kuluttajansuojalain 8 luvun 10 §:n 4 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan palveluntarjoajan vastuu 2 momentissa tarkoitetusta välillisestä vahingosta voidaan nykyistä käytäntöä vastaavasti sopimuksella sulkea pois tai sitä voidaan rajoittaa. Säännös soveltuu riippumatta siitä, onko maksupalvelun käyttäjä kuluttaja vai elinkeinonharjoittaja.

Palveluntarjoaja vastaa kuitenkin vastuunrajoitusehdosta huolimatta välillisestäkin vahingosta, jos palveluntarjoaja tai joku, jonka menettelystä se vastaa, on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta.

Yleisten vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan käsillä olevan pykälän nojalla voi tulla korvattavaksi vain sellainen vahinko, joka on syy-yhteydessä palveluntarjoajan lain tai sopimuksen vastaiseen menettelyyn ja joka on ollut palveluntarjoajan kohtuudella ennakoitavissa.

70 §. Ilmoitus oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 58 artikla. Pykälässä säädetään maksupalvelun käyttäjälle velvollisuus ilmoittaa palveluntarjoajalle oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta. Jos maksupalvelun käyttäjä laiminlyö ilmoituksen tekemisen, hän menettää oikeutensa saada palveluntarjoajalta maksutapahtuman rahamäärän palautusta tai muuta hyvitystä.

Maksupalvelun käyttäjän on pykälän mukaan tehtävä ilmoitus ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan. Sitä, onko maksupalvelun käyttäjä täyttänyt reklamaatiovelvollisuutensa asianmukaisesti, arvioidaan tapauskohtaisesti. Yleensä voidaan edellyttää, että maksupalvelun käyttäjä saatuaan esimerkiksi tiliotteen, luottokorttilaskun tai erittelyn telelaskun yhteydessä veloitettavista maksutapahtumista tarkistaa siitä ilmenevien maksutapahtumien oikeellisuuden ja reklamoi oikeudettomasti tai virheellisesti toteutetuista maksutapahtumista ilman aiheetonta viivytystä.

Maksajan on joka tapauksessa reklamoitava viimeistään 13 kuukauden kuluessa siitä, kun maksutapahtuman rahamäärä on veloitettu hänen maksutililtään. Maksunsaajan on vastaavasti reklamoitava viimeistään 13 kuukauden kuluessa siitä, kun maksutapahtuman rahamäärä on hyvitetty hänen maksutililleen. Kolmentoista kuukauden määräaika ei kuitenkaan sovelleta, jos palveluntarjoaja ei ole antanut maksupalvelun käyttäjälle maksutapahtumaa koskevia tietoja siten kuin 2 luvussa säädetään. Tällöinkin maksupalvelun käyttäjä on kuitenkin velvollinen tekemään virheilmoituksen ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan.

Pykälässä säädetty 13 kuukauden määräaika ei luonnollisestikaan koske maksajaa tilanteessa, jossa maksutapahtuman rahamäärää ei ole lainkaan veloitettu hänen maksutililtä. Vastaavasti se ei koske maksunsaajaa, jollei maksutapahtuman rahamäärää ole lainkaan hyvitetty hänen maksutililleen.

71 §. Virheilmoitus muissa tapauksissa. Pykälä koskee maksupalvelun käyttäjän velvollisuutta ilmoittaa palveluntarjoajalle muusta kuin 70 §:ssä tarkoitetusta palveluksen virheellisyydestä. Pykälälle ei ole vastinetta direktiivissä. Sen ottaminen lakiin on tarpeen ehdotetun 69 §:n vuoksi.

Edellytyksenä sille, että maksupalvelun käyttäjä saa vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut muusta kuin 70 §:ssä tarkoitettusta virheestä, on, että hän ilmoittaa virheestä palveluntarjoajalle kohtuullisessa ajassa. Säännöksessä tarkoitetaan niin sanottua neutraalia reklamaatiota eli ilmoitusta siitä, että palveluksessa on virhe, johon maksupalvelun käyttäjä haluaa vedota. Maksupalvelun käyttäjä voi myöhemmin täsmentää, mitä vaatimuksia hän haluaa virheen johdosta esittää. Reklamaatioksi ei kuitenkaan riitä se, että maksupalvelun käyttäjä esittää vain täsmentämättömän väitteen siitä, että palvelu on ollut huonoa. Hänen on myös jollakin tavalla ilmaistava, millaisesta virheestä on kysymys tai ainakin miten virhe ilmenee.

Reklamaatioaika lasketaan siitä, kun maksupalvelun käyttäjä on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Aika, jonka kuluessa virheestä on ilmoitettava sen havaitsemisen jälkeen, voi vaihdella muun muassa siitä riippuen, kuka maksupalvelun käyttäjä on. Jos maksupalvelun käyttäjä on elinkeinonharjoittaja, hänelle voidaan yleensä asettaa ankarammat vaatimukset kuin kuluttajan asemassa olevalle maksupalvelun käyttäjälle.

Pykälän jälkimmäisen virkkeen mukaan maksupalvelun käyttäjällä on käsillä olevan pykälän estämättä oikeus vedota virheeseen, jos palveluntarjoaja on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti. Vastaava säännös on esimerkiksi kauppalain 33 §:ssä.

72 §. Todistustaakka. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 59 artikla. Pykälän 1 momentin todistustaakkasäännökset vastaavat yleisiä todistustaakan jakautumista koskevia periaatteita.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, mikä näyttöarvo on sillä seikalla, että suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksuvälineellä. Säännös tulee sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa maksupalvelun käyttäjä väittää korttimaksua oikeudettomaksi, mutta palveluntarjoaja voi osoittaa, että maksutilanteessa on käytetty maksukorttia ja annettu siihen liittyvä PIN-koodi.

Jos palveluntarjoaja voi näyttää, että suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksuvälineellä, tämä muodostaa lähtökohtaisesti vahvan perusteen olettaa, että maksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen. Pykälän 2 momentin mukaan suostumuksen antaminen maksuvälineellä ei kuitenkaan välttämättä yksin riitä osoittamaan, että maksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen, toiminut 62 §:n 4 momentissa tarkoitettu tavoin petollisesti taikka laiminlyönyt tahallisesti tai törkeän huolimattomasti 53 §:ssä säädetyn velvollisuutensa huolehtia maksuvälineestä taikka 54 §:ssä säädetyn velvollisuutensa ilmoittaa maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Tästä seuraa, että palveluntarjoajan on tarvittaessa kyettävä esittämään muutakin näyttöä siitä, että maksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen.

Palveluntarjoajalle voi syntyä velvollisuus esittää muuta näyttöä seikoista, joiden nojalla maksuvälineen haltija on vastuussa oikeudettomaksi väittämästään maksutapahtumasta, esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa maksuvälineen haltija on saattanut todennäköiseksi, että hän on ollut toisella paikkakunnalla ja hänellä on ollut maksuväline siellä hallussaan silloin, kun suostumus riidanalaiseen maksutapahtumaan on annettu.

Ehdotetun säännöksen sanamuoto poikkeaa hiukan direktiivin sanamuodosta. Direktiivin 59 artiklan 2 kohdan mukaan se, että palveluntarjoaja on ”kirjannut maksuvälineen käytön”, ei välttämättä sinänsä riitä osoittamaan, että maksaja olisi hyväksynyt maksutapahtuman tai että maksaja olisi toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tarkoituksellisesti tai törkeän huolimattomasti yhtä tai

useampaa 56 artiklassa tarkoitettua velvollisuuttaan. Ehdotetussa säännöksessä puhutaan maksuvälineen käytön kirjaamisen sijasta siitä, että suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksuvälineellä. Valittua ilmaisutapaa on pidetty selkeämpänä. Tarkoituksena ei ole ollut tehdä asiallista eroa suhteessa direktiivin säännökseen.

73 §. Muut oikeudet. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 60 artiklan 2 kohta ja 76 artikla. Sen mukaan 63 – 67 §:n säännökset eivät rajoita maksupalvelun käyttäjän lakiin tai sopimukseen perustuvia muita oikeuksia.

Lakiin perustuva muu oikeus on esimerkiksi oikeus viivästyskorkoon korkolain (633/1982) nojalla, jos palveluntarjoaja viivästyy 63 §:n mukaisen palautuksen suorittamisessa. Lailla ei tarkoiteta säännöksessä pelkästään kirjoitettua lakia, vaan myös yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Niiden nojalla maksupalvelun käyttäjälle voi syntyä esimerkiksi oikeus hinnanalennukseen edellä 67 §:n perusteluissa kuvatussa tilanteessa.

Sopimukseen perustuva muu oikeus voi olla esimerkiksi palveluntarjoajan suorituksen viivästymisen varalta sovittu sopimussakko.

74 §. Palveluntarjoajan takautumisoikeus. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 77 artikla. Pykälä koskee maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvien palveluntarjoajien ja välittäjien keskinäisiä suhteita. Pykälän 1 momentin säännöksellä turvataan se, että vastuu maksutapahtuman toteuttamisessa tapahtuneesta virheestä viime kädessä jää sen palveluntarjoajan tai välittäjän kannettavaksi, jonka menettelystä virhe johtuu.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin säännös ei rajoita palveluntarjoajan lakiin tai sopimukseen perustuvia muita oikeuksia.

75 §. Ylivoimainen este. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 78 artikla. Pykälän 1 momentin mukaan tässä luvussa säädettyä vastuuta ei synny, jos se, jota vaaditaan vastuuseen, voi osoittaa, että sille kuuluvan velvoitteen täyttämisen on estänyt sellainen epätavallinen ja ennalta-arvaamaton syy, johon se ei ole voinut vaikuttaa ja jonka seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Ylivoimaisen esteen on nimenomaisesti oltava siihen vetoavan tahon vaikutuspiirin ulkopuolella. Näin ollen este ei saa johtua esimerkiksi palveluntarjoajan sisäisistä olosuhteista, kuten tuotantoprosessista tai toiminnan organisoimisesta. Palveluntarjoajan vaikutuspiirissä olevina esteinä voidaan lähtökohtaisesti pitää kaikkia sellaisia seikkoja, joihin se voi vaikuttaa toiminnan suunnittelulla, organisoinnilla ja valvonnalla.

Osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella ovat esimerkiksi sota ja luonnonmullistukset, yleisen liikenteen, yleisen tietoliikenteen tai sähköjakelun keskeytykset, tulipalot ja muut sen kaltaiset seikat. Myös lakko tai muu työselkkä voi muodostaa ylivoimaisen esteen, jos se on siihen vetoavan osapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella. Esteen tulee olla epätavallinen ja ennalta-arvaamaton eli sellainen, ettei osapuoli ole voinut ennakoita sitä sopimusta tehtäessä.

Lisäksi edellytetään, ettei osapuoli kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää esteen seurauksia. Osapuolen on yritettävä täyttää lain mukaiset velvoitteensa. Jos se ei onnistu osapuolen suunnittelemalla tavalla, on käytettävä muuta tapaa, jos sitä voidaan kohtuudella edellyttää.

Momentti koskee kaikkia maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvia palveluntarjoajia. Jos yhdelläkin maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvalla palveluntarjoajalla on maksutapahtuman toteuttamisen estävä momentissa tarkoitettu ylivoimainen este, maksupalvelun käyttäjällä ei ole oikeutta saada korvausta niiltäkään palveluntarjoajilta, joihin ylivoimainen este ei suoranaisesti kohdistu, mutta jotka eivät toista palveluntarjoajaa kohdanneen ylivoimaisen esteen vuoksi kykene toteuttamaan maksutapahtumaa omalta osaltaan.

Kun maksutapahtuman toteuttamisen estävä ylivoimainen este poistuu, palveluntarjoajien on toteutettava maksutapahtuma tämän lain säännösten mukaisesti. Ylivoimainen este pidentää maksutapahtuman toteuttamisaikaa niin monella työpäivällä kuin ylivoimainen este kestää.

Todistustaakka ylivoimaisen esteen olemassaolosta on sillä palveluntarjoajalla, joka vetoaa ylivoimaiseen esteeseen. Jos maksupalvelun käyttäjä pyytää muuta maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvaa palveluntarjoajaa täyttämään velvoitteensa, palveluntarjoaja voi esittää velvoitteesta vapautuakseen esteen kohteena olevan palveluntarjoajan antaman selvityksen.

Edellä 62 §:n perusteluissa todetuin tavoin myös maksupalvelun käyttäjä voi vedota ylivoimaiseen esteeseen 62 §:ssä säädetystä vastuusta vapautuakseen.

Pykälän 2 *momentin* mukaan palveluntarjoaja ei ole tässä luvussa säädetyn mukaisesti vastuussa myöskään, jos tässä laissa säädettyjen tai sopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttäminen olisi vastoin muualla laissa säädettyjä palveluntarjoajan velvollisuuksia. Tällaisia rajoituksia voi johtua esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämistä koskevasta lainsäädännöstä.

76 §. Vahingon rajoittaminen ja vahingonkorvauksen sovittelu. Pykälän 1 *momentissa* on säännös vahinkoa kärsivän maksupalvelun käyttäjän velvollisuudesta rajoittaa vahinkoaan. Säännös vastaa muun muassa kauppalaain 70 §:n 1 momenttia ja kuluttajansuojalain 5 luvun 30 §:n 1 momenttia.

Maksupalvelun käyttäjän on palveluntarjoajan virheellisen menettelyn yhteydessä toimittava kohtuullisella tavalla vahinkonsa rajoittamiseksi. Seuraamuksena tämän velvollisuuden laiminlyömisestä on vahingonkorvauksen alentaminen määrällä, joka vastaa sitä vahinkoa, jonka maksupalvelun käyttäjä asianmukaisesti toimimalla olisi välttänyt.

Pykälän 2 *momentin* nojalla olisi mahdollista sovittelaa palveluntarjoajan suoritettavaksi tulevaa vahingonkorvausta. Vastaavanlainen sovittelusäännös on muun muassa kauppalaain 70 §:n 2 momentissa. Ehdotetussa säännöksessä on kuitenkin kauppalakia seikkaperäisemmin lueteltu tekijöitä, jotka olisi sovittelua harkittaessa otettava huomioon.

77 §. Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset. Pykälässä säädetään pienmaksuvälineitä koskevista poikkeuksista vastuusäännöksiin.

Pykälän 1 *momentti* koskee pienmaksuvälineitä, jotka ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että niitä ei ole mahdollista sulkea. Osapuolet voivat sopia, ettei tällaista pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen sovelleta, mitä 62 §:n 3 *momentin* 1 ja 2 kohdassa säädetään. Maksuvälineen haltija ei siis tällöin voi vapautua vastuusta tekemällä ilmoituksen maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä eikä vastaavasti myöskään sillä perusteella, että palveluntarjoaja ei ole järjestänyt maksupalvelun käyttäjälle mahdollisuutta tällaisen ilmoituksen tekemiseen. Momentti vastaa direktiivin 53 artiklan 1 kohdan a alakohtaa vastuusäännöksiä koskevalta osalta.

Pykälän 2 *momentti* koskee pienmaksuvälineitä, joita käytetään anonyymisti. Säännös koskee myös muita tilanteita, joissa palveluntarjoaja ei voi pienmaksuvälineen ominaisuuksiin liittyvistä syistä osoittaa, että pienmaksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen. Näissä tapauksissa maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, ettei pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen sovelleta, mitä 62 §:n 1 ja 2 momentissa ja 3 momentin 3 kohdassa sekä 63 ja 72 §:ssä säädetään. Säännös tarkoittaa käytännössä sitä, että osapuolet voivat sopia, että pienmaksuvälineen haltija vastaa pienmaksuvälineen oikeudettomasta käytöstä tässä laissa säädettyjen rajoitusten estämättä.

Pienmaksuvälineen haltija voi kuitenkin nyt puheena olevissakin tapauksissa vapautua vastuusta 62 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla. Näistä 1 kohdassa säädetty vapautumisperuste koskee katoamisilmoituksen tekemistä ja 2 kohdassa säädetty vapautumisperuste palveluntarjoajan laiminlyöntiä huolehtia siitä, että maksupalvelun käyttäjällä on milloin tahansa mahdollisuus tehdä katoamisilmoitus.

Pykälän 2 momentin säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 53 artiklan 1 kohdan b alakohta. Siltä osin kuin momentti sisältää viittauksen 62 §:n 3 momentin 3 kohtaan sääntely ei perustu direktiiviin, sillä direktiivissä ei ole viitattua säännöstä vastaavaa säännöstä, jonka mukaan maksupalvelun käyttäjä ei vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä, jos maksunsaaja ei ole maksuvälinettä käytettäessä asianmukaisesti varmistunut maksajan oikeudesta käyttää maksuvälinettä. On perusteltua, että tämän säännöksen soveltaminen on mahdollista sulkea sopimuksella pois, jos pienmaksuvälinettä käytetään anonyymisti.

78 §. Sähköistä rahaa koskevat poikkeukset. Pykälä vastaa direktiivin 53 artiklan 3 kohtaa. Pykälän mukaan 62 ja 63 §:n säännöksiä ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun sähköiseen rahaan, jos palveluntarjoajalla ei ole mahdollisuutta estää tilin käyttöä tai sulkea maksuvälinettä.

Jos sähköinen raha samalla täyttää myös pienmaksuvälineen määritelmän, käsillä olevaa pykälää sovelletaan ensisijaisesti suhteessa 77 §:ään. Pienmaksuvälineen määritelmän täyttävään sähköiseen rahaan ei siis tässä pykälässä säädettyjen edellytysten täytyessä sovelleta 62 ja 63 §:ää, vaikka osapuolet eivät olisi 77 §:ssä tarkoitetuin tavoin sopineet asiasta.

Maksupalautus

79 §. Maksupalautuksen edellytykset. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 62 artikla.

Pykälän 1 *momentissa* säädetään maksajan palveluntarjoajalle velvollisuus palauttaa maksajan pyynnöstä maksunsaaja-aloitteisen maksutapahtuman rahamäärä kokonaisuudessaan maksajalle. Erilaisia maksunsaaja-aloitteisia maksutapahtumia on kuvattu edellä 65 §:n perusteluissa.

Palautusvelvollisuus edellyttää momentin 1 *kohdan* mukaisesti ensiksikin sitä, että maksutapahtuman rahamäärä ei täsmällisesti ilmene maksajan antamassa suostumuksessa suostumuksen antohetkellä. Edellytys täyttyy esimerkiksi silloin, kun maksupalvelun käyttäjä on antanut suoraveloitusvaltakirjan, joka koskee tulevien sähkölaskujen veloittamista hänen maksutililtään. Säännös soveltuu myös tapauksiin, joissa maksukortin haltija antaa suostumuksensa korttimaksuun tietämättä sen tarkkaa rahamäärää. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa asiakas kirjoittautuessaan hotelliin antaa luottokorttimaksua koskevan avoimen suostumuksen, joka toimii vakuutena hotellille.

Palautusvelvollisuus edellyttää 2 kohdan mukaisesti lisäksi sitä, että maksutapahtuman rahamäärä on suurempi kuin maksaja on kohtuudella voinut odottaa ottaen huomioon hänen aikaisempi kulutuskäyttäytymisensä, puitesopimuksen ehdot sekä muut olosuhteet. Tämän edellytyksen täyttymistä arvioidaan tapauskohtaisesti. Direktiivin 62 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa todetun mukaisesti maksajan on palveluntarjoajan pyynnöstä annettava tietoja tosiseikoista, jotka liittyvät maksupalautuksen edellytyksiin.

Maksaja ei voi vedota 2 kohdassa tarkoitetun edellytyksen tueksi valuutan muuntoon, jos valuutan muunnossa on käytetty viitekurssia, josta osapuolet ovat sopineet 12 §:n 9 kohdan tai 22 §:n 1 momentin mukaisesti. Tätä koskeva säännös on direktiivin 62 artiklan 2 kohdassa, mutta lakiin ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa vastaavaa nimenomaista säännöstä asiasta.

Direktiivin 62 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan suoraveloitusten osalta maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia puitesopimuksessa, että maksajalla on oikeus saada palveluntarjoajaltaan palautus, vaikka edellä säännelty maksupalautuksen edellytykset eivät täytyisikään. Vastaavaa säännöstä ei ehdoteta otettavaksi lakiin. Ilman nimenomaista säännöstäkin on selvää, että maksaja ja palveluntarjoaja voivat sopia tällaisesta maksajan kannalta suotuisammasta ehdosta.

Direktiivin 62 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa todetun mukaisesti palautusvelvollisuus koskee toteutetun maksutapahtuman koko määrää.

Pykälän 2 momentin mukaan maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat puitesopimuksessa sulkea pois maksajan oikeuden maksupalautukseen suoraveloitusten osalta. Edellytyksenä on ensiksikin se, että maksaja on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen palveluntarjoajalleen. Oikeutta maksupalautukseen ei siis ole mahdollista sulkea pois, jos suoraveloitusvaltakirja on annettu maksunsaajalle.

Jotta oikeus maksupalautus voitaisiin puitesopimukseen otetulla ehdolla tehokkaasti sulkea pois, edellytetään lisäksi, että palveluntarjoaja tai maksunsaaja on ilmoittanut maksajalle maksutapahtuman veloittamisesta sovitulla tavalla vähintään neljä viikkoa ennen eräpäivää. Tällainen ilmoitus on esimerkiksi teleyrityksen asiakkaalleen lähettämä ennakkoilmoitus puhelinlaskua koskevasta suoraveloituksesta. Jos ilmoitus on saapunut maksajalle myöhemmin kuin neljä viikkoa ennen eräpäivää, maksajalla on puitesopimukseen otetun rajoitusehdon estämättä oikeus maksupalautukseen.

Maksupalautusta koskevat säännökset koskevat vain maksajan ja hänen palveluntarjoajansa välistä suhdetta. Niillä ei ole vaikutusta maksun perusteena olevaan maksajan ja maksunsaajan väliseen oikeussuhteeseen. Esimerkiksi kysymykset maksajan velvollisuudesta suorittaa maksunsaajan tavarasta tai palveluksesta vaatiman vastikkeen määrä taikka maksajan oikeudesta peruuttaa tai purkaa kauppa ratkaistaan siis erikseen asianomaiseen sopimussuhteeseen sovellettavien säännösten ja sopimusoikeudellisten periaatteiden nojalla.

80 §. Palautuspyynnön määräaika ja käsittely. Pykälä vastaa direktiivin 63 artiklaa. Pykälän 1 momentin mukaan maksajan on pyydettävä 79 §:n 1 momentissa tarkoitettua maksupalautusta palveluntarjoajalta kahdeksan viikon kuluessa maksutapahtuman rahamäärän veloittamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan palveluntarjoajan on kymmenen työpäivän kuluessa palautuspyynnön vastaanottamisesta palautettava maksutapahtuman rahamäärä kokonaisuudessaan maksajalle. Jos palveluntarjoaja kieltäytyy palauttamasta maksutapahtuman rahamäärää, sen on ilmoitettava

kieltäytymisen perusteet sekä ne viranomaiset ja muut vastaavat elimet, joiden käsiteltäväksi maksaja voi saattaa asian.

8 luku. Maksun sivullissitovuus ja oikea-aikaisuus

Yleistä. Lain 6 §:n mukaisesti tämän luvun säännöksiä sovelletaan vain tilisiirtoihin ja suoraveloituksiin. Luvun säännökset eivät perustu direktiiviin. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevan tilisiirtolain 17 ja 19 §:ää, jotka koskevat tilisiirtomaksun sitovuutta sivullisiin nähden ja tilisiirtomääräyksen antajan vapautumista suoritusvelvoitteestaan saajaan nähden.

81 §. Maksun sitovuus sivullisiin nähden. Pykälässä säädetään tilisiirto- tai suoraveloituskäytön sitovuudesta maksajan velkojiin ja muihin sivullisiin nähden.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan maksu sitoo pääsääntöisesti maksajan velkojia ja muita sivullisia siitä hetkestä lukien, jolloin maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille ja maksunsaajan palveluntarjoaja on saanut tarvittavat tiedot maksutapahtuman rahamäärän maksamiseksi maksunsaajan maksutilille. Jos esimerkiksi tilisiirron varat on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille ennen maksajan konkurssin alkamisajankohtaa, maksu sitoo maksajan konkurssipesää, vaikka varoja ei vielä olisi ehditty maksaa maksunsaajan tilille ennen konkurssin alkamista.

Säännöstä sovelletaan kaikkiin tilisiirto- ja suoraveloituskäyttöihin, joihin sovelletaan Suomen lakia, eikä siitä voida poiketa sopimalla toisin.

Maksaja ja maksunsaaja eivät tiedä, milloin maksutapahtuman rahamäärä on maksettu momentin 1 kohdan mukaisesti maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Maksunsaajan palveluntarjoaja voi kuitenkin aina jälkikäteen selvittää tarkasti, milloin maksutapahtuman rahamäärä on maksettu sen tilille.

Maksun sitovuuden edellytyksenä on aina, että maksunsaajan palveluntarjoaja on saanut maksajan palveluntarjoajalta tai välittäjältä tarvittavat tiedot maksutapahtuman rahamäärän maksamiseksi maksunsaajan maksutilille.

Vaikka maksutapahtuman rahamäärää ei olisi maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille, maksu sitoo momentin 2 kohdan mukaan maksajan velkojia ja muita sivullisia, jos maksunsaajan palveluntarjoajan asettamat maksutapahtuman katetta koskevat ehdot ovat muutoin täyttyneet. Säännöksen soveltaminen voi tulla kysymykseen lähinnä ulkomaan maksuliikenteessä. Palveluntarjoaja voi esimerkiksi sopia suuria määriä ulkomaan maksuja vastaanottavien asiakkaidensa kanssa, että palveluntarjoaja maksaa tilisiirron rahamäärän maksunsaajan tilille saatuaan tilisiirtoa koskevan sanoman, vaikka palveluntarjoaja ei olisi vielä saanut tilisiirtoa vastaavaa katetta omalle tililleen. Jos maksunsaajan palveluntarjoaja on sopinut edellä mainitusta tai vastaavasta katejärjestelystä, maksu sitoo maksajan velkojia ja muita sivullisia siitä hetkestä alkaen, jona sovitut maksutapahtuman katetta koskevat ehdot ovat täyttyneet.

Pykälän 2 momentin mukaan maksu sitoo maksajan velkojia ja muita sivullisia kuitenkin 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä riippumatta aina, kun maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan maksutilille. Säännös tulee sovellettavaksi lähinnä silloin, kun maksajalla ja maksunsaajalla on sama palveluntarjoaja.

Suoraveloitusmaksun sivullissitovuuden määräytymiseen tämän pykälän nojalla ei vaikuta se, että maksajalla saattaa olla oikeus maksupalautukseen 79 §:n nojalla. Jos maksaja on asetettu konkurssiin ja maksu sitoo tämän pykälän nojalla konkurssipesää, oikeus vaatia maksupalautusta siirtyy maksajan konkurssipesälle.

Tilisiirtolain 18 §:n mukaan maksaja saa nykyisin pääsääntöisesti peruuttaa maksutoimeksiannon siihen hetkeen saakka, josta lähtien tilisiirtomaksu sitoo maksajan velkojia ja muita sivullisia. Tämän lakiehdotuksen 40 §:stä seuraa, että maksupalvelun käyttäjä yleensä menettää oikeuden peruuttaa maksutoimeksiannon aikaisemmasta ajankohdasta lähtien kuin tilisiirtolain 18 §:n mukaan. Kun sivullissitovuuden syntymisen ajankohta ehdotetun pykälän mukaan kuitenkin säilyisi ennallaan, tästä seuraa, että ehdotetun sääntelyn mukaan maksu ei välttämättä sido maksajan velkojia ja muita sivullisia, vaikka maksaja on jo menettänyt oikeutensa peruuttaa maksutoimeksiannon. Kun maksaja asetetaan konkurssiin, saattaa näin ollen yksittäistapauksissa syntyä tilanteita, joissa konkurssipesä ei enää voi peruuttaa jo käynnistettyä maksutapahtumaa, mutta maksu ei sido maksajan velkojia. Tällöin maksunsaajan on palautettava maksu uudella, alkuperäiseen nähden käänteisellä maksutapahtumalla. Vastaavanlainen tilanne on sinänsä ollut mahdollinen jo nykyistä lakia sovellettaessa, jos maksutapahtuman peruuttamattomuus on johtunut tilisiirtolain 18 §:n 2 momentista.

82 §. *Maksajan vapautuminen suoritusvelvoitteestaan maksunsaajaan nähden.* Pykälässä säädetään siitä, milloin maksaja on täyttänyt suoritusvelvoitteensa maksunsaajaan nähden.

Kun pykälässä säädetty edellytykset ovat täyttyneet, tilisiirtona tai suoraveloituksena tehdyllä maksulla on samat oikeusvaikutukset kuin maksunsaajalle suoritettulla käteismaksulla. Maksaja vapautuu pykälän mukaan suoritusvelvoitteestaan maksunsaajaa kohtaan maksutapahtuman rahamäärällä sillä hetkellä, kun maksu sitoo 81 §:n nojalla sivullisia.

Tilisiirto- ja suoraveloitusmaksuja koskevalla 82 §:n erityissäännöksellä täydennetään esimerkiksi velkakirjalaissa (622/1947) ja kauppalaissa säädettyä yleistä periaatetta, jonka mukaan velka on maksettava velkojan luona, jollei toisin ole sovittu. Pykälän mukaan velkojan saatava on pääsäännön mukaan maksettu, kun tilisiirron tai suoraveloituksen varat on maksettu velkojan edustajana toimivalle palveluntarjoajalle edelleen maksettaviksi velkojan maksutilille.

Pykälää sovelletaan kuitenkin vain siltä osin kuin muualla ei toisin säädetä. Sillä ei rajoiteta esimerkiksi kuluttajansuojalain, vakuutusopimuslain (543/1994), työsopimuslain (55/2001) tai asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) maksun suorittamisen paikkaa ja ajankohtaa koskevien erityissäännösten soveltamista.

Pykälä on tahdonvaltainen. Siitä voidaan poiketa maksajan ja maksunsaajan välisellä sopimuksella. Maksaja ja maksunsaaja voivat esimerkiksi sopia, että saatava katsotaan maksetuksi jonakin muuna kuin pykälässä säädettyä ajankohtana. Pykälässä ei myöskään oteta kantaa siihen, missä tapauksissa suoritusvelvollisella on oikeus täyttää velvoitteensa tilisiirron välityksellä tai suoraveloituksena.

Pykälää ei myöskään sovelleta, jos maksajan ja maksunsaajan omaksumasta käytännöstä taikka kauppatastavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä osapuolia sitovana, johtuu muuta. Olosuhteista saattaa käydä ilmi, että osapuolten tarkoituksena on ollut noudattaa heidän aikaisemmin omaksumaansa käytäntöä taikka alalla vallitsevaa kauppaa-, pankki- tai muuta tapaa. Tällaista käytäntöä tai tapaa voidaan näissä tapauksissa pitää sopimuksen osana. Myös kiinteissä liikesuhteissa osapuolten välille saattaa vakiintua maksuun liittyvissä kysymyksissä määrätynlainen

käytäntö, jonka perusteella heidän katsotaan tarkoittaneen poiketa pykälässä ilmaistusta säännöstä. Jos osapuoli haluaa muuttaa aikaisempaa käytäntöä, muutoksesta tulee sopia toisen osapuolen kanssa.

Kauppa-, pankki- tai muu vastaavanlainen tapa voi syrjäyttää pykälässä säädetyn periaatteen vain, jos sitä on pidettävä osapuolia sitovana. Yleisesti vakiintunutkin tapa sitoo pääsääntöisesti vain samalla alalla toimivia elinkeinonharjoittajia. Esimerkiksi pankki ei voi vedota pankkitapaan kuluttajaa vastaan eikä sellaista elinkeinonharjoittajaa vastaan, jonka ei voida olettaa tuntevan kyseistä tapaa.

9 luku. Valvonta

83 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonta valvoisi maksupalvelulain noudattamista Finanssivalvonnasta annetun lain (/) 4 §:ssä tarkoitettujen valvottaviensa osalta. Lain noudattamisen valvonta kuuluisi lisäksi kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan siltä osin kuin maksupalvelun käyttäjät ovat kuluttajia.

Valvontaviranomaisten toimivalta olisi osaksi päällekkäistä. Siksi 2 momentissa velvoitettaisiin valvontaviranomaiset olemaan tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Lisäksi ehdotetaan, että Finanssivalvonnan ja kuluttaja-asiamiehen olisi tämän lain mukaisia valvontatehtäviä hoitaessaan toimittava tarvittaessa yhteistyössä myös Viestintäviraston kanssa. Viestintäviraston tehtävänä on valvoa muun muassa viestintämarkkinalain (393/2003) ja sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) noudattamista. Ehdotetun momentin mukainen yhteistyö tulisi kyseeseen esimerkiksi tilanteissa, joissa maksutapahtuma on toteutettu matkapuhelimen tai muun viestintävälineen avulla.

Pykälän 3 momentin mukaan palveluntarjoaja olisi velvollinen luovuttamaan 1 momentissa tarkoitetun valvontaviranomaisen nähtäviksi maksupalveluja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 80 artiklan 1 kohdan ja 82 artiklan sisältämät velvoitteet.

84 §. Finanssivalvonnan valvontatehtävän hoitaminen. Pykälän mukaan Finanssivalvonnan 83 §:ssä tarkoitettujen valvontatehtävän hoitamiseen sovelletaan Finanssivalvonnasta annetun lain 5 luvun säännöksiä.

Kyseinen 5 luku sisältää säännökset muun muassa Finanssivalvonnan toimivallasta antaa palveluntarjoajalle julkinen huomautus tai julkinen varoitus taikka kieltää palveluntarjoajaa jatkamasta mainitun lain 45 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaista menettelyä tai uudistamasta tällaista tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Finanssivalvonta voi määrätä kiellon myös väliaikaisena. Se voi myös asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 5 luvussa säädetään palveluntarjoajan oikeudesta saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi Finanssivalvonnan päätös, joka koskee julkista huomautusta tai julkista varoitusta, kiellon määräämistä taikka uhkasakon asettamista.

Pykälä on osa säännöskokonaisuutta, jolla pannaan täytäntöön direktiivin 81 artiklan 1 kohdan sisältämät sanktiovelvoitteet.

85. Kiellon määrääminen kuluttajansuoja-asiassa. Pykälän 1 momentti koskee lainvastaisten menettelytapojen kieltämistä palveluntarjoajan tarjotessa maksupalveluja kuluttajille. Palveluntarjoajaa voidaan kuluttaja-asiamiehen hakemuksesta kieltää jatkamasta tai uudistamasta tämän lain vastaista menettelyä. Kielto voidaan ulottaa koskemaan myös kiellettyyn menettelytapaan rinnastettavan toimenpiteen käyttämistä vastaisuudessa.

Kiellon määrääminen edellyttää, että se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista. Vastaava edellytys sisältyy myös esimerkiksi kuluttajansuojalain 2 luvun 16 §:ään.

Momentin mukaan kieltä on pääsääntöisesti tehostettava uhkasakolla. Jos palveluntarjoaja ei noudata kieltä, hänelle voidaan uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisen ohella määrätä uusi aikaisempaa suurempi uhkasakko. Uhkasakkoa ei kuitenkaan momentin mukaan tarvitse määrätä, jos se katsotaan erityisestä syystä tarpeettomaksi. Uhkasakko voi olla tarpeeton esimerkiksi silloin, kun palveluntarjoaja on jo luopunut kielletyn menettelyn käyttämisestä ja voidaan perustellusti uskoa, ettei menettelyä oteta uudelleen käyttöön.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeus määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon. Markkinaoikeus voisi määrätä kiellon myös väliaikaisena. Väliaikainen kieltä on voimassa siihen asti, kunnes asia on markkinaoikeudessa lopullisesti ratkaistu. Kiellon määräämisessä noudatetaan samaa menettelyä, jota markkinaoikeudessa käytetään muidenkin sen toimivaltaan kuuluvien asioiden käsittelyssä.

Pykälän 3 momentin mukaan kuluttaja-asiamies voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai antaa kiellon väliaikaisena noudattaen, mitä Kuluttajavirastosta annetussa laissa (1056/1998) säädetään kuluttaja-asiamiehen antamasta kiellosta.

Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 81 artiklan 1 kohdassa säädetyt sanktioita koskevat velvoitteet.

10 luku. Erinäiset säännökset ja voimaantulo

86 §. Henkilötietojen käsittely. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 79 artikla palveluntarjoajia koskevalta osalta. Maksujärjestelmien osalta artikla ehdotetaan pantavaksi täytäntöön 4. lakiehdotuksessa olevalla säännöksellä.

Pykälän 1 momentti sisältää luonteeltaan informatiivisen säännöksen siitä, että henkilötietojen käsittelyyn maksupalvelutoiminnassa sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Henkilötietolain 11 §:ssä kielletään arkaluonteisten henkilötietojen käsittely. Arkaluonteisina tietoina pidetään muun muassa henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan poikettavaksi henkilötietolain 11 §:n kiellosta. Sen mukaan palveluntarjoaja saa luovuttaa toiselle palveluntarjoajalle ja muuten käsitellä tietoja harjoittamaansa maksupalvelutoimintaan kohdistuneista epäillyistä ja tehdyistä rikoksista. Edellytyksenä on, että tietojen käsittely on tarpeen maksupalveluihin liittyvien rikosten estämiseksi tai selvittämiseksi.

Pykälän 3 momentissa rajoitetaan palveluntarjoajalle 2 momentissa säädettyä oikeutta käsitellä rikostietoja. Sen mukaan palveluntarjoaja ei saa rekisteröidä rikosta koskevaa tietoa eikä luovuttaa sitä toiselle palveluntarjoajalle ennen kuin rikoksesta on ilmoitettu poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle taikka syyttäjälle. Tiedon saa kuitenkin rekisteröidä ja luovuttaa jo ennen

tällaisen ilmoituksen tekemistä, jos se on välttämätöntä maksupalvelutoimintaan kohdistuvan vakavan tai laaja-alaisen uhkan torjumiseksi.

Pykälän 4 momentissa velvoitetaan palveluntarjoaja poistamaan rikosta koskevat tiedot rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole 2 momentissa tarkoitettua perustetta. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein. Momentti vastaa henkilötietolain 12 §:n 2 momenttia.

87 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen. Pykälän 2 momentissa säädetään tilisiirtolain kumoamisesta.

88 §. Toteuttamisaikaa koskeva siirtymäkausi. Pykälässä säädetään siirtymäkaudesta, joka koskee maksajan palveluntarjoajan noudatettavaa toteuttamisaikaa. Pykälä antaa maksajalle ja hänen palveluntarjoajalleen mahdollisuuden sopia toisin 47 §:ssä säädetystä toteuttamisajasta. Pykälä perustuu direktiivin 69 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän mukaan maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat sopia, että muissa kuin kotimaan maksutapahtumissa maksutapahtuman rahamäärä 1 päivään tammikuuta 2012 saakka maksetaan maksunsaajan palveluntarjoajan tilille viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana kolmantena työpäivänä. Paperilla käynnistetty maksutapahtuma voidaan sopia toteutettavaksi neljäntenä päivänä toimeksiannon vastaanottohetkestä.

Maksajalla ja hänen palveluntarjoajallaan on 7 §:n 3 momentin mukaan mahdollisuus sopia toisin tässä pykälässä säädetystä seikoista, jos maksutapahtuma ei kuulu 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin maksutapahtumiin.

Siirtymäkautta ei ole ulotettu kotimaan maksutapahtumiin, jotka jo nykyisin toteutetaan varsin tehokkaasti. Tällainen rajoitus on mahdollinen direktiivin 72 artiklan nojalla. Kotimaan maksutapahtumalla tarkoitetaan maksutapahtumaa, jossa sekä maksajan palveluntarjoaja että maksunsaajan palveluntarjoaja sijaitsevat samassa valtiossa.

89 §. Muut siirtymäsäännökset. Pykälä sisältää säännökset siitä, miltä osin ehdotettua lakia sovelletaan ennen lain voimaantuloa tehtyihin maksupalveluita koskeviin sopimuksiin. Lähtökohtana on, että uutta lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin, jollei tästä pykälästä muuta johdu.

Pykälän 1 momentissa rajoitetaan 16 §:ssä säädettyä maksupalvelun käyttäjän oikeutta saada pyynnöstä maksutta palveluntarjoajalta milloin tahansa sopimussuhteen aikana puitesopimuksen ehdot. Säännöksen ulottaminen takautuvasti koskemaan kaikkia hyvin vanhojenkin sopimusten sopimusehtoja voisi johtaa kohtuuttomuuteen palveluntarjoajien kannalta. Siksi ehdotetaan, että 16 §:ssä säädetty oikeus koskisi vain sellaisia puitesopimuksen ehtoja, joita sovelletaan tämän lain voimaan tullessa tai jotka tulevat sovellettaviksi lain voimaantulon jälkeen.

Siltä osin kuin on kyse sellaisista vanhoista sopimusehdoista, joiden soveltaminen on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa, maksupalvelun käyttäjällä on oikeus saada kappale sopimusehdoista maksupalvelulain 16 §:n sijasta nykyisin noudatettujen käytäntöjen mukaisesti.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin otetuilla siirtymäsäännöksillä selkeytetään sitä, miltä osin uutta lakia sovelletaan juuri lain voimaantuloajankohdan molemmiin puolin käynnistettäviin yksittäisiin maksutapahtumiin.

Lain 33 §:n 1 momentin mukaan sovellettavan koron perustana käytettävän viitekoron on oltava julkisesti saatavilla. Saman pykälän 2 momentin mukaan valuutanmuunnon yhteydessä sovellettavan vaihtokurssin perustana käytettävän viitekurssin on oltava julkisesti saatavilla. Ehdotetussa 4 *momentissa* rajoitettaisiin mainittujen säännösten soveltaminen koskemaan vain sopimuksia, jotka tehdään lain voimaantulon jälkeen. Jos säännöstä sovellettaisiin takautuvasti, uusi laki saattaisi käytännössä pakottaa osapuolet vaihtamaan toisiksi sopimuksessa alun perin sovitut viitekorot ja viitekurssit, jotka eivät ole julkisesti saatavilla. Tätä ei ole katsottu perustelluksi edellyttää.

Ehdotettu siirtymäsäännös ei miltään osin rajoita palveluntarjoajalle 2 luvussa säädettyjä velvollisuuksia antaa maksupalvelun käyttäjälle tietoja sovellettavista koroista ja vaihtokursseista.

Lain 34 §:n mukaan maksupalvelun käyttäjä saa aina irtisanoa määräaikaisenkin puitesopimuksen. Koska ehdotus poikkeaa siitä, mitä sopimusoikeudessamme yleensä on voimassa, säännökselle ei ole katsottu perustelluksi antaa takautuvaa vaikutusta. Siksi 5 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että 34 §:ää ei sovelleta määräaikaiseen puitesopimukseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 36 § sisältää säännökset irtisanomistilanteessa perittävistä kuluista. Selvyyden vuoksi ehdotetaan 6 *momenttiin* otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että 36 §:ää ei sovelleta, jos puitesopimus on irtisanottu ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 54 §:n 2 momentti sisältää säännöksen maksuvälineen haltijan oikeudesta pyynnöstä saada palveluntarjoajaltaan todistus siitä, että hän on tehnyt ilmoituksen maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Säännökselle ei ole käytännön syistä perusteltua antaa takautuvaa vaikutusta. Siksi 7 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että kyseistä säännöstä ei sovelleta, jos katoamisilmoitus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Ehdotetun 8 *momentin* mukaan kysymys siitä, sovelletaanko maksupalvelun käyttäjän vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä vanhaa lakia eli käytännössä useimmiten kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ää vai uuden lain 62 §:ää, ratkaistaisiin lähtökohtaisesti sillä perusteella, milloin se menettely, jonka perusteella maksupalvelun käyttäjää vaaditaan vastuuseen, on tapahtunut.

Jos maksupalvelun käyttäjää vaaditaan vastuuseen maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä esimerkiksi sillä perusteella, että hän on luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle ennen lain voimaantuloa, sovelletaan lähtökohtaisesti ennen maksupalvelulain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Kun maksupalvelun käyttäjän vastuun perusteeksi vedotaan ennen lain voimaantuloa alkaneeseen laiminlyöntiin, joka jatkuu lain voimaantulon jälkeen, sovellettaisiin uutta lakia. Ratkaisevaa soveltamisen kannalta on siis laiminlyönnin päättymishetki. Uutta lakia sovellettaisiin esimerkiksi silloin, kun vastuun perusteeksi vedotaan maksupalvelun käyttäjän laiminlyöntiin tehdä katoamisilmoitus tilanteessa, jossa maksupalvelun käyttäjä on havainnut maksuvälineen katoamisen ennen lain voimaantuloa ja tekee katoamisilmoituksen vasta lain voimaantulon jälkeen.

Ehdotetusta pääsäännöstä poikettaisiin siltä osin kuin maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti lain voimaantulon jälkeen. Tällöin sovellettaisiin yleensä uutta lakia. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa maksupalvelun käyttäjän vastuu perustuu siihen, että hän on ennen lain voimaantuloa

huolimattomuudesta laiminlyönyt velvollisuutensa huolehtia maksuvälineestä asianmukaisesti, mistä on ollut seurauksena maksuvälineen oikeudetonta käyttöä sekä ennen lain voimaantuloa että sen jälkeen. Tällaisessa tapauksessa maksupalvelun käyttäjä lähtökohtaisesti vastaa ennen lain voimaantuloa tapahtuneesta oikeudettomasta käytöstä ilman ylärajaa ja sen lisäksi lain voimaantulon jälkeen tapahtuneesta oikeudettomasta käytöstä 150 euron enimmäismäärään saakka.

Kun se menettely, johon vastuun perusteeksi vedotaan, on tapahtunut vanhan lain aikana, mutta oikeudeton käyttö on tapahtunut uuden lain aikana, saattaa syntyä tilanne, jossa uusien vastuusäännösten soveltaminen johtaisi ankarampaan lopputulokseen kuin vanhan lain soveltaminen. Näin on ainakin silloin, kun vastuun perusteeksi vedotaan maksupalvelun käyttäjän huolimattomuuteen, mutta tuomioistuin katsoo huolimattomuuden olleen vain lievää. Tällaisessa tapauksessa tulee ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan sovellettavaksi vanha, lievempi laki.

Lain 63 § koskee palveluntarjoajan vastuuta oikeudettomista maksutapahtumista. Ehdotetun 9 *momentin* mukaan pykälää ei sovellettaisi takautuvasti.

Lain 69, 71 ja 76 § koskevat palveluntarjoajan vahingonkorvausvastuuta. Ehdotetun 10 *momentin* mukaan näitä säännöksiä ei sovelleta, jos se palveluntarjoajan menettely, jonka johdosta korvausta vaaditaan, on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa. Kyseisiä säännöksiä sovellettaisiin myös sellaisiin ennen lain voimaantuloa alkaneisiin laiminlyönteihin, jotka jatkuvat lain voimaantulon jälkeen. Ratkaisevaa soveltamisen kannalta on siis laiminlyönnin päättymishetki. Vahingon ilmenemishetkellä ei ole lain soveltumisen kannalta merkitystä.

1.2 Kuluttajansuojalaki

7 luku. Kulutusluotot

19 §. Pykälä sisältää säännökset tilinhaltijan vastuusta luottokortin tai muun tililuoton käyttöön oikeuttavan tunnisteen oikeudettomasta käytöstä. Pykälää sovelletaan saman luvun 3 §:n 2 *momentin* nojalla myös tunnisteseen, joka oikeuttaa tilin taikka muun rahoituspalvelun tai rahoitusvälineen käyttöön. Pykälä ehdotetaan pääosin yhdenmukaistettavaksi maksupalvelulain 62 §:n kanssa.

Pykälän 1 ja 2 *momentin* vastuusäännökset vastaavat asiallisesti maksupalvelulain 62 §:n 1 ja 2 *momentin* säännöksiä. Niiden sisältöä samoin kuin säännösten eroja nykyisin voimassa oleviin säännöksiin on selostettu maksupalvelulain 62 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 3 *momentti* vastaa pääosin asiallisesti maksupalvelulain 62 §:n 3 *momenttia*. Erona on kuitenkin se, että ehdotettu *momentti* ei sisällä säännöstä, jonka mukaan tilinhaltija vapautuisi vastuusta, jos luotonantaja on laiminlyönyt huolehtia siitä, että tilinhaltijalla on milloin tahansa mahdollisuus tehdä ilmoitus tunnisteen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä. Tämä johtuu siitä, että kuluttajansuojalain 7 luvussa ei ole säädetty luotonantajalle velvollisuutta järjestää tällainen mahdollisuus. Ilman tällaista säännöstäkin on sinänsä selvää, että sillä, millä tavoin luotonantaja on järjestänyt mahdollisuuden katoamisilmoituksen tekemiseen, on olennainen merkitys arvioitaessa sitä, voidaanko tilinhaltijan katsoa 1 *momentin* 3 kohdassa tarkoitetuin tavoin laiminlyöneen ilmoittaa luotonantajalle tunnisteen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan.

Pykälän 4 *momentti* vastaa asiallisesti maksupalvelulain 62 §:n 4 *momenttia*.

Pykälän 5 *momentti* osoittaa ehdotetun pykälän toissijaisuuden suhteessa maksupalvelulain säännöksiin. Sen mukaan käsillä olevan pykälän sijasta sovellettaisiin maksupalvelulakia, jos kyseessä on tunniste, johon sovelletaan maksupalvelulain maksuvälinettä koskevia säännöksiä.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:ää sovellettaisiin käytännössä edelleen esimerkiksi sellaisiin maksupalvelulain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettuihin välineisiin, joita voidaan käyttää tavarain, palvelun tai muun hyödykkeen hankkimiseksi ainoastaan välineen liikkeeseenlaskijan käyttämissä tiloissa taikka liikkeeseenlaskijan kanssa solmitun sopimuksen nojalla joko hyödykkeen tarjoajien rajatussa verkossa tai joidenkin hyödykkeiden hankkimiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita myymäläketjun liikkeeseen laskema luottokortti, jota voidaan käyttää maksuvälineenä vain kyseisen myymäläketjun myymälöissä.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 *momentissa* annetaan siirtymäsäännökset, jotka vastaavat asiallisesti maksupalvelulain 89 §:n 8 *momenttia*.

1.3 Viestintämarkkinalaki

Viestintämarkkinalakiin ehdotetaan tehtäviksi maksupalveludirektiivin täytäntöönpanon edellyttämät vähimmäismuutokset.

79 a §. Viestintäpalvelun oikeudeton käyttö. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 *momentti*. Sen mukaan tilanteessa, jossa liittymää tai muuta viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävää välinettä on käytetty maksutapahtumien toteuttamiseen maksupalvelulain 1 §:n 2 *momentin* 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla, käyttäjän vastuuseen oikeudettomista maksutapahtumista sovelletaan 1 ja 2 *momentin* sijasta, mitä maksupalvelulaissa säädetään. Säännös on luonteeltaan informatiivinen.

Siltä osin kuin liittymää käytetään oikeudettomasti muulla kuin maksupalvelulain 1 §:n 2 *momentin* 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla, vastuusäännöksiin ei tässä yhteydessä ehdoteta muutoksia. Vastuu oikeudettomasta käytöstä määräytyisi siis edelleen 79 a §:n 1 ja 2 *momentin* mukaan viestintäpalveluiden käytön osalta. Sama koskee sellaisia palveluita, jotka eivät ole viestintäpalveluita, mutta jotka jäävät maksupalvelulain soveltamisalan ulkopuolelle esimerkiksi sen vuoksi, että teleyritys itse tuottaa palvelun eikä kyse näin ollen ole maksun välittämisestä.

80 §. Telelaskun erittely. Pykälän 2 *momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi uusi, luonteeltaan informatiivinen säännös. Jos liittymää on käytetty maksutapahtumien toteuttamiseen maksupalvelulain 1 §:n 2 *momentin* 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla, teleyrityksen velvollisuudesta antaa tietoja maksutapahtumista on voimassa, mitä maksupalvelulaissa säädetään. Teleyrityksen tiedonantovelvollisuuksien kannalta keskeisiä säännöksiä ovat erityisesti maksupalvelulain 9, 19 - 21 ja 26 §.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 *momentissa* annetaan siirtymäsäännökset, jotka vastaavat asiallisesti maksupalvelulain 89 §:n 8 *momenttia*.

1.4 Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista

13 a §. Henkilötietojen käsittely. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 a §, joka koskee henkilötietojen käsittelyä selvitysjärjestelmässä toteutettavassa maksujen selvittämisessä. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 79 artikla siltä osin kuin se koskee henkilötietojen käsittelyä maksujärjestelmissä.

Pykälä vastaa asiasisällöltään 1. lakiehdotuksen 86 §:ää. Pykälässä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolella lain 2 §:n 3 momentin mukaisesti selvitysjärjestelmän ylläpitäjää ja yhteisöä, joka osallistuu selvitysjärjestelmän toimintaan.

1.5 Henkilötietolaki

13 §. Henkilötunnuksen käsittely. Pykälä sisältää luettelon toiminnoista, joissa henkilötunnusta saa käsitellä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maksupalvelutoiminta. Maksupalvelutoiminnassa on säännönmukaisesti tarpeen käsitellä henkilötunnusta, jotta henkilön yksiselitteinen yksilöinti voidaan varmistaa.

1.6 Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä

2 §. Markkinaoikeudelliset asiat. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta. Siitä ilmenee, että markkinaoikeuden toimivaltaan vastaisuudessa kuuluu myös asioita, joista säädetään maksupalvelulaissa.

3 §. Asian vireillepano. Pykälän 1 momentin 8 kohtaan ehdotetaan vain lakiteknistä muutosta. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta. Siinä säädetään, että maksupalvelulain nojalla käsiteltävä asia tulee markkinaoikeudessa vireille joko kuluttaja-asiamiehen hakemuksella tai sen Finanssivalvonnan valvonnassa olevan hakemuksella, jota asia koskee.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös. Sen mukaan tilanteessa, jossa Finanssivalvonta on maksupalvelulain noudattamisen valvontaa koskevassa asiassa asettanut uhkasakon, uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee markkinaoikeudessa vireille Finanssivalvonnan hakemuksesta.

1.7 Veronkantolaki

13 §. Lain 13 § ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä säädetään nykyisin rahalaitoksille ja muille veronmaksuja vastaanottaville maksupaikoille velvollisuus toimittaa vastaanottamistaan ja veronkantoviranomaisen tilille siirtämistään verovarosta tiedot, joiden avulla maksut voidaan yksilöidä ja kirjata verovelvollisen hyväksi. Maksupalveludirektiivin 86 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön muita kuin direktiivissä annettuja säännöksiä. Tämän vuoksi 13 § on kumottava.

Direktiivin 86 artiklan 3 kohdan mukaan palveluntarjoajat voivat päättää myöntää maksupalvelun käyttäjille edullisempia ehtoja. Näin ollen ei ole estettä sille, että verohallinto ja rahalaitokset vastaisuudessa sopivat keskenään siitä, että rahalaitokset toimittavat verohallinnolle ne tiedot, joiden toimittamisesta 13 §:ssä nykyisin säädetään.

14 §. Viivästyskorko. Lain 14 §:n nykyisen 1 momentin mukaan valtiovarainministeriön asetuksella säädetään korvauksesta, joka maksetaan rahalaitoksille 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta ja toimittamisesta. Koska 13 § ehdotetaan kumottavaksi, 1 momentin säännös käy tarpeettomaksi. Ehdotettu pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan pykälän 2 momenttia.

2 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2009, jolloin direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Maksupalvelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maksupalveluja koskevista tiedonantovelvollisuuksista ja sopimusehdoista sekä maksupalvelujen toteuttamisesta.

Tätä lakia sovelletaan seuraaviin maksupalveluihin:

- 1) palvelu käteispanon tekemiseksi maksutilille tai käteisen nostamiseksi maksutililtä sekä maksutilin hoitoon ja tarjoamiseen liittyvät toimet;
- 2) maksutapahtuman toteuttaminen tilisiirtona, varojen siirtona palveluntarjoajan maksutilille, suoraveloituksena taikka maksukortilla tai muulla maksuvälineellä;
- 3) maksuvälineen liikkeeseenlasku;
- 4) maksuvälineellä toteutettavaa maksutapahtumaa koskeva tapahtumahyvitys;
- 5) rahanvälitys;
- 6) maksutapahtuman toteuttaminen siten, että maksajan suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen annetaan matkapuhelimella tai tietokoneella taikka muulla telepäätelaitteella tai tietoteknisellä laitteella ja maksu suoritetaan sellaiselle televiestintä- tai tietotekniikkajärjestelmää tai -verkkoa hoitavalle yritykselle, joka toimii ainoastaan maksutapahtuman välittäjänä maksupalvelun käyttäjän ja tavarán, palvelun tai muun hyödykkeen toimittajan välillä.

2 §

Soveltamisalaan kuulumattomat palvelut

Tätä lakia ei sovelleta seuraaviin palveluihin:

- 1) rahankuljetuspalvelu;
- 2) palvelu, jossa tavaraa, palvelua tai muuta hyödykettä hankittaessa maksunsaaja antaa maksajalle käteistä osana maksamista koskevaa maksutapahtumaa;
- 3) rahanvaihto;
- 4) palvelu, joka perustuu välineisiin, joita voidaan käyttää tavarán, palvelun tai muun hyödykkeen hankkimiseksi ainoastaan välineen liikkeeseenlaskijan käyttämissä tiloissa taikka liikkeeseenlaskijan kanssa solmitun sopimuksen nojalla joko hyödykkeen tarjoajien rajatussa verkossa tai joidenkin hyödykkeiden hankkimiseksi.

3 §

Soveltamisalaan kuulumattomat maksutapahtumat

Tätä lakia ei sovelleta seuraaviin maksutapahtumiin:

- 1) kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetussa laissa (417/1992) tarkoitetun kauppaedustajan tai muun vastaavan edustajan päämiehensä puolesta neuvottelemaan tai tekemään tavaraa, palvelua tai muuta hyödykettä koskevaan myynti- tai ostosopimukseen liittyvän maksun välittäminen;
- 2) maksutapahtuma, jonka perustana on palveluntarjoajan maksettavaksi asetettu paperimuodossa oleva shekki, asete, maksukuponki, matkashekki, velkakirja tai postiosoitus ja jonka tarkoituksena on asettaa varoja maksunsaajan käytettäväksi;
- 3) maksujärjestelmässä tai arvopaperien selvitysjärjestelmässä toteutettavat maksutapahtumat palveluntarjoajien ja selvitysosapuolten, keskusvastapuolen, selvitysyhteisöjen tai keskuspankkien sekä muiden järjestelmään osallistuvien välillä;
- 4) sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten, sijoituspalveluja tarjoavien yhteissijoitusyritysten, rahastoyhtiöiden, 3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden tai sellaisten muiden yritysten, jotka voivat säilyttää arvopapereita, omaisuudenhoitoon taikka arvopaperien lunastukseen tai myyntiin liittyvät maksutapahtumat;
- 5) maksutapahtumat emoyrityksen ja sen tytäryrityksen tai saman emoyrityksen tytäryritysten välillä, jos maksupalvelun välittäjä kuuluu samaan yritysryhmään, jonka muodostavat kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettu emoyritys, emoyrityksen tytäryritykset ja näiden rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 2 §:n 10 kohdassa tarkoitettut omistusyhteisyrietykset.

4 §

Palveluntarjoajan sijaintiin ja maksutapahtumassa käytettävään valuuttaan perustuvat poikkeukset tiedonantovelvollisuuksista

Mitä 12 §:n 5 ja 7 kohdassa sekä 18 §:ssä säädetään toteuttamisaikaa ja perittäviä kuluja koskevien tietojen antamisesta, ei sovelleta maksutapahtumaan:

- 1) jonka toteuttamiseen osallistuu Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja; tai
- 2) joka on muun valuutan kuin euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määrittäminen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, palveluntarjoajan on kuitenkin 12 ja 18 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa aina annettava maksupalvelun käyttäjälle tiedot ainakin niistä kuluista, jotka se itse perii maksutapahtuman toteuttamisesta, sekä ilmoitettava mahdollisuudesta, että myös muut maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvat palveluntarjoajat ja välittäjät perivät siitä kuluja.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee vastaavasti 16, 17 ja 22 §:ää niiltä osin kuin niissä säädetään 12 §:n 5 ja 7 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamisesta.

Jos maksajan palveluntarjoaja sijaitsee Euroopan talousalueen ulkopuolella, 20 ja 24 §:ssä maksunsaajan palveluntarjoajalle säädettyjä tiedonantovelvollisuuksia sovelletaan vain niiltä osin kuin tietojen antaminen on mahdollista ottaen huomioon maksajan palveluntarjoajalta saadut tiedot maksutapahtumasta.

5 §

Muut palveluntarjoajan sijaintiin ja maksutapahtumassa käytettävään valuuttaan perustuvat soveltamisalarajoitukset

Lain 39 §:ää, 45 – 48 §:ää sekä 64, 65, 67, 70, 74, 79, 80 ja 88 §:ää ei sovelleta maksutapahtumaan:

- 1) jonka toteuttamiseen osallistuu Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja; tai
- 2) joka on muun valuutan kuin euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määräinen.

Lain 49 ja 52 §:ää ei sovelleta maksutapahtumaan, joka on muun valuutan kuin euron tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valuutan määräinen.

6 §

Maksun sivullissitovuutta ja oikea-aikaisuutta koskevien säännösten soveltamisala

Lain 8 lukua sovelletaan vain maksutapahtumiin, jotka toteutetaan tilisiirtona tai suoraveloituksena.

7 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän lain säännöksistä maksupalvelun käyttäjän vahingoksi, on mitätön, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos maksupalvelun käyttäjä ei ole kuluttaja, maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia toisin seikoista, joista säädetään 2 ja 3 luvussa, 38 §:n 2 momentissa, 40 §:n 1 – 4 ja 6 momentissa, 62 §:ssä, 64 – 67 §:ssä sekä 69, 71, 72, 76, 79 ja 80 §:ssä. Lisäksi osapuolet voivat sopia toisin 70 §:ssä säädetystä määräajasta.

Maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia toisin seikoista, joista säädetään 47, 48, 52 ja 88 §:ssä. Osapuolet eivät kuitenkaan voi sopia 47 §:ssä tarkoitettua maksutapahtuman toteuttamisaikaa pidemmäksi kuin neljäksi työpäiväksi maksutoimeksiannon vastaanottohetkestä lukien.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei sovelleta maksutapahtumaan:

- 1) joka on euromääräinen; tai
- 2) johon sisältyy vain yksi valuutanmuunto euron ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion muun valuutan välillä, jos valuutta muunnetaan kyseisessä valtiossa ja rajat ylittävän maksutapahtuman varat siirretään Suomeen tai muuhun euroalueen valtioon euroina.

8 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *maksupalvelun käyttäjällä* sitä, joka palveluntarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella voi käyttää maksupalvelua tai -palveluita maksajana tai maksunsaajana taikka molempien ominaisuudessa;
- 2) *palveluntarjoajalla* luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti tarjoaa maksupalveluja;
- 3) *maksutapahtumalla* toimenpidettä, jolla varoja siirretään, nostetaan tai asetetaan käytettäväksi;
- 4) *maksutoimeksiannolla* maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoajalleen antamaa määräystä toteuttaa maksutapahtuma;
- 5) *maksutilillä* tiliä, jota voidaan käyttää maksutapahtumien toteuttamiseen;
- 6) *tilisiirrolla* maksajan maksutilin veloittamista maksajan aloitteesta varojen siirtämiseksi maksunsaajan maksutilille;
- 7) *suoraveloituksella* maksajan maksutilin veloittamista maksunsaajan aloitteesta varojen siirtämiseksi maksunsaajan maksutilille, kun maksaja on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen joko maksunsaajalle tai maksunsaajan palveluntarjoajalle taikka omalle palveluntarjoajalleen;
- 8) *rahanvälityksellä* palvelua, jossa palveluntarjoaja vastaanottaa maksajalta varoja perustamatta maksutiliä maksajan tai maksunsaajan nimiin ja jossa yksinomaisena tarkoituksena on siirtää vastaanotettuja varoja vastaava määrä maksunsaajalle tai maksunsaajan puolesta toimivalle toiselle palveluntarjoajalle tai jossa palveluntarjoaja vastaanottaa varat maksunsaajan puolesta ja asettaa ne tämän käyttöön;
- 9) *maksuvälineellä* maksukorttia tai muuta käyttäjäkohtaista välinettä tai menettelytapaa taikka näiden yhdistelmää, jonka käyttämisestä maksutoimeksiantojen antamiseen maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja ovat sopineet;
- 10) *maksuvälineen haltijalla* sitä, jolle maksuvälineen käyttöoikeus on myönnetty;
- 11) *pienmaksuvälineellä* maksuvälinettä:
 - a) jota puitesopimuksen mukaan voidaan käyttää enintään 30 euron tai, jos maksuvälinettä voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin, enintään 60 euron määräisiin maksutapahtumiin;
 - b) jonka käyttöraja puitesopimuksen mukaan on enintään 150 euroa tai, jos maksuvälinettä voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin, enintään 300 euroa; taikka
 - c) jolle tallennettujen varojen määrä ei puitesopimuksen mukaan voi ylittää 150 euroa tai, jos maksuvälinettä voidaan käyttää vain kotimaan maksutapahtumiin, 500 euroa.

- 12) *pienmaksuvälineen haltijalla* sitä, jolle pienmaksuvälineen käyttöoikeus on myönnetty;
- 13) *puitesopimuksella* tili- tai muuta sopimusta, jonka perusteella voidaan toteuttaa yksittäisiä tai peräkkäisiä maksutapahtumia;
- 14) *erillisellä maksutapahtumalla* maksutapahtumaa, joka ei kuulu putesopimuksen piiriin;
- 15) *etäviestimellä* puhelinta, postia, televisiota, tietoverkkoa tai muuta välinettä, jota voidaan käyttää sopimuksen tekemiseen ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä;
- 16) *kuluttajalla* luonnollista henkilöä, joka tekee putesopimuksen tai erillistä maksutapahtumaa koskevan sopimuksen pääasiassa muuta tarkoitusta kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten;
- 17) *varoilla* käteistä, tilille kirjattua raha-arvoa ja luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua sähköistä rahaa;
- 18) *arvopäivällä* viiteajankohtaa, jota palveluntarjoaja käyttää laskiessaan korkoa varoille, jotka veloitetaan maksutililtä tai maksetaan maksutilille;
- 19) *työpäivällä* päivää, jona maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoaja on avoinna siten, että se voi osaltaan toteuttaa maksutapahtuman;
- 20) *yksilöivällä tunnisteella* palveluntarjoajan maksupalvelun käyttäjälle määrittämää kirjain-, numero- tai merkkiyhdistelmää, joka maksupalvelun käyttäjän on esitettävä, jotta toinen maksutapahtumaan liittyvä maksupalvelun käyttäjä tai tämän maksutili voidaan yksilöidä;
- 21) *pysyvällä tavalla* tietojen antamista maksupalvelun käyttäjälle henkilökohtaisesti, kirjallisesti tai sähköisesti siten, että maksupalvelun käyttäjä voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina;
- 22) *maksujärjestelmällä* sääntöihin perustuvaa järjestelmää, jossa määritetään tai toteutetaan rahamääräisiä velvoitteita taikka siirretään maksutapahtumien katteet.

9 §

Yleissäännös annettavista tiedoista ja ilmoituksista

Palveluntarjoajan on annettava tässä laissa tarkoitettut tiedot ja ilmoitukset maksupalvelun käyttäjälle selkeässä ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Jolleivät osapuolet sovi muun kielen käyttämisestä, tiedot ja ilmoitukset on annettava suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla sen valtion virallisella kielellä, jossa maksupalvelua tarjotaan.

2 luku

Tiedonantovelvollisuudet

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja puitesopimuksesta

10 §

Ennakkotietojen antamisaika ja -tapa

Palveluntarjoajan on hyvissä ajoin ennen puitesopimuksen tekemistä toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla 11 – 15 §:ssä tarkoitetut tiedot palveluntarjoajasta, tarjottavista maksupalveluista, osapuolten välisestä viestinnästä, varotoimista, vastuukysymyksistä ja oikeussuojakeinoista sekä puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta.

Jos puitesopimus maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä tehdään sellaisella etäviestimellä, jota käytettäessä tietoja ei voida toimittaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ennen sopimuksen tekemistä, tiedot on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla viipymättä puitesopimuksen tekemisen jälkeen.

11 §

Ennakkotiedot palveluntarjoajasta

Palveluntarjoajasta on annettava seuraavat tiedot:

- 1) nimi ja pääkonttorin osoite;
- 2) mahdollinen sivuliikkeen tai asiamiehen osoite siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan;
- 3) sähköpostiosoite tai muut yhteystiedot, jotka ovat tarpeen maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan välisessä yhteydenpidossa;
- 4) palveluntarjoajista pidettävä maksulaitoksista annetun lain (/) x §:ssä tarkoitettu rekisteri tai muu vastaava palveluntarjoajan toimilupaa koskeva julkinen rekisteri sekä palveluntarjoajan yritys- tai yhteisötunnus tai muu vastaava tunnistekyseisessä rekisterissä;
- 5) palveluntarjoajan toimintaa valvova viranomainen ja sen yhteystiedot.

12 §

Ennakkotiedot maksupalveluista

Maksupalveluista on annettava seuraavat tiedot:

- 1) kuvaus maksupalvelun pääominaisuuksista;
- 2) kuvaus yksilöivästä tunnisteesta tai muista tiedoista, jotka maksupalvelun käyttäjän on annettava maksutoimeksiannon toteuttamiseksi;
- 3) missä muodossa ja millä tavalla maksupalvelun käyttäjä voi antaa tai peruuttaa suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen;
- 4) ajankohta, jona maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi, sekä maksajan palveluntarjoajan mahdollisesti asettama aikaraja, jonka jälkeen vastaanotettu maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi seuraavana työpäivänä;
- 5) enimmäisaika, jonka kuluessa maksupalvelu toteutetaan;
- 6) onko puitesopimuksessa tarkoitus sopia maksuvälineen käyttörajoista;
- 7) maksupalvelun käyttäjältä perittävien kulujen yhteismäärä ja, jos mahdollista, kulujen erittely;

- 8) mahdollinen korko ja käytettäessä viitekorkoa sovellettavan koron määräytymisperusteet, viitekoron määrittäminen sekä indeksi tai muu laskentaperuste;
- 9) sovellettavat valuutan vaihtokurssit tai käytettäessä viitekurssia viitekurssin määrittäminen sekä indeksi tai muu laskentaperuste;
- 10) mahdollinen sopimusehto, jonka mukaan koron tai vaihtokurssin muutoksia sovelletaan välittömästi, sekä tällöin noudatettavat palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuudet.

13 §

Ennakkotiedot osapuolten välisestä viestinnästä

Osapuolten välisestä viestinnästä on annettava seuraavat tiedot:

- 1) viestintävälineet, joita osapuolten on puitesopimuksen mukaan tarkoitus käyttää tietojen ja ilmoitusten toimittamiseen, sekä ne tekniset ominaisuudet, joita edellytetään maksupalvelun käyttäjän laitteilta;
- 2) millä tavalla ja kuinka usein tässä laissa tarkoitettuja tietoja annetaan maksupalvelun käyttäjälle;
- 3) millä kielellä tai kielillä puitesopimus on tarkoitus tehdä ja mitä kieltä tai kieliä voidaan käyttää sopimussuhteen aikana;
- 4) maksupalvelun käyttäjän oikeus pyynnöstä saada sopimussuhteen aikana puitesopimuksen ehdot sekä 11 - 15 §:ssä tarkoitettuja tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

14 §

Ennakkotiedot varotoimista, vastuukysymyksistä ja oikeussuojakeinoista

Varotoimista, vastuukysymyksistä ja oikeussuojakeinoista on annettava seuraavat tiedot:

- 1) millaisiin toimiin maksuvälineen haltijan on ryhdyttävä pitääkseen maksuvälineen turvassa sekä miten palveluntarjoajalle tehdään ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä;
- 2) edellytykset, joiden täyttyessä palveluntarjoajalla on oikeus sulkea maksuväline, jos tällaisesta oikeudesta on puitesopimuksessa tarkoitus sopia;
- 3) maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä sekä vastuun määrä;
- 4) millä tavoin ja missä ajassa maksupalvelun käyttäjän on ilmoitettava palveluntarjoajalle oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta;
- 5) palveluntarjoajan vastuu oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta;
- 6) 79 §:ssä tarkoitettujen maksupalautuksen edellytykset ja määräaika sen pyytämiseksi sekä palveluntarjoajan velvollisuudet palautuspyynnön käsittelyssä;
- 7) mahdollinen sopimusehto puitesopimukseen sovellettavasta laista tai toimivaltaisesta tuomioistuimesta;
- 8) mahdollisuus ilmoittaa palveluntarjoajan menettelystä palveluntarjoajan toimintaa valvovalle viranomaiselle ja kuluttajan oikeus saattaa puitesopimukseen perustuva riita kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi.

15 §

Ennakkotiedot puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta

Puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta on annettava seuraavat tiedot:

- 1) mahdollinen sopimusehto, jonka mukaan maksupalvelun käyttäjän katsotaan hyväksyneen palveluntarjoajan ehdottamat sopimusehtojen muutokset, jollei hän muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään mennessä vastusta niitä;
- 2) puitesopimuksen kesto;
- 3) maksupalvelun käyttäjän ja, jos siitä on tarkoitus sopia, palveluntarjoajan oikeus irtisanoa puitesopimus;
- 4) mahdolliset irtisanomista koskevat sopimusehdot.

16 §

Oikeus saada ennakkotiedot ja puitesopimuksen ehdot sopimussuhteen aikana

Maksupalvelun käyttäjällä on milloin tahansa sopimussuhteen aikana oikeus pyynnöstä saada palveluntarjoajalta 11 -15 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä puitesopimuksen ehdot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

17 §

Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset

Poiketen siitä, mitä 11 – 15 §:ssä säädetään, pienmaksuvälinettä koskevasta puitesopimuksesta on annettava seuraavat ennakkotiedot:

- 1) miten pienmaksuvälinettä käytetään;
- 2) perittävät kulut;
- 3) maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan 14 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitettu vastuu;
- 4) muut tiedot, jotka ovat olennaisia perustellun päätöksen tekemiseksi;
- 5) miten maksupalvelun käyttäjä voi saada muut 11 - 15 §:ssä tarkoitetut tiedot.

Edellä 1 momentissa mainittujen tietojen antamisajasta ja –tavasta on voimassa, mitä 10 §:ssä säädetään. Palveluntarjoajan on asetettava muut 11 – 15 §:ssä tarkoitetut tiedot maksupalvelun käyttäjän helposti saataville.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja puitesopimuksen piiriin kuuluvasta maksutapahtumasta

18 §

Maksajalle ennen maksutapahtuman toteuttamista annettavat tiedot

Jos maksupalvelusta on tehty puitesopimus, palveluntarjoajan on maksajan pyynnöstä ennen yksittäisen maksajan käynnistämän maksutapahtuman toteuttamista annettava tieto siitä, minkä ajan kuluessa maksutapahtuma toteutetaan ja mitä kuluja maksajalta peritään, sekä, jos mahdollista, eriteltävä kulut.

19 §

Toteutetusta maksutapahtumasta maksajalle annettavat tiedot

Palveluntarjoajan on annettava maksajalle seuraavat tiedot puitesopimuksen nojalla toteutetusta maksutapahtumasta:

- 1) tieto, jonka avulla maksaja voi tunnistaa maksutapahtuman, ja, jos mahdollista, tieto maksunsaajasta;
- 2) maksutapahtuman määrä siinä valuutassa, jossa maksajan maksutiliä veloitetaan tai, jollei maksaja käytä maksutiliä, maksutoimeksiannossa tarkoitettussa valuutassa;
- 3) mahdollisessa valuutanmuunnossa käytetty vaihtokurssi ja tieto maksutapahtuman määrästä valuutanmuunnon jälkeen;
- 4) maksajalta perittävien kulujen tai korkojen määrä sekä, jos mahdollista, kulujen erittely;
- 5) maksutilin veloituksen arvopäivä tai, jollei maksaja käytä maksutiliä, maksutoimeksiannon vastaanottopäivä.

Palveluntarjoajan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot maksajalle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla taikka asetettava ne pysyvällä tavalla hänen saatavilleen puitesopimuksessa sovituin tavoin ja sovituin määräajoin. Puitesopimuksessa ei voida sopia ehdosta, jonka mukaan tiedot olisi annettava harvemmin kuin kuukausittain eikä tietojen asettamisesta maksajan saataville tietoverkossa, jollei tietoja pidetä saatavilla vähintään vuoden ajalta.

Jollei puitesopimuksessa ole sovittu, millä tavalla 1 momentissa tarkoitettut tiedot annetaan, palveluntarjoajan on toimitettava ne kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Jollei ole sovittu, kuinka usein tiedot annetaan, ne on annettava ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun maksutapahtuma on veloitettu maksajan maksutililtä tai, jollei maksaja käytä maksutiliä, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut maksutoimeksiannon.

20 §

Toteutetusta maksutapahtumasta maksunsaajalle annettavat tiedot

Palveluntarjoajan on annettava maksunsaajalle seuraavat tiedot puitesopimuksen nojalla toteutetusta maksutapahtumasta:

- 1) tieto, jonka avulla maksunsaaja voi tunnistaa maksutapahtuman ja, jos mahdollista, maksajan;
- 2) maksutapahtuman yhteydessä siirretyt tiedot;
- 3) maksutapahtuman määrä siinä valuutassa, jossa maksunsaajan maksutiliä hyvitetään;
- 4) mahdollisessa valuutanmuunnossa käytetty vaihtokurssi ja maksutapahtuman määrä ennen valuutanmuuntoa;
- 5) maksunsaajalta perittävien kulujen tai korkojen määrä sekä, jos mahdollista, kulujen erittely;
- 6) maksutilin hyvityksen arvopäivä.

Palveluntarjoajan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot maksunsaajalle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla taikka asetettava ne pysyvällä tavalla hänen saatavilleen puitesopimuksessa sovituin tavoin ja sovituin määräajoin. Puitesopimuksessa ei voida sopia ehdosta, jonka mukaan tiedot olisi annettava harvemmin kuin kuukausittain eikä tietojen asettamisesta maksunsaajan saataville tietoverkossa, jollei tietoja pidetä saatavilla vähintään vuoden ajalta.

Jollei puitesopimuksessa ole sovittu, millä tavalla 1 momentissa tarkoitettut tiedot annetaan, palveluntarjoajan on toimitettava ne kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Jollei ole sovittu, kuinka

usein tiedot annetaan, ne on annettava ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun palveluntarjoaja on toteuttanut maksutapahtuman.

21 §

Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset

Pienmaksuvälinettä käyttämällä toteutettavaan maksutapahtumaan ei sovelleta, mitä 18 §:ssä säädetään.

Poiketen siitä, mitä 19 §:n 1 momentissa ja 20 §:n 1 momentissa säädetään, maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, että pienmaksuvälinettä käyttämällä toteutetun maksutapahtuman jälkeen palveluntarjoajan on annettava vain seuraavat tiedot:

- 1) tieto, jonka avulla maksupalvelun käyttäjä voi tunnistaa maksutapahtuman;
- 2) maksutapahtuman määrä;
- 3) perityt kulut.

Osapuolet voivat sopia myös, että palveluntarjoajan on toteutettuaan useita samankaltaisia maksutapahtumia samalle maksunsaaajalle annettava 2 momentin 2 ja 3 kohdassa säädettyjen tietojen sijasta vain tieto kyseisten maksutapahtumien ja perittyjen kulujen yhteismääristä.

Jos pienmaksuväline on ominaisuuksiltaan sellainen, että sitä käytettäessä käyttäjän henkilöllisyys ei tule ilmi, tai jos palveluntarjoajalla ei muuten ole teknisistä syistä mahdollisuutta antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja, osapuolet voivat sopia, ettei palveluntarjoajalla ole velvollisuutta antaa niitä. Maksupalvelun käyttäjällä on kuitenkin oltava mahdollisuus tarkistaa pienmaksuvälineelle tallennettujen varojen määrä.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja erillistä maksutapahtumaa koskevasta sopimuksesta

22 §

Ennakkotiedot

Jos maksupalvelusta ei ole tehty puitesopimusta, palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle 12 §:n 2, 5 ja 7 kohdassa tarkoitettut tiedot ennen kuin erillistä maksutapahtumaa koskeva sopimus tai tarjous tulee maksupalvelun käyttäjää sitovaksi. Jos maksutapahtumassa suoritetaan valuutanmuunto, maksajalle on lisäksi ilmoitettava valuutan vaihto- tai viitekurssi.

Palveluntarjoajan on annettava maksupalvelun käyttäjälle myös muut 11 - 15 §:ssä säädetty tiedot, jos ne ovat maksupalvelun käyttämisen kannalta tarpeellisia tai niillä on merkitystä maksutapahtuman toteuttamisessa.

Palveluntarjoajan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot maksupalvelun käyttäjälle tai asetettava ne hänen helposti saatavilleen. Maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Jos sopimus maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä tehdään sellaisella etäviestimellä, jota käytettäessä tietoja ei voida antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ennen sopimuksen tekemistä, tiedot on annettava maksupalvelun käyttäjälle sanotulla tavalla viipymättä maksutapahtuman toteuttamisen jälkeen.

Palveluntarjoajan velvollisuus antaa tietoja erillisestä maksutapahtumasta

23 §

Maksajalle maksutoimeksiannon vastaanottamisen jälkeen annettavat tiedot

Maksajan palveluntarjoajan on vastaanotettuaan erillistä maksutapahtumaa koskevan maksutoimeksiannon välittömästi annettava maksajalle seuraavat tiedot:

- 1) tieto, jonka avulla maksaja voi tunnistaa maksutapahtuman, ja, jos mahdollista, tieto maksunsaa-
jasta;
- 2) maksutapahtuman määrä maksutoimeksiannossa tarkoitetussa valuutassa;
- 3) mahdollisessa valuutanmuunnossa käytetty vaihto- tai viitekurssi, jos se poikkeaa 22 §:n 1 mo-
mentin nojalla ilmoitetusta, ja tieto maksutapahtuman määrästä valuutanmuunnon jälkeen;
- 4) maksajalta perittävien kulujen määrä sekä, jos mahdollista, kulujen erittely;
- 5) maksutoimeksiannon vastaanottopäivä.

Palveluntarjoajan on toimitettava tiedot maksajalle tai asetettava ne hänen helposti saatavilleen. Maksajan pyynnöstä palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä taval-
la.

24 §

Toteutetusta maksutapahtumasta maksunsaajalle annettavat tiedot

Maksunsaajan palveluntarjoajan on toteutettuaan erillisen maksutapahtuman välittömästi annettava maksunsaajalle seuraavat tiedot:

- 1) tieto, jonka avulla maksunsaaja voi tunnistaa maksutapahtuman ja, jos mahdollista, maksajan;
- 2) maksutapahtuman yhteydessä siirretyt tiedot;
- 3) maksutapahtuman määrä siinä valuutassa, jossa varat ovat maksunsaajan käytettävissä;
- 4) mahdollisessa valuutanmuunnossa käytetty vaihtokurssi ja maksutapahtuman määrä ennen valuu-
tanmuuntoa;
- 5) maksunsaajalta perittävien kulujen määrä sekä, jos mahdollista, kulujen erittely;
- 6) päivä, jolloin maksutapahtuman rahamäärä on ollut maksunsaajan saatavilla.

Palveluntarjoajan on toimitettava tiedot maksunsaajalle tai asetettava ne hänen helposti saatavilleen. Maksunsaajan pyynnöstä palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä
tavalla.

25 §

Poikkeus erillistä maksutapahtumaa koskevista tiedonantovelvollisuuksista

Jos erillistä maksutapahtumaa koskeva maksutoimeksianto annetaan puitesopimuksen piiriin kuulu-
valla maksuvälineellä, palveluntarjoajan ei tarvitse antaa sellaisia 22 – 24 §:ssä tarkoitettuja tietoja,
jotka maksupalvelun käyttäjä saa puitesopimuksen perusteella omalta palveluntarjoaltaan.

Muita palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä

26 §

Tietojen antamisesta sekä oikaisu- ja varotoimista perittävät kulut

Palveluntarjoaja ei saa periä maksupalvelun käyttäjältä kuluja tässä laissa tarkoitettujen tietojen antamisesta eikä oikaisu- ja varotoimista, jollei 40 §:n 6 momentista, 42 §:n 3 momentista, 66 §:n 3 momentista tai 68 §:n 2 momentista muuta johdu.

Jos maksupalvelun käyttäjälle annetaan hänen pyynnöstään muita tietoja tai tietoja useammin kuin tässä luvussa säädetään, osapuolet voivat kuitenkin sopia maksupalvelun käyttäjältä perittävistä kuluista. Sama on voimassa, jos tässä luvussa tarkoitettuja tietoja maksupalvelun käyttäjän pyynnöstä annetaan muulla kuin puitesopimuksessa sovitulla tavalla. Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia.

27 §

Suhde muissa laeissa säädettyihin tiedonantovelvollisuuksiin

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään tiedonantovelvollisuuksista, palveluntarjoajan on noudatettava, mitä muualla laissa säädetään tietojen antamisesta.

Jos kyse on rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevan kuluttajansuojalain 6 a luvussa tarkoitetusta etämyynnistä, maksupalvelua tarjottaessa ei kuitenkaan sovelleta mainitun luvun 6 §:ää, 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 8 §:n 1 momentin 3, 4, 6 ja 7 kohtaa eikä 9 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Valuutanmuuntoon ja maksuvälineen käyttämiseen liittyvät tiedonantovelvollisuudet

28 §

Valuutan muuntaminen

Jos maksunsaaja tarjoaa maksajalle valuutan muuntamista ennen maksutapahtuman käynnistämistä tai jos muu kuin maksunsaaja tarjoaa valuutan muuntamista myyntipaikassa, maksajalle on ilmoitettava valuutan muuntamisesta aiheutuvat kulut ja käytettävä vaihtokurssi ennen maksutapahtuman käynnistämistä.

29 §

Maksuvälineen käyttämisestä johtuvat lisäkulut tai alennukset

Jos maksunsaaja pyytää maksajalta maksua tai tarjoaa alennusta tietyn maksuvälineen käyttämisestä, maksunsaajan on ilmoitettava maksusta tai alennuksesta maksajalle ennen maksutapahtuman käynnistämistä.

Jos palveluntarjoaja tai muu taho pyytää maksupalvelun käyttäjältä maksua tietyn maksuvälineen käyttämisestä, palveluntarjoajan tai muun tahon on ilmoitettava maksusta maksupalvelun käyttäjälle ennen maksutapahtuman käynnistämistä.

3 luku

Puitesopimuksen muuttaminen ja päättäminen

Puitesopimuksen muuttaminen

30 §

Puitesopimuksen muuttaminen palveluntarjoajan aloitteesta

Jos palveluntarjoaja ehdottaa muutoksia puitesopimuksen ehtoihin, ehdotus on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla vähintään kaksi kuukautta ennen muutosten ehdotettua voimaantulopäivää. Palveluntarjoajan on vastaavasti ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle, jos muissa tiedoissa, jotka palveluntarjoajan on 11 – 15 §:n mukaisesti annettava, tapahtuu muutoksia.

Jos puitesopimukseen sisältyy ehto, jonka mukaan maksupalvelun käyttäjän katsotaan hyväksyneen palveluntarjoajan ehdottamat sopimusehtojen muutokset, jollei hän muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään mennessä vastusta niitä, maksupalvelun käyttäjää on muutosehdotuksessa muistutettava hänen oikeudestaan vastustaa muutoksia. Maksupalvelun käyttäjällä on muutosten ehdotettuun voimaantulopäivään saakka oikeus irtisanoa puitesopimus päättyväksi heti. Muutosehdotuksessa on mainittava tästä oikeudesta.

31 §

Pienmaksuvälineitä koskeva poikkeus

Maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, että palveluntarjoaja voi ehdottaa muutoksia pienmaksuvälinettä koskevaan puitesopimukseen muullakin kuin pysyvällä tavalla.

32 §

Koron ja valuutan vaihtokurssin muutokset

Koron ja valuutan vaihtokurssin muutoksia voidaan soveltaa välittömästi ilman ennakkoilmoitusta, jos tällaisesta oikeudesta on sovittu puitesopimuksessa ja jos muutokset perustuvat sellaiseen viitekorkoon tai –kurssiin, jonka määrittämisestä ja indeksistä tai muusta laskentaperusteesta on sovittu puitesopimuksessa. Maksupalvelun käyttäjän kannalta edullisempia koron ja valuutan vaihtokurssin muutoksia voidaan kuitenkin aina soveltaa välittömästi ilman ennakkoilmoitusta.

Osapuolet voivat puitesopimuksessa sopia, että koron muutoksia koskevat tiedot toimitetaan tai asetetaan saataville tietyllä tavalla tai tietyin määräajoin. Jos puitesopimuksessa ei ole sovittu, millä tavalla ja kuinka usein koron muutoksia koskevat tiedot annetaan, palveluntarjoajan on toimitettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla niin pian kuin mahdollista.

33 §

Viitekorko ja viitekurssi sekä koron ja vaihtokurssin muutokset

Sovellettavan koron perustana käytettävän viitekoron on oltava julkisesti saatavilla.

Valuutanmuunnon yhteydessä sovellettavan vaihtokurssin perustana käytettävän viitekurssin on oltava julkisesti saatavilla.

Koron ja vaihtokurssin muutokset on toteutettava tasapuolisesti ja maksupalvelun käyttäjiä syrjimättömällä tavalla.

Puitesopimuksen päättäminen

34 §

Maksupalvelun käyttäjän oikeus irtisanoa puitesopimus

Maksupalvelun käyttäjä saa milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa puitesopimuksen heti päättyväksi, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Maksupalvelun käyttäjän noudatettava irtisanomisaikaa ei saa sopia kuukautta pitemmäksi.

Maksupalvelun käyttäjä saa milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa myös määräaikaisen puitesopimuksen noudattaen 1 momentissa tarkoitettua irtisanomisaikaa.

35 §

Palveluntarjoajan oikeus irtisanoa puitesopimus

Palveluntarjoaja saa irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan puitesopimuksen puitesopimuksessa sovituin ehdoin. Palveluntarjoajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi.

Palveluntarjoajan on toimitettava irtisanomisilmoitus maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

36 §

Irtisanomistilanteessa perittävät kulut

Palveluntarjoaja ei saa periä maksupalvelun käyttäjältä maksua puitesopimuksen irtisanomisesta.

Maksupalvelun käyttäjän on maksettava maksupalveluista säännöllisesti perittävät kulut vain siltä osin kuin ne kohdistuvat puitesopimuksen irtisanomisen voimaantuloa edeltävään aikaan. Jos maksupalvelun käyttäjä on maksanut tällaisia kuluja ennakolta, palveluntarjoajan on palautettava ne siltä osin kuin ne kohdistuvat irtisanomisen voimaantulon jälkeiseen aikaan.

37 §

Puitesopimuksen purkaminen

Maksupalvelun käyttäjällä on oikeus purkaa puitesopimus, jos palveluntarjoaja on olennaisesti rikkonut sopimukseen perustuvia velvoitteitaan.

Palveluntarjoajalla on sama oikeus, jos maksupalvelun käyttäjä on olennaisesti rikkonut sopimukseen perustuvia velvoitteitaan. Peruspankkipalvelua koskevan puitesopimuksen purkamisessa on

kuitenkin soveltuvin osin otettava huomioon, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 134 §:ssä säädetään.

Palveluntarjoajan on toimitettava ilmoitus sopimuksen purkamisesta maksupalvelun käyttäjälle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Jos palveluntarjoajan suorittamasta sopimuksen purkamisesta seuraa maksuvälineen sulkeminen, palveluntarjoajan ilmoitusvelvollisuudesta on lisäksi voimassa, mitä 57 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

4 luku

Maksutapahtuman käynnistäminen ja toteuttaminen

38 §

Maksajan suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen

Maksutapahtuma saadaan toteuttaa vain maksajan suostumuksella. Maksutapahtumaa pidetään oikeudettomana, jollei maksaja ole antanut siihen suostumustaan sovitulla tavalla.

Maksaja voi peruuttaa suostumuksensa 40 §:ssä tarkoitettuun ajankohtaan saakka.

39 §

Maksutoimeksiannon vastaanottohetki

Maksutoimeksianto katsotaan vastaanotetuksi, kun maksajan palveluntarjoaja on vastaanottanut sen (*maksutoimeksiannon vastaanottohetki*).

Jos maksutapahtuman käynnistävä maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa ovat sopineet, että toimeksiannon toteuttaminen aloitetaan tietyssä päivänä tai tietyn ajan kuluttua taikka sinä päivänä, jona maksaja on asettanut varat palveluntarjoajan saataville, maksajan palveluntarjoajan katsotaan kuitenkin vastaanottaneen toimeksiannon kyseisenä päivänä.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ajankohta ei satu maksajan palveluntarjoajan työpäivälle, palveluntarjoajan katsotaan vastaanottaneen maksutoimeksiannon seuraavana työpäivänä. Maksajan palveluntarjoaja voi 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa asettaa lähelle työpäivän päättymistä aikarajan, jonka jälkeen vastaanotettu toimeksianto katsotaan vastaanotetuksi seuraavana työpäivänä.

40 §

Maksutoimeksiannon peruuttaminen

Maksupalvelun käyttäjä ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun maksajan palveluntarjoaja on vastaanottanut sen, jollei 2 - 4 momentista muuta johdu.

Jos maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa ovat sopineet maksutoimeksiannon toteuttamisen aloittamisesta tietyssä päivänä tai tietyn ajan kuluttua taikka sinä päivänä, jona maksaja on asettanut varat palveluntarjoajan saataville, maksupalvelun käyttäjä voi peruuttaa toimeksiannon viimeistään kyseistä päivää edeltävänä työpäivänä.

Jos maksutapahtuma on maksunsaajan käynnistämä tai hänen välityksellään käynnistetty, maksaja ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun toimeksianto tai maksajan suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksunsaajalle. Suoraveloitusta koskevan toimeksiannon maksaja voi kuitenkin peruuttaa viimeistään sitä päivää edeltävänä työpäivänä, jona varat on sovittu veloitettaviksi.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitetun ajankohdan jälkeen maksutoimeksianto voidaan peruuttaa vain, jos maksupalvelun käyttäjä ja hänen palveluntarjoajansa niin sopivat. Edellä 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa vaaditaan lisäksi, että maksunsaaja suostuu toimeksiannon peruuttamiseen.

Jos maksutapahtuma toteutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) tarkoitetun selvitysjärjestelmän välityksellä, maksupalvelun käyttäjällä ei kuitenkaan ole oikeutta peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun järjestelmän osapuoli ei järjestelmän sääntöjen mukaan saa peruuttaa maksutoimeksiantoa.

Palveluntarjoaja saa periä maksupalvelun käyttäjältä kulut 4 momentissa tarkoitetusta maksutoimeksiannon peruuttamisesta, jos tällaisesta oikeudesta on puitesopimuksessa sovittu. Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia.

41 §

Palveluntarjoajan velvollisuus toteuttaa maksutoimeksianto

Palveluntarjoaja saa kieltäytyä toteuttamasta maksutoimeksiantoa vain, jos puitesopimuksessa sovitut ehdot maksutoimeksiannon toteuttamiselle eivät täyty tai jos muualla laissa niin säädetään.

42 §

Ilmoitus maksutoimeksiannon toteuttamisesta kieltäytymisestä

Jos palveluntarjoaja kieltäytyy toteuttamasta maksutoimeksiantoa, palveluntarjoajan on ilmoitettava maksupalvelun käyttäjälle kieltäytymisestä, kieltäytymisen perusteesta sekä menettelystä, jolla kieltäytymiseen johtanut virhe voidaan korjata, jollei ilmoittamista ole muualla laissa kielletty.

Ilmoitus on toimitettava maksupalvelun käyttäjälle tai asetettava hänen saatavilleen sovitulla tavalla mahdollisimman pian. Ilmoitus on joka tapauksessa tehtävä ennen kuin se määräaika, jonka kulussa maksutoimeksianto tulisi toteuttaa, päättyy.

Osapuolet voivat puitesopimuksessa sopia, että palveluntarjoajalla on oikeus periä kulut ilmoituksen tekemisestä, jos palveluntarjoajalla on ollut perusteltu syy kieltäytyä toteuttamasta toimeksiantoa. Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia.

43 §

Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset

Poiketen siitä, mitä 40 ja 42 §:ssä säädetään, maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, että jos maksutapahtumassa käytetään pienmaksuvälinettä:

- 1) maksaja ei voi peruuttaa maksutoimeksiantoa sen jälkeen, kun toimeksianto tai maksajan suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksunsaajalle;
- 2) palveluntarjoajalla ei ole velvollisuutta ilmoittaa kieltäytyvänsä maksutoimeksiannon toteuttamisesta, jos maksutapahtuman jääminen toteuttamatta on asiayhteyden perusteella ilmeistä.

44 §

Yksilöivän tunnisteiden käyttö

Palveluntarjoaja saa toteuttaa maksutapahtuman yksilöivän tunnisteiden perusteella, vaikka maksupalvelun käyttäjä olisi antanut sen lisäksi muitakin tietoja maksutapahtuman toteuttamiseksi.

45 §

Maksutapahtuman täysimääräisyys

Maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvien palveluntarjoajien ja välittäjien on toteutettava maksutapahtuma täysimääräisenä.

Maksunsaajan palveluntarjoaja voi kuitenkin vähentää maksutapahtuman rahamäärästä omat kulunsa, jos tällaisesta oikeudesta on maksunsaajan kanssa sovittu. Tällöin maksutapahtuman rahamäärä ja siitä vähennetyt kulut on eriteltävä maksunsaajalle.

Jos maksutapahtuman rahamäärästä vähennetään muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja kuluja, maksajan palveluntarjoaja vastaa siitä, että maksunsaaja saa maksajan käynnistämän maksutapahtuman täysimääräisenä. Sama vastuu on maksunsaajan palveluntarjoajalla, jos maksutapahtuma on maksunsaajan käynnistämä tai tämän välityksellä käynnistetty.

46 §

Maksutapahtuman toteuttamisesta perittävät kulut

Maksaja ja maksunsaaja vastaavat kumpikin oman palveluntarjoajansa maksutapahtuman toteuttamisesta perimistä kuluista. Osapuolet voivat kuitenkin sopia kuluvastuusta toisin, jos maksutapahtumassa suoritetaan valuutanmuunto.

5 luku

Maksutapahtuman toteuttamisaika ja arvopäivä

47 §

Maksajan palveluntarjoajan noudatettava toteuttamisaika

Maksajan palveluntarjoajan on maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan palveluntarjoajan tilille viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana työpäivänä tai, jos maksutapahtuma on käynnistetty paperilla, vastaanottohetkeä seuraavana toisena työpäivänä.

48 §

Maksunsaajan palveluntarjoajan noudatettava toimittamisaika

Maksunsaajan palveluntarjoajan on toimitettava maksunsaajan käynnistämää tai tämän välityksellä käynnistettyä maksutapahtumaa koskeva toimeksianto maksajan palveluntarjoajalle siinä määräajassa, josta on sovittu maksunsaajan kanssa.

49 §

Maksunsaajan palveluntarjoajan noudatettava toteuttamisaika

Maksunsaajan palveluntarjoajan on maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille välittömästi sen jälkeen, kun se on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Jos maksunsaajalla ei ole palveluntarjoajan pitämää maksutiliä, maksunsaajan palveluntarjoajan on samassa ajassa asetettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan käytettäväksi.

50 §

Pienmaksuvälineitä koskeva poikkeus

Maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, että maksutapahtuma toteutetaan muussa kuin 47 ja 49 §:ssä säädettyssä määräajassa, jos maksutapahtumassa käytetään pienmaksuvälinettä.

51 §

Arvopäivä

Maksajan maksutililtä veloituksen arvopäivä saa olla aikaisintaan se päivä, jona maksutapahtuman rahamäärä veloitetaan maksajan maksutililtä.

Maksunsaajan maksutilin hyvityksen arvopäivän on oltava viimeistään se työpäivä, jona maksutapahtuman rahamäärä maksetaan maksunsaajan palveluntarjoajan tilille.

52 §

Käteispano maksutilille

Jos palveluntarjoajan pitämälle maksutilille tehdään maksutilin valuutan määräinen käteispano, palveluntarjoajan on asetettava varat tilinhaltijan käytettäväksi ja määritettävä arvopäivä:

- 1) välittömästi sen jälkeen, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut varat, jos tilinhaltija on kuluttaja; tai
- 2) viimeistään seuraavana työpäivänä siitä, kun palveluntarjoaja on vastaanottanut varat, jos tilinhaltija on muu kuin kuluttaja.

6 luku

Maksuvälineet

53 §

Maksuvälineestä huolehtiminen

Maksuvälineen haltijan on käytettävä maksuvälinettä sen myöntämistä ja käyttöä koskevien ehtojen mukaisesti. Erityisesti hänen on kohtuullisin toimenpitein huolehdittava maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista. Maksuvälineen haltijan velvollisuus huolehtia maksuvälineestä ja siihen liittyvistä tunnistetiedoista alkaa, kun hän on vastaanottanut ne.

Palveluntarjoajan on osaltaan varmistettava, että muilla kuin maksuvälineen haltijalla ei ole pääsyä maksuvälineeseen liittyviin tunnistetietoihin.

54 §

Katoamisilmoitus

Maksuvälineen haltijan on ilmoitettava palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan.

Maksuvälineen haltijalla on oikeus pyynnöstä saada palveluntarjoajaltaan todistus siitä, että hän on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen. Todistusta on pyydettävä 18 kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä.

55 §

Keinot ilmoittaa maksuvälineen katoamisesta

Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä milloin tahansa palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle ilmoitus maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä.

56 §

Palveluntarjoajan velvollisuus sulkea maksuväline

Palveluntarjoajan on suljettava maksuväline, kun maksuvälineen haltija on tehnyt ilmoituksen maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä.

57 §

Palveluntarjoajan oikeus sulkea maksuväline

Jos osapuolet ovat puitesopimuksessa niin sopineet, palveluntarjoajalla on oikeus sulkea maksuväline, jos:

- 1) maksuvälineen käytön turvallisuus on vaarantunut;
- 2) on syytä epäillä, että maksuvälinettä käytetään oikeudettomasti tai vilpillisesti tai;
- 3) maksuväline oikeuttaa luoton käyttöön ja riski siitä, että luoton maksamisesta vastuussa oleva maksupalvelun käyttäjä ei kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan, on huomattavasti kohonnut.

Palveluntarjoajan on ilmoitettava maksuvälineen sulkemisesta ja sen syistä maksuvälineen haltijalle sovitulla tavalla etukäteen. Ilmoitus voidaan kuitenkin tehdä välittömästi maksuvälineen sulkemisen jälkeen, jos tämä on vahinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi perusteltua.

Ilmoitusta ei saa tehdä, jos ilmoituksen tekeminen vaarantaisi maksupalvelujen luotettavuuden tai turvallisuuden tai jos sen tekeminen on muualla laissa kielletty.

58 §

Maksuvälineen käyttömahdollisuuden palauttaminen

Palveluntarjoajan on palautettava maksuvälineen käyttömahdollisuus tai korvattava maksuväline uudella mahdollisimman pian sen jälkeen, kun maksuvälineen sulkemiselle ei enää ole perustetta.

Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus pyytää milloin tahansa palveluntarjoajalta maksuvälineen käyttömahdollisuuden palauttamista.

59 §

Maksuvälineen toimittaminen

Palveluntarjoaja saa toimittaa maksupalvelun käyttäjälle maksuvälineen ilman nimenomaista pyyntöä vain, jos aikaisemmin annettu maksuväline on korvattava uudella.

60 §

Maksu tai alennus maksuvälineen käyttämisestä

Palveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta maksuvälineen käyttämisestä.

Maksuvälineen käyttämisestä perittävän maksun on oltava asianmukainen eikä se saa ylittää maksunsaajalle aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia.

61 §

Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset

Jos pienmaksuvälinettä ei sen ominaisuuksien vuoksi voida sulkea, maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, ettei pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen sovelleta, mitä 54 – 56 §:ssä säädetään.

7 luku

Vastuu ja maksupalautus

Vastuusäännökset

62 §

Maksupalvelun käyttäjän vastuu maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä

Maksupalvelun käyttäjä, joka on tehnyt maksuvälinettä koskevan sopimuksen palveluntarjoajan kanssa, vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä vain, jos:

- 1) hän tai muu maksuvälineen haltija on luovuttanut maksuvälineen sen käyttöön oikeudettomalle;
- 2) maksuvälineen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö johtuu siitä, että hän tai muu maksuvälineen haltija on huolimattomuudesta laiminlyönyt 53 §:n 1 momentin mukaiset velvollisuutensa; taikka
- 3) hän tai muu maksuvälineen haltija on laiminlyönyt ilmoittaa palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan.

Maksupalvelun käyttäjä vastaa 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Tätä rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos hän tai muu maksuvälineen haltija on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti.

Maksupalvelun käyttäjä ei kuitenkaan vastaa maksuvälineen oikeudettomasta käytöstä:

- 1) siltä osin kuin maksuvälinettä on käytetty sen jälkeen, kun palveluntarjoajalle tai sen nimeämälle muulle taholle on ilmoitettu maksuvälineen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä;
- 2) jos palveluntarjoaja on laiminlyönyt huolehtia siitä, että maksuvälineen haltijalla on mahdollisuus tehdä milloin tahansa 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus; tai
- 3) jos maksunsaaja ei ole maksuvälinettä käytettäessä asianmukaisesti varmistunut maksajan oikeudesta käyttää maksuvälinettä.

Maksupalvelun käyttäjä on kuitenkin 3 momentin estämättä vastuussa, jos hän tai muu maksuvälineen haltija on tahallaan tehnyt väärän ilmoituksen tai toiminut muuten petollisesti.

63 §

Palveluntarjoajan vastuu oikeudettomasta maksutapahtumasta

Jos maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti eikä 62 §:stä muuta johdu, palveluntarjoajan, jonka asiakkaan varoja on käytetty maksutapahtuman toteuttamiseen, on välittömästi palautettava maksutapahtuman rahamäärä asiakkaalleen tai palautettava tämän maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta.

64 §

Palautusvastuu maksajan käynnistämästä toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta

Jos maksajan käynnistämä maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti, maksajan palveluntarjoajan on ilman aiheetonta viivytystä palautettava maksutapahtuman rahamäärä maksajalle tai palautettava maksajan maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta.

Palautusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos maksajan palveluntarjoaja voi osoittaa maksunsaajan palveluntarjoajan vastaanottaneen maksutapahtuman rahamäärän 47 §:n mukaisessa määräajassa. Maksunsaajan palveluntarjoajan on tällöin välittömästi maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille tai, jollei maksunsaaja käytä maksutiliä, asetettava maksutapahtuman rahamäärä hänen käytettäväkseen.

65 §

Palautusvastuu maksunsaajan käynnistämästä tai hänen välityksellään käynnistetystä toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta

Jos maksunsaajan käynnistämä tai hänen välityksellään käynnistetty maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti, maksajan palveluntarjoajan on ilman aiheetonta viivytystä palautettava maksutapahtuman rahamäärä maksajalle tai palautettava maksajan maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman veloitusta.

Palautusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksunsaajan palveluntarjoaja on laiminlyönyt 48 tai 49 §:n mukaisia velvollisuuksiaan.

66 §

Maksutapahtuman jäljittäminen

Jos maksajan käynnistämä maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti, maksajan palveluntarjoajan on maksajan pyynnöstä ryhdyttävä välittömästi jäljittämään maksutapahtumaa. Jäljittämisen tuloksista on ilmoitettava maksajalle.

Jos maksunsaajan käynnistämä tai hänen välityksellään käynnistetty maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti, maksunsaajan palveluntarjoajan on ryhdyttävä maksunsaajan pyynnöstä välittömästi jäljittämään maksutapahtumaa. Jäljittämisen tuloksista on ilmoitettava maksunsaajalle.

Palveluntarjoaja saa periä maksupalvelun käyttäjältä kulut, jotka se joutuu jäljittämisen johdosta suorittamaan sellaiselle maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuneelle maksajan tai maksunsaajan palveluntarjoajalle, joka sijaitsee Euroopan talousalueen ulkopuolella. Kulujen periminen edellyttää kuitenkin sitä, että tällaisesta oikeudesta on sovittu puitesopimuksessa tai että palveluntarjoaja on maksupalvelun käyttäjän pyydettyä maksutapahtuman jäljittämistä ilmoittanut tälle kuluvastuusta ja maksupalvelun käyttäjä on tämän jälkeen hyväksynyt jäljittämisen aloittamisen.

67 §

Kulujen palautusvelvollisuus ja korvausvastuu korosta

Jos maksutapahtuma on jäänyt toteuttamatta tai se on toteutettu virheellisesti, maksupalvelun käyttäjällä on oikeus saada palveluntarjoajaltaan takaisin kulut, jotka häneltä on peritty maksutapahtumasta. Lisäksi maksupalvelun käyttäjällä on oikeus saada palveluntarjoajaltaan korvaus korosta, jonka hän joutuu suorittamaan tai joka häneltä jää saamatta maksutapahtuman toteuttamatta jäämisen tai virheellisen toteuttamisen vuoksi.

68 §

Virheellinen yksilöivä tunniste

Palveluntarjoaja ei ole 64 – 67 §:n mukaisesti vastuussa, jos maksutapahtuman toteuttamatta jääminen tai virheellinen toteuttaminen johtuu siitä, että maksupalvelun käyttäjän antama yksilöivä tunniste on virheellinen.

Maksajan palveluntarjoajan on joka tapauksessa kohtuullisin toimenpitein pyrittävä saamaan maksutapahtuman varat takaisin. Palveluntarjoaja saa periä maksupalvelun käyttäjältä kulut maksutapahtuman varojen takaisin hankkimisesta, jos tällaisesta oikeudesta on sovittu puitesopimuksessa. Perittävien kulujen on oltava asianmukaiset eivätkä ne saa ylittää palveluntarjoajan tosiasiallisia kustannuksia.

69 §

Vahingonkorvaus

Palveluntarjoaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka sen tämän lain tai sopimuksen vastaisesta menettelystä on aiheutunut maksupalvelun käyttäjälle.

Maksupalvelun käyttäjälle aiheutuneen välillisen vahingon palveluntarjoaja on kuitenkin velvollinen korvaamaan vain, jos vahinko johtuu huolimattomuudesta palveluntarjoajan puolella.

Välillisenä vahinkona pidetään:

- 1) tulon menetystä, joka maksupalvelun käyttäjälle aiheutuu palveluntarjoajan virheellisen menettelyn tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
- 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta; ja
- 3) muuta samankaltaista, vaikeasti ennakoitavaa vahinkoa.

Jos 2 momentin 1 – 3 kohdassa tarkoitettua vahinkoa aiheutuu muunlaisen vahingon rajoittamisesta, sitä ei kuitenkaan tältä osin pidetä välillisenä vahinkona.

Palveluntarjoajan vastuu välillisestä vahingosta voidaan sopimuksella sulkea pois tai sitä voidaan rajoittaa. Palveluntarjoaja ei kuitenkaan voi vedota vastuunrajoitusehtoon, jos palveluntarjoaja tai joku, jonka menettelystä se vastaa, on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta.

70 §

Ilmoitus oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta

Maksupalvelun käyttäjällä ei ole oikeutta saada palveluntarjoajalta maksutapahtuman rahamäärän palautusta tai muuta hyvitystä siten kuin tässä luvussa säädetään, jollei hän ilmoita palveluntarjoajalle oikeudettomasta, toteuttamatta jääneestä tai virheellisesti toteutetusta maksutapahtumasta ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan ja 13 kuukauden kuluessa maksutapahtuman rahamäärän veloittamisesta maksutililtään tai hyvittämisestä maksutililleen. Viimeksi mainittua määräaika ei kuitenkaan sovelleta, jos palveluntarjoaja ei ole antanut maksupalvelun käyttäjälle maksutapahtumaa koskevia tietoja siten kuin 2 luvussa säädetään.

71 §

Virheilmoitus muissa tapauksissa

Maksupalvelun käyttäjällä ei ole oikeutta saada palveluntarjoajalta korvausta vahingosta, joka on aiheutunut muusta kuin 70 §:ssä tarkoitetusta virheestä, jollei hän ilmoita virheestä palveluntarjoajalle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Maksupalvelun käyttäjällä on kuitenkin tämän pykälän estämättä oikeus korvaukseen, jos palveluntarjoaja on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti.

72 §

Todistustaakka

Jos maksupalvelun käyttäjä kiistää antaneensa suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen, hänen palveluntarjoajansa on osoitettava, että suostumus on annettu sovitulla tavalla. Jos maksupalvelun käyttäjä väittää, että maksutapahtuma on toteutettu virheellisesti, palveluntarjoajan on osoitettava, että maksutapahtuma on kirjattu ja merkitty tileille oikein ja ettei maksutapahtuman käsitteilyyn ole vaikuttanut tekninen vika tai muu häiriö.

Se seikka, että palveluntarjoaja voi näyttää, että suostumus maksutapahtuman toteuttamiseen on annettu maksuvälineellä, ei välttämättä yksin riitä osoittamaan, että maksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen, toiminut petollisesti taikka laiminlyönyt tahallisesti tai törkeän huolimattomasti 53 ja 54 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan.

73 § Muut oikeudet

Mitä 63 – 67 §:ssä ja 69 §:ssä säädetään, ei rajoita maksupalvelun käyttäjän lakiin tai sopimukseen perustuvia muita oikeuksia.

74 §

Palveluntarjoajan takautumisoikeus

Jos palveluntarjoaja on 64, 65 tai 67 §:n nojalla joutunut vastuuseen maksupalvelun käyttäjälle sellaisesta virheestä, joka johtuu toisesta maksutapahtuman toteuttamiseen osallistuvasta palveluntarjoajasta tai välittäjästä, palveluntarjoajalla on oikeus saada suorittamansa palautus tai hyvitys kyseiseltä palveluntarjoajalta tai välittäjältä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei rajoita palveluntarjoajan lakiin tai sopimukseen perustuvia muita oikeuksia.

75 §

Ylivoimainen este

Edellä tässä luvussa säädettyä vastuuta ei synny, jos se, jota vaaditaan vastuuseen, voi osoittaa, että sille kuuluvan velvoitteen täyttämisen on estänyt sellainen epätavallinen ja ennalta-arvaamaton syy, johon se ei ole voinut vaikuttaa ja jonka seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

Palveluntarjoaja ei ole tässä luvussa säädetyn mukaisesti vastuussa myöskään, jos tässä laissa säädettyjen tai sopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttäminen olisi vastoin muualla laissa säädettyjä palveluntarjoajan velvollisuuksia.

76 §

Vahingon rajoittaminen ja vahingonkorvauksen sovittelu

Vahinkoa kärsivän maksupalvelun käyttäjän on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin vahinkonsa rajoittamiseksi. Jos hän laiminlyö tämän, hän saa itse kärsiä vastaavan osan vahingosta.

Lain tai sopimuksen vastaisen menettelyn perusteella suoritettavaa vahingonkorvausta voidaan sovitella, jos se on kohtuuton ottaen huomioon rikkomuksen syy, maksupalvelun käyttäjän mahdollinen myötävaikutus vahinkoon, maksupalvelusta suoritettava vastike, palveluntarjoajan mahdollisuudet ennakoida ja estää vahingon syntyminen sekä muut olosuhteet.

77 §

Pienmaksuvälineitä koskevat poikkeukset

Jos pienmaksuvälinettä ei sen ominaisuuksien vuoksi voida sulkea, maksupalvelun käyttäjä ja palveluntarjoaja voivat sopia, ettei pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen sovelleta, mitä 62 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään.

Jos pienmaksuväline on ominaisuuksiltaan sellainen, että sitä käytettäessä käyttäjän henkilöllisyys ei tule ilmi, tai jos palveluntarjoaja ei voi muista, pienmaksuvälineen ominaisuuksiin liittyvistä syistä osoittaa, että pienmaksuvälineen haltija on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen, osapuolet voivat sopia, ettei pienmaksuvälinettä koskevaan sopimukseen sovelleta, mitä 62 §:n 1 ja 2 momentissa ja 3 momentin 3 kohdassa sekä 63 ja 72 §:ssä säädetään.

78 §

Sähköistä rahaa koskevat poikkeukset

Mitä 62 ja 63 §:ssä säädetään, ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun sähköiseen rahaan, jos palveluntarjoajalla ei ole mahdollisuutta estää tilin käyttöä tai sulkea maksuvälinettä.

Maksupalautus

79 §

Maksupalautuksen edellytykset

Maksajan palveluntarjoajan on maksajan pyynnöstä palautettava maksunsaajan käynnistämän tai maksunsaajan välityksellä käynnistetyn maksutapahtuman rahamäärä kokonaisuudessaan maksajalle, jos maksutapahtuman rahamäärä:

- 1) ei täsmällisesti ilmene maksajan antamassa suostumuksessa; ja
- 2) on suurempi kuin maksaja on kohtuudella voinut odottaa ottaen huomioon hänen aikaisempi kulkuskäyttäytymisensä, puitesopimuksen ehdot sekä muut olosuhteet.

Maksaja ja hänen palveluntarjoajansa voivat puitesopimuksessa sopia, ettei maksajalla ole suoraveloituksessa oikeutta maksupalautukseen, jos maksaja on antanut suostumuksensa maksutapahtuman toteuttamiseen palveluntarjoajalleen ja palveluntarjoaja tai maksunsaaja on ilmoittanut hänelle maksutapahtuman veloittamisesta sovitulla tavalla vähintään neljä viikkoa ennen eräpäivää.

80 §

Palautuspyynnön määräaika ja käsittely

Maksajan on pyydettävä maksupalautusta palveluntarjoajalta kahdeksan viikon kuluessa maksutapahtuman rahamäärän veloittamisesta.

Palveluntarjoajan on kymmenen työpäivän kuluessa palautuspyynnön vastaanottamisesta palautettava maksutapahtuman rahamäärä kokonaisuudessaan maksajalle. Jos palveluntarjoaja kieltäytyy palauttamasta maksutapahtuman rahamäärää, sen on ilmoitettava kieltäytymisen perusteet sekä ne viranomaiset ja muut vastaavat elimet, joiden käsiteltäväksi maksaja voi saattaa asian.

8 luku

Maksun sivullissitovuus ja oikea-aikaisuus

81 §

Maksun sitovuus sivullisiin nähden

Maksu sitoo maksajan velkojia ja muita sivullisia, kun maksunsaajan palveluntarjoaja on saanut tarvittavat tiedot maksutapahtuman rahamäärän maksamiseksi maksunsaajan maksutilille ja:

- 1) maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille; tai
- 2) maksunsaajan palveluntarjoajan asettamat maksutapahtuman katetta koskevat ehdot ovat muutoin täyttyneet.

Maksu sitoo sivullisia kuitenkin aina, kun maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan maksutilille.

82 §

Maksajan vapautuminen suoritusvelvoitteestaan maksunsaajaan nähden

Maksajan katsotaan täyttäneen suoritusvelvoitteen saajalle maksutapahtuman rahamäärällä silloin, kun maksu sitoo 81 §:n nojalla sivullisia, jollei toisin säädetä tai maksajan ja maksunsaajan välisestä sopimuksesta tai omaksumasta käytännöstä taikka kauppatastavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä maksajaa ja maksunsaajaa sitovana, johdu muuta.

9 luku

Valvonta

83 §

Valvontaviranomaiset

Finanssivalvonta valvoo tämän lain noudattamista valvottaviensa osalta. Myös kuluttaja-asiamies valvoo tämän lain noudattamista silloin, kun maksupalvelun käyttäjä on kuluttaja.

Finanssivalvonnan ja kuluttaja-asiamiehen on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Niiden on valvontatehtävää hoitaessaan toimittava tarvittaessa yhteistyössä myös Viestintäviraston kanssa.

Palveluntarjoaja on velvollinen luovuttamaan valvontaviranomaisen nähtäviksi maksupalveluja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

84 §

Finanssivalvonnan valvontatehtävän hoitaminen

Finanssivalvonnan valvontatehtävän hoitamisesta, sen oikeudesta määrätä seuraamuksia sekä asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi on voimassa, mitä Finanssivalvonnasta annetun lain (/) 5 luvussa säädetään.

85 §

Kiellon määrääminen kuluttajansuoja-asia

Palveluntarjoajaa, joka tarjotessaan maksupalveluja kuluttajille rikkoo tämän lain säännöksiä, voidaan kuluttaja-asiamiehen hakemuksesta kieltää jatkamasta tällaista menettelyä tai uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Markkinaoikeus määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kiello on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Kuluttaja-asiamies voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai antaa kiellon väliaikaisena noudattaen, mitä Kuluttajavirastosta annetussa laissa (1056/1998) säädetään kuluttaja-asiamiehen antamasta kiellosta.

10 luku

Erinäiset säännökset ja voimaantulo

86 §

Henkilötietojen käsittely

Henkilötietojen käsittelyyn maksupalvelutoiminnassa sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Palveluntarjoaja saa kuitenkin henkilötietolain 11 §:n estämättä luovuttaa toiselle palveluntarjoajalle ja muuten käsitellä tietoja harjoittamaansa maksupalvelutoimintaan kohdistuneista epäillyistä ja tehdyistä rikoksista, jos tietojen käsittely on tarpeen maksupalveluihin liittyvien rikosten estämiseksi tai selvittämiseksi.

Palveluntarjoaja ei saa rekisteröidä rikosta koskevaa tietoa eikä luovuttaa sitä toiselle palveluntarjoajalle ennen kuin rikoksesta on ilmoitettu poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle taikka syyttäjälle. Tiedon saa kuitenkin rekisteröidä ja luovuttaa jo ennen tällaisen ilmoituksen tekemistä, jos se on välttämätöntä maksupalvelutoimintaan kohdistuvan vakavan tai laaja-alaisen uhkan torjumiseksi.

Rikosta koskevat tiedot on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole 2 momentissa tarkoitettua perustetta. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

87 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 28 päivänä heinäkuuta 1999 annettu tilisiirtolaki (821/1999) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

88 §

Toteuttamisaikaa koskeva siirtymäkausi

Jos maksaja ja hänen palveluntarjoajansa niin sopivat, muissa kuin kotimaan maksutapahtumissa maksutapahtuman rahamäärä voidaan 1 päivään tammikuuta 2012 saakka maksaa 47 §:ssä säädetystä toteuttamisajasta poiketen maksunsaajan palveluntarjoajan tilille viimeistään maksutoimeksiannon vastaanottohetkeä seuraavana kolmantena työpäivänä tai, jos maksutapahtuma on käynnistetty paperilla, vastaanottohetkeä seuraavana neljäntenä työpäivänä.

89 §

Muut siirtymäsäännökset

Jos puitesopimus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, maksupalvelun käyttäjän oikeus saada 16 §:n nojalla palveluntarjoajalta puitesopimuksen ehdot koskee sellaisia puitesopimuksen ehtoja, joita sovelletaan tämän lain voimaan tullessa tai jotka tulevat sovellettaviksi lain voimaantulon jälkeen.

Maksutapahtumaan, jota koskevan toimeksiannon maksutapahtuman käynnistävän maksupalvelun käyttäjän palveluntarjoaja on vastaanottanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 19 ja 20 §:n, 21 §:n 2 – 4 momentin, 23 ja 24 §:n, 38 – 40 §:n, 44 – 46 §:n, 64 – 68 §:n sekä 70, 72, 74 sekä 79 – 82 §:n sijasta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan 41, 42, 47, 48 ja 88 §:n sijasta maksutapahtumaan, jota koskevan toimeksiannon asianomainen palveluntarjoaja on vastaanottanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 33 §:n 1 ja 2 momenttia ei sovelleta sopimukseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 34 §:ää ei sovelleta määräaikaiseen puitesopimukseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 36 §:ää ei sovelleta, jos puitesopimus on irtisanottu ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 54 §:n 2 momenttia ei sovelleta, jos katoamisilmoitus on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 62 §:n sijasta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos se menettely, jonka perusteella maksupalvelun käyttäjää vaaditaan vastuuseen, on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa. Siltä osin kuin maksuvälinettä on käytetty oikeudettomasti tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan kuitenkin 62 §:ää, jollei aikaisemman lain soveltaminen johda maksupalvelun käyttäjän kannalta edullisempaan lopputulokseen.

Lain 63 §:ää ei sovelleta, jos asiakkaan varoja on veloitettu maksutililtä tai muuten käytetty maksutapahtuman toteuttamiseen ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 69, 71 ja 76 §:ää ei sovelleta, jos se palveluntarjoajan menettely, jonka johdosta korvausta vaaditaan, on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

2.

Laki**kuluttajansuojalain 7 luvun 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 19 §, sellaisena kuin se on laissa 385/1986, seuraavasti:

7 luku**Kulutustuotot****19 §**

Tilinhaltija vastaa luottokortin tai muun tililuoton käyttöön oikeuttavan tunnisteen oikeudettomasta käytöstä vain, jos:

- 1) hän on luovuttanut tunnisteen sen käyttöön oikeudettomalle;
- 2) tunnisteen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö johtuu hänen huolimattomuudestaan; taikka
- 3) hän on laiminlyönyt ilmoittaa luotonantajalle tunnisteen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheetonta viivytystä sen havaittuaan.

Tilinhaltija vastaa 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tunnisteen oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Tätä rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos hän on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti.

Tilinhaltija ei kuitenkaan vastaa tunnisteen oikeudettomasta käytöstä:

- 1) siltä osin kuin tunnistetta on käytetty sen jälkeen, kun luotonantajalle on ilmoitettu tunnisteen katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä; tai
- 2) myyjä tai palveluksen suorittaja taikka se, joka näiden edustajana on ottanut vastaan tunnisteen, ei ole asianmukaisesti varmistunut haltijan oikeudesta käyttää tunnistetta.

Tilinhaltija on kuitenkin 3 momentin estämättä vastuussa, jos hän on tahallaan tehnyt väärän ilmoituksen tai toiminut muuten petollisesti.

Mitä 1 – 4 momentissa säädetään, ei sovelleta sellaiseen tunnisteseen, johon sovelletaan maksupalvelulain (/20) maksuvälinettä koskevia säännöksiä.

--

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain sijasta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos se menettely, jonka perusteella tilinhaltijaa vaaditaan vastuuseen, on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa. Siltä osin kuin tunnistetta on käytetty oikeudettomasti tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan kuitenkin tätä lakia, jollei aikaisemman lain soveltaminen johda tilinhaltijan kannalta edullisempaan lopputulokseen.

3.

Laki**viestintämarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä toukokuuta 2003 annetun viestintämarkkinalain (393/2003) 80 §:n 2 momentti ja
lisätään 79 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 759/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

79 a §

Viestintäpalvelun oikeudeton käyttö

--

Jos liittymää tai muuta viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävää välinettä on käytetty maksutapahtumien toteuttamiseen maksupalvelulain (/) 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetulla tavalla, käyttäjän vastuuseen oikeudettomista maksutapahtumista sovelletaan 1 ja 2 momentin sijasta, mitä maksupalvelulaissa säädetään.

80 §

Telelaskun erittely

--

Teleyrityksen on laskun suuruudesta riippumatta ilman pyyntöä ja maksutta eriteltävä laskussa muista palveluista kuin viestintäpalveluista aiheutuneet maksut. Jos liittymää on käytetty maksutapahtumien toteuttamiseen maksupalvelulain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetulla tavalla, teleyrityksen velvollisuudesta antaa tietoja maksutapahtumista on voimassa, mitä maksupalvelulaissa säädetään.

--

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 79 a §:n 4 momentin sijasta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos se menettely, jonka perusteella käyttäjää vaaditaan vastuuseen, on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa. Siltä osin kuin oikeudeton käyttö on tapahtunut tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan kuitenkin tätä lakia, jollei aikaisemman lain soveltaminen johda käyttäjän kannalta edullisempaan lopputulokseen.

4.

Laki

eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista 26 päivänä marraskuuta 1999 annettuun lakiin (1084/1999) uusi 13 a § seuraavasti:

13 a §

Henkilötietojen käsittely

Henkilötietojen käsittelyyn selvitysjärjestelmässä toteutettavassa maksujen selvittämisessä sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Selvitysjärjestelmän osapuoli saa kuitenkin henkilötietolain 11 §:n estämättä luovuttaa toiselle osapuolelle ja muuten käsitellä tietoja harjoittamaansa maksujenvälitystoimintaan kohdistuneista epäilyistä ja tehdyistä rikoksista, jos tietojen käsittely on tarpeen maksujenvälitykseen liittyvien rikosten estämiseksi tai selvittämiseksi.

Selvitysjärjestelmän osapuoli ei saa rekisteröidä rikosta koskevaa tietoa eikä luovuttaa sitä toiselle osapuolelle ennen kuin rikoksesta on ilmoitettu poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle taikka syyttäjälle. Tiedon saa kuitenkin rekisteröidä ja luovuttaa jo ennen tällaisen ilmoituksen tekemistä, jos se on välttämätöntä maksujenvälitystoimintaan kohdistuvan vakavan tai laaja-alaisen uhkan torjumiseksi.

Rikosta koskevat tiedot on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole 2 momentissa tarkoitettua perustetta. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

--

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

henkilötietolain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun henkilötietolain (523/1999) 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

13 §

Henkilötunnuksen käsittely

--

Henkilötunnusta saa käsitellä luotonannossa tai saatavan perimisessä, vakuutus-, luottolaitos-, maksupalvelu-, vuokraus- ja lainaustoiminnassa, luottotietotoiminnassa, terveydenhuollossa, sosiaalihuollossa ja muun sosiaaliturvan toteuttamisessa tai virka-, työ- ja muita palvelussuhteita ja niihin liittyviä etuja koskevissa asioissa.

--

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 2 momentti laissa xxxx/2008, ja

lisätään lain 2 §:ään siitä mainitulla lailla xxxx/2008 kumotun 7 kohdan tilalle uusi 7 kohta ja 3 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta seuraavasti:

2 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

--

7) maksupalvelulaissa (/);

3 §

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa asia tulee vireille:

--

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

9) maksupalvelulain nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella tai sen Finanssivalvonnan valvonnassa olevan hakemuksella, jota asia koskee.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee kuitenkin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vireille kuluttaja-asiamiehen ja momentin 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan hakemuksella. Myös 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille Finanssivalvonnan hakemuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

veronkantolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 5 päivänä elokuuta 2005 annetun veronkantolain (609/2005) 13 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 240/2008, ja

muutetaan 14 § seuraavasti:

14 §

Viivästyskorko

Jos rahalaitos laiminlyö verovarojen siirtämisen veronkantoviranomaisen tilille määräajassa, sen on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lagförslag

1.

Betaltjänstlag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.**Allmänna bestämmelser**

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om informationsskyldigheten och avtalsvillkor i fråga om betaltjänster och om genomförande av betaltjänster.

Denna lag ska tillämpas på följande betaltjänster:

- 1) tjänster för kontantinsättning på eller kontantuttag från ett betalkonto och åtgärder för förvaltning och erbjudande av ett betalkonto,
- 2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, överföring till tjänsteleverantörens betalkonto eller direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,
- 3) utfärdande av betalningsinstrument,
- 4) återbetalning av en betalningstransaktion som genomförts med ett betalningsinstrument,
- 5) penningförmedling,
- 6) genomförande av betalningstransaktioner där betalarens godkännande till en betalningstransaktion ges via mobiltelefon eller dator eller någon annan teleterminalutrustning eller utrustning för informationsteknik, och betalningen görs till ett sådant företag som sköter systemet eller nätet för telekommunikation eller informationsteknik som endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varan, tjänsten eller någon annan nytthet.

2 §

Tjänster utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska inte tillämpas på följande tjänster:

- 1) penningtransporter,
- 2) tjänster där betalningsmottagaren vid inköp av varor, tjänster eller andra nyttheter ger betalaren kontanter som en del av betalningstransaktionen,
- 3) valutaväxling,
- 4) tjänster som baseras på instrument som kan användas för förvärv av varor, tjänster eller andra nyttheter endast i de lokaler som instrumentets utfärdare använder eller med stöd av avtal med utfärdaren, antingen inom ett begränsat nätverk av leverantörer av nyttheter eller för förvärv av vissa nyttheter.

3 §

Betalningstransaktioner utanför tillämpningsområdet

Denna lag ska inte tillämpas på följande betalningstransaktioner:

- 1) förmedling av betalningar som anknyter till avtal om försäljning eller inköp av varor, tjänster eller andra nyttigheter som en handelsrepresentant eller motsvarande representant som avses i lagen om handelsrepresentanter och försäljare (417/1992) förhandlat fram eller ingått för sin huvudman,
- 2) en betalningstransaktion som grundar sig på checkar, växlar, kuponger, resecheckar, skuldebrev eller postanvisningar i pappersform dragna på tjänsteleverantören i syfte att ställa medel till betalningsmottagarens förfogande,
- 3) betalningstransaktioner som genomförs inom ett system för avveckling av betalningar eller värdepapper mellan tjänsteleverantörer och avvecklingsagenter, centrala motparter, clearingorganisationer eller centralbanker och andra deltagare i systemet,
- 4) betalningstransaktioner som avser förvaltning, inlösen eller försäljning av värdepapper och som genomförs av värdepappersföretag, kreditinstitut, företag för kollektiva investeringar, kapitalförvaltningsbolag, personer som avses i 3 punkten eller andra företag som kan förvara värdepapper,
- 5) betalningstransaktioner mellan ett moderföretag och dess dotterföretag eller mellan dotterföretag till ett och samma moderföretag, om den som förmedlar betaltjänsten hör till samma företagsgrupp, som bildas av ett i bokföringslagen (1336/1997) avsett moderföretag, dess dotterföretag och deras ägarintresseföretag som avses i 2 § 10 punkten i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004).

4 §

Undantag från informationsskyldigheten på basis av tjänsteleverantörens etableringsort eller betalningstransaktionens valuta

Bestämmelserna i 12 § 5 och 7 punkten och 18 § om lämnande av uppgifter om genomförandetid och de avgifter som tas ut gäller inte betalningstransaktioner

- 1) där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
- 2) som genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. ska tjänsteleverantören dock i de situationer som avses i 12 och 18 § alltid informera betaltjänstanvändaren åtminstone om de avgifter som leverantören tar ut för genomförande av betalningstransaktionen och om att även övriga tjänsteleverantörer som deltar i genomförandet av betalningstransaktionen eventuellt tar ut avgifter för detta.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller på motsvarande sätt 16, 17 och 22 §, till den del som där föreskrivs om lämnande av sådana uppgifter som avses i 12 § 5 och 7 punkten.

Om betalarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas den informationsskyldighet som föreskrivs för betalningsmottagarens tjänsteleverantör i 20 och 24 § endast till den del som det är möjligt att lämna uppgifter, med beaktande av de uppgifter om betalningstransaktionen som betalarens tjänsteleverantör lämnat.

5 §

Övriga begränsningar av tillämpningsområdet på basis av tjänsteleverantörens etableringsort eller betalningstransaktionens valuta

Lagens 39, 45–48, 64, 65, 67, 70, 74, 79, 80 och 88 § tillämpas inte på betalningstransaktioner

- 1) där betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
- 2) som genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Lagens 49 och 52 § tillämpas inte på betalningstransaktioner som genomförs i en annan valuta än euro eller valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

Lagens 8 kap. tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering eller direktdebitering.

7 §

Lagens tvingande natur

Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i denna lag till nackdel för en betaltjänstanvändare är ogiltiga, om inte annat föreskrivs nedan.

Om betaltjänstanvändaren inte är en konsument, får betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala annat om de omständigheter, om vilka föreskrivs i 2 och 3 kap., 38 § 2 mom., 40 § 1–4 och 6 mom., 62 §, 64–67 § samt i 69, 71, 72, 76, 79 och 80 §. Dessutom kan de avtala om att avvika från den tidsfrist som fastställs i 70 §.

Betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören kan avtala annat om de omständigheter, om vilka föreskrivs i 47, 48, 52 och 88 §. De kan dock inte förlänga den tid för genomförande av en betalningstransaktion som avses i 47 § mera än till fyra arbetsdagar från den tidpunkt då betalningsordern togs emot.

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas inte på betalningstransaktioner

- 1) som genomförs i euro, eller
- 2) i vilka det endast ingår en valutakonvertering mellan euro och valutan i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om valutan konverteras i staten i fråga och den gränsöverskridande betalningstransaktionens medel överförs till Finland eller en annan stat i euroområdet i euro.

8 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *betaltjänstanvändare* den som på basis av avtal med en tjänsteleverantör kan använda betaltjänsten eller betaltjänsterna i egenskap av antingen betalare eller betalningsmottagare eller i båda dessa egenskaper,
- 2) *tjänsteleverantör* en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som i syfte att få inkomst eller annan ekonomisk nytta yrkesmässigt tillhandahåller betaltjänster,
- 3) *betalningstransaktion* en åtgärd där medel överförs, tas ut eller ställs till förfogande,
- 4) *betalningsorder* varje instruktion som en betalare eller betalningsmottagare ger sin tjänsteleverantör om att en betalningstransaktion ska genomföras,
- 5) *betalkonto* ett konto som kan användas för genomförande av betalningstransaktioner,
- 6) *girering* debitering av betalarens betalkonto på betalarens initiativ för att överföra medel till betalningsmottagarens betalkonto,
- 7) *direktdebitering* debitering av betalarens betalkonto på betalningsmottagarens initiativ för överföring av medel till betalningsmottagarens betalkonto, när betalaren har gett sitt medgivande till genomförande av betalningstransaktionen till betalningsmottagaren, betalningsmottagarens tjänsteleverantör eller betalarens egen tjänsteleverantör,
- 8) *penningförmedling* en tjänst där tjänsteleverantören tar emot medel från en betalare utan att öppna betalkonto i betalarens eller betalningsmottagarens namn och där det enda syftet är att överföra ett belopp som motsvarar de mottagna medlen till betalningsmottagaren eller en annan tjänsteleverantör som agerar på betalningsmottagarens vägnar eller där tjänsteleverantören tar emot medlen på betalningsmottagarens vägnar och ställer dem till betalningsmottagarens förfogande.
- 9) *betalningsinstrument* ett betalkort eller någon annan personlig anordning eller rutin eller en kombination av dessa som betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören har träffat avtal om att kan användas för att initiera betalningsorder,
- 10) *innehavare av ett betalningsinstrument* den som beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument,
- 11) *betalningsinstrument för låga belopp* betalningsinstrument,
 - a) som enligt ramavtalet endast kan användas till betalningstransaktioner på högst 30 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, på högst 60 euro,
 - b) vilkas utgiftströskel enligt ramavtalet är högst 150 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, högst 300 euro, eller
 - c) vilkas lagrade medel enligt ramavtalet inte överstiger 150 euro eller, om betalningsinstrumentet endast kan användas till inhemska betalningstransaktioner, 500 euro,

- 12) *innehavare av ett betalningsinstrument för låga belopp* den som beviljats rätt att använda ett betalningsinstrument för låga belopp,
- 13) *ramavtal* ett kontoavtal eller något annat avtal på grund av vilket enskilda eller successiva betalningstransaktioner kan genomföras,
- 14) *enstaka betalningstransaktioner* betalningstransaktioner som inte omfattas av ett ramavtal,
- 15) *medel för distanskommunikation* telefon, post, television, datanät och andra medel som kan användas för att ingå avtal utan att parterna samtidigt är fysiskt närvarande på samma plats,
- 16) *konsument* en fysisk person som ingår ett ramavtal eller ett avtal om en enstaka betalningstransaktion för ett huvudsakligen annat syfte än den näringsverksamhet som personen bedriver,
- 17) *medel* kontanter, på ett konto registrerat penningvärde och i 6 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007) avsedda elektroniska pengar,
- 18) *valuteringsdag* den referenstidpunkt som används av en tjänsteleverantör för beräkningen av räntan på de medel som debiterats eller krediterats ett betalkonto,
- 19) *arbetsdag* en dag på vilken betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör har öppet så att den för sin del kan genomföra en betalningstransaktion,
- 20) *unik identifikationskod* en kombination av bokstäver, siffror eller symboler som tjänsteleverantören fastställer för betaltjänstanvändaren och som denne ska uppge för att identifiera den andre betaltjänstanvändaren eller dennes betalkonto vid en betalningstransaktion,
- 21) *varaktigt sätt* givande av information till en betaltjänstanvändare personligen, skriftligen eller elektroniskt, så att betaltjänstanvändaren kan bevara och återge den i oförändrad form,
- 22) *betalningssystem* ett på regler grundat system där skyldigheter i penningbelopp fastställs eller fullgörs eller betalningstransaktioner avvecklas.

9 §

Allmän bestämmelse om information och anmälningar som ska lämnas

Tjänsteleverantören ska ge den information och de anmälningar som avses i denna lag till betaltjänstanvändaren i en klar och lättbegriplig form. Om parterna inte kommer överens om att använda något annat språk ska informationen och anmälningarna ges på finska eller svenska eller på något annat officiellt språk i det land där betaltjänsten tillhandahålls.

2 kap.

Informationsskyldighet

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ramavtal

10 §

Tid och sätt för givande av förhandsinformation

Tjänsteleverantören ska i god tid före ett ramavtal ingås skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt till betaltjänstanvändaren ge den information som avses i 11–15 § om tjänsteleverantören, de betal-tjänster som tillhandahålls, kommunikationen mellan parterna, förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel samt ändring och uppsägning av ramavtalet.

Om ramavtalet på betaltjänstanvändarens begäran görs med ett sådant medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge informationen på det sätt som avses i 1 mom. innan avtalet ingås, ska informationen ges till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt omedelbart efter det att ramavtalet har ingåtts.

11 §

Förhandsinformation om tjänsteleverantören

Följande information ska ges om tjänsteleverantören:

- 1) namn och adress för huvudkontoret,
- 2) eventuell adress för en filial eller ett ombud i den stat där tjänsterna tillhandahålls,
- 3) e-postadress eller andra kontaktuppgifter som behövs i kommunikationen mellan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören,
- 4) det register över tjänsteleverantörer som avses i x § i lagen om betalningsinstitutioner (/) eller något annat offentligt register som gäller tjänsteleverantörens auktorisation samt tjänsteleverantörens företags- och organisationsnummer eller motsvarande uppgift för identifiering i detta register,
- 5) den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och myndighetens kontaktuppgifter.

12 §

Förhandsinformation om betaltjänster

Följande information ska ges om betaltjänster:

- 1) en beskrivning av betaltjänstens huvuddrag,
- 2) en beskrivning av den unika identifikationskod eller andra uppgifter som betaltjänstanvändaren ska ange för att en betalningsorder ska genomföras,
- 3) i vilken form och på vilket sätt betaltjänstanvändaren kan ge eller återkalla sitt godkännande till att en betalningstransaktion genomförs,
- 4) den tidpunkt när en betalningsorder anses som mottagen, samt den eventuella tidsgräns som betalarens tjänsteleverantör eventuellt satt, varefter en mottagen betalningsorder anses ha mottagits följande arbetsdag,
- 5) den maximala tid inom vilken en betalningstjänst genomförs,
- 6) huruvida avsikten är att i ramavtalet ska avtalas om betalningsinstrumentets utgiftströsklar,

- 7) det sammanlagda beloppet av de avgifter som tas ut av betaltjänstanvändaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,
- 8) eventuell räntesats och, om referensräntesats används, grunderna för beräkning av den räntesats som tillämpas, datum för fastställande av referensräntesatsen samt index eller någon annan beräkningsgrund,
- 9) de valutaväxlingskurser som ska tillämpas och, om referensväxelkurs används, datum för fastställande av referensväxelkursen samt index eller någon annan beräkningsgrund,
- 10) ett eventuellt avtalsvillkor enligt vilket ändringar av räntesatsen eller växelkursen tillämpas omedelbart samt tjänsteleverantörens informationsskyldighet i detta fall.

13 §

Förhandsinformation om kommunikationen mellan parterna

Följande information ska ges om kommunikationen mellan parterna:

- 1) de kommunikationsmedel som parterna enligt ramavtalet ska använda för information och anmälningar samt de tekniska egenskaper som förutsätts av betaltjänstanvändarens utrustning,
- 2) på vilket sätt och hur ofta den information som avses i denna lag ska ges till betaltjänstanvändaren,
- 3) på vilket eller vilka språk ramavtalet ska ingås och vilket eller vilka språk som kan användas under avtalsförhållandet,
- 4) betaltjänstanvändarens rätt att under avtalsförhållandet på begäran få ramavtalets villkor och den information som avses i 11–15 § skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

14 §

Förhandsinformation om förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel

Följande information ska ges om förebyggande åtgärder, ansvarsfrågor och rättsmedel:

- 1) vilka åtgärder en innehavare av betalningsinstrument ska vidta för att skydda betalningsinstrumentet samt hur tjänsteleverantören ska underrättas om betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen,
- 2) under vilka omständigheter tjänsteleverantören har rätt att spärra ett betalningsinstrument, om avsikten är att om en sådan rätt ska avtalas i ramavtalet,
- 3) betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrumentet och ansvarsbeloppet,
- 4) hur och inom vilken tidsfrist betaltjänstanvändaren ska underrätta tjänsteleverantören om obehöriga, icke genomförda eller bristfälligt genomförda betalningstransaktioner,
- 5) tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga, icke genomförda eller bristfälligt genomförda betalningstransaktioner,
- 6) villkoren för en återbetalning enligt 79 § och tidsfristen för begäran om en sådan samt tjänsteleverantörens skyldigheter vid behandlingen av en begäran om återbetalning,
- 7) ett eventuellt avtalsvillkor om tillämplig lag för ramavtalet eller behöriga domstolar,
- 8) möjligheten att anmäla tjänsteleverantörens förfarande till den myndighet som övervakar tjänsteleverantörens verksamhet och konsumentens rätt att föra en tvist som gäller ramavtalet till konsumenttvistenämnden för behandling.

15 §

Förhandsinformation om ändringar och uppsägning av ramavtalet

Följande information ska ges om ändringar och uppsägning ett ramavtal:

- 1) ett eventuellt avtalsvillkor enligt vilket en betaltjänstanvändare ska anses ha godkänt tjänsteleverantörens förslag till ändrade avtalsvillkor, om användaren inte motsätter sig dem före den dag då de föreslås träda i kraft,
- 2) ramavtalets löptid,
- 3) betaltjänstanvändarens och, om avsikten är att avtala om det, tjänsteleverantörens rätt att säga upp ramavtalet,
- 4) eventuella avtalsbestämmelser om uppsägningen.

16 §

Tillgång till förhandsinformation och ramavtalets villkor under avtalsförhållandet

Betaltjänstanvändaren har rätt att när som helst under avtalsförhållandet på begäran få den information som avses i 11–15 § och ramavtalets villkor av tjänsteleverantören skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

17 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Avvikande från bestämmelserna i 11–15 § ska om ett ramavtal som gäller ett betalningsinstrument för låga belopp ges följande förhandsinformation:

- 1) hur betalningsinstrumentet för låga belopp ska användas,
- 2) de avgifter som tas ut,
- 3) betaltjänstanvändarens och tjänsteleverantörens ansvar enligt 14 § 3 och 5 punkten,
- 4) övrig information som är nödvändig för fattande av ett informerat beslut,
- 5) hur betaltjänstanvändaren kan få den övriga information som avses i 11–15 §.

I fråga om tidpunkten och sättet för den information som avses i 1 mom. gäller bestämmelserna i 10 §. Tjänsteleverantören ska ge betaltjänstanvändaren tillgång till den information som avses i 11–15 § på ett lättåtkomligt sätt.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om betalningstransaktioner som omfattas av ett ramavtal

18 §

Information som ska ges till betalaren innan en betalningstransaktion genomförs

Om ett ramavtal om en betaltjänst har ingåtts, ska tjänsteleverantören på betalarens begäran före genomförandet av en betalningstransaktion som en enskild betalare initierat informera om inom vilken tid betalningstransaktionen genomförs och vilka avgifter som tas ut av betalaren samt, om möjligt, avgifterna specificeras.

19 §

Information som ska ges till betalaren om en genomförd betalningstransaktion

Tjänsteleverantören ska ge betalaren följande information om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ett ramavtal:

- 1) information som gör det möjligt för betalaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, information om betalningsmottagaren,
- 2) betalningstransaktionens belopp i den valuta med vilken betalarens betalkonto debiteras eller, om betalaren inte använder betalkonto, den valuta som avses i betalningsordern,
- 3) den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och information om betalningstransaktionens belopp efter denna valutakonvertering,
- 4) beloppet av de avgifter eller räntor som tas ut av betalaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,
- 5) valuteringsdag för debiteringen av betalkontot eller, om betalaren inte använder betalkonto, den dag då betalningsordern togs emot.

Tjänsteleverantören ska ge den information som avses i 1 mom. till betalaren skriftligen eller på annat varaktigt sätt eller varaktigt ställa den till betalarens förfogande på det sätt och inom den tid som anges i ramavtalet. I ramavtalet kan inte avtalas om villkor enligt vilka informationen ska ges mera sällan än månatligen eller ställas till betalarens förfogande i ett datanät, om inte den information som är tillgänglig omfattar minst ett år.

Om i ramavtalet inte har avtalats om på vilket sätt den information som avses i 1 mom. ska ges, ska tjänsteleverantören ge den skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats om hur ofta informationen ska ges, ska den ges utan onödigt dröjsmål efter det att betalningstransaktionen har debiterats betalarens betalkonto eller, om betalaren inte använder betalkonto, när tjänsteleverantören har tagit emot betalningsordern.

20 §

Information som ska ges till betalningsmottagaren om en genomförd betalningstransaktion

Tjänsteleverantören ska ge betalningsmottagaren följande information om en betalningstransaktion som genomförts med stöd av ett ramavtal:

- 1) information som gör det möjligt för betalningsmottagaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, betalaren,
- 2) den information som överförts i samband med betalningstransaktionen,
- 3) betalningstransaktionens belopp i den valuta i vilken betalningsmottagarens betalkonto krediteras,
- 4) den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och betalningstransaktionens belopp före denna valutakonvertering,
- 5) beloppet av de avgifter eller räntor som tas ut av betalningsmottagaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,
- 6) valuteringsdag för krediteringen av betalkontot.

Tjänsteleverantören ska ge den information som avses i 1 mom. till betalningsmottagaren skriftligen eller på annat varaktigt sätt eller varaktigt ställa den till betalarens förfogande på det sätt och inom den tid som anges i ramavtalet. I ramavtalet kan inte avtalas om villkor enligt vilka informationen

ska ges mera sällan än månatligen eller ställas till betalningsmottagarens förfogande i ett datanät, om inte den information som är tillgänglig omfattar minst ett år.

Om i ramavtalet inte har avtalats om på vilket sätt den information som avses i 1 mom. ska ges, ska tjänsteleverantören ge den skriftligen eller på något annat varaktigt sätt. Om det inte har avtalats om hur ofta informationen ska ges, ska den ges utan onödigt dröjsmål efter det att tjänsteleverantören har genomfört betalningstransaktionen.

21 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

På betalningstransaktioner som genomförs med betalningsinstrument för låga belopp tillämpas inte bestämmelserna i 18 §.

Avvikande från bestämmelserna i 19 § 1 mom. och 20 § 1 mom. kan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören komma överens om att tjänsteleverantören efter en betalningstransaktion som genomförts med ett betalningsinstrument för låga belopp endast behöver ge följande information:

- 1) information som gör det möjligt för betaltjänstanvändaren att identifiera betalningstransaktionen,
- 2) betalningstransaktionens belopp,
- 3) debiterade avgifter.

Parterna kan också komma överens om att tjänsteleverantören efter att ha genomfört flera liknande betalningstransaktioner till samma betalningsmottagare i stället för den information som fastställs i 2 mom. 2 och 3 punkten endast ska informera om det sammanlagda beloppet av betalningstransaktionerna i fråga och debiterade avgifter.

Om betalningsinstrumentet för låga belopp till sina egenskaper är sådant att användarens identitet inte framgår när det används, eller om tjänsteleverantören inte annars av tekniska skäl kan ge den information som avses i 2 och 3 mom., kan parterna komma överens om att tjänsteleverantören inte är skyldig att ge denna information. Betaltjänstanvändaren ska dock kunna kontrollera beloppet av de medel som lagrats på ett betalningsinstrument för låga belopp.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om ett avtal om en enstaka betalningstransaktion

22 §

Förhandsinformation

Om det inte har ingåtts ramavtal om en betaltjänst, ska tjänsteleverantören ge betaltjänstanvändaren den information som avses i 12 § 2, 5 och 7 punkten innan ett avtal eller erbjudande om en enstaka betalningstransaktion blir bindande för betaltjänstanvändaren. Om betalningstransaktionen omfattar en valutakonvertering, ska betalaren dessutom informeras om valutans växel- eller referensväxelkurs.

Tjänsteleverantören ska även ge betaltjänstanvändaren den övriga information som föreskrivs i 11–15 §, om den är nödvändig med tanke på användningen av betaltjänsten eller om den har betydelse för genomförandet av betalningstransaktionen.

Tjänsteleverantören ska ge den information som avses i 1 mom. till betaltjänstanvändaren eller ställa den till användarens förfogande på ett lättillgängligt sätt. På betaltjänstanvändarens begäran ska tjänsteleverantören ge informationen skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

Om avtalet på betaltjänstanvändarens begäran görs med ett sådant medel för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge informationen på det sätt som avses i 1 och 2 mom. innan avtalet ingås, ska informationen ges till betaltjänstanvändaren på nämnda sätt omedelbart efter det att betalningstransaktionen har genomförts.

Tjänsteleverantörens skyldighet att informera om en enstaka betalningstransaktion

23 §

Information som ska ges till betalaren efter mottagandet av en betalningsorder

Betalarens tjänsteleverantör ska omedelbart efter mottagandet av en betalningsorder om en enstaka betalningstransaktion ge betalaren följande information:

- 1) information som gör det möjligt för betalaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, information om betalningsmottagaren,
- 2) betalningstransaktionens belopp i den valuta som avses i betalningsordern,
- 3) den växel- eller referensväxelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering, om den avviker från den som angetts med stöd av 22 § 1 mom., och betalningstransaktionens belopp efter denna valutakonvertering,
- 4) beloppet av de avgifter som tas ut av betalaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,
- 5) den dag då betalningsordern togs emot.

Tjänsteleverantören ska ge informationen till betalaren eller ställa den till betalarens förfogande på ett lättillgängligt sätt. På betalarens begäran ska tjänsteleverantören ge informationen skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

24 §

Information som ska ges till betalningsmottagaren om en genomförd betalningstransaktion

Omedelbart efter det att en enstaka betalningstransaktion har genomförts ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör ge betalningsmottagaren följande information:

- 1) information som gör det möjligt för betalningsmottagaren att identifiera betalningstransaktionen samt, om möjligt, betalaren,
- 2) den information som överförts i samband med betalningstransaktionen,
- 3) betalningstransaktionens belopp i den valuta i vilken medlen står till betalningsmottagarens förfogande,
- 4) den växelkurs som använts vid en eventuell valutakonvertering och betalningstransaktionens belopp före denna valutakonvertering,
- 5) beloppet av de avgifter som tas ut av betalningsmottagaren och, om möjligt, en specificering av avgifterna,
- 6) den dag då betalningstransaktionens belopp har ställts till betalningsmottagarens förfogande.

Tjänsteleverantören ska ge informationen till betalningsmottagaren eller ställa den till betalningsmottagarens förfogande på ett lättillgängligt sätt. På betalningsmottagarens begäran ska tjänsteleverantören ge informationen skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

25 §

Undantag från informationsskyldigheten vid enstaka betalningstransaktioner

Om en betalningsorder för en enstaka betalningstransaktion utfärdas med ett betalningsinstrument som omfattas av ett ramavtal, behöver tjänsteleverantören inte ge sådan information som avses i 22–24 § som betaltjänstanvändaren på basis av ramavtalet får av sin egen tjänsteleverantör.

Övriga bestämmelser om tjänsteleverantörens informationsskyldighet

26 §

Avgifter som tas ut för lämnande av information samt för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder

Tjänsteleverantören får inte ta ut avgifter av betaltjänstanvändaren för sådan information eller för korrigeringsåtgärder och förebyggande åtgärder som avses i denna lag, om inte annat föranleds av 40 § 6 mom., 42 § 3 mom., 66 § 3 mom. eller 68 § 2 mom.

Om betaltjänstanvändaren på dennes begäran ges annan information eller ges information oftare än vad som föreskrivs i detta kapitel, får parterna dock avtala om avgifter som ska tas ut av betaltjänstanvändaren. Detsamma gäller om information som avses i detta kapitel på betaltjänstanvändarens begäran ges på annat sätt än vad som anges i ramavtalet. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

27 §

Förhållande till informationsskyldigheten enligt övrig lagstiftning

Utöver bestämmelserna om informationsskyldighet i denna lag ska tjänsteleverantören iaktta vad som annanstans i lag föreskrivs om tillhandahållande av information.

Om det är fråga om sådan distansförsäljning som avses i 6 a kap. om distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument i konsumentskyddslagen, tillämpas vid erbjudande av betaltjänster dock inte 6 §, 7 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 8 § 1 mom. 3, 4, 6 och 7 punkten eller 9 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag.

Informationsskyldighet i samband med valutakonvertering och användning av betalningsinstrument

28 §

Valutakonvertering

Om en betalningsmottagare erbjuder betalaren en tjänst för konvertering av valuta före initierandet av betalningstransaktionen eller om någon annan än betalningsmottagarens erbjuder denna tjänst för konvertering av valuta på platsen för försäljningen, ska betalaren innan betalningstransaktionen initieras informeras om avgifterna för valutakonverteringen och den växelkurs som används.

29 §

Extra avgifter eller nedsättning för användning av betalningsinstrument

Om betalningsmottagaren begär en avgift av betalaren eller erbjuder en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument, ska betalningsmottagaren underrätta betalaren om avgiften eller nedsättningen innan betalningstransaktionen initieras.

Om tjänsteleverantören eller någon annan berörd part begär en avgift av betaltjänstanvändaren vid användning av ett visst betalningsinstrument, ska tjänsteleverantören eller den berörda parten underrätta betaltjänstanvändaren om avgiften innan betalningstransaktionen initieras.

3 kap.**Ändring och avslutande av ramavtal***Ändring av ramavtal*

30 §

Ändring av ramavtalet på tjänsteleverantörens initiativ

Om tjänsteleverantören föreslår ändringar av ramavtalets villkor, ska förslaget ges till betaltjänstanvändaren skriftligen eller på något annat varaktigt sätt minst två månader före ändringarna föreslås träda i kraft. Tjänsteleverantören ska på motsvarande sätt underrätta betaltjänstanvändaren om eventuella ändringar i den övriga information som tjänsteleverantören ska ge enligt 11–15 §.

Om det i ramavtalet ingår ett villkor, enligt vilket betaltjänstanvändaren anses ha godkänt de ändringar av avtalsvillkoren som tjänsteleverantören föreslår om användaren inte före den dag då ändringarna föreslås träda i kraft motsätter sig dem, ska betaltjänstanvändaren i ändringsförslaget påminnas om sin rätt att motsätta sig ändringarna. Betaltjänstanvändaren har rätt att säga upp ramavtalet med omedelbar verkan fram till den föreslagna ikraftträdandedagen. Denna rätt ska nämnas i ändringsförslaget.

31 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören kan avtala att tjänsteleverantören kan föreslå även andra än varaktiga ändringar av ramavtal som rör betalningsinstrument för låga belopp.

32 §

Ändringar av räntesatser och växelkurser

Ändringar av räntesatser och växelkurser kan tillämpas omedelbart och utan förhandsanmälan, om denna rättighet har avtalats i ramavtalet och om ändringarna grundas på en referensräntesats eller referensväxelkurs vars fastställensedag och index eller övriga beräkningsgrund har avtalats i ramavtalet. Ändringar av räntesatsen eller växelkursen som är fördelaktigare för betaltjänstanvändarna får dock alltid tillämpas omedelbart utan förhandsanmälan.

Parterna kan i ramavtalet avtala om att informationen om ändring av räntesatsen ska lämnas eller göras tillgänglig på visst sätt eller med viss regelbundenhet. Om i ramavtalet inte har avtalats om på vilket sätt och hur ofta informationen om ändring av räntesatsen ska ges, ska tjänsteleverantören ge informationen skriftligen eller på något annat varaktigt sätt snarast möjligt.

33 §

Referensräntesatsen och referensväxelkursen och ändringar av räntesatsen och växelkursen

Den referensräntesats som ligger till grund för den tillämpade räntesatsen ska vara offentligt tillgänglig.

Den referensväxelkurs som ligger till grund för den växelkurs som tillämpas vid valutakonvertering ska vara offentligt tillgänglig.

Ändringar av räntesatsen och växelkursen ska genomföras på ett jämlikt sätt som inte diskriminerar betaltjänstanvändarna.

Avslutande av ramavtal

34 §

Betaltjänstanvändarens rätt att säga upp ramavtalet

Betaltjänstanvändaren får när som helst under avtalsförhållandet säga upp ramavtalet med omedelbar verkan, om inte parterna har avtalat om en uppsägningstid. Uppsägningstiden för betaltjänstanvändaren får inte vara längre än en månad.

Betaltjänstanvändaren får när som helst under avtalsförhållandet även säga upp ett tidsbundet ramavtal, med iakttagande av den uppsägningstid som avses i 1 mom.

35 §

Tjänsteleverantörens rätt att säga upp ramavtalet

Tjänsteleverantören får säga upp ett ramavtal som ingåtts på obestämd tid på de villkor som fastställts i ramavtalet. Uppsägningstiden för tjänsteleverantören får inte vara kortare än två månader.

Tjänsteleverantören ska underrätta betaltjänstanvändaren om att avtalet sagts upp skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt.

36 §

Avgifter vid uppsägning av ramavtalet

Tjänsteleverantören får inte ta ut avgifter av betaltjänstanvändaren för uppsägning av avtalet.

Betaltjänstanvändaren ska betala de avgifter som regelbundet tas ut för betaltjänsterna endast till den del som de gäller tiden före det att uppsägningen av ramavtalet trädde i kraft. Om betaltjänstan-

vändaren har betalat sådana avgifter i förväg ska tjänsteleverantören återbetala dem till den del som de gäller tiden efter det att uppsägningen trädde i kraft.

37 §

Hävande av ramavtalet

Betaltjänstanvändaren har rätt att häva ramavtalet, om tjänsteleverantören väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet.

Tjänsteleverantören har samma rätt, om betaltjänstanvändaren väsentligt har brutit mot sina förpliktelser enligt avtalet. I fråga om hävning av ett ramavtal om grundläggande banktjänster ska dock i tillämpliga delar beaktas bestämmelserna i 134 § i kreditinstitutslagen.

Tjänsteleverantören ska underrätta betaltjänstanvändaren om att avtalet hävts skriftligen eller på ett annat varaktigt sätt. Om tjänsteleverantörens hävning av avtalet leder till att betalningsinstrumentet spärras, gäller om tjänsteleverantörens informationsskyldighet dessutom bestämmelserna i 57 § 2 och 3 mom.

4 kap.

Initiering och genomförande av en betalningstransaktion

38 §

Betalarens godkännande till att en betalningstransaktion genomförs

En betalningstransaktion får genomföras endast om betalaren har godkänt den. En betalningstransaktion som betalaren inte har godkänt på avtalat sätt anses som obehörig.

Betalaren får återkalla sitt godkännande fram till den tidpunkt som avses i 40 §.

39 §

Tidpunkten för mottagande av betalningsorder

En betalningsorder anses ha tagits emot när betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den (*tidpunkt för mottagande av betalningsorder*).

Om den betaltjänstanvändare som initierar en betalningsorder och användarens tjänsteleverantör avtalar om att genomförandet av betalningsordern ska inledas en viss dag eller vid slutet av en viss period eller den dag då betalaren har ställt medel till sin tjänsteleverantörs förfogande, ska betalarens tjänsteleverantör dock anses ha tagit emot betalningsordern den avtalade dagen.

Om den tidpunkt som avses i 1 eller 2 mom. inte är en arbetsdag för betalarens tjänsteleverantör, ska tjänsteleverantören anses ha tagit emot betalningsordern under följande arbetsdag. Betalarens tjänsteleverantör kan i ett sådant fall som avses i 1 mom. fastställa en bryttidpunkt nära arbetsdagens slut efter vilken alla betalningsorder som tas emot ska anses ha tagits emot under följande arbetsdag.

40 §

Återkallande av betalningsorder

En betaltjänstanvändare får inte återkalla en betalningsorder efter det att betalarens tjänsteleverantör har tagit emot den, om inte annat föranleds av 2–4 mom.

Om en betaltjänstanvändare och användarens tjänsteleverantör avtalar om inledande av genomförandet av en betalningsorder en viss dag eller vid slutet av en viss period eller den dag då betalaren har ställt medel till sin tjänsteleverantörs förfogande, får betaltjänstanvändaren återkalla betalningsordern senast den sista arbetsdagen före den avtalade dagen.

När en betalningstransaktion initieras av eller genom betalningsmottagaren får betalaren inte återkalla betalningsordern efter det att betalningsordern har överförts eller betalarens godkännande att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren. En betalningsorder som gäller direktdebitering kan betalaren dock återkalla senast den sista arbetsdagen före den dag då medlen enligt avtal ska debiteras.

Efter den tidpunkt som avses i 1–3 mom. får betalningsordern återkallas endast om detta har avtalats mellan betaltjänstanvändaren och användarens tjänsteleverantör. I de fall som avses i 3 mom. krävs dessutom att betalningsmottagaren godkänner att betalningsordern återkallas.

Om betalningstransaktionen genomförs genom förmedling av ett avvecklingssystem enligt lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999), har betalningstjänstanvändaren dock inte rätt att återkalla betalningsordern efter det att en deltagare i systemet enligt systemets regler inte längre får återkalla en betalningsorder.

Om så har avtalats i ramavtalet får tjänsteleverantören ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återkallande av betalningsordern enligt 4 mom. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

41 §

Tjänsteleverantörens skyldighet att genomföra en betalningsorder

Tjänsteleverantören får vägra ta emot en betalningsorder endast om ramavtalets villkor om genomförande av betalningsorder inte uppfylls eller om så föreskrivs någon annanstans i lag.

42 §

Anmälan om vägran att genomföra en betalningsorder

Om tjänsteleverantören vägrar genomföra en betalningsorder, ska tjänsteleverantören underrätta betaltjänstanvändaren om vägran, grunden för vägran samt om förfarandet för att avhjälpa det fel som lett till vägran, om inte detta har förbjudits någon annanstans i lag.

Anmälan ska ges till betaltjänstanvändaren eller göras tillgänglig för användaren på avtalat sätt snarast möjligt. Anmälan ska under alla förhållanden ges inom tidsfristen för genomförande av betalningsordern.

Parterna kan i ramavtalet avtala om att tjänsteleverantören har rätt att ta ut en avgift för anmälan, om tjänsteleverantören har haft skälig anledning att vägra genomföra betalningsordern. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

43 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Om det vid betalningstransaktionen används ett betalningsinstrument för låga belopp får betaltjänst-användaren och tjänsteleverantören avvika från bestämmelserna i 40 och 42 § komma överens om att

- 1) betalaren inte får återkalla betalningsordern efter det att betalningsordern har överförts eller betalarens godkännande att genomföra betalningstransaktionen har getts till betalningsmottagaren,
- 2) tjänsteleverantören inte är skyldig att anmäla att tjänsteleverantören vägrar att utföra betalningsordern, om det på basis av omständigheterna är uppenbart att betalningstransaktionen inte genomförs.

44 §

Användning av en unik identifikationskod

Tjänsteleverantören får genomföra en betalningstransaktion på basis av en unik identifikationskod, även om betaltjänstanvändaren utöver den även har gett annan information för genomförande av betalningstransaktionen.

45 §

Skyldighet att genomföra en betalningstransaktion till fullt belopp

De tjänsteleverantörer och förmedlare som deltar i genomförandet av en betalningstransaktion ska genomföra betalningstransaktionen till fullt belopp.

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör får dock från betalningstransaktionens belopp dra av sina egna utgifter, om det har avtalats om en sådan rättighet med betalningsmottagaren. I detta fall ska betalningstransaktionens belopp och de utgifter som dragits av specificeras för betalningsmottagaren.

Om andra utgifter än de som avses i 2 mom. dras av från betalningstransaktionens belopp, ansvarar betalarens tjänsteleverantör för att betalningsmottagaren får den betalningstransaktion som betalaren initierat till fullt belopp. Samma ansvar innehas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör, om betalningstransaktionen har initierats av eller via betalningsmottagaren.

46 §

Avgifter för genomförande av en betalningstransaktion

Betalaren och betalningsmottagaren ansvarar för de avgifter som deras respektive tjänsteleverantör tar ut för genomförandet av en betalningstransaktion. Parterna får dock avtala annat om ansvaret för avgifterna, om i betalningstransaktionen ingår konvertering av valuta.

5 kap.**Betalningstransaktionens genomförandetid och valuteringsdag****47 §**

Genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör

Betalarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast följande arbetsdag efter tidpunkten för mottagande av betalningsordern eller, om betalningstransaktionen har initierats på papper, nästföljande arbetsdag efter tidpunkten för mottagande.

48 §

Överföringstid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska överföra en betalningstransaktion som gäller en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren till betalarens tjänsteleverantör inom den tidsfrist som avtalats med betalningsmottagaren.

49 §

Genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör

Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto omedelbart efter det att beloppet har krediterats kontot hos betalningsmottagarens tjänsteleverantör. Om betalningsmottagaren inte har ett betalkonto som förvaltas av tjänsteleverantören, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör inom samma tid ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande.

50 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Om det vid betalningstransaktionen används ett betalningsinstrument för låga belopp får betaltjänst-användaren och tjänsteleverantören avtala om att betalningstransaktionen ska genomföras inom någon annan tidsfrist än den som föreskrivs i 47 och 49 §.

51 §

Valuteringsdag

Valuteringsdagen för debitering av betalarens betalkonto får tidigast vara den dag då betalningstransaktionens belopp debiteras detta betalkonto.

Valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto får tidigast vara den arbetsdag då betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto.

52 §

Kontantinsättning på ett betalkonto

Om på ett betalkonto som förvaltas av en tjänsteleverantör görs en kontantinsättning i betalkontots valuta, ska tjänsteleverantören ställa medlen till kontoinnehavarens förfogande och fastställa valuteringsdagen

- 1) omedelbart efter det att tjänsteleverantören har tagit emot medlen, om kontoinnehavaren är en konsument, eller
- 2) senast följande arbetsdag efter det att tjänsteleverantören har tagit emot medlen, om kontoinnehavaren är någon annan än en konsument.

6 kap.**Betalningsinstrument**

53 §

Försorg om betalningsinstrument

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska använda betalningsinstrumentet i enlighet med villkoren för beviljande och användning. Innehavaren ska i synnerhet vidta skäligen åtgärder för att dra försorg om betalningsinstrumentet och de identifieringsuppgifter som anknyter till det. Skyldigheten för innehavaren av ett betalningsinstrument att dra försorg om betalningsinstrumentet och de identifieringsuppgifter som anknyter till det inleds när innehavaren har mottagit dem.

Tjänsteleverantören ska för sin del se till att andra än innehavaren av betalningsinstrumentet inte har tillträde till de identifieringsuppgifter som anknyter till betalningsinstrumentet.

54 §

Anmälan om försvinnande

Innehavaren av ett betalningsinstrument ska utan onödigt dröjsmål efter upptäckten underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som tjänsteleverantören utsett om att betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen.

Innehavaren av ett betalningsinstrument har rätt att på begäran få ett intyg av sin tjänsteleverantör om att innehavaren har gjort en sådan anmälan som avses i 1 mom. Intyget ska begäras inom 18 månader efter anmälan.

55 §

Metoder för anmälan om att ett betalningsinstrument försvunnit

Tjänsteleverantören ska se till att innehavaren av ett betalningsinstrument när som helst kan underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som tjänsteleverantören utsett om att betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen.

56 §

Tjänsteleverantörens skyldighet att spärra betalningsinstrumentet

Tjänsteleverantören ska spärra betalningsinstrumentet när innehavaren av betalningsinstrumentet har anmält att betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen.

57 §

Tjänsteleverantörens rätt att spärra betalningsinstrumentet

Om parterna har kommit överens om det i ramavtalet, har tjänsteleverantören rätt att spärra betalningsinstrumentet i följande fall:

- 1) om en säker användning av betalningsinstrumentet äventyras,
- 2) om det finns skäl att misstänka att betalningsinstrumentet används obehörigen eller bedrägligt, eller
- 3) om betalningsinstrumentet har kreditutrymme och risken för att den betaltjänstanvändare som ansvarar för betalningen av krediten inte kan fullfölja sitt betalningsansvar har ökat väsentligt.

Leverantören ska på avtalat sätt på förhand underrätta betalaren om att betalningsinstrumentet kommer att spärras och om skälen till detta. Denna anmälan kan dock göras direkt efter att betalningsinstrumentet spärrats, om detta är motiverat för att förebygga eller begränsa skadorna.

Anmälan får inte göras, om detta äventyrar betaltjänsternas tillförlitlighet eller säkerhet eller om det förbjuds någon annanstans i lag.

58 §

Återställande av möjligheten att använda betalningsinstrumentet

Tjänsteleverantören ska återställa möjligheten att använda betalningsinstrumentet eller ersätta det med ett nytt betalningsinstrument så snart skäl till att betalningsinstrumentet spärrats inte längre föreligger.

Tjänsteleverantören ska se till att innehavaren av ett betalningsinstrument när som helst kan begära att tjänsteleverantören ska återställa möjligheten att använda betalningsinstrumentet.

59 §

Tillställande av betalningsinstrument

En tjänsteleverantör får ställa ett betalningsinstrument till en betaltjänstanvändare utan uttrycklig begäran endast om ett betalningsinstrument som redan innehas av betaltjänstanvändaren ska ersättas.

60 §

Avgift eller nedsättning för användning av betalningsinstrument

Tjänsteleverantören får inte hindra betalningsmottagaren från att av betalaren begära en avgift eller att erbjuda en nedsättning vid användning av ett betalningsinstrument.

Avgiften för användning av betalningsinstrumentet ska vara rimlig och den får inte överskrida betalningsmottagarens faktiska kostnader.

61 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Om ett betalningsinstrument för låga belopp inte kan spärras på grund av sina egenskaper, kan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala om att bestämmelserna i 54–56 § inte ska tillämpas på avtalet som rör betalningsinstrumentet för låga belopp.

7 kap.

Ansvar och återbetalning

Ansvarsbestämmelser

62 §

Betaltjänstanvändarens ansvar för obehörig användning av betalningsinstrumentet

En betaltjänstanvändare som har ingått ett avtal om ett betalningsinstrument med en tjänsteleverantör ansvarar för obehörig användning av betalningsinstrumentet endast om

- 1) betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument har överlåtit betalningsinstrumentet till någon som är obehörig att använda det,
- 2) betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen på grund av att betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument av oaktsamhet har försummat sina skyldigheter enligt 53 § 1 mom., eller
- 3) betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument har försummat att utan onödigt dröjsmål efter upptäckten underrätta tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett om att betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten ansvarar betaltjänstanvändaren för obehörig användning av betalningsinstrumentet upp till högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas dock inte om betaltjänstanvändaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument har förfarit med uppsåt eller grovt oaktsamt.

Betaltjänstanvändaren ansvarar dock inte för obehörig användning av betalningsinstrumentet

- 1) till den del som betalningsinstrumentet har använts efter det att tjänsteleverantören eller någon annan som denne utsett har underrättats om att betalningsinstrumentet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen,

2) om tjänsteleverantören har försummat att sörja för att en innehavare av ett betalningsinstrument har möjlighet att när som helst göra den anmälan som avses i 1 punkten, eller

3) om betalningsmottagaren vid användningen av betalningsinstrumentet inte på behörigt sätt har försäkrat sig om betalarens rätt att använda betalningsinstrumentet.

Utan hinder av 3 mom. är betaltjänstanvändaren dock ansvarig, om användaren eller någon annan innehavare av ett betalningsinstrument avsiktligt lämnat en oriktig anmälan eller annars förfarit be-
drägligt.

63 §

Tjänsteleverantörens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner

Om en betalningstransaktion har genomförts obehörigen och inte något annat följer av 62 §, ska den tjänsteleverantör vars kunds medel har använts för att genomföra betalningstransaktionen omedelbart återbetala beloppet av betalningstransaktionen till kunden eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till den som skulle ha förelegat om debiteringen inte hade ägt rum.

64 §

Återbetalningsansvar för icke genomförda eller bristfälligt genomförda betalningstransaktioner som initierats av betalaren

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts bristfälligt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala beloppet av betalningstransaktionen till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till den som skulle ha förelegat om debiteringen inte hade ägt rum.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som avses i 47 §. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska i dessa fall omedelbart betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto eller, om betalningsmottagaren inte använder något betalkonto, ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande.

65 §

Återbetalningsansvar för icke genomförda eller bristfälligt genomförda betalningstransaktioner som initierats av eller via betalningsmottagaren

Om en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren inte har genomförts eller om den har genomförts bristfälligt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala beloppet av betalningstransaktionen till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till den som skulle ha förelegat om debiteringen inte hade ägt rum.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om det faktum att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts bristfälligt beror på att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har försummat sina skyldigheter enligt 48 eller 49 §.

66 §

Spårning av betalningstransaktioner

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts bristfälligt, ska betalarens tjänsteleverantör på betalarens begäran omedelbart försöka spåra betalningstransaktionen. Betalaren ska underrättas om resultatet av spårningen.

Om en betalningstransaktion som initierats av eller via betalningsmottagaren inte har genomförts eller om den har genomförts bristfälligt, ska betalningsmottagarens tjänsteleverantör på betalningsmottagarens begäran omedelbart försöka spåra betalningstransaktionen. Betalningsmottagaren ska underrättas om resultatet av spårningen.

Tjänsteleverantören får av betaltjänstanvändaren ta ut de avgifter som tjänsteleverantören på grund av spårningen måste betala till betalarens eller betalningsmottagarens tjänsteleverantör om denne deltar i genomförandet av betalningstransaktionen och är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Uttaget av avgifter förutsätter dock att det har avtalats om denna rättighet i ramavtalet eller att tjänsteleverantören sedan betaltjänstanvändaren begärt spårning av betalningstransaktionen har informerat betaltjänstanvändaren om ansvaret för avgifterna och att betaltjänstanvändaren därefter har godkänt att spårningen inleds.

67 §

Skyldighet att återbetala avgifter och ansvar för ersättning av ränta

Om en betalningstransaktion inte har genomförts eller om den har genomförts bristfälligt, har betaltjänstanvändaren rätt till återbetalning från tjänsteleverantören av de avgifter som tagits ut av betaltjänstanvändaren för betalningstransaktionen. Dessutom har betaltjänstanvändaren rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för ränta som betaltjänstanvändaren blir tvungen att betala eller som betaltjänstanvändaren inte får till följd av att betaltransaktionen inte genomförs eller genomförs bristfälligt.

68 §

Felaktiga unika identifikationskoder

Tjänsteleverantören är inte ansvarig enligt 64-67 § om det faktum att betalningstransaktionen inte genomförts eller genomförts bristfälligt beror på att den unika identifikationskod som lämnats av betaltjänstanvändaren är felaktig.

Betalarens tjänsteleverantör ska i varje fall vidta skäliga åtgärder för att återvinna de medel som betalningstransaktionen avsåg. Om så har avtalats i ramavtalet får tjänsteleverantören ta ut en avgift av betaltjänstanvändaren för återvinningen av de medel som betalningstransaktionen avsåg. De avgifter som tas ut ska vara rimliga och de får inte överskrida tjänsteleverantörens faktiska kostnader.

69 §

Skadestånd

Tjänsteleverantören är skyldig att ersätta skada som tjänsteleverantörens förfarande i strid med denna lag eller avtal har orsakat betaltjänstanvändaren.

Tjänsteleverantören är dock skyldig att ersätta indirekt skada som orsakats betaltjänstanvändaren endast om skadan beror på oaktsamhet från tjänsteleverantörens sida.

Som indirekt skada anses

- 1) inkomstförlust som betaltjänstanvändaren lider på grund av tjänsteleverantörens bristfälliga förfarande eller av åtgärder som föranleds av detta,
- 2) skada som beror på en förpliktelse som grundar sig på något annat avtal, och
- 3) annan skada av samma slag som är svår att förutse.

En skada som avses i 2 mom. 1-3 punkten anses dock inte som indirekt skada i den mån den orsakas av åtgärder för att begränsa annan typ av skada.

Tjänsteleverantörens ansvar för en indirekt skada kan genom avtal uteslutas eller begränsas. Tjänsteleverantören kan dock inte åberopa ansvarsbegränsningsvillkoret om tjänsteleverantören eller någon för vars förfarande denne ansvarar har orsakat skadan med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

70 §

Anmälan om obehöriga, icke genomförda eller bristfälligt genomförda betalningstransaktioner
Betaltjänstanvändaren har inte rätt att av tjänsteleverantören få återbetalning av beloppet av betalningstransaktionen eller annan gottgörelse på det sätt som föreskrivs i detta kapitel, om inte betaltjänstanvändaren underrättar betaltjänsteleverantören om en obehörig, icke genomförd eller bristfälligt genomförd betalningstransaktion utan onödigt dröjsmål efter upptäckten och senast 13 månader efter det att betalningstransaktionen belopp debiterats eller krediterats betalkontot. Den sistnämnda tidsfristen tillämpas dock inte om tjänsteleverantören inte har lämnat betaltjänstanvändaren information om betalningstransaktionen på det sätt som föreskrivs i 2 kap.

71 §

Anmälan om fel i andra fall

En betaltjänstanvändare har inte rätt att av tjänsteleverantören få ersättning för skada som har uppkommit till följd av något annat fel än ett sådant som avses i 70 §, om inte betaltjänstanvändaren underrättar tjänsteleverantören om felet inom skälig tid efter det att betaltjänstanvändaren upptäckte eller borde ha upptäckt felet. En betaltjänstanvändare har dock utan hinder av denna paragraf rätt till ersättning om tjänsteleverantören har förfarit grovt oaktsamt eller i strid mot tro och heder.

72 §

Bevisbörda

Om en betaltjänstanvändare nekar till att ha gett sitt godkännande till att en betalningstransaktion genomförs, ska betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör styrka att godkännandet har getts på avtalat sätt. Om en betaltjänstanvändare hävdar att betalningstransaktionen inte har genomförts på korrekt sätt, ska tjänsteleverantören styrka att betalningstransaktionen registrerats och kontoförts korrekt och inte påverkats av ett tekniskt fel eller någon annan bristfällighet.

Den omständigheten att tjänsteleverantören kan styrka att godkännande till att betalningstransaktionen genomförs har getts med betalningsinstrumentet är inte nödvändigtvis tillräckligt för att visa att innehavaren av betalningsinstrumentet har gett sitt godkännande till betalningstransaktionen, handlat bedrägligt eller avsiktligt eller grovt oaktsamt försummat sina skyldigheter enligt 53 och 54 §.

73 §

Övriga rättigheter

Bestämmelserna i 63-67 § och 69 § begränsar inte betaltjänstanvändarens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

74 §

Tjänsteleverantörens rätt till återkrav

Om en tjänsteleverantör med stöd av 64, 65 eller 67 § har blivit ansvarig inför betaltjänstanvändaren för ett fel som beror på en annan tjänsteleverantör eller en förmedlare som är delaktig i genomförandet av betalningstransaktionen, har tjänsteleverantören rätt att få återbetalning eller kompensation av tjänsteleverantören eller förmedlaren i fråga.

Bestämmelserna i 1 mom. begränsar inte tjänsteleverantörens övriga rättigheter enligt lag eller avtal.

75 §

Force majeure

Ansvar enligt detta kapitel föreligger inte om den part som åläggs ansvar kan styrka att skyldigheten inte kunde uppfyllas på grund av sådana osedvanliga eller oförutsägbara omständigheter som parten inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga att avvärja ens med iakttagande av största möjliga omsorgsfullhet.

Tjänsteleverantören är inte heller ansvarig enligt detta kapitel, om uppfyllandet av förpliktelser som anges i denna lag eller i avtal strider mot tjänsteleverantörens skyldigheter någon annanstans i lag.

76 §

Begränsning av skadan och jämkning av skadestånd

Den betaltjänstanvändare som lider skada ska vidta skäligen åtgärder för att begränsa sin skada. Om betaltjänstanvändaren försummar detta, får användaren själv bära en motsvarande del av förlusten.

Skadestånd på grund av ett förfarande som strider mot lag eller avtal kan jämkas, om skadeståndet är oskäligt med hänsyn till orsaken till överträdelsen, betaltjänstanvändarens eventuella medverkan till skadan, vederlaget för betaltjänsten, tjänsteleverantörens möjligheter att förutse och hindra uppkomsten av skadan samt omständigheterna i övrigt.

77 §

Undantag för betalningsinstrument för låga belopp

Om ett betalningsinstrument för låga belopp inte kan spärras på grund av sina egenskaper, kan betaltjänstanvändaren och tjänsteleverantören avtala om att bestämmelserna i 62 § 3 mom. 1 och 2 punkten inte ska tillämpas på avtalet om betalningsinstrument för låga belopp.

Om betalningsinstrumentet för låga belopp till sina egenskaper är sådant att användarens identitet inte framgår vid användningen, eller om tjänsteleverantören inte av andra orsaker i anslutning till betalningsinstrumentets egenskaper kan styrka att innehavaren av betalningsinstrumentet för små belopp har gett sitt godkännande till genomförandet av betalningstransaktionen, kan parterna avtala om att bestämmelserna i 62 § 1 och 2 mom. och 3 mom. 3 punkten samt i 63 och 72 § inte ska tillämpas på avtalet om betalningsinstrument för låga belopp.

78 §

Undantag för elektroniska pengar

Bestämmelserna i 62 och 63 § tillämpas på elektroniska pengar som avses i 6 § 1 mom. i kreditinstitutslagen endast om tjänsteleverantören har möjlighet att förhindra användningen av kontot eller spärra betalningsinstrumentet.

Återbetalning

79 §

Villkor för återbetalning

Betalarens tjänsteleverantör ska på betalarens begäran till betalaren återbetala hela beloppet av en betalningstransaktion som initierats av eller via en betalningsmottagare, om beloppet av betalningstransaktionen

- 1) inte exakt framgår av det godkännande som betalaren gett, och
- 2) överstiger det belopp som betalaren rimligen kunde ha förväntat sig med hänsyn till sitt tidigare utgiftsmönster, villkoren i ramavtalet och andra omständigheter.

Betalaren och tjänsteleverantören kan i ramavtalet komma överens om att betalaren vid direktdebitering inte har rätt till återbetalning, om betalaren har gett sitt godkännande till att betalningstrans-

aktionen genomförs till sin tjänsteleverantör och tjänsteleverantören eller betalningsmottagaren har meddelat betalaren om debiteringen på avtalat sätt minst fyra veckor före förfallodagen.

80 §

Tidsfrist för och behandling av begäran om återbetalning

Betalaren ska begära återbetalning av tjänsteleverantören inom åtta veckor från den dag då betalningstransaktionens belopp debiterades.

Tjänsteleverantören ska återbetala hela betalningstransaktionens belopp till betalaren inom tio arbetsdagar från mottagandet av begäran om återbetalning. Om tjänsteleverantören vägrar återbetala betalningstransaktionens belopp, ska tjänsteleverantören ange sina skäl för att vägra återbetalning samt de myndigheter och andra motsvarande organ som betalaren kan hänskjuta ärendet till.

8 kap.

En betalnings giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

81 §

En betalnings giltighet gentemot utomstående

En betalning är giltig gentemot betalarens borgenärer och andra utomstående när betalningsmottagarens tjänsteleverantör har fått de uppgifter som behövs för att kreditera betalningsmottagarens betalkonto med betalningstransaktionens belopp och

- 1) betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto, eller
- 2) de villkor som betalningsmottagarens tjänsteleverantör har ställt beträffande täckning för betalningstransaktionen annars har uppfyllts.

En betalning är dock alltid giltig gentemot utomstående när betalningstransaktionens belopp har krediterats betalningsmottagarens betalkonto.

82 §

Tidpunkten vid vilken betalaren befrias från sin prestationsskyldighet gentemot betalningsmottagaren

Betalaren ska anses ha uppfyllt sin skyldighet att betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagaren när betalningen med stöd av 81 § har blivit giltig gentemot utomstående, om inte annat föreskrivs någon annanstans eller något annat följer av avtal eller rådande praxis mellan betalaren och betalningsmottagaren eller av handelsbruk eller annan sedvänja som ska anses vara bindande för betalaren och betalningsmottagaren.

9 kap.**Tillsyn**

83 §

Tillsynsmyndigheter

Finansinspektionen övervakar att denna lag efterlevs när det gäller dess tillsynsobjekt. Också konsumentombudsmannen övervakar att lagen iakttas när betaltjänstanvändaren är en konsument.

Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska ha ett ändamålsenligt samarbete. Vid skötseln av tillsynsuppgifterna ska de vid behov samarbeta också med Kommunikationsverket.

Tjänsteleverantören är skyldig att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som gäller betaltjänster och som behövs för tillsynen.

84 §

Skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter

I fråga om skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter, rätten att påföra påföljder samt förändret av ärenden till marknadsdomstolen gäller vad som föreskrivs i 5 kap. i lagen om Finansinspektionen (/).

85 §

Meddelande av förbud i konsumentskyddsärenden

Om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, kan en tjänsteleverantör som bryter mot bestämmelserna i denna lag vid tillhandahållandet av betaltjänster till konsumenterna på ansökan av konsumentombudsmannen förbjudas att fortsätta eller upprepa detta förfarande eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövt.

Förbud som avses i 1 mom. meddelas av marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen kan även meddela ett temporärt förbud som gäller tills saken är slutligt avgjord. I fråga om marknadsdomstolen och behandlingen av ärenden vid den gäller dessutom vad som föreskrivs särskilt om dem.

Konsumentombudsmannen kan meddela förbud som avses i 1 mom. och temporära förbud på det sätt som föreskrivs om förbud som meddelas av konsumentombudsmannen i lagen om Konsumentverket (1056/1998).

10 kap.**Särskilda bestämmelser och ikraftträdande****86 §****Behandling av personuppgifter**

På behandling av personuppgifter inom betaltjänstverksamheten tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

En tjänsteleverantör får dock utan hinder av 11 § i personuppgiftslagen till en annan tjänsteleverantör överlåta och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betaltjänstverksamhet, om behandlingen av uppgifter behövs för att förhindra eller utreda brott som gäller betaltjänsterna.

En tjänsteleverantör får inte registrera uppgifter som gäller brottet eller överlåta sådana uppgifter till en annan tjänsteleverantör innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Uppgiften får dock registreras och överlåtas redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betaltjänstverksamheten.

Uppgifterna om brottet ska utplånas ur registret så snart det inte längre finns någon grund enligt 2 mom. för behandlingen. Grunden och behovet av behandling ska bedömas minst vart femte år.

87 §**Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 28 juli 1999 om betalningsöverföringar (821/1999) jämte ändringar.

88 §**Övergångsperiod i fråga om genomförandetiden**

Om betalaren och tjänsteleverantören så avtalar kan, vid andra än inhemska betalningstransaktioner, betalningstransaktionens belopp fram till den 1 januari 2012 betalas med avvikelse från genomförandetiden enligt 47 § till betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast tre arbetsdagar eller, om betalningstransaktionen har initierats på papper, senast fyra arbetsdagar efter tidpunkten för mottagande av betalningsordern.

89 §

Övriga övergångsbestämmelser

Om ramavtalet har ingåtts före denna lags ikraftträdande, gäller betaltjänstanvändarens rätt att med stöd av 16 § få ramavtalets villkor av tjänsteleverantören sådana villkor i ramavtalet som tillämpas när denna lag träder i kraft eller som blir tillämpliga efter ikraftträdandet.

Om en betalningstransaktion har initierats av betaltjänstanvändaren och en betalningsorder som gäller betalningstransaktionen har tagits emot av betaltjänstanvändarens tjänsteleverantör före denna lags ikraftträdande, tillämpas i stället för 19 och 20 §, 21 § 2-4 mom., 23 och 24 §, 38-40 §, 44-46 §, 64-68 §, 70, 72 och 74 § samt 79-82 § de bestämmelser som gällde när denna lag träder i kraft.

De bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet av denna lag ska i stället för 41, 42, 47, 48 och 88 § tillämpas på betalningstransaktioner i fråga om vilka tjänsteleverantören i fråga har tagit emot betalningsordern före denna lags ikraftträdande.

Lagens 33 § 1 och 2 mom. tillämpas inte på avtal som har ingåtts före denna lags ikraftträdande.

Lagens 34 § tillämpas inte på tidsbundna ramavtal som har ingåtts före denna lags ikraftträdande.

Lagens 36 § tillämpas inte om ramavtalet har sagts upp före denna lags ikraftträdande.

Lagens 54 § 2 mom. tillämpas inte om anmälan om försvinnande har lämnats före denna lags ikraftträdande.

Om det förfarande som det krävs att betaltjänstanvändaren ska ansvara för har inträffat innan denna lag trädde i kraft ska i stället för lagens 62 § tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Till den del som betalningsinstrumentet har använts obehörigen efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock 62 §, om inte tillämpning av den tidigare lagen leder till ett fördelaktigare resultat för betaltjänstanvändaren.

Lagens 63 § tillämpas inte om kundens medel har debiterats betalkontot eller annars använts för att genomföra betalningstransaktionen före denna lags ikraftträdande.

Lagens 69, 71 och 76 § tillämpas inte, om tjänsteleverantörens förfarande som det krävs ersättning för har inträffat innan denna lag har trätt i kraft.

2.

Lag**om ändring av 7 kap. 19 § i konsumentskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) 7 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 385/1986, som följer:

7 kap.**Konsumentkrediter****19 §**

Kontoinnehavaren svarar för obehörig användning av kreditkort eller annat identifieringsmedel som berättigar till kontokredit endast om

- 1) kontoinnehavaren har överlåtit identifieringsmedlet till någon som är obehörig att använda det,
- 2) identifieringsmedlet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen på grund av kontoinnehavarens vårdslöshet, eller
- 3) kontoinnehavaren har underlåtit att utan onödigt dröjsmål efter upptäckten underrätta kreditgivaren om att identifieringsmedlet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten ansvarar kontoinnehavaren för obehörig användning av identifieringsmedlet upp till 150 euro. Denna begränsning tillämpas dock inte om kontoinnehavarens förfarande har varit uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Kontoinnehavaren svarar dock inte för obehörig användning av identifieringsmedlet

- 1) till den del som identifieringsmedlet har använts efter det att kreditgivaren har underrättats om att identifieringsmedlet har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen, eller
- 2) när säljaren eller den som utför en tjänst eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifieringsmedlet inte på behörigt sätt har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av detta.

Trots vad som sägs i 3 mom. är kontoinnehavaren dock ansvarig om han avsiktligt lämnat en oriktig anmälan eller annars förfarit bedrägligt.

Bestämmelserna i 1–4 mom. tillämpas inte på sådana identifieringsmedel som omfattas av bestämmelserna om betalningsinstrument i betaltjänstlagen (/20).

--

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det förfarande som det krävs att kontoinnehavaren ska ansvara för har skett innan denna lag trädde i kraft ska i stället för denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Till den del som identifieringsmedlet har använts obehörigen efter denna lags ikraftträdande tilläm-

pas dock denna lag, om inte tillämpning av den tidigare lagen leder till ett fördelaktigare resultat för kontoinnehavaren.

3.

Lag

om ändring av kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 80 § 2 mom., och fogas till 79 a §, sådan den lyder i lag 759/2006, ett nytt 4 mom. som följer:

79 a §

Obehörig användning av kommunikationstjänst

--

Om en anslutning eller ett annat vid administreringen av kommunikationstjänsten använt medel har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen (/), tillämpas i fråga om användarens ansvar för obehöriga betalningstransaktioner i stället för 1 och 2 mom. vad som föreskrivs i betaltjänstlagen.

80 §

Specificerad teleräkning

--

Teleföretaget ska oberoende av räkningens storlek utan begäran och avgiftsfritt specificera avgifterna för andra tjänster än kommunikationstjänster. Om en anslutning har använts för genomförande av betalningstransaktioner enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen, gäller i fråga om teleföretagets skyldighet att informera om betalningstransaktioner vad som föreskrivs i betaltjänstlagen.

--

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det förfarande som det krävs att användaren ska ansvara för har skett innan denna lag trädde i kraft ska i stället för 79 a § 4 mom. i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Till den del som den obehöriga användningen har skett efter denna lags ikraftträdande tillämpas dock denna lag, om inte tillämpning av den tidigare lagen leder till ett fördelaktigare resultat för användaren.

4.

Lag

om ändring av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen av den 26 november 1999 om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999) en ny 13 a § som följer:

13 a §

Behandling av personuppgifter

På behandling av personuppgifter vid avveckling av betalningar inom avvecklingssystem tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

En deltagare i ett avvecklingssystem får dock utan hinder av 11 § i personuppgiftslagen till en annan deltagare överlåta och annars behandla uppgifter om misstänkta och genomförda brott mot sin betalningsförmedlingsverksamhet, om behandlingen av uppgifter behövs för att förhindra eller utreda brott som gäller betalningsförmedlingen.

En deltagare i ett avvecklingssystem får inte registrera uppgifter som gäller brottet eller överlåta sådana uppgifter till en annan deltagare innan brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Uppgiften får dock registreras och överlåtas redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betalningsförmedlingsverksamheten.

Uppgifterna om brottet ska utplånas ur registret så snart det inte längre finns någon grund enligt 2 mom. för behandlingen. Grunden och behovet av behandling skall bedömas minst vart femte år.

--

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 13 § i personuppgiftslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i personuppgiftslagen av den 22 april 1999 (523/1999) 13 § 2 mom. som följer:

13 §

Behandling av personbeteckning

--

En personbeteckning får behandlas vid kreditgivning eller indrivning av fordringar, i försäkrings-, kreditinstituts-, betaltjänst-, uthyrnings-, och utlåningsverksamhet, kreditupplysningsverksamhet, inom hälsovården, inom socialvården och inom annan verksamhet för att tillförsäkra social trygghet eller i ärenden som gäller tjänste-, arbets-, och andra anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa.

--

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 2001 om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 3 § 1 mom. 8 punkten och 2 mom. och

fogas till 2 § en ny 7 punkt, i stället för den 7 punkt som upphävts genom nämnda lag xxxx/2008, och till 3 § 1 mom. en ny 9 punkt som följer:

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden som hör till dess behörighet enligt

--

7) betaltjänstlagen (/),

3 §

Anhängiggörande av ärenden

Vid marknadsdomstolen anhängiggörs ett ärende som behandlas med stöd av

--

8) 13 § 2 mom. i lagen om indrivning av fordringar på ansökan av den näringsidkare mot vilken ett i lagens 4 § avsett förfarande riktas eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

9) betaltjänstlagen på ansökan av konsumentombudsmannen eller på ansökan av det Finansinspektionens tillsynsobjekt som ärendet berör.

Ett ärende som gäller utdömande av vite som har förelagts för att förstärka ett förbud blir emellertid i fall som avses i 1 mom. 2 punkten anhängigt på ansökan av konsumentombudsmannen och i fall som avses i 1 mom. 6 punkten på ansökan av Finansinspektionen. Även i fall som avses i 1 mom. 9 punkten blir ett ärende som gäller utdömande av vite som har förelagts av Finansinspektionen anhängigt på ansökan av Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 5 augusti 2005 om skatteuppbörd (609/2005) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 240/2008, och
ändras 14 § som följer:

14 §

Dröjsmålsränta

Om en penninginrättning försummar att överföra skattemedel till skatteuppbördsmyndighetens konto inom en fastställd tid, ska penninginrättningen för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Denna lag träder i kraft den 20 .

VASTAAVUUSTAULUKKO

Maksupalveludirektiivin säännös	Vastaava säännös maksupalvelulakiehdotuksessa
1.2 artikla	Maksupalvelulaki 1 §
2.1 artikla	Maksupalvelulaki 4 §, 5 §
2.2 artikla	Maksupalvelulaki 4 §, 5 §
3 artikla b kohta	Maksupalvelulaki 3 § 1 momentti 1 kohta
3 artikla c kohta	Maksupalvelulaki 2 § 1 momentti 1 kohta
3 artikla e kohta	Maksupalvelulaki 2 § 1 momentti 2 kohta
3 artikla f kohta	Maksupalvelulaki 2 § 1 momentti 3 kohta
3 artikla g kohta	Maksupalvelulaki 3 § 1 momentti 2 kohta
3 artikla h kohta	Maksupalvelulaki 3 § 1 momentti 3 kohta
3 artikla i kohta	Maksupalvelulaki 3 § 1 momentti 4 kohta
3 artikla k kohta	Maksupalvelulaki 2 § 1 momentti 4 kohta
3 artikla n kohta	Maksupalvelulaki 3 § 1 momentti 5 kohta
4 artikla	Maksupalvelulaki 8 §
4 artikla 3 kohta	Maksupalvelulaki 1 §
4 artikla 18 kohta	Maksupalvelulaki 33 § 2 momentti
4 artikla 20 kohta	Maksupalvelulaki 33 § 1 momentti
30.1 artikla	Maksupalvelulaki 7 §
31 artikla	Maksupalvelulaki 27 §
32 artikla	Maksupalvelulaki 26 §
34.1 artikla a kohta	Maksupalvelulaki 17 §, 21 §
34.1 artikla b kohta	Maksupalvelulaki 31 §
34.1 artikla c kohta	Maksupalvelulaki 21 §
34.2 artikla	Maksupalvelulaki 8 § 11 kohta
35.1 artikla	-
35.2 artikla	Maksupalvelulaki 25 §
36.1 artikla	Maksupalvelulaki 9 §, 22 §
36.2 artikla	Maksupalvelulaki 22 §
36.3 artikla	-
37 artikla	Maksupalvelulaki 22 §
38 artikla	Maksupalvelulaki 23 §
39 artikla	Maksupalvelulaki 24 §
41.1 artikla	Maksupalvelulaki 10 §

41.2 artikla	Maksupalvelulaki 10 §
41.3 artikla	-
42.1 artikla	Maksupalvelulaki 11 §
42.2 artikla	Maksupalvelulaki 12 §
42.3 artikla	Maksupalvelulaki 12 §
42.4 artikla	Maksupalvelulaki 13 §
42.5 artikla	Maksupalvelulaki 14 §
42.6 artikla	Maksupalvelulaki 15 §
42.7 artikla	Maksupalvelulaki 14 §
43 artikla	Maksupalvelulaki 16 §
44.1 artikla	Maksupalvelulaki 30 §
44.2 artikla	Maksupalvelulaki 32 §
44.3 artikla	Maksupalvelulaki 33 § 3 momentti
45.1 artikla	Maksupalvelulaki 34 §
45.2 artikla	Maksupalvelulaki 36 §
45.3 artikla	Maksupalvelulaki 35 §
45.4 artikla	Maksupalvelulaki 36 §
45.5 artikla	- (ks. kuitenkin 37 §)
45.6 artikla	Maksupalvelulaki 36 §
46 artikla	Maksupalvelulaki 18 §
47 artikla	Maksupalvelulaki 19 §
48 artikla	Maksupalvelulaki 20 §
49.1 artikla	-
49.2 artikla	Maksupalvelulaki 28 §
50 artikla	Maksupalvelulaki 29 §
51.1 artikla	Maksupalvelulaki 7 §
51.2 - 51.4 artikla	-
52.1 artikla	Maksupalvelulaki 26 §, 40 §, 42 §, 68 §
52.2 artikla	Maksupalvelulaki 46 §
52.3 artikla	Maksupalvelulaki 60 §
53.1 artikla a kohta	Maksupalvelulaki 61 §, 77 §
53.1 artikla b kohta	Maksupalvelulaki 77 §
53.1 artikla c ja d kohdat	Maksupalvelulaki 43 §
53.1 artikla e kohta	Maksupalvelulaki 50 §

53.2 artikla	Maksupalvelulaki 8 § 11 kohta
53.3 artikla	Maksupalvelulaki 78 §
54 artikla	Maksupalvelulaki 38 §
55.1 artikla	-
55.2 artikla	Maksupalvelulaki 57 §
55.3 artikla	Maksupalvelulaki 57 §
55.4 artikla	Maksupalvelulaki 58 §
56.1 artikla a kohta	Maksupalvelulaki 53 §
56.1 artikla b kohta	Maksupalvelulaki 54 §
56.2 artikla	Maksupalvelulaki 53 §
57.1 artikla a kohta	Maksupalvelulaki 53 §
57.1 artikla b kohta	Maksupalvelulaki 59 §
57.1 artikla c kohta	Maksupalvelulaki 54 §, 55 §, 58 §
57.1 artikla d kohta	Maksupalvelulaki 56 §
57.2 artikla	Maksupalvelulaki 53 §
58 artikla	Maksupalvelulaki 70 §
59 artikla	Maksupalvelulaki 72 §
60.1 artikla	Maksupalvelulaki 63 §
60.2 artikla	Maksupalvelulaki 73 §
61 artikla	Maksupalvelulaki 62 §
62 artikla	Maksupalvelulaki 79 §
63 artikla	Maksupalvelulaki 80 §
64 artikla	Maksupalvelulaki 39 §
65.1 artikla	Maksupalvelulaki 42 §
65.2 artikla	Maksupalvelulaki 41 §
65.3 artikla	Maksupalvelulaki 41 §
66 artikla	Maksupalvelulaki 40 §
67 artikla	Maksupalvelulaki 45 §
68 artikla	Maksupalvelulaki 5 ja 7 §
69.1 artikla	Maksupalvelulaki 47 §, 88 §
69.2 artikla	Maksupalvelulaki 49 §
69.3 artikla	Maksupalvelulaki 48 §
70 artikla	Maksupalvelulaki 46 §
71 artikla	Maksupalvelulaki 52 §

73.1 artikla 1 kohta	Maksupalvelulaki 51 §
73.1 artikla 2 kohta	Maksupalvelulaki 49 §
73.2 artikla	Maksupalvelulaki 51 §
74 artikla 1 ja 2 kohdat	Maksupalvelulaki 68 §
74.3 artikla	Maksupalvelulaki 44 §
75.1 artikla 1 – 3 kohdat	Maksupalvelulaki 64 §
75.1 artikla 4 kohta	Maksupalvelulaki 66 §
75.2 artikla 1 kohta	Maksupalvelulaki 48 §
75.2 artikla 3 kohta	Maksupalvelulaki 65 §
75.2 artikla 4 kohta	Maksupalvelulaki 66 §
75.3 artikla	Maksupalvelulaki 67 §
76 artikla	Maksupalvelulaki 73 §
77 artikla	Maksupalvelulaki 74 §
78 artikla	Maksupalvelulaki 75 §
79 artikla	Maksupalvelulaki 86 §
80 artikla	Maksupalvelulaki 83 §
81 artikla	Maksupalvelulaki 69 §, 84 §, 85 §
82 artikla	Maksupalvelulaki 83 §
Liite	Maksupalvelulaki 1 §

Lausuma maksupalveludirektiivin (2007/64/EY) täytäntöönpanoa valmisteleavan oikeusministeriön työryhmän mietintöön.

Maksupalveludirektiivin täytäntöönpanon olennaisin oikeusvaikutus kuluttajille on se, että kuluttajan vastuulle siitä, että joku on käyttänyt oikeudettomasti hänen maksupalvelussa käytettävää välinettä, tulee pääsääntöisesti 150 euron yläraja. Lähtökohtana on, että kuluttajan vastuu esimerkiksi väärin käsiin joutuneen maksukortin oikeudettomasta käytöstä olisi mainittua summaa suurempi vain, jos kuluttaja on menetellyt tahallisesti tai törkeän huolimattomasti. Nykyisin kuluttajan vastuulla maksu- tai luottovälineen oikeudettomasta käytöstä ei ole ennalta säädettyä ylärajaa, jos kuluttajan katsotaan menettelleen huolimattomasti. Uusi vastuunrajoitus on merkittävä parannus kuluttajansuojaan.

Työryhmän toimeksianto koski maksupalveludirektiivin täytäntöönpanon valmistelua. Kun ainakin työryhmän työn aikana vallitseva tulkinta direktiivin soveltamisalasta oli se, että sen säännöksiä sovelletaan lähtökohtaisesti myös sellaisiin teleyrityksiin, joiden palvelutarjontaan sisältyy myös puhelinverkon liittymän tai muun viestintävälineen eli esimerkiksi puhelimen avulla tapahtuva tuotteiden tai palveluiden maksujen välittäminen teleyrityksen ulkopuoliselle taholle, direktiivin täytäntöönpano edellyttää väistämättä säännösmuutoksia myös teleyrityksiä koskevaan sääntelyyn. Tämä sääntely kuuluu liikenne- ja viestintäministeriön valmisteluvastuulle.

Oikeusministeriön työryhmän mietintö sisältää nyt ne vähimmäismuutokset viestintämarkkinalakiin, jotka teleyritysten tarjoamien maksupalveluiden osalta on tullut direktiivin täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä. Valittu suppea linjaus johtaa kuitenkin siihen, että teleyritysten palvelutarjonnassa kuluttajien vastuu yrityksen tarjoamien palveluiden ja niiden käyttämiseen tarkoitettujen välineiden oikeudettomasta käytöstä eriytyy voimakkaasti: Maksujenvälityspalveluissa, jotka muodostavat teleyritysten liikevaihdosta vain muutaman prosentin, kuluttajan vastuu liittymän tai muun viestintäpalvelun hallinnoimisessa käytettävän välineen oikeudettomasta käytöstä olisi rajoitettu maksupalveludirektiivin edellyttämällä tavalla, mutta kuluttajan vastuu esimerkiksi saman liittymän oikeudettomasta käytöstä muihin palveluihin olisi jatkossakin täysin rajaton. Teleyritysten tarjoama laaja palveluvalikoma mahdollistaa sen, että näiden palveluiden oikeudettomasta käytöstä voi syntyä nopeasti merkittävä summa. Esimerkiksi ns. modeemikaappaustapauksissa, joissa on kyse puhelinverkon liittymän oikeudettomasta käytöstä, kuluttajat ovat käytännössä joutuneet vastuuseen tuhansienkin eurojen suuruisista summista, joita joku muu on heidän liittymälaskulleen heidän tietämättään kerryttänyt. Liittymäsopimuksen tehneen kuluttajan vastuu näistä laskuista jäisi työryhmän mietintöön sisältyvän viestintämarkkinalain vähimmäismuutoksen jälkeen ennalleen.

Tällaista kuluttajan vastuuperusteiden keinotekoista hajautumista ei voi pitää perusteltuna. Kuluttajan suojan tulisi olla saman tasoinen riippumatta siitä, mitä palveluita hänen liittymänsä tai muun viestintävälineensä kautta on oikeudettomasti käytetty.

Viestintäpalveluiden kautta tapahtuvan kulutuksen voimakas kasvu on tehnyt viestintään käytettävistä välineistä kuluttajille myös taloudellisesti merkittäviä hyödykkeitä. Viestintävälineet mahdollistavat sen, että kuluttaja voi käyttää yhä laajempaa palveluvalikoimaa velaksi, kun eri palveluiden ja tavaroidenkin hankinnasta laskutetaan telelaskulla. Viestintävälineestä on tullut arvoesine, joka rinnastuu pitkälle luotto- ja maksuvälineisiin. Tämän vuoksi myös voimassa olevassa lainsäädännössä on lähdetty siitä, että viestintäpalvelun oikeudeton käyttö on säännelty hyvin samalla tavalla kuin luottokortin, pankkikortin ja muun rahoituspalvelun ja rahoitusvälineen oikeudeton käyttö. Tämä yhtenäinen sääntelymalli on syytä säilyttää myös jatkossa. Ei ole kestävää perustetta sille, että kuluttajan vastuu viestintäpalvelun kautta hänen laskuunsa tapahtuvasta oikeudettomasta käytöstä jäisi pääsääntöisesti edelleen ilman ylärajaa eli toisin kuin jos oikeudeton käyttö olisi kohdistunut häneen luotto- tai maksuvälineen kautta.

Asian jatkovalmistelussa tulisikin lähteä siitä, että viestintämarkkinalain 79 a §:n säännökset kuluttajan vastuusta viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä muutettaisiin kokonaisuudessaan vastaamaan maksupalveludirektiivistä ilmeneviä periaatteita. Näin ollen tämän kuluttajan vastuun suhteen ei olisi myöskään merkitystä sillä, katsotaanko teleyritysten tarjoamat maksupalvelut lopulta maksupalveludirektiivissä tarkoitetuiksi maksupalveluiksi. Perusteet yhdenmukaiselle vastuusääntelylle ovat tässä kohdin yleisemmät ja perustuvat jo aiemmin omaksutun yhdenmukaisuuden säilyttämiseen kuluttajia suojaavassa lainsäädännössä.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2008



Outi Haunio-Rudanko



Suomen Kuluttajaliitto ry yhtyy Outi Haunio-Rudangon jättämään lausumaan, koskien ”Lausuma maksupalveludirektiivin (2007/64/EY) täytäntöönpanoa valmistelevan oikeusministeriön työryhmän mietintöön”.

Helsingissä 16. päivänä joulukuuta 2008

Ilkka Salminen
lakimies
Suomen Kuluttajaliitto ry

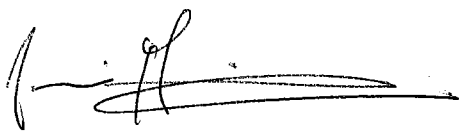
Liikenne- ja viestintäministeriön eriävä mielipide työryhmän mietintöön

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota sääntelyn soveltamisalaan liittyvään epävarmuuteen. Työryhmän mietinnön valmistuessa ei ole tietoa missä määrin teleyritysten tarjoamat palvelut tulisivat kuulumaan ehdotetun sääntelyn soveltamisalaan.

Työryhmän ehdotuksen mukaan ehdotetun sääntelyn on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä marraskuuta 2009. Siinä tapauksessa, että teleyritykset tulevat sääntelyn piiriin, niiltä vaadittavat järjestelmämuutokset ovat erittäin mittavia. Teleyritysten olisi uudistettava myös asiakassopimuksensa. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että teleyritykset eivät voi kohtuudella selvittää sopeuttamistoimista ehdotettuun voimaantuloaikaan mennessä. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että sekä kuluttajien että teleyritysten aseman turvaamisen vuoksi on tarpeen säätää teleyrityksille kansallisena ratkaisuna riittävä siirtymäaika järjestelmä- ja muiden muutosten toteuttamiseksi.

Siirtymäaika on ehdottomasti tarpeen, jotta muutokset voitaisiin tehdä tarkoituksenmukaisella tavalla ja siten, ettei viestintäpalvelujen käyttäjien asema tarpeettomasti vaarannu.

Helsingissä, joulukuun 15 päivänä 2008



Jussi Mäkinen
neuvotteleva virkamies

16.12.2008

1(2)

Oikeusministeriölle

Asia: Eriävä mielipide maksupalvelutyöryhmän mietintöön

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Työryhmä on työskennellyt hyvässä hengessä ja on sille asetetusta tiukasta määräajasta, henkilövaihdoksista ja erityisesti direktiivin tulkinnasta edelleen vallitsevasta epävarmuudesta huolimatta onnistunut laatimaan valtaosin hyvin perustellun mietinnön. Työryhmän työn aikana olen tuonut esille huolen ehdotetun lainsäädännön vaikutuksista yritysten toimintaan. Esille tulleiden huomattavien kielteisten vaikutusten johdosta pidän keskeneräisenä luovutettavan mietinnön täydentämistä soveltamisalan osalta välttämättömänä ennen kuin ehdotukseen on mahdollista ottaa lopullisesti kantaa.

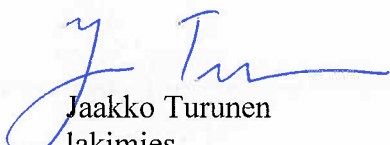
Ehdotetun lainsäädännön soveltamisalasta vallitsee epävarmuutta. Valtiovarainministeriön asettaman työryhmän työn viivästymisen vaikutuksia luovutettavaan mietintöön on tuotu hyvin esille luovutuskirjeessä. Mietintöä luovutettaessa ei esimerkiksi ole tietoa, missä määrin teleyritysten tarjoamat palvelut tulisivat kuulumaan mietinnössä ehdotetun lainsäädännön soveltamisalaan. Soveltamisalan selkeytyminen voi lisäksi vaikuttaa soveltamisalasäännösten ohella myös muihin ehdotettuihin säännöksiin.

Soveltamisalasäännökset vaikuttavat ehdotetun lainsäädännön arviointiin niin keskeisesti, että niiden selkeytymistä olisi pitänyt odottaa ennen mietinnön luovuttamista, jotta työryhmä olisi voinut konkreettisemmin arvioida säännösten sisältöä ja vaikutuksia erityisesti yritysten tarjoamien palveluiden kannalta. Koska työn tulosten julkistaminen tässä vaiheessa on tästä huolimatta katsottu perustelluksi, pidän luovutuskirjeeseen viitaten välttämättömänä, että oikeusministeriö varaa edustamalleni järjestölle ja sääntelyn kohteeksi joutuville yrityksille riittävässä määrin mahdollisuuden osallistua jatkovalmisteluun sekä mahdollisuuden esittää soveltamisalan selkeydyttyä yksilöidympiä näkemyksiä ehdotettuun lainsäädäntöön.

Ehdotetulla lainsäädännöllä pantaisiin täytäntöön maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY) III ja IV osaston säännökset. Näkemykseni mukaan direktiivissä ylisäännellään markkinoiden vapaaseen toimintaan ja sopimusvapauteen puuttumalla monelta osin, merkittävästi ja tarpeettomasti palveluita, joiden toiminnassa ei ole osoitettu olennaisia epäkohtia. Direktiivi ei myöskään tue tietoyhteiskunnan ja sähköisten palveluiden kehitystä. Vaikka ehdotetussa lainsäädännössä on valtaosin kysymys direktiivin täytäntöönpanosta ja ei-toivotut ratkaisut johtuvat pitkälti direktiivistä, kansalliset valinnat ja tulkintaratkaisut vaikuttavat lopputulokseen. Esimerkiksi tietojen toimittamista pysyvällä tavalla (4 art. 25 kohta, 8 § 21 kohta) voitaisiin tulkita kansallisesti siten, että postin ohella tuotaisiin selkeästi esille mahdollisuus käyttää myös sähköpostia tai muita sähköisiä viestintämahdollisuuksia tietoyhteiskunnan kehityksen tukemiseksi.

Ehdotetulla lainsäädännöllä olisi tehdyn vaikutusarvioinnin perusteella toteutessaan erittäin huomattavia vaikutuksia luottolaitosten, teleyritysten ja lisäksi välillisesti ainakin näiden sopimuskumppaneiden, kuten kaupan alalla toimivien yritysten toimintaan. Valmisteilla olevien säädösten soveltamisalaa ei pidä jatkovalmistelussa määrittää liian laajaksi ottaen kuitenkin huomioon eri toimialojen yritysten tasapuoliset kilpailumahdollisuudet sekä direktiivin tulkintaratkaisut muissa Euroopan unionin jäsenmaissa. Suomalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että unionin sisämarkkinoilla toimiviin yrityksiin kohdistuva sääntely on yhdenmukaista yrityksen sijaintivaltioista riippumatta. Jatkovalmistelun aikana on lisäksi pyrittävä löytämään lisää tulkintaratkaisuja, jotka olennaisesti vähentävät ehdotetusta lainsäädännöstä yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Viitataan kustannusvaikutusten osalta yritysten vaikutusarviointia varten antamiin tietoihin.

Direktiivistä seuraava täytäntöönpano-aika (1.11.2009) on soveltamisalaan joutuvien yritysten kannalta kohtuuttoman lyhyt. Yrityksiltä vaadittavat järjestelmämuutokset ovat erittäin mittavia, ja lisäksi niiden olisi uudistettava asiakassopimuksensa. Soveltamisalaan joutuvien yritysten ja niiden asiakkaiden aseman turvaamisen vuoksi on tarpeen säätää kansallisena ratkaisuna riittävä siirtymäaika järjestelmämuutosten ja muiden muutosten toteuttamiseksi.



Jaakko Turunen
lakimies
Keskuskauppakamari

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry:n eriävä mielipide työryhmän mietintöön

Ehdotettavalla sääntelyllä on teleyrityksiä koskevan vaikutusarvioinnin ja työryhmällä käytettävissä olevien tietojen perusteella erittäin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia teleyritysten, niiden asiakkaiden ja muiden sopimuskumppaneiden toimintaan. Työryhmän lakiehdotuksen soveltamisalasta on teleyritysten tarjoamien palveluiden osalta vielä epäselvyyttä. Siksi ehdotuksesta teleyrityksille aiheutuvien vaikutusten arviointi on ollut hyvin vaikeaa ja jäänyt puutteelliseksi.

FiComin mielestä soveltamisalasäännöksillä on niin merkittävä vaikutus ehdotetun lainsäädännön sisältöön, että mietinnön olisi toivottu odottavan valtiovarainministeriön työryhmän ehdotusta soveltamisalan selkeyttämisestä. Valtiovarainministeriössä toteutettava direktiivin täytäntöönpanotyö jäi finanssikriisin takia syksyllä kesken, eikä kysymystä teleyritysten tarjoamien palveluiden kuulumisesta sääntelyn soveltamisalaan ehditty siihen mennessä saattaa lopullisesti päätökseen.

Syksyn aikana on muista jäsenmaista saatu tietoja, että operaattoreiden laskutuspalveluiden tarjoamista ei oltaisi saattamassa direktiivin soveltamisalan piiriin. FiCom pitää tärkeänä, että tähän soveltamisalaa koskevaan tulkintaepäselvyyteen haetaan pikimmiten kaikkia jäsenmaita koskeva yhdenmukainen ratkaisu.

Soveltamisalaan liittyvän epävarmuuden takia direktiivistä teleyritysten toimintaan seuraavien kokonaisvaikutusten hahmottaminen ja arviointi olisi edellyttänyt molempien työryhmien täytäntöönpanotyön samanaikaista seuraamista. FiCom pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriössä valmisteltavan lakiehdotuksen ja oikeusministeriössä tehtävän jatkovalmistelun aikana pyritään löytämään lisää tulkintaratkaisuja, jotka vähentäisivät soveltamisalan piiriin mahdollisesti kuuluville teleyrityksille aiheutuvia kustannuksia.

FiCom pitää valitettavana, että direktiivi ei tue tietoyhteiskuntakehitystä, eikä ehdotettava sääntely riittävästi edistä sähköiseen toimintaympäristöön siirtymistä. Teleyrityksille aiheutuvien sopeuttamistoimien kustannukset on arvioitu niin merkittäviksi, että niiden toteutuessa jo olemassa olevia tietoyhteiskunnan palveluita voidaan joutua jopa lopettamaan.

FiComin näkemyksen mukaan mietintöä ei tulisi lähettää lausuntokierrokselle ennen, kuin soveltamisalakysymys teleyritysten tarjoamien palveluiden osalta on lopullisesti ratkaistu. Luovutuskirjeeseen viitaten FiCom pyytää, että oikeusministeriö mahdollistaa sääntelyn kohteeksi joutuville teleyrityksille tilaisuuden osallistua lakiehdotuksen jatkovalmisteluun. FiCom varaa oikeuden esittää täydennyksiä ehdotettuun sääntelyyn ja siihen liittyvään vaikutusarviointiin siinä laajuudessa, kun valtiovarainministeriön lakiehdotus soveltamisalaan kuuluvista maksupalveluista edellyttää.

Teleyritysten on mahdotonta noudattaa direktiivissä edellytettyä täytäntöönpanoaikaa (1.11.2009). Mikäli teleyritysten tarjoamat palvelut tulevat kuulumaan lain soveltamisalaan, siitä tulee seuraamaan niille erittäin laajoja muutoksia tietojärjestelmiin ja asiakassopimuksiin. Sääntelystä seuraavia sopeuttamistoimia ei käytännössä ole mitenkään mahdollista toteuttaa edellä mainittua voimaantuloaikataulua noudattaen. Sääntelyn jatkovalmistelussa tulee käyttää kansallista harkintaa, ja varmistaa teleyritysten sopeuttamistoimille riittävä siirtymäaika.

Helsingissä, joulukuun 16. päivänä 2008



Riikka Tähtivuori
Lakiasioiden päällikkö
FiCom ry

Sarjan aiemmat julkaisut vuonna 2008

1. Kidutuksen kriminalisointi
2. Lait eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä
3. Yhdistyslain tarkistaminen
4. Kuntien osallistuminen automaattiseen liikennevalvontaan
5. Käsittelyn joutuisuus hallinnossa ja oikeussuojakeinot käsittelyn viivästyessä
6. Julkisten hankintojen oikeussuojajärjestelmän uudistaminen. Työryhmän periaatemietintö
7. Pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistaminen
8. Perustuslaki 2008 -työryhmän muistio
9. Landskapets Ålands ställning vid fördragsbrott och i EG-domstolen
Ahvenanmaan asema sopimusrikkomusasioissa ja EY-tuomioistuimessa
10. Avoliiton päättymiseen liittyvä omaisuuden jako (muistio julkaistaan tammikuussa 2009)



OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
puh. (09) 160 03
www.om.fi

PB 25
00023 STATSRÅDET
tfn (09) 160 03
www.jm.fi